

THE BENSON LIBRARY OF HYMNOLOGY

Endowed by the Reverend

LOUIS FITZGERALD BENSON, D.D.

SCC
5566

23

LIBRARY OF THE THEOLOGICAL SEMINARY

v. 2 PRINCETON, NEW JERSEY

Digitized by the Internet Archive
in 2013

<http://archive.org/details/salmeroglig02grun>

The S. S. Guardian

Salmer

og

a a n d e l i g e S a n g e

af

Nik. Fred. Sev. Grundtvig.

II.

Sangværk til Kirkeskolen,

med Tillæg af

Kristenhedens Syvstjerne.

Kjøbenhavn.

I Kommissjon hos Karl Schönberg.

Bianco Lunos kgl. Hof-Bogtrykkeri.

1883.

Sang-Værk

til

den danske Kirke-Skole,

samlet

af

Nik. Fred. Sev. Grundtvig.

Fjerde Udgave.

Kjøbenhavn.

I Kommissjon hos Karl Schönberg.

Bianco Lunos kgl. Hof-Bogtrykkeri.

1883.

F O R O R D .

Denne fjerde Udgave af „Sangværk til den danske Kirkeskole“ er et paa Stavemaaden nær uforandret Optryk af den under N. F. S. Grundtvigs egen Ledelse Aar 1868 udkomne anden Udgave, med hvilken dette nye Aftryk helt igjennem paa ny er sammenholdt af medundertegnede Grundtvig.

Den i 3dje Udgave tilkomne Fortegnelse over „Indhold og Kilder“, udarbejdet af Sognepræst, Seminarieforstander J. K. Madsen i Jellinge, har ogsaa undergaaet Forfatterens Revisjon.

Den grundtvigske Salmefonds Bestyrelse:

C. J. Brandt. Svend Grundtvig. Skat Rørdam.

P. Schjørring.

1.

Skabelsen.

1. **H**vad er det, vi skue
Paa græsgrønne Tue
Med Højeloftstag,
Hvor Skyerne blaane,
Hvor Natten har Maane,
Og Solen gjør Dag;
2. Hvor Stjærnerne blinke,
Hvor Blomsterne vinke,
Hvor Snækkerne gaa;
Hvor Bjærge og Dale,
Hvor Hytter og Sale,
Gjør store og smaa;
3. Hvor Ormene krybe,
Hvor Fuglene flyve,
Og Fluerne med;
Hvor Havet og Landet,
Hvor Ilden og Vandet
I Strid finde Sted;
4. Hvor Malmen og Flinten,
Hvor Hveden og Klinten
I Tvekamp bestaa;
Hvor Kæmperne stærke,
Før selv de det mærke,
Som Blomster forgaa;

5. Hvor Dyrenes Gange
Og Navne er mange,
Som Stjærner og Sten;
Mens kun over Vrimlen
Sig hæver mod Himlen
En eneste én?
6. Hvis er vel det Øje,
Som Dale og Høje
Og Sky overser?
Og hvad mon vi ere,
Vi Blandinger sære
Af Lys og af Ler,
7. Som dertil fik Evne:
At tælle og nævne
Og tænke paa alt,
Men ikke den Vælde
At sætte paa Nælde
Et Blad, som affaldt,
8. Se ingen, som mægter,
Hvad Skæbnen os nægter,
Men kan dog forstaa,
At alt, hvad der ordes,
Og alt, hvad der gjordes,
Maa nogen formaa?
9. O, hvad er vi andet,
Med Ilden og Vandet,
Med Fisk og med Fugl,
End: Værk af den høje,
Som, dulgt for vort Øje,
Dog ser os i Skjul:
10. Den underlig store,
Hvis Finger vi spore
I Sol og i Siv;
Som véd, hvad vi mene,

Som raader alene
 For Død og for Liv!

11. Hvad er det, vort Øre
 Kan mærke og høre,
 Som aldrig vi saa':
 Hvor Stormene suse,
 Og Bølgerne bruse,
 Og Klokkerne gaa,
12. Hvor Hornene runge,
 Hvor Fuglene sjunge
 I Tusende-Tal,
 Hvor Toner fremtrænge,
 Fra Struber og Strænge,
 I Stigen og Fald;
13. Hvor rullende Torden
 Fuld højt over Jorden
 Gjenlyder i Sky,
 Mens Lynene knitre,
 Og Bjærgene sitre,
 Og Stormene fly!
14. Hvad er det, vi høre,
 Naar Læber sig røre
 Hos Menneskebørn?
 Hvad er det for Vinger,
 Hvorpaa sig opsvinger
 Vor Sjæl over Ørn?
15. Ja, Menneskestemme!
 Hvor har han dog hjemme,
 Den fremmedes Son,
 Som fløj fra det fjærne
 Til Hjærte og Hjærne,
 At fostres i Lon,
16. Hvem Moder opammer
 I dunkle Sovkammer

Ved Nat og ved Dag,
 Til selv med sin Vugge
 Han flyver bag Glugge
 Højt op under Tag,

17. Har Øret til Junge,
 Har Gangvogn paa Tunge,
 Og Gitter af Tand,
 I Panden Hojsale,
 Og Højeloftssvale
 Paa Læbernes Rand,
18. Og springer fra oven
 I Dybet forvoven,
 Og falder saa ind,
 Som lystig beruset,
 Med Døren i Huset,
 Trods Haspe og Pind,
19. I fremmede Sale,
 Til Død eller Dvale,
 Til Fryd eller Sorg;
 Men farer tillige,
 Som sært er at sige,
 Til Fæderneborg!
20. O, hvor har det hjemme,
 Det Ord, som fik Stemme
 Paa Tunger af Støv,
 Gaar lukt gennem Øre,
 Kan Tankerne føre,
 Som Vindene Lov,
21. Kan Hjærter bevæge,
 Saa Glæderne lege,
 Som Fiske i Vand,
 Kan Hjærter og knuse,
 Saa Kviderne bruse,
 Som Bølger i Strand,

22. Kan rulle som Torden,
Med Lyn over Jorden,
Slaa Revner i Fjæld,
Kan Blomster i Flokke
Af Stovet fremlokke,
Som rislende Væld?
23. Hvad selv sig som Gaader
Kun finder, ej raader,
For alt er i Gjæld
Til ham, som paa Vinger
Med Vidskab udspringer
Af Evigheds Væld;
24. Kun han i det høje,
Som skabte det Øje,
Der finder hans Spor,
Han lærte vor Tunge
At tale og sjunge,
Han skabte vort Ord!
25. Da Lys sad i Mørke,
Da Haver som Ørke
Stod dybt under Vand,
Da Øre og Øje
Var kun hos den høje,
Den Evigheds-Mand;
26. Da aanded han over
De kulsorte Vover,
Da toned hans Ord:
„Skin, Lys ud af Mørke!
Skin, Sol over Ørke!
Løft Hoved, du Jord!
27. „Læg, Sand, dig i Lave
Til Dæmning for Have!
Gro, Tue, dig grøn!
Spring, Rose med Lilje,

Paa græsgrønne Tilje,
I Kjortelen skjon!

28. „Op, Træer nu alle,
Som Navnene falde,
Med Marv og med Bark!
Med Naale og Blade
Hver søge sit Stade
Paa Fjæld og paa Mark!
29. „Vær snar til at føde
Din bugnende Grøde,
Du storladne Hav!
Vis, Luft under Himlen,
I Vingslægt-Vrimlen,
Hvad Kraft jeg dig gav!
30. „Udspring i hvert Hjørne,
Med Løver og Bjørne,
Du Dyreflok stor!
Mens under dig vrimle,
Som Stjærner paa Himle,
De Smaakryb paa Jord!“
31. Saa klang det fra oven,
Og Luften og Voven
De gjorde som sagt,
Og Bjærge med Dale
De lod sig befale,
Saa Ordet fik Magt.
32. Da Gjenlyd af Stemme
Fik Klipper i Gjemme,
Som Fuglenes Bryst:
Hvad Ordet gav Øre,
Fik Drift til at høre
Paa Guddommens Rost.
33. „Se! sagde den første:
Nu gjør vi det største,

Som Stovet er til:
 En Skabning vi signe
 Til Ordet at ligne,
 Saa meget den vil!

34. „Stig rank under Himlen,
 Staa højt over Vrimlen
 I Jorderigs Dal,
 Du Jordklimp hin fine,
 Med bydende Mine
 Som Konger i Sal!
35. „Umælende alle,
 Som Navnene falde,
 Adlyde dit Bud!
 Til Skaberens Ære,
 Hans Billed du bære,
 Som Jorderigs Gud!“
36. Saa taled den milde,
 Det levendes Kilde,
 Den Gudernes Gud,
 Da Gudsommer-Varmen
 Han aanded i Barmen
 Paa Jorddrotten prud.

2.

Adam og Eva.

1. Ordet sig hviled,
 Englene smiled,
 Sjungende hver:
 Hvilen ej bryder
 Arbejd, som fryder
 Den vi har kjær.
2. Store Guds Under!
 Mennesket blunder,

Skaberen bod:
 Tril nu, Guldtærning!
 Kjærligheds Gjerning
 Hvilen gjør sod.

3. Skabningen hviled,
 Drømmende smiled
 Jorddrotten prud,
 Vaagned at skue
 Væn over Tue
 Eva, sin Brud.
4. Adam han sagde:
 „Navn jeg tillagde
 Fugle og Dyr,
 Kunde dog Mage
 Aldrig opdage
 Til mig i Byrd;
5. „Dig kun, o, Kvinde!
 Dig sin Veninde
 Kalder min Aand,
 Dig, ingen anden,
 Tagen af Manden,
 Giv mig din Haand!“
6. Herlig var Gaven,
 Dejlig var Haven,
 Plantet af Gud,
 Salig blev Manden,
 Adam, selv anden
 Lød han Guds Bud.
7. Kongen, vor Fader,
 Kun hvad os skader
 Under os ej:
 Kun naar os smager,
 Hvad os bedrager,
 Gud siger nej.

8. Faderen taler,
Kongen befaler,
Loven udgaar;
Dunkel er Nyttens,
Fristerens Lytten
Ulykke spaar.
9. „Adam og Eve!
Evig I leve!
Liv er min Lyst;
Alt paa min Kugle,
Fiske med Fugle,
Følge jer Røst!
10. „Gjører og bruger
Alt, hvad I huger,
Kongelig frit!
Kun I besinde,
Drages til Minde:
Riget er mit!
11. „Træerne tvende,
Nemme at kjende,
Ser I dem hist!
Glæden og Møden,
Livet og Døden,
Voxe paa Kvist.
12. „Her voxer Livet,
Skjænket og givet
Jordklimpen blind;
Hist under Dække
Spiller for Gjække
Døden med Skin.“
13. Saa til de unge
Faderens Tunge
Føjed sit Ord;
Vel han det vidste:

- Daarskaber friste
Ungdom paa Jord.
14. Øje og Øre!
Hvad kan forføre
Eder fra Gud?
Lyset han gjorde,
Støv kom til Orde
Kun paa hans Bud!
15. Farver, som prale,
Smigrende Tale,
Kildrende Røst,
Ak, de forføre
Øje og Øre
Her, som i Øst.
16. Slangen i Bugter
Dødstræets Frugter
Priser endnu,
Hvislende: „Kvinde!
Se, hvor de skinne,
Dejlig som du!
17. „Vel maa de skinne,
Lys er dèr inde,
Ter sig i Glans:
Lyster dig ikke
Lynende Blikke,
Solstraalekrans?
18. „Myggen i Lyset:
Hvem har ej gyset
For den som Børn!
Solret paa Vinger
Dog sig opsvinger
Dristige Ørn.
19. „Vovehals vinder,
Skaberen finder,

Lyset er godt;
 Ondt dog maa rønnes,
 Før det paaskjønnes,
 Hvad der er godt.

20 „Bange for Skarnet,
 Mødes i Barnet
 Engel og Fæ:
 Daaren usyndig
 Skyer ukyndig
 Kundskabens Træ;

21. „Men skal man kige
 Klart i Guds Rige,
 Lys maa der til;
 Gud tør vel lide
 Fler ved sin Side,
 Naar man kun vil.“

22. Hvide og røde
 Frugterne gløde,
 Frygten forgaar;
 Talen paa Skruer
 Frister og huer,
 Tvivlen opstaar.

23. Fristeren gjækker,
 Frugten ej rækker,
 Føjer kun til:
 „Selv du dig raade!
 Liv er en Gaade,
 Lykken et Spil.

24. „Morskab jeg søger,
 Stundum jeg spøger,
 Sorgelig stemt,
 Plejer at blande
 Tant med det sande,
 Alvor med Skjæmt;

25. „Det var jo ilde,
Om du for silde
Skuffet dig fandt;
Vov ej at synde!
Nøjes med Ynde!
Visdom er Tant.“
26. Pirret og ægget,
Lokket og gjækket,
Moderen faldt:
Haand sig udstrakte,
Frugten hun smagte,
Livet det gjaldt.
27. Daaret, tilskyndet,
Eva har syndet,
Adam det ser;
Født er nu Smerte:
Hoved og Hjærte
Stemme ej mer.
28. „Eva maa græde,
Skal dog med Glæde
Skue sin Sæd,
Sønnen hin frakke,
Træde paa Nakke
Slangen uræd.
29. „Adam! bedaaret,
Støvet du kaared,
Sved nu for Korn!
Med dig om Føden
Kæmpe til Døden
Tidsel og Torn!
30. „Her voxer Livet,
Dig var det givet,
Evig dog mit;
Ud nu af Haven!

Slæb dig til Graven
Med, hvad er dit!“

31. Hult lyder Sukket:
Haven er lukket,
Fjældtoppen Sne;
Afgrunden vinker,
Flammende blinker
Benradens Le.
32. Skyer dog blaane,
Sol dog og Maane
Med dem udgaa;
Engle dog hviske,
Modet opfriske,
Salighed spaa.

3.

Paradiset.

Mel. af L. M. Lindemann; Omkvædet mangler.

1. Gud planted en Have fra Øst til Vest,
Til Jordklimpe-Folket her neden:
Dèr Roserne duftede først og bedst,
Med alle Smaablomster i Eden.
Ak! hvor længe var Adam i Paradis!
2. Den Have sig strakte fra Hav til Hav,
Hvor Jævndøgn og Vaar haver hjemme:
Og Floderne fire den Kvægning gav,
Med Yndighed, ej at forglemme.
3. En Kjæde af Bjærg paa her en Led
Vel tjente for Mure og Volde;
Var Sommeren stundum lidt lummerhed,
Gik Vaaren til Bjærgene kolde.

4. De Træer at tælle, som dør man saa',
Det tør jeg slet ikke forsøge:
Paa Sletten dog fandtes ej Palmer faa,
Paa Bjærgene Cedre og Bøge.
5. Og midt i den Have stod Livsens Træ,
Paa det var Guds Mildhed at kjende:
Han vil ej, at Folk de skal dø som Fæ,
Men leve med ham uden Ende.
6. Men Kundskabens Træ paa godt og ondt,
Des værre, faldt dejligst i Øje:
Et lysteligt Syn det er tit usundt,
Det lækreste haardt at fordoje.
7. De Fugle at nævne, som Nat og Dag
For Jorddrotten sang under Himlen,
Det mægter slet ingen, men Lærkeslag
Sig hæved dog højt over Vrimlen.
8. Da (tænker jeg) Lærken var rød og gul,
Saa dejlig som Fønix at sige;
End graa synger kjont dog den lille Fugl,
Naar Sol monne dale og stige.
9. Hvert Dyr at opregne, sig skikkede bedst
For ham, der dem alle gav Navne:
Saa lidt dog som Løven, den raske Hest
I Eden har været at savne.
10. Paa Brinkerne mylred de hvide Faar,
I Engen gik Kørene rode,
I Skoven sprang Hjorte og brune Raa'r,
Paa Marken holdt Dans de og Mode.
11. Der grode ej Havre, ej Byg og Rug,
Endsige da Klinte og Hejre;
Men højt over Kornet, som vi har nu,
Som Rør grode Hveden hin fejre.
12. Hvor Eden var dejlig, slet ingen véd,
De lærde har Kiv om dens Leje,

- For nu er paa al Ting vendt op og ned,
I Midten gaa Hvalernes Veje.
13. I Palmernes Hjem kun, som her til Lands,
Er Levninger fine til Skue:
I Skyen kun Glimt af den første Glans,
Naar Tordneren spænder sin Bue.
14. Det kommer deraf, at den Jordklimp fin,
Gud livede op med sin Aande,
Har Levninger nu kun af Lykken sin,
Nedsunken i Ve og i Vaande.
15. For Sølv fik vi Staalet, og Bly for Guld,
Det ene maa ligne det andet:
Saa spejler sig Lykken for Mand af Muld
I Sky som i Hav og paa Landet.
16. For Synden er kommen i Verden ind,
Har mer vi af Ørk end af Eden;
Men bedst ogsaa bære kan nu vort Sind
Det ringe og grimme her neden.
17. Saa lad os i Verden om Edens Lyst
Ej spejde fra Bjærgenes Toppe,
Men elske det Billed, vi har i Bryst,
Og Paradis søge hist oppe!
Ak! hvor længe var Adam i Paradis!

4. *)

1. Herren, som raader i Himmerig,
Ham vil vi love og prise,
Og om hans Verden underlig
Synge en aandelig Vise:
Ham til Pris, som er A og Ø,
Blev ej født og kan aldrig dø,
For hos ham er Livets Kilde.

---

*) Efter et Brudstykke hos Angelsaxeren Kædmon.

2. Højeloftssale i Tusendtal
 Havde de himmelske Hære,
 Og indtil Morgenstjernens Fald
 Alle de fremmed Guds Ære:
 Evighedens Halleluja
 Salig kvæded de til og fra,
 Af andet de ikke vidste.

3. Oprør der blev i den store Lejr,
 Stolthedens Moder var Avind,
 Daarerne drømte sødt om Sejr,
 Løfted mod Almagten Glavind;
 Fjenden sagde i Hjærte sit:
 Norden kalder jeg Rige mit,
 Dèr rejse jeg vil min Trone.

4. Englenes Fald var som Stjærneskud,
 Hvo kan vel staa mod Almagten!
 Strides kan ingen Sjæl med Gud,
 Helved dem lønnet for Agten:
 Hedt som Ilden og koldt som Is,
 Knuger det dem paa Utings Vis,
 Det faa de vel at fornemme.

5. Engle fuld mange der faldt i Flok,
 Styrtes fra Glans og fra Glæde,
 Thi blev i Himlen Ode nok,
 Tomt var saa mangt et Hojsæde;
 Fred dog var der og Frydesang,
 Englestemmer og Harpeklang,
 Gud give, vi var dèr oppe!

6. Tomheden tækkes Vor-Herre ej,
 Raadvild er aldrig den vise,
 Mennesker har han i Ophej,
 Evig de skulle ham prise:
 Dem tilkejset er hver en Hal,
 Herregaarde i Tusendtal,
 Forbrudt af de Drotter stolte.

7. Himmel og Jord, som for os de staa,
 Fordum var Mulm kun og Mørke,
 Græs var ej grønt, ej Bølgen blaa,
 Dødsø gik sort over Ørke;
 Virvar kalde det Folk paa Jord,
 Verden skabte Vor-Herres Ord,
 Den springe maa, naar han fløjter.
8. Let sig udsvang, som i Fjederham,
 Aanden, som alt kan udrette,
 Svæved hen over skumle Dam,
 Hvidlig som Skyerne lette;
 Som af Vinger en sagte Lyd
 Himmelsk toned med Ordets Dyd
 Og skabte alt, hvad den nævned.
9. Ordet var herligt: bliv Lys! det lod,
 Lyset udsprang da med Gammen,
 Aldrig det mer, saa Herren bød,
 Blande med Mørket sig sammen!
 Lys er Dagen, Vor-Herre kjær,
 Mørk er Natten med Skyggehær,
 Da vandre som helst de sorte.
10. Alle Ting har deres Fødselsdag:
 Lyset er Søndagens Ære,
 Mandagens er det lysblaa Tag,
 Gulvet for Himmelens Hære,
 Tirsdagskransen er Land og Sø,
 Væxter alle med Frugt og Frø,
 Med Lilier og med Roser.
11. Onsdagens Glimmer forblinder let
 Folk med de vittigste Hjærner:
 Solen hin klare er af dens Æt,
 Maanen og Mylren af Stjærner;
 Mange ofred til Sol i Vaar,
 Bad til Maanen om gode Aar,
 Til Himmelens Hær om Lykke.

12. Torsdagen ikke Vor-Herre tav,
 Liv nu for Dagen han lagde,
 Fugle i Luft og Fisk i Hav,
 Ordet for Lyset dem bragte;
 I det dybe er Livet tyst,
 I det høje fuld lyd og lyst
 Paa Vinger med Syngestemme.
13. Fredagen kroned vor Gud sit Værk,
 Skabte af Muld sig en Næste,
 I det svage Livsaanden stærk
 Skulde sig te paa det bedste:
 Skabt til Billed af Skaber sin,
 Lydes skulde den Jord-Drot fin
 I Luften og saa i Havet.
14. Lørdagen kaldte han Hviledag,
 Yndigst af alt er dens Minde:
 Jorddrotten hviled sødt i Mag,
 Sov sig da til en Veninde;
 Herren tog af hans Ribben ét,
 Ej undvære kan Manden det,
 Som blev til en yndig Kvinde.
15. Herren nu skaaded i Soleglans
 Vaarugens Gjerning med Gammen:
 Underlig skjønt var Værket hans,
 Herlig det passede sammen;
 Alt for Herren var bart og blot,
 For hans Øjne dog saare godt,
 Det vared kun kort, des værre.
16. Immer dog Lyset er saare godt,
 Prægtig er Himmelens Bue,
 Majskoven grøn og Havet blaat
 Lystelig findes til Skue;
 Sol og Maane og Stjærner smaa
 Fryde Øjet paa Hvælving blaa
 Og hviske, hvor Lys har hjemme.

17. Sommernatsfuglen til Morgengry
 Slaar sine Triller de søde,
 Lærken hun synger højt i Sky,
 Hilser den gyldne Dagrøde,
 Fisken leger i Sø og Dam,
 Saa paa Marken de vævre Lam,
 Og Raaernes Kid i Lunde.
18. Mennesket er et Vidunder stort,
 Billed af Gud i det høje:
 Han kan forstaa, hvad Gud har gjort,
 Over det alt sig fornøje;
 Han kan tæmme med Kunst og Vid
 Bjørn og Løve som Lam og Kid,
 Og strides med Vind og Vove.
19. Helvedes listige Hjærte-Tyv
 Daared den yndige Kvinde,
 End dog i hendes Hjærtedyb
 Gud kan et Herberg sig vinde:
 Kvinden bragte vor Jord i Band,
 Kvinden fødte vor Frelsermand,
 Han gjorde det godt alt sammen.
20. Højeloftssale i Tusendtal,
 Bygte til Himmelens Hære,
 Ødte ved Morgenstjærnens Fald,
 Skal vore Boliger være;
 Hos Gud Fader i hans Palads
 Sønnen os har beredt en Plads,
 Hvor kunne vi ham fuldtakke!

5. *)

Mel. Fryd dig, du Kristi Brud.

1. Den Luft, hvori vi gaa,
 Den Jord, vi trine paa,

*) Brorsons, lidt ændret.

Den Mur af Hav og Bække,
 Det stjernepynted' Dække,
 Blev fyldt med godt og Glæde
 Til Adams Herresæde.

2. Da saa' man Jordens Land
 Udi sin Jomfrustand:
 Da saa' man intet andet,
 Paa Landet og i Vandet,
 Paa Klipper og i Dale,
 End skjønne Brudesale.

3. Men hvor var Adam da?
 Hvor skulde komme fra
 En Drot paa Jorderige,
 Til Tronen at bestige
 Og al den Rigdom raade?
 Det var den store Gaade.

4. Hvor var den Herre, hvor?
 Der laa et Stykke Jord,
 En Haandfuld Sand Gud kaldte
 Til Riget at forvalte,
 Et Støvgran flk den Ære,
 Det Kongespir at bære.

5. Saa er det Guds Manér:
 Naar man kun Mangel ser,
 Da véd han Raad at finde,
 Langt over alle Sinde,
 Ja, dèr en Redning henter,
 Hvor man det mindst forventer.

6. Ej Solens Glans, ej Guld,
 Men kun et Stykke Muld,
 Han tager det og vender
 I sine Almagts-Hænder:
 Strax er en Bolig færdig,
 Den store Mester værdig.

7. Saa blæser Gud derpaa,
 Det kan saa vel forslaa,
 Livsaanden er hans egen,
 Thi bli'r han ej forlegen,
 Hans Aande er hans Stempel,
 Gjør Stovet til Guds Tempel.
8. Her staar da Adam nu,
 Med Gud i Sjæl og Hu:
 Hvor hen hans Øje kiger,
 Saa ser han sine Riger,
 Al Jorden til sin Pleje
 Og Himlen til sin Eje.
9. Saa snart et Dyr han saa',
 Strax kunde han forstaa
 Dets Art, Natur og Evne,
 Og det derefter nævne,
 Han kunde gjennemkige
 Naturens hele Rige.
10. Han ledte ej om Guld
 I Skjød af Vand og Muld,
 Han fandt med Hjærtevarmen,
 Guds Kjærlighed i Barmen:
 Den var ham mer alene
 End Guld og Ædelstene.
11. Vor-Herres Magt og Pris
 Det var hans Paradis,
 Hans Leje, Gang og Sæde
 Var fuld af Fred og Glæde,
 Han havde, kort at sige,
 Paa Jord et Himmerige.
12. O, Gud! saa Adam gik
 Paa Jord, med Engleblik;
 Nu gaa vi anderledes,
 Saa Jorden maatte kjedes,

Vort syndig' Støv at bære,
At huse og at nære.

13. Men, Gud ske Lov og Pris!
Et bedre Paradis
End det, som blev fordærvet,
Os Jesus har forhvervet:
En Himmel uden Fare;
O, gid vi dèr kun vare!

6.

Kain og Abel.

Kan synges som: Dagen gaar med raske Fjed, af Weyse.

1. Kain plojed rask i Vaar,
Tænkte paa det næste;
Abel gik og vogted Faar,
Tænkte paa det bedste.
2. Begge, takkende i Høst
Gud for Vinterføde,
Ofrede med Lovsangs-Røst
Hver sin Førstegrode.
3. Kain ofrede sin Neg,
Abel Dæggelammet:
Kains Tak var Tungeleg,
Abels Hjærte flammed.
4. Herren saa' af Himlen ned,
Straalen kyssed Lammet;
Kain blegned harm og vred,
Skulde rød sig skammet.
5. „Kain! Kain! sagde Gud,
Hvi den mørke Mine?
Synd i Mørke ruges ud,
Dages brat til Pine.

6. „Avind banker, vogt dig vel!
Er hun først der inde,
Hun er Dronning, du er Træl,
Faar det besk at finde.“
7. Abel gik og vogtede Faar,
Skued Solen dale:
Kain gav ham Banesaar
Under Vennetale.
8. „Kain! Kain! sagde Gud,
Hvor er nu din Broder,
Du gik med paa Marken ud,
Sønnen af din Moder?“
9. Skarnet svared: ej véd jeg,
Derpaa tør jeg sværge,
Hvorhen Abel drog sin Vej,
Var og ej hans Værge.
10. „Løgner! sagde Herren god,
Udaad har du øvet;
Raaber ej din Broders Blod
Lydt til mig fra Stovet!
11. „Bandsat være Jorden nu,
For hun drak det dyre!
Bandsat, fremfor Jorden, du,
Fuleste Uhyre!
12. „Hvor du pløjer, Klinte gro,
Mer end Byg og Hvede!
Trindt paa Jord om Sjælero
Du forgjæves lede!“
13. Hu! det brænder mig som Ild,
Hvinede den fule,
Fare maa jeg fra dig vild,
Hvor jeg mig kan skjule.

14. Uden Anger, uden Bod,
Kain gik til Grunde,
Flygtende fra Gud til Nød;
Han var af den onde.
15. Abel slumrer sødt i Lon,
Gud ej glemmer sine,
Haabets Lund er immergrøn,
Der er ingen Pine.

7.

Stamfædrene.

Samme Melodi.

1. Ej uddør den godes Æt,
Maa end tit den bløde:
Atter leved op i Set,
Hvad med Abel døde.
2. Ukrud yngler mest paa Jord,
Modnes først og falder:
Kains Slægt blev stærk og stor,
Stakket blev dens Alder.
3. Kain bygte sig en Stad,
Stort det skulde være,
Gjorde sig med Stene glad,
Mured paa sin Ære.
4. Verdens Børn kan Verden bedst
Føre sig til Nytte;
Set, paa Jord en fremmed Gjæst,
Nøj'des med en Hytte.
5. Lamek var en Kains Søn,
Tog sig Koner tvende,
Gav vel Fader Morderløn,
Sang derom behænde.

6. Dræbte Ord han dødningbleg
Lemped efter Klangen,
Sønnen lemped Strængeleg
Efter Dødningsangen.
7. Spillemanden Jubal hed,
Tubal med sin Hammer
Blev den første Vaabensmed,
Tændte Krigens Flammer.
8. Broderpar i Herrefærd,
Nemt at ihukomme!
Om jer sjunge Spyd og Sværd,
Kvæde Lur og Tromme.
9. Ikke saa om Sæd af Set,
Folk i Fuglesale:
Om den stille Hyrdeæt
Sjunge Nattergale.
10. Stolte Ting ej den opfandt,
Stævned efter Evne:
Ydmyghed dog Æren vandt,
Kvindens Sæd at nævne.
11. Fremmed for al Højhedsleg,
Den Guds Børnestamme
I sit mindste Skud dog steg
Did, hvor Stjærner bramme.
12. Yngst i Ætten Enok blev,
Smagte dog ej Døden:
Livets Lyst ham sødt henrev,
Mindst fik han af Møden.
13. Himmelkjær han gik paa Jord,
God for Herrens Øje,
Drog saa op i Fuglespor
Til ham i det høje.

14. Brustne Øjne læges brat
 I de grønne Sale;
 Derom sødt om Sommernat
 Sjunge Nattergale.

8.

Syndfloden.

Egen Melodi af H. Matthison-Hansen.

1. Naar Nat udvælder
 Fra sorten Sky,
 Og Maanen kvælder
 Til Morgengry,
 Mens gode blunde,
 Har travlt de onde,
 For Lyset sky.
2. Da voxer Vingen
 Paa al Udyd:
 „Nu ser mig ingen“,
 Det er dens Fryd;
 Den har i Mørke
 Sin Rod og Styrke,
 Sit Skryl og Skryd.
3. Dog, i det høje
 Der bor en Drot,
 Med aabent Øje
 For ondt og godt;
 Og Lys, til Lykke,
 Er uden Skygge
 I Herrens Slot.
4. Han saa' fra Himlen
 Med Lynilds Blik
 Paa Kæmpevrmlen
 Med Kains Skik:
 Trods Jordens Herre,

Fra ondt til værre
De fremad gik.

5. Da falske Kvinder
For Diser gik,
Med Rosenkinder
Og Tjørneblik,
Med trinde Lemmer,
Med klingre Stemmer
Og Skjøgenik.
6. De Tryllerinder
Fra Kains By,
Som Sole blinder
De Hyrder bly;
Hvor de indtage,
Kun Dommedage
For Støvet gry.
7. Fra Gudesønner,
Som ej sig bør,
Da lyde Bønner
Til TrolDEMØ'r:
Da Jætter fødes,
Og Kræfter ødes,
Og Fromhed dør.
8. Fra Hytten stiger
Et Kæmpekuld,
Som efterhiger
Kun Glans af Muld,
Gjør Bjærg af Dale,
Og tækker Sale
Med røden Guld.
9. Med Niddingsværker,
Mod Gud og Ret,
De Mindesmærker
Sig rejse tæt,

Som bedst de mægte,
De Kuld uægte
Af Gudeæt.

10. Men han dør oppe,
Hvis Skamler staa
Paa Bjærgetoppe
Og Skyer graa,
Han høres sværge:
„Brat over Bjærge
Skal Bølgen gaa.
11. „Omsonst for døve
Kun Ordet spaar,
Dog vil jeg tøve
I hundred Aar,
Og grandt dør nede
Om Anger lede,
Til Timen slaar.
12. „Men, Kæmper bolde!
Hvad end I tror,
Ej har til Trolde
Jeg skabt min Jord,
Da, dybt begravet.
Den steg af Havet
Alt paa mit Ord.
13. „Jeg for den sænker,
Med Blomst og Træ,
Fuld lavt da bænker
Jeg Folk og Fæ;
Kun faa besinde,
Hvor Fugle finde
Da Kvist og Læ.
14. „Dog, hør, du gjæve,
Min Enoks Søn!
Vil højt du svæve

Med mig i Lon:
 Byg lavt ved Bølge
 Til dig med Følge,
 Mens Bøg er grøn!

15. „Ja, skil med Ægge
 Nu Træ fra Bark,
 Og byg en Snække,
 Og kald den Ark!
 Og digt den nøje,
 Til rask at ploje
 Min Vintermark!
16. „Mens Kæmper bukke,
 Og Folk uddø,
 Mens Bjærge dukke
 I dyben Sø,
 Sig Arken hæve,
 Blandt Skyer svæve,
 Som Verdens-Ø!
17. „Naar Jorden hærages
 Fra Øst til Vest,
 Med dig skal bjærges
 Fuld mangan Gjæst
 Fra Bjærg og Dale,
 I Bølgesale
 Paa Havets Hest.“
18. De Kæmper trygge
 Med spodske Smil
 Saa' Noa bygge
 Sin Ark med Il:
 Blandt Færredssnækker
 En sær Tredækker
 I Kæmpestil.
19. Fuld bred som Hvalen,
 Men længer dog,
 (Tre Hundred Alen)

Det var den Kaag,
 Med Dør paa Boven,
 Med Glug for oven
 Paa Kistelaag.

20. Ej længer tøve,
 I Skov, paa Mark,
 Nu Lam og Love,
 Men ty til Ark,
 Med Kvæg og Hjorte,
 Hvor ej mon skorte
 Paa Straa og Bark.

21. Med Nattergale,
 Som aldrig før,
 Med Spurv og Svale,
 Fra Hald i Nør
 Sig Ørne sanke,
 Med Næb de banke
 Paa Arke-Dør.

22. De randt saa fage
 I Travlhed stor,
 De Løbedage,
 Til selv om Bord
 Gik Enoks Frænde
 Med Søner trende.
 Farvel nu, Jord!

23. De Kæmper trygge,
 Trods Heltens Il,
 Blev ved at bygge
 I Bjærgestil,
 Mens Møer milde
 Holdt Bryllupsgilde
 Med spodske Smil.

24. „Ser I, hist oppe
 Nu sejler han

Paa Fjældetoppe,
 Den fromme Mand!“ —
 Da ruller Torden,
 Da revner Jorden
 Med Brag paa Stand.

25. Nu Himlens Sluser
 Oplades brat,
 Og Havet bruser
 I bælgmørk Nat;
 Og Roser blegne,
 Og Kæmper segne
 Med Suk fuld mat.
26. Snart over Vandet,
 I Morgengry,
 Der ses ej andet
 End kulsort Sky
 Og Kæmpekroppe
 Og Klippetoppe
 Og Noas By.
27. Syndfloden levner
 Ej Plet af Land,
 I Sky nu stævner
 Den vilde Strand,
 Ad stejle Stræder,
 Paa Klippekjæder,
 Som over Sand.
28. Saa leged Hvalen
 Med Klipper graa,
 At femten Alen
 De under laa,
 Som højest grode
 Og nødigst lode
 Sig overgaa.
29. Vel mødt, i Strande,
 Her over Sky!

- Saa stærke Vande
 Da kvad paa ny;
 I firti Døgne,
 Og alle sogne,
 De blev saa kry.
30. De Smaafisk glade,
 Ved Sky fuld tæt,
 Da hævned Skade
 Paa Maagers Æt,
 Ja, fik i Tale,
 Trods høje Sale,
 Selv Ørne let.
31. Da Ormehæren,
 Med Kuld paa Kuld,
 Var stolt af Æren
 At bo i Muld:
 Da holdt de Gilde,
 Saa højt de vilde,
 Da fik de Huld.
32. Sig Kæmper høje
 I Kongedyb
 Da maatte bøje
 For Maddiktyv;
 Da kunde fare,
 Trods Hjort og Hare,
 Det mindste Kryb.
33. Dog, under Dække,
 En Verden tryg
 Bar Noas Snække
 Paa Bolgens Ryg,
 Med Kæmpegange
 Og bedre Sange
 End Sur af Myg.
34. Dèr otte Sjæle,
 Trods Bolgebrag,

Med Mund og Mæle,
 Sad under Tag
 Af Rør fuld gode,
 Som randt af Rode
 Den sjette Dag.

35. Ja, Borg hin prude,
 Skjönt bygt fuld snart,
 Som Gud gav Rude
 Af Spejlglas klart,
 Og ingenlunde
 Lod gaa til Grunde,
 Var vel forvart.
36. Af Muld kun bygget,
 Den er dog bold,
 Staar overskygget
 Af Herreskjold,
 Er væn til Skue
 Paa Blomstertue,
 Fra Old til Old.
37. Med Sejerværket,
 Som evig gaar,
 Bag Plankeværket
 Den stod et Aar,
 Som Støv for Dommen,
 Paa Afgrundsflommen,
 Med bange Kaar.
38. Trods brede Skygger
 Fra Mørkheds Land,
 Den Borgs Indbygger
 Paa vilden Strand
 I Glans dog sidder,
 Med Fuglekvidder
 Om Kongestand.
39. For Drot ham kjender,
 Trods bange Kaar,

- Dog Ærn som Ænder,
 Og Ulv som Faar,
 Mens Nattergalen
 I Skyggesalen
 Hans Livvers slaar.
40. Og Gud forglemmer,
 Paa Bølgen blaa,
 Ej Lærkestemmer,
 Ej Spurven graa,
 Endsige Muldet,
 Hvor Himmelguldet
 I Grube laa.
41. Nej, han, som stilled
 I Mand paa Fod
 Sit eget Billed
 Med Kjød og Blod,
 Drot af Guds Naade,
 Han vilde raade
 Paa Vaanden Bod.
42. Hor, Vinden suser
 Nu Dag og Nat,
 Og Himlens Sluser
 Sig lukke brat;
 For Væld fra neden,
 For Bundløsheden,
 Er Pind og sat.
43. Sig Bølgen kaster
 Og segner mat,
 Storvragets Master
 Nu dages brat;
 Og Arken strander,
 Og Verden lander
 Paa Ararat.
44. Sin Glug oplader,
 Med stille Sind,

- Den Folkefader,
 Paa Fjældetind:
 Vil Sandhed vide,
 Slet ikke lide
 Paa Hjærnespind.
45. Valravnen, skaaret
 For Tungebaand,
 Har No a kaaret
 Og sat paa Haand:
 „Vær snar paa Vinge,
 Mig Bud at bringe,
 Om Jord har Vaand!“
46. Sin Herre sviger
 Dog sorten Ravn,
 Med Flid undviger
 Han Glug og Stavn:
 Rødsokket gynger
 Paa Aadseldynger
 Han uden Savn.
47. Da randt i Sinde
 Den Drot saa prud,
 End var der inde
 Det bedste Bud:
 Mod Himmelbuen
 Da svang sig Duen
 Af Gluggen ud.
48. Snart favned Arken
 Den Fugl saa spag,
 Som savned Marken
 Med Træ og Tag:
 Paa Bjærgetoppe
 Og Lig at hoppe,
 Var ej dens Sag.
49. En Uge lænter
 Den Drot saa prud,

- Og sikkert venter
 Han bedre Bud
 Med Turtelduen,
 Som svang mod Buen
 Af Glug sig ud.
50. For Fugl i Lunde
 Og Mand i Bur
 Ens ingenlunde
 Gaa Sol og Ur:
 Saa Dag for Due
 Var kort paa Tue,
 Men lang i Skur.
51. Med Aftensvalen,
 I Solbjærgslag,
 Til Bølgesalen
 Med Gofertag
 Kom dog fra Lunde
 Med Nyt i Munde
 Den lange Dag.
52. „Luk op for oven!
 Her er et Brev,
 Som Gud i Skoven
 Om Vaaren skrev:
 Af Kæmpebogen
 Til ham i Kaagen
 Et Blad jeg rev.“
53. Saa Aftenrøden
 I Arkestad
 Om Eftergrøden
 Udraabte glad,
 Da Fugl fra Lunde,
 Med Maj i Munde,
 Paa Gluggen sad.
54. Olivenbladet
 Fra grønne Lund,

I Aandebadet
 Af Duemund,
 Paa spejlklar Skive!
 Hvem kan beskrive
 Den Aftenstund!

9.

Babelstaarnet.

Egen Melodi af C. Barnekow.

1. Paa Sletten ved Evfrat i Asialand,
 Hvor nu kun bor Tiger og Love,
 Dèr Kæmperne fordum med Dværge-Forstand
 Sig flokked, for Kunster at prøve.
 Men Vor-Herre han var deres Mester.
2. De sagde: „hvad aldrig man hørte tilforn,
 Og ingen skal gjøre os efter,
 Af Tegl lad os bygge til Himlen et Taarn,
 Et Mærke paa Menneskekræfter!
 Men Vor-Herre han var deres Mester.
3. „Og lad os om Taarnet saa bygge en By,
 Der rummer os alle til Hobe!
 Om Floden da gaar over Bjærgene paa ny,
 En Dyst vi paa Sletten tør vove!“
 Men Vor-Herre han var deres Mester.
4. Saa ælted de Ler, og saa brændte de Tegl,
 Og Lim kogte ret de med Gammen,
 De tænkte, det kunde nu aldrig slaa fejl,
 Det hængte jo ypperlig sammen.
 Men Vor-Herre han var deres Mester.
5. Da havde end alle det dejligste Sprog,
 En Levning fra Paradisdage:
 Det Mennesket gjorde paa Verden fuld klog,
 Og spared ham megen Umage.
 Men Vor-Herre han var deres Mester.

6. Da sagde Vor-Herre: „nej holdt! ikke saa!
Forvirre lad os deres Tale!“
Da kunde ej mer de hinanden forstaa,
End Heste kan Haner, som gale.
For Vor-Herre han er deres Mester.
7. Kun Babel, Forvirring, kom alle i Hu,
De skyldte hverandre for Skaden;
Og Babel blev Navnet, og er saa endnu,
Paa Taarnet, saa vel som paa Staden.
For Vor-Herre han var deres Mester.
8. Nu hver sine Veje med Nag og med Sorg
Udvandred, som Lige med Lige;
Kun Nimrod af Taarnet sig laved en Borg
Og stifted det babelske Rige.
For Vor-Herre han var deres Mester.
9. Saa tit, sig de kloge nu flokke i By
Og taarne sig op imod Himlen,
Da skaber Vor-Herre et Babel paa ny,
Som Avner adspreder han Vrimlen.
For Vor-Herre han er deres Mester,

10.

Abraham.

Egen Melodi af C. Barnekow.

1. Fra Afguders Altre slog Røgen i Sky,
Vor-Herre saa' ned fra det høje:
En Fader han sogte til Folket det ny,
Paa Abraham faldt da hans Øje.
2. „Ebræer! han sagde, bind op om din Lænd,
Gak ud fra dit Land og din Hytte!
Følg med, hvor jeg vinker! saa er du min Ven,
Mit Land jeg dig giver til Bytte.

3. „Jeg gi'r dig et Land, og jeg gjør dig et Navn,
Som aldrig sig taber i Vrmlen,
Jeg giver dig Sønner, at tage i Favn,
Saa mange som Stjærner paa Himlen.
4. „Velsignet du være! saa være og de,
Som hilse dig vide om Lande!
Bandsatte af mig, skal for Øjne man se,
Er alle, som dig vil forbande.
5. „Paa Jorden, ombølget fra Bred og til Bred,
I Tidernes Løb, som de skride,
Velsignelsen ene hos Abrahams Sæd
Skal findes, af sorte og hvide.“
6. „Farvel, sagde Abraham, Fæderneland!
Farvel, mine Venner og Frænder!
Jeg følger min Gud, for min Glæde er han,
Min Hjælper til Jorderigs Ender.
7. „Kom, Sara! kom, Lot! kommer, mange og faa,
Som dele vil Abrahams Lykke!
I Kanaan lad os vor Bopæl opslaa,
Vor Telt i den højestes Skygge!“

11.

Synges efter en gammel Folkemelodi.

1. Abraham sad i Mamrelund,
Han var en Hyrde-Konning,
Salvet af Gud med egen Mund,
Og Sara hed hans Dronning.
2. Rig paa Kameler, Kor og Faar,
Det var den Drot med Ære,
Gammel derhos, snart hundred Aar:
Og hvis skal det saa være?
3. Gud havde sagt: „Jeg sandelig
Vil i din Æt velsigne

Menneskens Kjøen paa Jorderig;
Og Løgn kan ham ej ligne.

4. Abraham sukked dog i Løn:
„Til Graven brat vi stunder;
Føder mig Sara nu en Søn,
Det er et stort Vidunder.“
5. Dagen var hed, men Herrens Ven
Sad svalt i Egeskygge;
Hisset da kom tre Vandringsmænd,
At ønske ham til Lykke.
6. Gjæstmild er og den Hyrðedrot,
Vil Rejsen dem forsøde,
Byder dem til sit grønne Slot,
At hvile sig af Mode.
7. Herren det var med Engle to,
De lod sig det behage:
Hyrden at gjæste, som var tro,
Og Jordens Brød at smage.
8. Herren da siger til sin Ven,
Alt som han bryder Brødet:
„Naar om et Aar vi ses igjen,
Har Sara Søn paa Skjødet!“
9. Sara hun stod bag Dør og lo,
Saa faldt det hende fremmed;
Abraham tog det Ord med Tro,
Hans Haab ham ej beskæmmed.
10. Ordet udgik af Kongens Mund,
Som haver alt at raade:
Abraham sad i Mamrelund,
Med Sonnen af Guds Naade.

12.

Isak.

Egen Melodi af C. Barnekow.

1. Der kom et Bud fra Himmerig
Til Herrens Ven paa Jorden:
„Et Offer skal du bringe mig
Paa Bjærgene mod Norden:
Det er din elskelige Søn,
For jeg er selv din store Lon.“
Saa prøver Gud de fromme.
2. Det Budskab var et Tordenslag
For Abraham i Mamre,
Dog brød han op, før det blev Dag,
Afsted til høje Hamre:
At gjøre, som den Herre bød,
Der raader over Liv og Død.
Saa prøver Gud de fromme.
3. I Dage to han rejste saa,
Som Støv ej færdes gjærne,
Den tredie de Bjærge graa
Han skimted i det fjærne:
Bad Trælle vente, til han kom,
Og gik med Isak englefrom.
Saa prøver Gud de fromme.
4. Han selv bar Ild og Offerkniv,
Og Isak Tørrebrænde,
Da blev vel angest for sit Liv
Den frommeste blandt Svende;
Dog længe paa den Dødningfærd
De fulgtes ad og tied kvær.
Saa prøver Gud de fromme.
5. Men, efter mangt et mødigt Fjed,
Dog Ungersvenden stammed:

„Min Fader! vi har Ild og Ved,
Men hvor er Offerlammet?“

„For Lammet, Son! var Heltens Ord,
Vel sørger han, i Himlen bor.“

Saa prøver Gud de fromme.

6. Nu stille gik det af igjen,
Til Bjærget var besteget,
Og da den gamle kom dør hen,
Hvor Herren havde peget,
Da bygte han et Alter brat,
At ofre dør sit Hjærtets Skat.

Saa prøver Gud de fromme.

7. I Lave laa nu Ved til Baal,
Og bunden laa den spage,
I Faderhaand det skarpe Staal
Ham spaade Død saa fage;
Hans Liv da hængte i et Haar, —
Dog snart to Hundred blev hans Aar.

Saa prøver Gud de fromme.

8. Guds Engel raabte: „Abraham!
Alt nok med Frygt og Fare!
Du vilde, trods al Sorg og Skam,
Din eneste ej spare;
Men spar ham nu, den Ungersvend!
Ja, rør ham ej, du Herrens Ven!“

Saa prøver Gud de fromme.

9. Paa Tempelbjærgets Aase dog
Et Offer var berammet,
I alle Maader til det slog,
Gud sørged selv for Lammet:
Et Væderlam i næste Torn
Blev hængende ved krumme Horn.

Saa prøver Gud de fromme.

10. Det ofred Abraham nu brat,
Med Tak af Hjærtets Fylde,

Til ham, som, trods den skumle Nat,
 Vil Bjærgene forgylde,
 Hvis Vink opkalder Sol fra Hav,
 Hvis Røst oprejser Liv fra Grav.
 Saa prøver Gud de fromme.

11. Saa prøved Gud i Himmerig
 Sin Ven, den sært udkaarne;
 For selv han vilde virkelig
 Opofre sin enbaarne,
 I Stovets Dragt, af Isaks Æt,
 For mange smaa til Børneret,
 Til Arv i Himmerige.

13.

Egen Melodi af L. M. Lindeman.

1. Sara var død, i sin Enlighed
 Sad Abraham stille tilbage,
 Nu ad sit Liv og sin Rigdom kjed,
 For lange var alle hans Dage.
 For Kvinden hun er Livet i Huset.
2. Isak var alt i de fyrre nu,
 Men end ingen Hustru han favned,
 Ikke til Lystighed stod hans Hu,
 Men Sara, sin Moder, han savned,
 For Kvinden hun er Livet i Huset.
3. Abraham sagde til Oldsvend sin:
 „Far du til min Hjemstavn saa fage!
 Hent mig en Hustru til Sonnen min,
 Og sværg, du vil ej mig bedrage!
 For Kvinden hun er Livet i Huset.
4. Kanaans Døtre ej se jeg vil
 I Saras Pavluner at hvile:
 Afguder fule de ofre til,
 Og falskelig monne de smile.
 Og Kvinden hun er Livet i Huset.“

5. Svenden han svor, rakte Haanden i Sky,
Kamelerne ti kom paa Fode,
Hurtig de traved til Nakors By,
At hente en Viv af de gode.
For Kvinden hun er Livet i Huset.
6. Snart de sig lejred om Nakors Brønd,
Og Solen var just ved at dale,
Svenden da gjorde sin Aftenbøn
Om Bruden til Isaks Løvsale.
For Kvinden hun er Livet i Huset.
7. „Hør mig! han sagde, min Herres Gud!
Ved Brønden er Piger i Vente:
Vís mig i Naade den væene Brud,
Jeg kommer i Kvæld, for at hente!
For Kvinden hun er Livet i Huset.
8. „Det være den, som med yndigt Blik
Uskyldige Gaver meddeler:
Rækker mig brat en Læskedrik
Og drager til mine Kameler!
For Kvinden hun er Livet i Huset.“
9. Mens i sit Hjærte han talte saa,
Kom Betuels Datter Rebekke:
Dejlig var Pigen med Øjne blaa,
Med Blyhed, med Liv og med Tække.
For Kvinden hun er Livet i Huset.
10. Krukken, hun axled, var fyldt paa Stand,
Men knap høres Bøn, før den skattes:
„Drik! sagde hun, og det klare Vand
Kamelerne skal ikke fattes.“
For Kvinden hun er Livet i Huset.
11. Svenden det hued, før snildt det gik,
Rebekke var rap til sin Gjærning:
„Mon, tænkte han dog med tvivlsomt Blik,
Nu triller for Isak Guldtærning?
For Kvinden hun er Livet i Huset.“

12. Ringe han tog af det røde Guld,
 Ja, Ringe til Øren og Arme,
 Rakte dem kjønt til den Jomfru huld
 Og takkede hende med Varme.
 For Kvinden hun er Livet i Huset.
13. Jomfruen fin, af Forundring stum,
 Han spurgte: „hvem kalder du Fader?
 Har til Kameler I Stalderum
 Og Føde paa Loft og i Lader?“
 For Kvinden hun er Livet i Huset.
14. „Datter af Betuel, Nakors Søn,
 Er jeg, sagde Pigen den væne,
 Lettelig kan vi for Løn og Bøn
 Med Herberg og Foder dig tjene.“
 For Kvinden hun er Livet i Huset.
15. Laban knap hørte sin Søsters Ord,
 Han saa' paa de kostbare Ringe:
 Aandeløs strax han til Brønden fór,
 Til Herberg Guldgjæsten at bringe.
 For Kvinden hun er Livet i Huset.
16. „Herrens velsignede! kom! sa' han,
 Hvad nøler du efter saa længe?
 Baasene alle er godt i Stand,
 Saa Borde og opredte Senge.“
 For Kvinden hun er Livet i Huset.
17. Bænken og Skjænken dog ænsed ej
 Den fuldtro i fremmede Sale:
 Hvi han var kommen den lange Vej,
 Derom var hans Indgangstale.
 For Kvinden hun er Livet i Huset.
18. „Abraham hedder min Herre huld,
 Velsignet fuld saare af Himlen
 Baade med Trælle, med Sølv og Guld,
 Af Hjorde utallig er Vrimlen.
 Men Kvinden hun er Livet i Huset.

19. „Eneste Arving til Rigdom hans
Er Isak, en Svend af de bedste;
Hedensk er Kanaan, dør til Lands
Han maa ingen Venneviv fæste.
For Kvinden hun er Livet i Huset.
20. „Svoret jeg haver ved Himlens Gud,
At jeg vil ham ikke bedrage,
Ærende mit er, en Frændebrud
At fæste og føre tilbage.
For Kvinden hun er Livet i Huset.
21. „Hidtil mig fulgte min Herres Gud,
Mig viste ved Bronden Rebekke:
Hun er til Isak en værdig Brud,
Med Blyhed, med Liv og med Tække.
For Kvinden hun er Livet i Huset.
22. „Sig mig oprigtig, mens her jeg staar:
Vil Isak I Pigen trolove,
Glæde min Herre med snehvidt Haar,
En Fyrste i Kanaans Skove?
For Kvinden hun er Livet i Huset.“
23. Svart var det Spørgsmaal at svare paa,
Og Kaaret blev sat til Rebekke:
Ja, sagde hun da i Ungdoms-Vaar,
Med Blyhed, med Smil og med Tække.
For Kvinden hun er Livet i Huset.
24. Laban nu svared med Moder sin:
„Med dig haver Himlen os gjæstet;
Leve med Isak Rebekke fin!
Hun er ham til Venneviv fæstet,
For Kvinden hun er Livet i Huset.“
25. Gammen der blev nu i Labans Gaard,
Og Gammen i Mamre tillige:
Glad blev den Olding med snehvidt Haar,
Velsigned den yndige Pige.
For Kvinden hun er Livet i Huset,

26. Isak en Aften i Solbjærgslag
 I Marken gik ud, for at bede,
 Mødte en Brud under Himmeltag,
 Som længe man om kunde lede.
 For Kvinden hun er Livet i Huset.
27. Tom ikke længer stod Saras Telt,
 Dèr Isak sin Venneviv favned,
 Og om hans Lykke det nok er meldt:
 Ej længer sin Moder han savned.
 For Kvinden hun er Livet i Huset.
28. Tvillingemoder til Sønner to
 Rebekke blev langt om længe;
 Abraham dog, før han gik til Ro,
 Saa' Isaks de halvvoxne Dreng.
 Rebekke hun var Livet i Huset.

14.

Jakob og Esau.

Kan synges som: Abraham sad i Mamrelund.

1. Esau var en Skytte vild,
 Og Jakob en stille Hyrde,
 Skytten var gram, men Hyrden mild,
 Og Lammet er lettest Byrde.
2. Før de blev født, det var Guds Ord:
 „Den større, er dog den mindre“;
 Aldrig det findes skal paa Jord,
 At nogen kan Gud forhindre.
3. Ordet udgik af Seermund,
 Det vidste Forældre begge;
 Kjød dog immer, ved Aandens Blund,
 Ophøjer sin Kjæledægge.
4. Isak han var en gammel Mand,
 Med Synet og svækkes Sindet:

Vildbrad er sød for Lækkertand,
Af Skytten han var forblindet.

5. Skytten sin Førstefødsels-Ret
Ej regnede for det mindste:
Solgte en Gang, af Jagten træet,
Den glat for en Mós, som glinste.
6. Jakob da købte Ret for Ret,
Som Rosen for Mós den røde;
Esau spurgte, spodsk og mæt,
Hvad Fødselen hjalp den døde?
7. „Esau!“ sagde Isak blind:
„Skaf Vildt nu med Pile dine!
Alt som min Smag er da mit Sind,
Jeg vil dig med Gud velsigne.“
8. „Jakob!“ da sagde Moder blid:
„Vor-Herre vil dig velsigne;
Gak mig til Hjorden, hent to Kid,
De fedeste, som er fine!“
9. Nødig han lod Rebekkes Røst,
Den stille og fromme Hyrde:
Kiddene let ham laa ved Bryst,
Men Listen ham var til Byrde.
10. „Vil ej min Fader bande mig?“
Han sukked, „og hvad min Broder?“
— „Ramme det mig, som rækker dig!“
Ham svared med Smil hans Moder.
11. Braden var sød, han bar den frem,
Som Skytten han var indforet,
Rystende dog paa hvert et Lem,
Han satte sin Ret paa Bordet.
12. Moderens Bud var Jakobs Trøst,
Og Isak var blind af Ælde:

„Esaus Hænder, Jakobs Rost!“
Han sagde, lod Knebet gjælde.

13. Isak i Aande kom nu brat,
Og Jakob han lydt velsigned:
Abrahams Lykke blev hans Skat,
Som Abraham efterligned.
14. Esau kom fra Skoven hjem
Og stegte sit Vildt med Snilde,
Bar det og brat for Isak frem,
Men mærked, han kom for silde.
15. Esau skjældte, fnøs og græd,
Af Vrede hans Nyrrer bæved,
Ej han sig brød om „Kvindens Sæd“,
Velsignelse brysk han kræved.
16. Isak da sagde: „lev af Sværd!
Du dier ej Jordens Bryster;
Broderen din du tjener tvær,
Hans Aag du en Gang afryster.“
17. Maadelig klæder Kvindens List
Ved Lyset, der nu mon brænde;
Bedre dog klares Sagen vist,
Naar Hjerternes Raad vi kjende.
18. Esau var af Kains Art:
Han vilde sin Broder myrde;
Robet dog blev hans Ondskab snart,
Gud frelste den fromme Hyrde.

15.

Jakobs Drøm.

Egen Melodi af L. M. Lindeman. Kan ogsaa synges som:
Kommer hid, I Piger smaa, af Weyse.

1. Op ad Bjærg og ned i Dal,
Over Mark og Enge,

- Jakob gik en Morgen sval,
 Hviled ikke længe;
 Kun i lumre Middagsstund
 Sad han i en Palmelund,
 Tænkte paa sin Moder.
2. Faders Hus og Moders Favn
 Ryggen saa at vende,
 Altid kalde Sorg og Savn
 Omme Ungersvende;
 Sagtens kan man da forstaa,
 Det Rebekkes Jakob laa
 Som en Sten paa Hjærte.
3. For hans Broder, grum i Sind,
 Ham paa Livet trued,
 Og hans gamle Fader blind
 Bedst dog Ed om hued:
 Derfor Jakob gik sit Skud
 I den vide Verden ud,
 Kun med Stav til Støtte.
4. Natten kom med Kæmpeskridt,
 Dagen mat sig værged,
 Intet Herberg vidt og bredt
 Saas paa Flakkebjærget;
 Under aaben Himmel træet
 Jakob fandt dog Søvnens let,
 Sten til Hovedgærde.
5. Han var af den gamle Tro,
 Alt i Ungdomsdage:
 Lagde sig med Bøn til Ro,
 Bad Gud saa det mage,
 Han i Verden fandt sit Brød,
 Saa' igjen sin Moder sod,
 Faders Hus med Glæde.
6. Maanen skinned højt i Sky,
 Alle Stjærner blinked,

Jakob sov i Himlens Ly,
 Engle da ham vinked,
 Sødt det for hans Øre sang,
 Drømmesyn fra Gladhjems Vang
 For hans Øje svæved.

7. Stige saa' han da til Jord
 Dale ned fra Himlen,
 Op og ned som Lynild fór
 Paa den Englevrimlen;
 Over alle Engletrin
 Straaled højt paa Stigetind
 Alle Kongers Konge.
8. Mund oplod den Herre prud,
 Som med Orgeltoner:
 „Abrahams og Isaks Gud,
 Som i Himlen troner,
 Dine Fædres Gud, er jeg,
 Sagde han, thi frygt kun ej!
 Stol kun paa min Naade!
9. „Landet, som du hviler paa,
 Det er et af mine,
 Det jeg under Himmel blaa
 Skjænker dig og dine:
 Afkom din som Skovens Løv,
 Himlens Lys og Jordens Støv,
 Folk til Verdens Ende.
10. „I dit Navn og i din Sæd
 Stammer trindt paa Jorden:
 Sols Opgang og Hvilested,
 Sønderled og Norden,
 Jeg velsigne vil en Gang;
 Da velsigne de i Sang
 Dig og denne Time.
11. „Hvor du gaar, er ogsaa jeg,
 Godt dig at beskytte,

Viser dig den bedste Vej
 Til din Faders Hytte;
 Før de kom med Glæde hjem,
 Aldrig Haand jeg slog af dem,
 Som til mig slog Liden.“

12. Rosten tav, og Synet svandt,
 Sønnen med det samme,
 Jakob sig forbavset fandt,
 Kunde knap udstamme:
 „Underfuldt er Stedet her;
 At Vor-Herre var saa nær,
 Det jeg ikke vidste.“
13. I hans Hjerne, som han laa,
 Mødtes Tanker mange,
 Gjorde for den Himmel blaa
 Angest ham og bange:
 „Bæve maa jeg, var hans Ord,
 Sodt jeg sov, hvor Herren bor;
 Her er Himlens Porte.“
14. Morgengry ham vaagen fandt,
 Flux var han paa Færde,
 Rejste hurtig op paa Kant
 Haarde Hovedgærde,
 Salved Sten med Olje fin,
 Bygte saa for Herre sin
 Alter paa det jævne.
15. Sol oprandt, og Lærken slog
 Mildt i Morgenroden,
 Vandringsstaven Jakob tog,
 Sørged ej for Føden;
 Haabefuld i Herrens Navn
 Faders Hus og Moders Favn
 Ryggen nu han vendte.
16. Som han gik, han bad og sang:
 „Betel skalst du hede,

Herrens Hus i Himmelvang,
 Hvor jeg kom at bede;
 Fører Gud mig hjem, derhos
 Ti'nder jeg af alt mit Gods,
 Ofrer ham det bedste.“

16.

Jakob og Rakel.

Egen Melodi af Johanne Fenger.

1. Solen er hed
 I Østerled,
 Og Sommeren varer saa længe;
 Derfor om Land
 Til Kildevand

Saa saare de levende trænge.
 Men i Hjærtet dèr har Livet sin Kilde.

2. Syrieland
 Fra Kanaan
 Gik Jakob hin unge at gjæste,
 Skulde og dèr
 Af Slægten nær

En Mø sig til Venneviv fæste.
 For i Hjærtet dèr har Livet sin Kilde.

3. Betuels By,
 Med Vennely
 Hos Broderen bold ad Rebekke,
 Laban ved Navn,
 Det var den Havn,

Hvor Jakob sin Stav vilde lægge.
 For i Hjærtet dèr har Livet sin Kilde.

4. Hyrder i Mag
 En Solskinsdag
 Sig lejred om Betuels-Brønden,

Lukt med en Sten,
 En vældig én,
 For Straalerne stærke fra Sonden.
 Men i Hjærtet dèr har Livet sin Kilde.

5. Jakob dem saa'
 Hvor løjt de laa,
 Mens Solen var langt fra at dale;
 Mild dog og spag
 Han bød god Dag,
 Saa kom han dem venlig i Tale.
 For i Hjærtet dèr har Livet sin Kilde.

6. Fremmed i Land,
 Da spurgte han:
 „I Hyrder! hvor har I vel hjemme?“
 Svaret dernæst:
 „I Haran, Gjæst!“
 Han monne med Glæde fornemme.
 For i Hjærtet dèr har Livet sin Kilde.

7. Maalet var dèr
 For Jakobs Færd,
 Nu under ham rysted hans Knæer;
 „Bor, sagde han,
 Ej dèr en Mand,
 Som kalder sig Laban Ebræer?“
 For i Hjærtet dèr har Livet sin Kilde.

8. Svaret var „jo“,
 Da Jakob lo,
 Og sagde: „hvi græsser ej Hjorden?
 Langt er til Kvæld,
 Det véd I vel,
 Drøvtyggen er ej i sin Orden.“
 Men i Hjærtet dèr har Livet sin Kilde.

9. „Gjæst! sagde de,
 Kan ej du se,
 At Stenen er os over Magten!

Alle paa Rad
 Maa hjælpes ad,
 I Dag som i Gaar, det er Agten.“
 For i Hjærtet dèr har Livet sin Kilde.

10. „Rosen i Vaar
 Med Labans Faar!
 Det lød nu med spottende Mine;
 Tril nu paa Stand
 Du Sten fra Vand!
 Og stød ikke Hænderne dine!“
 Men i Hjærtet dèr har Livet sin Kilde.

11. Jakob blev hed,
 Ja, han blev vred,
 Det Gjækkeri vilde han dæmpe:
 Brat fik da Ben
 Den Kampesten,
 Han viste dem, han var en Kæmpe.
 For i Hjærtet dèr har Livet sin Kilde.

12. Herlige Kaar
 Fik Labans Faar,
 Skjøn Rakel ej væded en Finger;
 Spanden som Fjer
 Gik op og ner,
 For Kæmpen den fløj som paa Vinger.
 For i Hjærtet dèr har Livet sin Kilde.

13. „Pigelil fin
 Er Søster min,“
 Saa mæled nu Jakob med Blide;
 Dagen er skjøn,
 Rebekkes Søn
 Nu fandt, hvad han søgte saa vide.
 For i Hjærtet dèr har Livet sin Kilde.

14. Jakob ej løj;
 Men Rakel fløj
 Med Tidender sære tilbage:

Laban gik ud
 Mod Kæmpen prud,
 Indledte ham venlig og fage.
 Men i Hjærtet dèr har Livet sin Kilde.

15. Herlige Kaar
 Fik Labans Faar,
 Nu Jakob han var deres Hyrde;
 Ærlig og tro,
 Han gik for to,
 Sin Slægt laa han ikke til Byrde.
 For i Hjærtet dèr har Livet sin Kilde.

16. Laban det saa'
 Og tænkte paa,
 Den Hyrde med Fordel at fæste,
 Sagde: „min Søn!
 Bestem din Lon!
 Omsonst skal ej tjene min Næste.“
 Men i Hjærtet dèr har Livet sin Kilde.

17. Hurtig udfór
 Det store Ord:
 „For Rakel, din Datter hin væne,
 Lilie skær,
 Som jeg har kjær,
 Syv Aar vil jeg trolig dig tjene.“
 For i Hjærtet dèr har Livet sin Kilde.

18. Laban slog til:
 „Om Gud saa vil,
 Da er du fuld vel hendes Mage.“
 Jakob saa fro
 Ham tjente tro,
 De Aar han kun regned for Dage.
 For i Hjærtet dèr har Livet sin Kilde.

17.

Jakobs Nattekamp.

Egen Melodi af L. M. Lindeman.

1. Som Ørnen sidder paa højen Hald
Og fylder med Rov sin Rede,
Saa Edom troned paa Sejersbjærg,
Han var ikke god at bede.
2. Som Lammet hviler i Engens Skjod,
Hvor rislende Bækken rinder,
Saa hviled Jakob ved Jakobs Bred
Omblaandet af bly Kjærminder.
3. I tyve Aar var han udenlands,
Han længtes nu efter Hjemmet:
Og Hjemmet, efter saa lang en Tid,
Det er baade kjendt og fremmed.
4. Det Bud, han skikked til Esau,
Med Bøn om hans Gunst og Naade,
Igjen var kommet med kort Besked,
Som var ham kun slet til Maade:
5. „Din Broder sadled sin høje Hest,
Ham følger saa faver en Skare,
Ham følger fire Gang' hundred Mand.“
Hvo tør vel for Skytten svare!
6. Da blegned Jakob, for han blev ræd,
Han tænkte paa Børn og Kvinder:
Saa værgeløse som Faar og Lam
De var imod grumme Fjender.
7. Da sukked Jakob: „min Faders Gud!
Hvad kunde jeg mer forlange?
Jeg gik fra Hjemmet kun med en Stav,
Og Drot er jeg nu for mange.

8. „Højlovet være din Miskundhed!
Dit Ord er som Guld det rene;
Men ej jeg havde saa bange Kaar,
Den Tid, da jeg var alene.
9. „Du selv dog sendte mig hjem igjen,
Mangfoldig med Gods begavet;
Dit Ord mig loved en Afkom prud,
Utallig som Sand ved Havet.
10. „Saa frels mig, Herre! af Broders Haand,
Som spænder den stærke Bue,
Urørt af Barnet i Moders Skjød!
Mit Hjærte det maa vel grue.“
11. Saa bad den fromme i Ensomhed,
Det var ikke hen i Vejret:
Med opladt Øje han saa' det brat,
Af Engle han var omlejret.
12. Det var saa dejlig en Sommernat,
Han vidste knap, hvad han gjorde:
Han brodes længe med Himlens Helt,
Forunderligt, hvor han turde!
13. „Nu blegne Stjærner, det gryr ad Dag,
Saa mæled den Himlens Kæmpe,
Nu slip mig, Hyrde! nu er det nok,
Dit flammende Mod du dæmpe!“
14. „Jeg dog ej slipper, var Jakobs Svar,
Før kraftig du mig velsigner.“ —
„Velan! dit Navn være Israel!
Guds Fyrster i Kamp du ligner.“
15. Saa endtes Kampen, og Sol opgik,
For Himmel og Jord at straale;
Men halt var Hyrden: i Dysten haard
Af Led gik hans Hofteskaale.

16. Paa Ganger stolt under Gyldenhjælm,
I Spidsen af Kæmper ranke,
I Solskin straalende, Esau
Sig nærmed med blodig Tanke.
17. Syv Gange bukked sig Jakob dybt
For Broderen tvillingbaaren;
Det røre maatte selv Staal og Sten,
Af Øjet udperse Taaren.
18. Da sprang af Hesten den Bjærgedrot
Og løb mod den lamme Hyrde,
Og hængte hulkende om hans Hals,
Som han havde tænkt at myrde.
19. Hvo sig fortrøster paa Himlens Gud,
Ham skal ingen Farer skrække,
For alle Hjærter staa i Guds Haand,
Han leder dem som Vandbække.

18.

Josef i Fængslet.

Egen Melodi af H. Nutzhorn.

1. Der sad en Svend i det sorte Hul,
For synde, det vilde han ikke;
Kong Fara o svømmed i Sølv og Guld,
Hans Lyst var at æde og drikke.
2. Hans Kok og Skjænker var store Mænd,
Af dem fik han Vinen og Kagen;
Og Ros med Rente fik de igjen,
Naar rigtig de rammede Smagen.
3. Hvormed de synded, det véd man ej,
Men begge de faldt i Unaade,
Og begge vandred den samme Vej
Til Fængsel i Ve og i Vaade.

4. Det samme Fængsel de sattes i
Som han, der for Dyden led ilde;
Men ham Vor-Herre stod kraftig bi,
Hans Naade kan alting formilde.
5. Den Fangefoged var barsk i Hu
Og bister, det kan man nok vide;
Dog stundum rorer det Sten endnu,
Naar Ungdom og Uskyld de lide.
6. Til Træl var Josef uskyldig solgt
Af Brødre med Avind i Sinde,
Og hun, som havde hans Lænker voldt,
Hun var den ublueste Kvinde.
7. Den Fangevogter var Josef god,
Betrode ham Nøglerne mange,
Han ænsed ej, hvor han gik og stod,
For Lykke der var med den Fange.
8. Tit gaar til Hove det op og ned,
Dèr Naaden har hundrede Nykker:
Om Hofmand sunken man sjælden véd,
Om druknet han er eller dykker.
9. Den Fangefoged maa være snu,
Som saadanne Vejrhaner gjæste;
Til Josef derfor han sagde nu:
„Opvart mig de Folk paa det bedste!“
10. De høje Herrer var rent forknyt,
De havde urolige Drømme,
De frygted saare hver Morgens Nyt,
Dem kunde hver Time fordømme.
11. „God Morgen! sagde ung Josef blid,
(Hans Blik var som Kilden i Ørke,)
I Herrer, hilser den lyse Tid!
Hvi er eders Miner saa mørke?“

12. „Ak, svared begge, vi drømte sært,
Og véd ej, hvad det skal betyde.“
„Velan, han sagde, jeg lidt har lært,
Vil for eder Hovedet bryde.“
13. Da tog den Skjænker til Orde brat:
„Saa samle du nu dine Tanker!
Jeg drømte fuld sært om Vin i Nat,
Om Druer paa blomstrende Ranker.
14. „Med Kongens Bæger som før jeg stod,
Mig trylle end Rankerne trende,
I Bægeret pressed jeg Drueblod,
Og gav det saa Kongen i Hænde.“
15. „Til Lykke, Herre! var Josefs Svar,
Din Lykke sig vender saa fage:
Din Konges Naade paa ny du har,
Naar Rankerne gjøres til Dage.
16. „Men hør nu, Herre! min Saga kort:
Jeg er ikke kommen af Trælle,
Fra Fædrelandet man stjal mig bort,
Og Synd har jeg ej at undgjælde.
17. „Naar højt du kommer igjen paa Straa,
Din Tjener du kjærlig betænke!
Lad ham, som vilde dig Lykken spaa,
Ej ligge uskyldig i Lænke!“
18. Nu fatted Mod og den Overkok
At lade sig Drømmen udtyde:
Om Kurve trende med Kager nok
Til kongeligt Taffel at pryde.
19. Han bar de Kurve paa Hoved sit,
De skinned saa kridende hvide,
Men Luftens Fugle de hakked frit;
Betydningen fik han at vide.

20. Ung Josef kunde det forudse,
Og Smiger ham kunde ej gavne:
Ham Galgen vented om Dage tre,
Det gottede Krager og Ravne.
21. Som Josef spaade, saa gik det alt,
Og Skjænkeren kom i sit Stade;
Men flux af Minde ham Josef faldt,
Paa Hofmænd sig ingen forlade!
22. Paa én dog Josef forlod sig mest,
Som højere er end de store,
Og mindes Smaafolk dog allerbedst,
Som idelig det er at spore.
23. Det er Vor-Herre i Himmerig,
Som alle Ting haver at raade:
Vel bie lader han tit paa sig,
Des mere dog voxer hans Naade.
24. Det vared længe, to hele Aar,
Før Josef blev nævnet til Hove;
Thi dèr for Visdom det altid gaar:
At vinde ved intet at vove.

19.

Josefs Ophøjelse.

Samme Melodi.

1. Kong Faraο vaagned en Morgenstund,
Da var han saa ilde til Mode:
Han drømte sært i uroligt Blund,
Det tyktes ham ej for det gode.
2. Thi lod han kalde de kloge Folk,
Som vidste til Punkt og til Prikke,
Hvad skrevet havde hver Drømme-Tolk;
Men Faraο trøsted de ikke.

3. Da randt den Skjænker hans Synd i Hu,
Hans Fejltrin ved Hoffet at sige,
Han meldte: „Herre! jeg mindes nu
Mit Fald og min Frelse tillige.
4. „Din Overkok og din Tjener her
Vi faldt i vor Herres Unaade:
Bag Fængslets Mure og Graven nær
Vi sørged da over al Maade.
5. „Vi drømte sært i det sorte Hul,
Til Hoveder saare at bryde:
En ung Ebræer saa tankefuld
Dog vidste det godt at udtyde.
6. „Alt som han spaade, det saa tilgik,
Det onde saa vel som det gode:
Din Kok sin Højhed i Galgen fik,
Din Skjænker igjen kom paa Fode.“
7. „Saa løbe nu, hvo til Bens er rap,
Den Vismand til Hove at bringe!“
Saa mæled Kongen, da løb om Kap
Hans Svende, som fløj de paa Vinge.
8. „Til Kongen, Josef! til Kongen strax!“
Gjenlød det i Ulykkesgaarden;
Med Klæder rene, med Kniv og Sax,
Kom Pynten og Sagen i Orden.
9. „En Drøm jeg havde, var Kongens Ord,
De lærde kan ej den forklare;
Men du, jeg hører, med Visdom stor
Alt hemmeligt kan aabenbare.“
10. Da svared Josef, den Svend saa prud,
Han kunde sin Tale vel føje:
„Hvo kan med Visdom, foruden Gud,
Kong Faraos Hjærte fornøje!“

11. Da sagde Kongen: „jeg dromte saa,
Jeg stod mig ved Floden dèr nede,
Da op der steg af Ægyptens Aa
Syv Kør baade favre og fede.
12. „Men efter dem kom en anden Trop,
Syv Kør baade magre og fule:
De magre slugte de fede op,
Men kom sig dog ikke en Smule.
13. „Det samme Under jeg saa' igjen
Paa Axene fulde og svange;
Dèr har du Drømmen, forklar mig den!
Da ærer jeg dig over mange.“
14. „De Dromme, Konge! var Josefs Svar,
Betyde kun ét og det samme;
Derved dig Herren betegnet har,
Hvad brat dig skal times og ramme.
15. „Du først maa vente syv fede Aar,
De magre dem følge i Hælen;
Saa, hvad der levnes, kun lidt forslaar,
Af Livet udpines da Sjælen.
16. „Men hør nu, Konge! et gyldent Raad,
Det bedste, som nogen kan give,
For Hungersnød og for Hulkegraad,
Saa Folket maa holdes i Live!
17. „Befal en from og forstandig Mand
At samle og holde til Rede
Den femte Part over alt dit Land
Af Høsten i Aarene fede!
18. „Lad Misvæxt komme da, som den maa!
Ej lægger dog Landet den øde:
Det rige Forraad skal godt forslaa,
Til atter du høster Afgrøde.“

19. Det Raad af Kongen fik Lov og Pris,
Han sagde, med Bod for sin Vaande:
„Slet ingen som du er from og vís,
Du taler af Himmelens Aande.
20. „Bestyr mit Hus og reger mit Land!
Du véd deres bedste at ramme:
Kun paa min Trone din Overmand,
Vor Magt er for Resten den samme.“
21. Da gav ham Kongen sin Guldring klar,
Han brugte til Brev at besegle;
Af Guld en Kjæde, som selv han bar,
Ej heller lod Kongen ham fejle.
22. I Byssusklædning fra Top til Taa
Guldkarmen han maatte bestige,
Herolden saa' man da fór ham gaa,
Som Drot i Kong Faraos Rige.
23. Saa langt fra Frænder og Fødestavn
Kom Josef til Hæder og Ære,
Som Runeraader et Adelsnavn
Ham Kongen befaled at bære.
24. Ham Kongens Skjænker nu rakte Vin,
Hans Navn gik ham aldrig af Minde.
Hvo Dyden kaarer til Dronning sin,
Faar Lykken til Ledsagerinde.

20.

Jakob og hans tolv Sønner.

Mel. Visen om Axel og Valborg, eller: Egen Melodi af
L. M. Lindeman.

1. „Gud naade mig stakkels gamle Mand!
Jeg fostred mig Sønner fuld mange,
Men sidder nu ene i Hedningland,
Sorgmodig og kroget og bange.“
Men Lykken hun vender sig ofte om.

2. Saa klagede Jakob med isgraat Haar,
 For borte var alle hans Sønner;
 Han talte da hundred og tretti Aar,
 Utallige vare hans Bonner.
 Men Lykken hun vender sig ofte om.
3. „Vor Fader! vor Fader! Guds Fred! god Dag!“
 Saa lod det nu brat om den gamle,
 Og næppe for Taarer og Favnetag
 Han kunde sig Tankerne samle.
 Saa Lykken hun vender sig ofte om.
4. Fra elleve Munde om Kap det lod:
 „Til Lykke med Aar og med Ælde!
 Vor Broder, din Josef, han er ej død,
 Han troner i Magt og i Vælde.
 Saa Lykken hun vender sig ofte om.
5. „Den naadige Herre, vi talte om,
 Ægypternes Hjælper i Nøden:
 Det er vores Broder saa god og from,
 Vor Frelser fra Hungersdøden.
 Saa Lykken hun vender sig ofte om.
6. „Han sender det Budskab til Fader sin:
 Kom snarlig, at dele min Lykke!
 Jeg giver dig Fode og Odel fin:
 I Gosen med Fred skal du bygge.
 Saa Lykken hun vender sig ofte om.
7. „Han kyste os alle med Taare varm,
 Lod Helligdagsklæder os bringe,
 Han hulkede lydt ved Benjamins Barm,
 Ham pryde nu favre Guldringe.“
 Saa Lykken hun vender sig ofte om.
8. Den gamle han stod som en Marmorblok,
 Hans Tanker de vanked saa vide:
 Om Vidunder hørte han Vidner nok,
 Men turde derpaa ikke lide.
 Men Lykken hun vender sig ofte om.

9. Nu Faraos Kuske med Skrald paa Skrald
Omringede Israels Telte,
Med kongeligt Spand og med Tegn og Tal
Ægypternes Herre de meldte.
Saa Lykken hun vender sig ofte om.
10. Nu Øjnene maatte den gamle tro,
Nu gløded hans Kinder de blege:
Han takked, han kyssed, han græd, han lo,
Han vilde som Børnene lege.
Saa Lykken hun vender sig ofte om.
11. „Min Josef, han sagde, i Live end
Skal Ansigt til Ansigt jeg skue!
Og naar jeg har kysset hans Mund igjen,
Vil ikke for Døden jeg grue.“
Saa Lykken hun vender sig ofte om.
12. Nu Israel ofred til Isaks Gud,
Og til ham kom Ord fra det høje:
„Vær trøstig! jeg følger dig ind og ud,
Din Æt har jeg altid for Øje.“
Saa Lykken hun vender sig ofte om.
13. Hvad Glæde der blev i Ægypti Land,
I Paradis ej at forglemme,
Det Pennen vel ikke beskrive kan,
Men kjærlige Hjærter fornemme.
Saa Lykken hun vender sig ofte om.

21.

Moses og Farao.

Egen Melodi.

1. Kong Farao var en ugudelig Krop,
Han sagde: „det varer for længe,
Med Svøben at slide Ebræerne op,
Smid ud deres nyfødte Drenge!

Ja, smid dem i Nilen, trods Kællingesnak!
Saa faar vi dog endelig Has paa det Rak.“

Det skulde han sige saa sagte:

Man véd ikke, hvad man kan magte.

2. Der fødtes nu Amram Leviter en Søn,
For favr til at fare saa ilde,
Hans Moder ham fostred tolv Uger i Lon,
Men turde ej mer, hvad hun vilde:
I Arken af Rør og i Vuggen af Siv
Han maatte paa Floden nu friste sit Liv.
Den Herre, som bor i det høje,
Dog ogsaa paa Dybet har Øje.
3. Kong Faraos Datter var bedre end han,
Hun havde dog Hjærte i Livet:
Hun kom som en Dronning, alt efter sin Stand,
Og saa', hvad sig rørte i Sivet;
Hun sukked, hun saa' i den kølige Seng,
Med blødende Hjærte, den grædende Dreng.
Selv midt i Ægypten man finder
Til Lykke dog Hjærte hos Kvinder.
4. En Søster ad Drengen paa Timen sprang til,
Hun stod dør paa Lur for det samme:
„Befaler Prinsessen, strax bringe jeg vil
Den lille Ebræer en Amme.“
Og knap hendes Højhed fik Jaet udsagt,
Før Pigen var borte og Moderen bragt.
Naar Mænd er som Dyrene vilde,
Til Lykke er Kvinderne snilde.
5. Saa slumped den Moses til højbaarnes Kaar,
Der skulde som Konge befale;
Saa voxte han op i Kong Faraos Gaard,
Som skulde Tyrannen betale;
Ebræernes Høvding blev ikke omsonst
Oplært i Ægypternes Vidskab og Kunst.
Vil nogen Guds Forsætter hemme,
Han nødes til selv dem at fremme.

22.

Moses-Kvadet.

Egen Melodi af C. Barnekow.

1. Der toner et Kvad over Tidens Hav,
Som Gudsfolket kan aldrig forglemme:
Det stiger fra Moses' den skjulte Grav,
Det til Laans fik hans Navn og hans Stemme.
2. „Jeg havde min Vugge ved Nilens Bred,
I et Haar hængte Døden og Livet:
Jeg vidste det ikke, men dog jeg græd,
For jeg frøs under Flægen og Sivet.
3. „Min Vugge blev flyttet til Kongens Gaard,
Dør jeg smilte ad Døden og Livet:
Jeg drømte mig salig i Ungdomsaar,
Dog var Lykken som Flægen og Sivet.
4. „Det skrev med min Kjæp jeg i Ørkens Sand,
Da graahærdet jeg saa' mig tilbage
Og vogtede Faar i et fremmed Land,
Efter Ungdommens kronede Dage.
5. „Min Kjæp blev dog bedre end Kongevaand,
Det Kong Farao maatte vel sande:
Han dukked, for Hyrden med Kjæp i Haand,
Som en Sten i de mægtige Vande.
6. „Hvor Hjorden jeg vogted, mens Haar blev graat,
Som en Konge mit Folk jeg gav Love:
Det aldrig kan glemmes, mens Hav er blaat,
Og mens Fuglene sjunge i Skove.
7. „Jeg kom ikke ind i det favre Land,
Maatte lade med Synet mig nøje;
Men, sank mine Ben i Ørkens Sand,
Som Syvstjærnen dog tindred mit Øje.

8. „Ebræernes Leder til Jordans Flod
Gjennem Havets de brusende Bølger,
Den Kæmpe, som bedst under Solen stod,
Det er Navnet, som evig mig følger.“

23.

Moses i Ørken.

Kan synges som: Abraham sad i Mamrelund.

1. Der gik en Hyrde og vogted Faar
I Midians Land i Ørken:
Ved firsindstve var Hyrdens Aar,
Dog minked det ej med Styrken.
2. Den Faarehyrde var Amrams Søn,
Opvoxet i Kongeborgen:
Landflygtig bar han sin Kraft i Lon,
Saa bar han og Hjærtesorgeren.
3. Han sig forivred i Ungdoms Aar
Og tæmmed ej Kæmpemodet;
Men Gud ham lærte med trange Kaar
Den Kunst at slaa Vand i Blodet.
4. Hver Prinsenykke fra Kongesal
I Ørken had lod og fare:
Med Øje klart og med Kinden sval
Paa Hjorden tog godt han vare.
5. Kun naar den hviler i Dalens Skjod,
I Skygge for Middagsheden,
Da rødmer Kinden af Ungdomsglod,
Han tænker paa Evigheden.
6. Han ser paa Bjærget med Isse graa,
Som trodser end Aar og Ælde:
Men Bjærgets Skaber han tænker paa,
Den evige i sin Vælde.

7. „For dig, han nynner, som Dage kun
Aartusender er at regne,
For dig som intet den liden Stund,
Vi aande i Støvets Egne.
8. „Som Blomsten falmer hver Rosenkind,
Som Græs er de Kæmper gjæve;
De vises kunstige Hjærnespind
Hennejres som Spindelvæve.
9. „Halvfjerdsindstyre er Støvets Aar,
De stolteste Strid og Møje;
Om firsindstyre en Kæmpe naar,
Des mere han har at døje.“
10. Om Hjærtet blev det ham nu saa trangt,
Paa Kinden ham Taaren trilled:
En Gang var Livet ham rigt og langt,
Mens Lykken hun for ham spilled.
11. Han bad: „o, Herre i højen Hal!
Du lære mig ret af Naade
At regne paa mine Dages Tal
Og lade din Visdom raade!
12. „Men giv os dog efter Striden Fred,
Og Trøst efter Suk og Klage!
Ja, mæt os aarle med Miskundhed
Til Frydesang alle Dage!
13. „Os overskinne din Herlighed,
Du Skaber af hver en Stjerne!
Da Fod vi flytte med sikre Fjed,
Da lysner det i vor Hjærne.“
14. Saa dybt han sukked, og sang og bad,
Hvor Tankerne gik i Skare,
Paa Brink af Bjærget, hvor kjæk han sad,
Graahærdet, med Øjne klare.

15. Da slog hans Time, som slummer ej,
Men lytter, naar Hjærter bede:
Han førte Moses paa Visdoms Vej
Igjennem et Vilderede.
16. I Tornebusken slog ned hans Lyn,
Den blussed, men dog ej brændte:
Det var for Moses et Undersyn,
Nu tyktes ham nyt i Vente.
17. Fra Tornebusken en Røst udfør,
En Torden, som Støv kan taale:
„Du stander, Moses! paa hellig Jord,
Besmit den ej med din Saale!
18. „Mig Jakob, Isak og Abraham
Paakaldte som Gud alene;
At deres Fjender jeg er fuld gram,
Skal mærkes i Dage sene.
19. „Bind op omkring dig nu, som en Mand!
Mit Ærende skal du rogte:
Udfør mit Folk af Ægypti Land!
Du tør ikke ved at frygte.
20. „Din Gud er med dig, ihvor du gaar,
Mit Ord dig er lagt paa Tunge,
Dit Folk skal knæle, hvor nu du staar,
I Ørken mit Navn lovsjunge.
21. „Om ret jeg kjender Kong Farao,
Han lyder mig ej med Lempe,
Men skal dog lære, det kan du tro,
Han maaler sig med en Kæmpe.“
22. Den gamle Hyrde kun nødig gik
Fra Ørken til Kongers Gaarde,
At ærgre sig over Hofmænds Skik
Og stimes med Halse haarde.

23. Han flux indvendte: „mit Vidnesbyrd,
Om Røsten fra Gud i Himlen,
Vil klinge kun som et Æventyr
For Kongen og Folkevrmlen.“
24. Den Sorg dog slukked Guds Ord fuld godt:
Han selv for de Tegn blev bange,
Som sees skulde paa Kongens Slot;
Hvad kunde han mer forlange?
25. Han flygted selv for sin Hyrdestav:
En Slange ved Herrens Tale;
Af Slangen atter der blev en Stav,
Saa snart han den greb om Hale.
26. End skød han fra sig det store Kald,
Han pukked paa Tungens Lyde,
Han sagde: „Talen i Kongehal
Velklingende let maa flyde.
27. „Men jeg paa Mælet har Men og Brøst,
Saa læspe jeg maa og stamme;
Og, skjont jeg horer din klare Røst,
Det er dog endnu det samme.“
28. Da svared Herren i samme Stund:
„Hvad er det, jeg her maa høre!
Mon ej den samme gav Røst og Mund,
Som raader for Syn og Øre!
29. „Saa tov ej længer, men bær nu brat
Mit Budskab til Kongesale!
Og se, jeg giver dig Mund opladt,
Og lærer dig klart at tale!“
30. Dog Moses krymped sig end for Gud,
Han voved til sidst at sige:
„Se til, du finder et andet Bud,
At sende til Satans Rige!“

31. Da blev Vor-Herre paa Hyrden stødt,
Han sagde: „velan! jeg kjender
En Mand, som taler fuld klart og sødt:
Din Broder jeg med dig sender.
32. „Ja, Aron være din Mund og Tolk!
Han laane som Gud dig Øre!
Til Misrams Konge og Jakobs Folk
Han Ordet med Fynd skal fore.
33. „Men tag i Hænde din Hyrdestav,
Der bugted sig lig en Slange!
Thi den du baade paa Jord og Hav
Skal svinge til Jærtegn mange.“

24.

Ebræernes Plage.

Egen Melodi af C. Barnekow.

1. Et Paradis var Gosen,
Saa godt som Kanaan,
Med Ranken og med Rosen,
Midt i Ægypti Land.
2. Men bedre var dog Ørken,
Med Frihed, Fred og Ro,
End Gosen, under Tyrken
Og under Farao.
3. Hvor Josef stod for Styre,
Hans Born var Trælle nu:
Hans Daad i Tid hin dyre
Kom ingen mer i Hu.
4. I Trældom gik med Kvide
De store og de smaa:
Alt, hvad de maatte lide,
Kun Gud i Himlen saa'.

5. De maatte se paa Nilen,
Hvor mangan Broder sød
Blev ofret Krokodilen
Og fandt i Svøbet Død.
6. Som Dyr de maatte slide,
Hvor Solen brænder hed,
Opmure Pyramide
I deres Ansigts Sved.
7. For Svøben og for Tampen
De brænde maatte Ler,
Til det blev haardt som Kampen
Og let dog som en Fjer.
8. De ælted Ler med Moje,
De brændte Tegl med Suk;
Skjønt det var haardt at døje,
De voved ej et Muk.
9. Alt stod en Pyramide
Af Tegl i Gosenland
Og praled, dem til Kvide,
Med Runeskrift om Rand.
10. Dèr stod i Dage sene:
„Ej ligne man ved mig
Et Værk af hugne Stene,
Som Jord ved Himmerig!
11. „En Stang de stak i Floden,
Af, hvad der hængte ved,
Et Underværk paa Kloden
Jeg blev i tusend Led.“
12. Saa gjorde man en Gaade,
Til Pral, af liden Kunst;
Det var ægyptisk Maade
At plage Folk omsonst.

13. Æbræerne ved Nilen
De fik da aldrig Fred;
Kun Død man kaldte Hvilen
Fra Trældoms Bitterhed.
14. De strøg nu Sten til flere
Og blanded Ler med Straa;
For Plagen at formere,
Tog grandt man Tal derpaa.
15. Da lofted Jakobs Sonner
Til Himlen Øje mat,
Og ind kom deres Bønner
For Isaks Trøster brat.
16. Med Trøst og Tegn fra oven
Kom Amrams Sonner to:
Kun den var ret forvoven,
Som turde dem ej tro.
17. De Amrams Sonner begge
For Kongen gik at staa:
Han lo dem ud som Gjække,
Trods deres Lokker graa.
18. De sagde paa Guds Vegne:
„Vort Folk lad drage ud
Til Horeb-Bjærgets Egne,
At dyrke Himlens Gud!“
19. Da hørtes Kongen skryde:
„Hvis er det Herrebud,
Som Faraø skal lyde?
Er han ej Jordens Gud!“
20. Han sagde: „Kroppe dovne
Har Mod paa Gildesfærd;
Men, ved Ægyptens Ovne,
De kjønt skal blive her.

21. „De har for gode Dage,
Det mærker jeg derpaa;
Herefter med Umage
De selv skal sanke Straa.
22. „Da faar de det lidt værre,
Til Griller at forslaa;
Thi Stene ikke færre
Hver Dag de stryge maa.“
23. Nu strængtes Folkets Plage,
Nu voxte deres Nød,
Og under Graad og Klage
De ønsked sig kun Død.
24. Det maatte Moses volde,
Han sine Hænder vred:
Han skulde dem dog folde
For Gud i Ydmyghed.
25. Guds Visdom er en Gaade,
En Løngang er hans Vej;
Men evig er hans Naade,
Hans Lofter glippe ej.

25.

Ebræernes Udgang af Ægypten.

Egen Melodi af J. P. E. Hartmann.

1. Ægypten var plaget saa saare,
Men Farao trodsed endnu:
Den stolte, haardnakkede Daare
Kun følte for Ydmyghed Gru.
2. Den Herre, som Israel frelste,
Med Moses da sendte dem Bud,
Han sagde til alle de ældste:
„Jeg skal eder hilse fra Gud.

3. „Et Lam skal for Husene bløde,
Til Minde, til Tegn og til Bod,
Dorstolperne skal males røde
Med Lammets uskyldige Blod.
4. „Udelt og uknækket I stege
Et Lam for hvert Hus under Tag,
Med Urterne beske og blege,
Og ej efter Mundenes Smag!
5. „Og æder det saa med hverandre,
Oprejste i Pilegrimsdragt,
Beredte til brat at udvandre,
Med Himmelens Herre i Pagt!
6. „Opkiltede om eders Lænder,
Med Saalen til Fod bundet fast,
Med Stavene i eders Hænder,
Lad Nadveren nydes i Hast!
7. „Dødsengelen gaar gennem Landet
Med Seglen ved Midienat:
Hvor Stolpen er ikke blodrandet,
Dèr blegner en dødelig brat.
8. „Ægypten skal føle hans Vælde,
Hvis Folk man paa Nakke har traadt:
Alt førstefødt skal det undgjelde,
Afguderne blive til Spot.“
9. Det skete i Nilstrømmens Dale:
Afsjælet alt førstefødt laa,
Fra Kronprins i Hojeloftssale
Til Drengen og Kalven paa Straa.
10. Da blev der stor Jammer og Kvide,
Alt Folket fór op med et Skrig,
Og Faraos fik det at vide:
Der laa i hver Hytte et Lig.

11. Da maatte hans Hovmod vel falde,
Da bæved Stenhjærtet i Bryst,
Han Moses og Aron lod kalde,
Han talte med skjælvende Røst.
12. Han sagde: „staar op nu saa fage,
Og tager, hvad eder hør til!
Med Fred af mit Land I uddrage,
At dyrke jer Gud, som I vil!
13. „Med Faar og med Øxne tillige
Uddrager paa staaende Fod!
Velsigner saa mig og mit Rige
Og tørster ej efter vort Blod!“
14. Ægypterne raabte med Sorgen:
„Hvi holdt man paa eder i Gaar?
Ak, tøve I her til i Morgen,
Da alle vi ligge paa Baar.“
15. Saa førte Jehova med Ære
Sit Folk ud af Trældommens Land;
Paa Vej gav sig med deres kjære
Sex Hundrede Tusende Mand.
16. Med Solv og med Guld og med Glæde
De, ved den almægtiges Haand,
Uddroge fra Mørkhedens Sæde,
Afrystede Trældommens Baand.
17. I Gry under Skyerne hvide
Da sagde de Gosen Farvel;
Der Solen gik ned under Lide,
Da stod de ved Nildalens Skjel.

26.

Overgangen i det røde Hav.

1. Farao sidder i Højloftssal,
Og Rygterne mødes dèr inde:

„Israel vanker i Vildernisdal,
 Kan Vej eller Sti ikke finde;
 Israel haver kun Pose og Stav,
 Vader vel sent over vildende Hav.“

Og nu driver Ulven paa hviden Sand fra Norden.

2. Faraos hører den Tale med Lyst,
 Og strax blev der Oprør i Lejren:
 „Kongen, det lyder, vil vove en Dyst,
 Hans Guder ham vinke til Sejren;
 De har forvildet Æbræernes Aand,
 Giver dem brat i Kong Faraos Haand.“

Og nu driver Ulven paa hviden Sand fra Norden.

3. Det var en stolt og en stadselig Hær,
 Og Jordan blev skjult under Vrimlen,
 Skinnende Hjælme og blinkende Sværd
 Man skued som Stjærner paa Himlen,
 Heste og Vogne, som svared dertil,
 Flyvende Faner og klingende Spil.

Og nu driver Ulven paa hviden Sand fra Norden.

4. Israel hørte nu Lurenes Drøn,
 Med Gjenskrald fra Bjærge og Klipper,
 Saa hørtes Rummel og Klirren og Don,
 Hvad Under, at Modet dem glipper!
 Israel havde kun Pose og Stav,
 For sig det røde, det vildende Hav.

Og nu driver Ulven paa hviden Sand fra Norden.

5. Israel knurrede, til Moses det lod
 Fra hundrede Tusende Munde:
 „Mener du, Trældom er værre end Død?
 Ak, her gaa vi alle til Grunde!
 Trætte vi gik os med Pose og Stav,
 Kun for af Ørken at tigge en Grav.“

Og nu driver Ulven paa hviden Sand fra Norden.

6. Moses dog svared, fuld vis i sin Sag:
 „Lad fare al Klagen og Sorgen!

Disse Ægypter, som larme i Dag,
 De skal sig ej røre i Morgen;
 Tier og troer, og ser paa hans Værk,
 Som er for evig en Kæmpe fuld stærk!“

Og nu driver Ulven paa hviden Sand fra Norden.

7. „Tag, sagde Herren, i Hænde din Stav!
 Den gjør jeg til Israels Vaaben,
 Stræk den ud over det brusende Hav!
 For Folket da Vejen staar aaben;
 Faraos Hjærte jeg hærder i Barm,
 Faraos Kæmper skal føle min Arm.“

Og nu driver Ulven paa hviden Sand fra Norden.

8. Skystotten op nu fra Strandbredden steg,
 Og daled bag Israels-Lejren;
 Ej dog et Straasbred Kong Faraos veg,
 Forblindet han drømte om Sejren;
 Almagten aabned i brusende Hav
 Israels Udvej og Faraos Grav.

Og nu driver Ulven paa hviden Sand fra Norden.

9. Faraos vaagned ved Midienat,
 Og dejlig var Maanen oprunden;
 Spejderne meldte den Herre da brat,
 At Israels Hær var forsvunden:
 „Ved mine Guder, den rasende svor,
 Findes de skal, om til Helved de fór!“

Og nu driver Ulven paa hviden Sand fra Norden.

10. Israel stod paa Arabiens Kyst,
 Til dem var kun Hulvejen lavet;
 Rædsel der fór i Ægypternes Bryst,
 De vendte sig midtvejs i Havet;
 Moses da atter udrakte sin Stav,
 Brusende lukte sig Faraos Grav.

Og nu driver Ulven paa hviden Sand fra Norden.

11. Israel priste den Herre saa høj,
 Som har over Dybet at raade,

Spiller med Fjender, som Vinden med Røg,
 Og frier sit Folk af al Vaade:
 Aabnede nys i det brusende Hav
 Israels Udvej og Faraos Grav.

Og nu driver Ulven paa hviden Sand fra Norden.

12. Bolgen har bruset tre Tusende Aar

Og mer over Faraos-Graven:
 Himmelens Gud er i Dag som i Gaar,
 Det føle skal Tyrken og Paven;
 Derfor i Norden og i Paradis
 Gjenlyder Israels Sang til hans Pris.

Og nu driver Ulven paa hviden Sand fra Norden.

27.

Egen Melodi af C. Barnekow.

1. Som Solen oprinder morgenrød,
 Hvor Himmelens Fugle de sjunge,
 Saa Israel steg af Havets Skjød,
 Med himmelske Toner paa Tunge;
 De sang om Hjælpen i Nødens Stund,
 De sang om Vejen paa Havets Bund;
 Om Kongehæren, der sank som Bly,
 De kvad i Sky.

2. Da, blegnende for det røde Hav,
 Dem rystede Faraos Lure,
 Paa Almagts Ord for Moses' Stav
 Sig Bolgerne rejste som Mure:
 I Dybet der blev en Kongevej,
 Ægyptens Konge det hjalp dog ej,
 For ham kun aabned det røde Hav
 En bundløs Grav.

3. Da midtvejs i Hav var Kongens Hær,
 Som Ørne hans Bannere svæved,
 For Torden og Lyn i Morgenskjær
 Dog Kæmperne dirred og bæved;

Da vendtes Vogne, da vaktet Gny,
 Da kjendtes Herren, da skreges: fly!
 Da lukte brat sig for Moses' Stav
 Det røde Hav.

4. Da tabte sig Hyl i Bølgebrag,
 Det gik med Hærskarer til Grunde;
 Da hilste med Sang den unge Dag
 Ti Hundrede Tusende Munde:
 Og aldrig glemmes det Morgengry,
 Da Folkesangen lød højt i Sky
 Til Himmelkongen, den Helt saa prud,
 Den Guders Gud.
5. Fra Kammer og Kor i Lys og Løn,
 Det høres nu klart udsjunget:
 At Kristus er Guds og Davids Søn,
 Af Abrahams Sæd udsprunget;
 Hans Folk det var, som ved Moses' Stav
 Gik tørskot over det røde Hav;
 Hans Fædre var det, som sang i Kor:
 Vor Gud er stor!

28.

1. Kom, lad os synge Vor-Herre en Sang!
 I sin Glans er han kommen til Syne:
 Rytteren kjæk sig paa Vrinskeren svang,
 Lod i Støvet dog brat sig nedlyne.
2. Gud er vor Styrke, og Gud er vort Skjold,
 Vore Fædre ham havde for Øje;
 Frelste med Vælde af Fjendernes Vold,
 Deres Sønner med Fryd ham ophøje.
3. Kæmper han knuste med Ord af sin Mund,
 Jehova er et Navn uden Mage:
 Faraos Vogne han bored i Grund,
 Og hans Bersærker gjorde han spage.

4. De fik et Bad i den højrode Sø,
Som for Konger det aldrig var lavet:
Mindes det skal, indtil Skjalde uddo,
At som Sten de neddukked i Havet.
5. Herre! din højre kan ingen modstaa,
Hvem den saarer, kan ingen helbrede;
Fjenderne dine fortæres som Straa,
Thi en Ild er din fnysende Vrede.
6. Havet i Harme du aandede paa,
Saa det sprængtes i Kongevejs-Dalen;
Bølger paa Bølger optaarnede laa,
Alt som Dynger af slagne paa Valen.
7. Haderen sagde: „nu falder mit Rov,
Sønderknuse dem skal mine Arme;
Ras kun, mit Sværd! jeg dig giver Forlov,
Styr i Mag dig paa Moses, min Harme!“
8. Herre! du aanded kun let over Sky,
Men i Storm gik dit Bud over Bølge:
Brattere synker i Vandet ej Bly,
End med Kongen hans braskende Følge.
9. Hvem er din Lige, du Gudernes Gud!
Alle Helgenes Hær dig tilbeder,
Himlen og Jorden adlyde dit Bud,
Underværker din Ære udbreder.
10. Hvo som dig finder, dig følger og helst,
Thi hos dig er den bangeste rolig;
Trofast du fører det Folk, du har frelst,
Saa de naa til din hellige Bolig.
11. Hedninger hørte dit Rygte med Gru,
Paa Filister kom Veerne bitre;
Edom og Moab sig ruste vel nu,
Under Brynje dog Hjærterne sitre.

12. Slaa du dem alle med Rædsel og Frygt,
Lad dem føle din Kraft og forstenes!
For deres Aasyn da vandre vi trygt,
Gjennemgangen os ikke formenes.
13. I det forjættede Land før os ind,
Med en Glans, som fordunkler al Glimmer!
Plant vore Stammer paa Himmelbjærgs Tind!
Rejs din Trone iblandt dem for immer!
14. Da skal det mindes: hvor Faraos sank,
Hest og Vogn blev i Dybet begravet:
Israel vandred som Skystøtten rank,
Han gik tørskot paa Bunden af Havet.

29.

Lovgivningen paa Sinai.

Egen Melodi af J. P. E. Hartmann.

1. Jehova nedfør fra det høje
Og talte fra Sinais Top,
Som Lyn var hans Dragt for hvert Øje,
Hans Røst var som Tordenens Brag.
2. For neden stod Folket i Skare,
De bæved, og Sinai med,
Dem tyktes, det var med Livsfare,
De lytted til Guddommens Røst.
3. Grandgivelig alle de hørte:
„Se, jeg er Jehova, din Gud,
Som dig af Ægypten udførte,
Paa fremmede Guder slaa Vrag!
4. „Fra Himlen og Jordan og Havet
Du laane ej Billed af mig,
Udhugget, ej heller udgravet,
Til Knæfald og Dyrkelse vrang!

5. „Saa nidkjær er jeg for min Ære:
Hvor Afguder stjæle min Pris,
Skal Ætten Misgjerningen bære
Alt ud over tredie Led.
6. „Mod dem, som mig elske og lyde,
Jeg er dog saa mild og saa from:
Jeg Børnene lader det nyde
Endogsaa i tusende Led.
7. „Det Navn, hvormed jeg mig har nævnet,
O, gjækkes dog aldrig med det!
For tænk ej, det bliver uhævnet
At spille med Guddommen Gjæk!
8. „Min Hviledag hellig du holde
Hver Løverdag, kom det i Hu!
Med Tak dine Hænder du folde,
Og hvile fra Verdens Uro!
9. „Se, Himlen og Jorden og Havet
Jeg skabte i Dagene sex!
Saa har i hver Uge jeg lavet
Til Hvile den syvende Dag.
10. „Din Fader og Moder du ære!
Din Velfærd beroer derpaa,
Saa skal du livsalig dig nære
I Landet, jeg Fædrene gav.
11. „Ej drage du Blod af din Næste!
Hans Ægteviv røre du ej!
Og stjæl ej, hvad han har til bedste!
Og lyv ingen Brøde ham paa!
12. „Misund ikke Fyrsten hans Rige,
Ej nogen hans Hus eller Gaard,
Hans Hustru, hans Karl eller Pige,
Hans Dyr eller noget som helst!“

13. Guds Røst var som Himmelens Torden,
Med Klang dog som klarest Basun;
Med Gjenskrald det dundred i Jorden,
I Flamme stod Sinais Tind.
14. Da rystede Folket som Løvet,
De flygted med Il og med Skrig:
„Ej Tordneren tale til Støvet!
Vi knuses, vi kvæles, vi dø.
15. „O, Moses! en Mægler du være
Imellem Jehova og os!
Hans hellige Lov du os lære!
Dit Bud vi vil lyde som Guds.“

30.

Oprøret i Lejren.

Egen Melodi af C. Barnekow.

1. Da Sol gik ned i Banke,
Stod Maane op med Ring;
Som Myg sig brat da sanke
Man saa' et Folketing.
2. De Spejdere, udsendte
Fra Kades-Barnea,
Nu Løfte-Landet kjendte,
Og nys de kom der fra.
3. Det var i Høstens Dage,
Det var en Aften kold:
Fra Rejsen kom tilbage
Til Lejren alle tolv.
4. Det rygtedes paa Timen,
Og da blev der en Jagt,
En Støjen og en Stimen:
Hvad nyt de havde bragt?

5. I fyrretyve Dage
De rejste Landet rundt,
Kom alle frisk tilbage,
Saa Landet var nok sundt.
6. De to var om at bære
Vindruer paa en Stang,
Saa Landet maa nok være
En dejlig Solskinsvang.
7. „Men hvad er det saa mere?
Og hvad Slags Folk er dèr?
Og er de mange flere
End vores Ungkarlshær?“
8. Det vilde alt man vide,
Og meget mer endnu,
Og høre det i Tide,
Mens ret de kom i Hu.
9. Til Pas fortælle kunde
Kun Falte, han var slem,
Det var i alles Munde:
Hans Ord har Fynd og Klem,
10. Han paa sin Rævehale
Slog Krøller mangelund,
Han kunde Folk bagtale
Og gjøre faver Mund.
11. Han sagde: „sødt at mindes
Et saa velsignet Land,
Hvis Mage næppe findes
Fra Flod til vilden Strand.
12. „I selv kan se paa Druer,
Paa Figener, paa alt:
Vi havde, hvad os huer,
Naar i vor Lod det faldt.

13. „Men det er svært at gjæste
De store Folkefærd,
Som har med Guld til bedste
Fuld gode, skarpe Sværd.
14. „Vi saa' forvovne Kroppe,
Som Bjærge kom de frem,
Saa kun som en Græshoppe
Jeg var mod en af dem.
15. „Vi hørte deres Lure,
Det var som Tordenbrag,
Og deres Borgemure
Kan staa til Dommedag.
16. „Paa Bjærget og i Dalen,
Og ved Jordanens Bred,
Var Folk af samme Alen,
Ej til at gjækkes med.
17. „Thi lad af vore Tanker
Os slaa det skjøne Land,
Med Roser og med Ranker,
Og Folk som Havets Sand!
18. „Med Himlen har vi Pagten,
Med Verden har vi Kiv:
Den er os over Magten,
Det koster os vort Liv.“
19. Saa talede den snilde,
Stadfæstede de ni;
Kun to af tolv ej vilde
Med Skarnet stemme i.
20. Og Mængden fulgte Hoben,
De fleste Stemmer gjaldt:
Med Hujen og med Raaben
De overdøved alt.

21. For Graaden og for Sukket,
For Hyl og Raseri,
Ej blev et Øje lukket,
For Natten var forbi.
22. Det lød med Skrig og Klage:
„Hvi skal vi komme her
Saa ynkelig af Dage
Ved grumme Fjenders Sværd!
23. „Ak! vore Kvinder kjære,
Og vore arme smaa,
Til Spot og Rov skal være
For Jættestyrken raa!
24. „O, gid vi dog var døde
Ved Nilens grønne Bred!
Gid før i Ørken øde
Vi fandt vort Lejested!
25. „Men kom og lad os kejsse
En bedre Hovedsmand!
Thi bedst er Venderejse
Fra vilde Jætters Land.“
26. De, som var faa med Ære,
Det bedste Raad dem gav:
At tænke paa Guds Hære
Og paa det røde Hav.
27. Jefunnes Son den ene,
Den anden Josva Nuns,
Med haarde Kampestene
Ej kunde staa til Munds.
28. Med Skyen fra det høje
Nu Herren daled ned:
I hele Mængdens Øje
Da skar hans Herlighed.

29. Det lød i Toner stride:
 „End raser Israel,
 Vil paa mit Ord ej lide,
 Nu slaar jeg dem ihjel.
30. „Mit Folk sig ej vil skamme,
 Forsmaar min Haand og Vej;
 Af Moses' Hus og Stamme
 Et bedre skaber jeg.“
31. Men Moses for de arme
 Da bad saa mindelig:
 „Nej, Gud sig dog forbarme!
 Du er paa Naade rig.
32. „O! kom i Hu: din Ære,
 Dit Navn, din Helligdom
 Blandt Hedninger de bære,
 Det taler Verden om!
33. „Hvis Folket du udsletter,
 Du føler intet Savn;
 Men Dværge da som Jætter
 Bespotte vil dit Navn.
34. „At du dem slog i Ørken,
 Vil gaa fra Mund til Mund,
 Som om du mangled Styrken
 Til, hvad du loved rund.“
35. Det lød i Toner milde:
 „Velan! din Bøn er hørt,
 Din Tro paa Naadens Kilde
 Den har mit Hjerte rørt.
36. „Men de, som mig har lastet,
 Og saa' dog mine Tegn,
 Til dem er Graven kastet
 I Ørkens vilde Egn.

37. „De smaa kun og de spæde,
Som ej min Pagt forstod,
Fuldvoxne skal med Glæde
Gaa over Jordans Flod.“
38. De ti, som daared Hoben,
De fik en hastig Død:
De to stod Vejen aaben,
Hvor Mælk og Honning flød.
39. De skulde Lønnen smage:
For dem med gode Kaar
Som fyrretyve Dage
Gik fyrretyve Aar.

31.

Guldkalven.

Mel. Jeg véd et evigt Himmerig.

1. Da Moses ned ad Bjærget steg,
Med Himmelbrev i Hænde,
Da hortest Sang og Strængeleg,
Men dog ej klart at kjende.
2. Da sagde Josva: „er det Krig,
Saa unde Gud os Sejren!“
Han tænkte dog saa hemmelig,
Der Oprør var i Lejren.
3. Men Moses vidste godt Besked,
For Herren var hans Næste,
Sorgmodig svared han og vred:
„Ja, Krig var nu det bedste.
4. „Det er dog ikke Vaabengny,
Som nu for Øret ringer,
Ej Angestskrig af Folk, som fly,
Ej Sejerstønen skinger.

5. „Det er Spilop til Springedans,
Og Trallen af de stolte,
Et kort Farvel til Vid og Sans,
Og Brøl af Drukkenbolte.“
6. Med Lovens Tavler i sin Haand,
Vor-Herres Runestave,
Han dybt sig græmmed i sin Aand,
For Folket var af Lave.
7. Da Moses gik paa Bjærget op,
I Løn med Gud at tale,
I Lejren hver forvoven Krop
Fik Mod paa at befale.
8. De bralled op og brugte Mund
Paa, hvem for spag de kjendte,
Men holdt dog Styr en liden Stund,
Da Moses var i Vente.
9. Men da de saa' det næste Ny,
Og han kom ej tilbage,
Da slog de Knips, da blev de kry,
Og værre alle Dage.
10. Saa slog de Kreds om Arons Telt
Og skraaled op som Gjakke:
„Hjem til sin Gud nu gik vor Helt,
Og borte er de begge!“
11. Og dertil føjed de paa Trods:
„Vil for en Præst du skride,
Gjør Guder, som kan gaa for os
Og vandre ved vor Side!“
12. Da tænkte Aron: „jeg med Vid
Skal til Fornuft dem bringe;“
Han svared: „Kvinder! kommer hid
Med eders Ørenringe!“

13. „Af dem jeg skabe vil en Gud,
I véd, hvor han har hjemme:
I véd, han kan gaa ind og ud,
Naar ej han er i Klemme.“
14. Ved Lyden af de første Ord
Blev alle Øren døve:
En Regn af Ringe faldt paa Jord,
For Guddomsværk at øve.
15. Af dem en Kalv blev støbt med Skjel,
Og Aron tog til Sproget:
„Ser du de Guder, Israel,
Som brod Ægyteraaget!
16. „I Morgen er det Herrens Fest,
Som gav i Fjor os Loven:
Paa Kalven bydes I til Gjæst,
Saa ofre I vel Boven.“
17. Ved Lyden af de første Ord
Blev alle Øren døve:
For Gudekalven brat et Kor
Sang Kvinderne til Prøve.
18. Og i det næste Morgengry
Var alle Mand paa Færde,
Og Fryden over Guddom ny
Man saa' i hver Gebærde.
19. Vel Aron, som Jehovas Præst,
Ham nævnede for Vrimlen,
Og ofred paa den høje Fest
Til ham, som gjorde Himlen.
20. Førgjæves paa den gamle Fod
Dog Aron tog til Orde:
De alle saa', hvor Kalven stod,
Men ej, hvad Præsten gjorde.

21. Da Øjet var af Stirren træt,
Og Fingren af at pege,
Al Hoben aad og drak sig mæt
Og stod saa op at lege.
22. De sang i Skifte, sang i Kor,
De dansede i Kjæde,
De lo og talte Gammens-Ord,
Det var en Hjærtens Glæde.
23. I samme Stund kom Moses ned,
Et Storhav i ham bruste:
Han Tavlerne mod Klippen stred,
Saa de laa sønderknuste.
24. Han slog i Kredsen ned som Lyn:
Guldkalven, overhalet,
Før nogen paa den fæsted Syn,
Var knust som møllemalet.
25. Saa Israel som Støv paa Vand
Det i sig maatte drikke;
Den Gud, som slog Ægypti Land,
I Ørken kjendtes ikke.
26. For Folket bad Guds fromme Ven:
„Betragt som en os begge!“
Og kun de stolte Ophavmænd
Nedlyned Sværdets Ægge.
27. Guldkalven spøged dog endnu
I mangen Daares Hjærne:
Jeroboam den kom i Hu
Paa Trods i Tider fjærne.

32.

Kora, Datan og Abiram.

1. Tronen under Kerubimer,
Arken under Kirketelt,

Efter Syn paa Himmelbjærget,
 Havde rejst den gamle Helt,
 Som af Ælde stod ubøjet,
 Med Guds Ild i Øjet.

2. Han i fyrretyve Dage,
 Som en Gjæst paa himmelsk Grund,
 Leved, uden Mad og Drikke,
 Kun paa Ordet af Guds Mund,
 Skued alt, hvad Støv kan taale:
 Herrens Nakkestraale.
3. Blændende var Efterglansen,
 Ægte og ufalmelig,
 Maatte for det grove Øje
 Under Forhæng skjule sig:
 Var af Syn da som af Sinde
 Hos de sjæleblinde.
4. Tjene skulde Levis Stamme
 Ved den store Helligdom,
 Aron og hans Æt dog ene
 Præste-Embedet tilkom;
 Deres Mund, som Herren vilde,
 Gik for Lysets Kilde.
5. De blev salvet og indviet,
 Smykket og med Klædning prud;
 Hvor Guds Herlighed fremskinned,
 Ene de gik ind og ud,
 Baded deres Blik i Solen
 Over Naadestolen.
6. Kora, Datan og Abiram
 Satte mod Guds Orden Trods,
 Gik med Moses skarpt i Rette,
 Raabte: „du forhaaner os;
 Ens vi alle randt af Rode,
 Er og lige gode.

7. „Helligt er jo hele Folket,
Midt iblandt os Herren bor;
Hvem er I, som her alene
Føre vil det store Ord!
Dufter sødt fra Levis Hænder
Kun, hvad Aron tænder?“
8. Det var Koras Oprørstale,
Bag ham stod en vældig Hob,
Stormænd alle, tyve Tylvter,
Stemmed i med Gny og Raab:
„Koras Ord paa Folkets Vegne
Er som vore egne.“
9. Moses dog ej løfted Sløret
For sit Aasyns Herlighed,
Men hans Læber kyssed Støvet,
Tav med, hvad hans Hjærte led,
Sagde: „stille, Brødre mine!
Herren kjender sine.
10. „Kommer stille hid i Morgen,
I, som larme højt i Dag!
Gjører Røgelse for Altret,
Om I kan, til Guds Behag!
Hellig er, trods Drom og Daarer,
Kun, hvem han udkaarer.“
11. Næste Morgen Tylvter tyve
Lagde Røgelse paa Glød,
Aron og med Sønner sine,
Duften syntes lige sød;
Datan og Abiram Sejren
Raabte ud i Lejren.
12. De ej kom, da Moses kaldte,
Svared kun med Haan og Spot:
„Flyder her ej Mælk og Honning,
Er ej Landet fedt og godt,

Som han loved os, med Hvilen,
Da vi sad ved Nilen!“

13. Han sig ned til dem umaged,
Raabte dog, hvert Sted, han kom:
„Bort fra disse haarde Halse,
Vil I undgaa deres Dom!“
De blev ene, slog dog atter
Op en Skoggerlatter.
14. Moses stod i Folkets Midte,
Raabte ud med Fynd og Klem:
„Er det Gud, de har bespottet,
Dybet skal opsluge dem;
Do de kun, som andre daane,
Drenge mig forhaane!“
15. Moses tav, og Folket sitred:
Jorden brast i samme Stund,
Under dem, som trodsed Himlen,
Helhjem vidt oplod sin Mund,
Svælget over dem sig lukked,
Og Guds Engle sukked.
16. Ild udfór fra Herrens Alter,
Slog i Bue ned som Lyn,
Kora med sin Offerskare
Tabte baade Sans og Syn,
Styrted alle blaa og sorte
Ind ad Dodens Porte.
17. Kvalt var Knurret mod Guds Orden
Og mod Arons Præstekald,
Dæmpedes dog ej til fulde
Selv ved Lig i Tusendtal;
Folket skuled, om ej mukked,
Moses bad og sukked.
18. Til sin Tjener Herren taled,
Sagde: „tag dig Sorgen let!

Tag en Stav for hver en Stamme,
 Arons Stav for Levis Æt,
 Mærk dem klart med Tegn og Navne!
 De skal Knurret tavne.“

19. Stave tolv blev lagt paa Arken,
 Mærket efter alles Sind,
 Elleve den næste Morgen
 Fandtes, som de lagdes ind,
 Arons blomstred, godt i Grøde,
 Bar og Mandler søde.
20. Arons Stav blev lagt i Arken,
 Til et Tegn og Vidnesbyrd
 Om Guds Vej og om Guds Orden,
 Visdom dyb og Sandhed dyr:
 Himmelstorm i Jordens Lejre
 Føder Helved-Sejre.
21. Staven over alle Stave
 Blomstrer saa den Dag i Dag,
 Bærer søde, modne Mandler
 Efter Kirkefolkets Smag:
 Aandens Bogstav er en Pave
 Mellem alle Stave.

33.

Bileam.

1. Kong Balak han sendte sine ridende Bud
 Over Mark, over Flod, over Hede:
 En Spaamand, som tjente den stærkeste Gud,
 Skulde de i al Verden oplede.
2. Der leved en Spaamand i Flodernes Land,
 Og ved ham turde ingen sig ligne:
 Hans Syner var store, hans Spaadom var sand
 Lige stærk til at bande og signe.

3. Kong Balak han sad i sit gyldne Palads
Utaalmodig i Uger og Dage,
Og bedre det blev ham dog ikke til Pas,
Da hans Bud kom alene tilbage.
4. „Vi kom til den hellige Bileams By,“
Sagde han, som var vant til at tale,
„Som han ingen Spaamand er kommen i Ry,
Over alt har hans Gud at befale.
5. „Vi bar ham din Hilsen, din Skjænk og dit Bud,
Og ej glemte vi, godt ham at jætte,
I Fald han i Pagt med den stærkeste Gud
Vilde Israels Yngel bandsætte.
6. „I Kvæld vi ham gjæsted, i Gry vi opstod,
Ikke bedre han vilde os svare,
End sige: hans Gud ham slet ikke tillod,
Til Kong Balak i Moab at fare.“
7. Kong Balak han maatte det bedre forstaa,
Ej for kostbart er noget til Hove:
Og Bud, som end højere vare paa Straa,
Skulde mer baade give og love.
8. Profeten de fristed, han Munden tog fuld,
Men han var dog paa farlige Veje:
„Og bød mig Kong Balak end Bjærge af Guld,
Min Guds Ord kan jeg ikke fordreje.“
9. Dog fristed den Spaamand sin Herre og Gud,
Han i Himlen ej lader sig spotte;
Paa Spørgsmaal: „maa jeg overtræde dit Bud?“
Kom et spottende Svar, som det maatte.
10. I Drømme den Spaamand da hørte en Rost,
Som naar Sangværk i Himmelen spille:
„Kong Balak du gjæste, naar selv du har Lyst!
Tal mit Ord! med dit eget ti stille!“

11. „I Fyrster fra Moab! nu op og afsted,
Saa ej Raa skal paa Vejen jer hinde!
Min Gud det tillader, jeg brat følger med,
Naar opsadlet er min Aseninde.“
12. Profeten drog frem ad Fordærvsens Vej,
En Guds Engel ham den vilde spærre,
Han mærked det vel, men han ænsed det ej,
Saa hans Vidskab kun ondt gjorde værre.
13. Hans Mule blev sky for det blinkende Sværd,
Drejed af for den truende Fare;
Profeten ej saa', at ham Døden var nær,
Han var hildet i Gjerrigheds Snare.
14. Hans Mule omsider i Gyden saa smal
Sank i Knæ for den himmelske Kæmpe,
Da blev der paa Skjældsord og Slag ikke Tal,
Hjærtets Røst vilde Spaamanden dæmpe.
15. Da Herren oplod det umælendes Mund,
Mulen sagde med Menneskestemme:
„Hvorfor er min Herre dog ved mig saa ond?
Kan min Tjeneste tro han forglemme!“
16. Den Spaamand han havde et Hjærte af Sten,
Sagde arrig: „mig fattes en Klinge,
Jeg ellers dig kloved, den Regning er ren,
Fra dit Hoved og ned til din Bringe.“
17. Vor-Herre han skærped nu Bileams Syn,
Saa Guds Engel han kjendte med Sværdet:
Da sank han fra Mulen, som truffen af Lyn,
Kun mod Døden var ej han forhærdet.
18. Nu stammed Profeten i Angest og Nød:
„Jeg var blind, kunde ej dig opdage;
Men spar mig dog nu for en ynkelig Død!
Om du vil, vender flux jeg tilbage.“

19. Den Engel ham svared: „nej, rejs nu kun frit!
 For dit Liv kan du takke din Mule;
 Mit Ord, jeg kun raader, forbland ej med dit!
 Ingen Sandhed for Balak du skjule!“
20. Kong Balak blev glad, og Kong Balak blev kry,
 Da han hørte: „nu kommer den prude,
 Den Seer, af hvem i al Verden gaar Ry,
 Vi er flojet, dig ham at bebude.“
21. Kong Balak han mødte Profeten med Bram
 Ved sit Riges den yderste Ende:
 „Se, jeg gjør dig Ære, du gjorde mig Skam!“
 Sagde han, lod sin Højhed saa kjende.
22. „Stormægtigste Konge! jeg kommer vel nu,
 Underdanigst mig for dig at bøje;
 Men, alt som den største mig skyder i Hu,
 Mine Ord er jeg nødt til at føje.“
23. Om Morgenen tidlig, da Solen stod op,
 Alle Høvdinger Seeren mødte,
 Kong Balak ham forte til Baal-Højens Top,
 Det var Stadet for Afgudens Stotte.
24. Fra Højden alt skimted man Israels Lejr:
 „Byg mig Altere syv!“ sagde Skjalden,
 „Til Guden, som raader for Lykke og Sejr,
 Bringer Kalve og Vædre fra Stalden!“
25. Nu kappedes hver om at lyde hans Bud,
 Ogsaa Kongen sig lod det befale:
 „Staa Vagt, mens afsides jeg møder min Gud,
 Forespørger mig, hvad jeg skal tale!“
26. Profeten han fejled slet ikke for Vid,
 Vidste godt, hvor om Gud var at lede,
 Han sagde: „min Skaber! kom naadig, kom blid!
 Dine Altere syv er til Rede!“

27. Sit Ord lagde Gud nu i Bileams Mund,
Sagde: „gak og lad Balak det høre!“
Han flammedes op i Henrykkelsens Stund,
Kongen var lutter lyttende Øre.
28. Profeten i Aande tog Ordet paa Stand,
Førte Talerne rene og rette:
„Kong Balak mig kaldte fra Flodernes Land,
Jakobsfolket med Fynd at bandsætte.
29. „Kong Balak det vilde, men Gud ikke saa,
Og for ham er al Trods kun til Latter;
Naar Himmelens Gud ikke siger: du maa,
Aldrig bande kan jeg, saa det batter.
30. „Det Folk skal man spejde fra Klippernes Top,
Og fra Højene skue med Glæde;
Det skal ikke regnes i Hedningetrop,
Men beskikkes sit enlige Sæde.
31. „Udregne ej lader sig Israels Æt,
Ingen tæller hans Tropper til visse;
Min Død vorde som de oprigtiges let!
Ætten min ligne Sæden af disse!“
32. Saa hvid som en Væg, sagde Landsherren nu:
„Hvad er det? alle Guder! jeg gyser;
Til Folket med Fynd at forbande kom du,
Over dem du Velsignelse lyser!“
33. Al Skylden Profeten da skød paa sin Gud,
Sagde slesk: „jeg forbandet dem gjærne;
Men Spaadommen bryder paa Læberne ud
Efter Synernes Drift i min Hjørne.“
34. „Velan!“ sagde Balak, „det volder maaske,
Denne Side er ikke den rette:
Til Bavnen hist ovre følg med! lad os se!
Deres Telte staa dèr ej saa tætte.“

35. Paa Toppen af Pisga sig rejste igjen
Herrens Altre med Kalve og Vædre,
Og atter Profeten gik afsides hen,
For om Gud vilde møde ham bedre.
36. Sit Ord lagde Gud nu i Bileams Mund,
Sagde: „gak og lad Balak det høre!“
Han flammedes op i Henrykkelsens Stund,
Kongen var lutter lyttende Øre.
37. Profeten i Aande tog Ordet paa Stand,
Førte Talerne rene og rette:
„Lyt efter, Kong Balak! nu alt hvad du kan!
Det skal dages, hvad Gud vil forjætte.
38. „Tvivlraadig som Mænd er ej Himmelens Gud,
Og hans Trusler som deres ej tomme,
Men som han begynder, saa holder han ud,
Hvad han lover, skal visselig komme.
39. „Hos Israel skal ingen Kummer slaa Rod,
Ingen Trængsel hos Jakob skal trives;
For Herren, hans Gud, vil paa alt raade Bod,
Af Guds Herlighed Støvet oplives.
40. „Af Fuglenes Flugt skal man dør ikke spaa,
Og ej spørge sig for hos de dode;
Men Syn skal for Sagnet der idelig gaa,
Herren melder, hvad efter skal møde.
41. „Som Hvalp af en Love, saa Folket opstaar,
Og det voxer paa Jord til Vidunder;
Tænk ej, uden Bytte til Hvile det gaar,
Uden Blod af de gabende Vunder!“
42. Saa hvid som en Væg, sagde Landsherren nu:
„Hvad er det? alle Guder! jeg gyser,
Til Folket med Fynd at forbande kom du,
Over dem du Velsignelse lyser!“

43. Al Skylden Profeten da skød paa sin Gud,
Sagde slesk: „jeg forbanded dem gjerne;
Men Spaadommen bryder paa Læberne ud
Efter Synernes Drift i min Hjærne.“
44. „Velan!“ sagde Balak, „det volder maaske,
Denne Side er ikke den rette:
Til Klippen mod Ørken følg med! lad os se,
Om ej dèr du kan Jakob bandsætte!“
45. Paa Toppen af Fegor sig rejste igjen
Herrens Altre med Kalve og Vædre;
Men ikke Profeten gik afsides hen;
Kongen tænkte: „nu gaar det vel bedre.“
46. Mod Ørken da Bileam vendte sit Blik,
Kasted Øjnene frem og tilbage,
Og lytted i Løn efter Seeres Skik,
Over ham da kom Aanden saa fage.
47. Profeten i Aande tog Ordet paa Stand,
Han sig brysted af Synerne høje:
„Nu Bileam taler, den oplyste Mand,
For det skjulte er skærpet hans Øje.
48. „O, dejlig er, Jakob! din Stavn og dit Sted,
Dit Pavlun er en Himmel her neden,
Din Lejr er som Skoven ved Flodernes Bred,
Og din Arv mellem Cedre Guds Eden.
49. „En Menneskesøn af din Sæd skal opstaa
Til en Drot over Hedninger mange,
Hans Rige i Væxten skal Gogs overgaa,
Sprede Glans over Jorderigs Vange.
50. „Den Gud, som dig fride af Faraos Vold,
Lod Enhjørningens Styrke dig arve,
Saa Fjenderne dine faa Døden i Sold,
Deres Ben dine Pile udmarve.

51. „En slumrende Love, opvækker man den,
Med sit Blod man den vældige mætter;
Velsignet er du og velsignet din Ven!
Og forbandet er, hvo dig bandsætter!“
52. Kong Balak han slog nu med Armene ud,
Sagde stolt, som en Konge fornærmet:
„Jeg vilde dig lønnet, nu lønne dig Gud,
For hvis Stavkarle-Folk du har sværmet!“
53. Al Skylden Profeten da skød paa sin Gud,
Og paa Jakobs den tindrende Stjerne,
Som varslede sikkert om Kongen saa prud,
Var hans straalende Blik i det fjærne.
54. Hans Sang var som Fuglens, der flyver i Sky,
Men hans Gang var som Rævens, der lurder;
Hans Øje var klart, som en Spejlskive ny,
Men hans Pande et Virvar af Furer.
55. „Retfærdig,“ han sagde, „er Israels Lov,
Kjød og Blod findes dog i hans Lejre:
Og bryder han Loven, han bliver til Rov,
Saa med Kvinder du kan ham besejre.
56. „Forbandet i Israels Lov er den Mand,
Som de fremmedes Guder mon føje;
De dejlige Kvinder i Midians Land
Kan for Kamos*) nok Israel boje.“
57. Ved Bileams Rænker og Kvindernes List
Mangen Israels Kæmpe vel segned;
Men Midians Døtre og Skalken til sidst
Lige fuldt dog for Israel blegned.
58. Hvad Bileam raadte, blev selv ham til Kval,
Hvor i Dødningelag han nu græder;

---

*) Kamos var Moabiternes Afgud.

Hvad Bileam spaade i Himmerigs Sal,
Med Guds Engle alt Israel glæder.

59. Saa gaar det med os, om Guds Aand har vor Mund,
Men den gjøglende Verden vort Hjærte:
Da tale vi Sandhed om Saligheds Grund,
Men os selv vi berede kun Smerte.
60. I Verden saa tit med et lysteligt Skjær
Leger Skjul dog den sorteste Skygge:
For Bileams Vej sig da vogte enhver!
Uretfærdigheds Løn er Ulykke.

34.

Moses' Eftermæle.

1. Moses var gammel, af Verdens Uro
Var han kjed, og af Ondskabens Pile:
Sex Snese Aar blev den Arbejder tro,
I den syvende gik han til Hvile.
2. Ørken laa bag ham, udbredt for sit Blik
Saa' han Landet fra Jordan til Havet:
Korteste Vej han til Fædrene gik
Paa en Sti, som for Engle er lavet.
3. Prøvet til Gavns, siger Aanden for Sand,
Er kun den, som faar Pris af Vor-Herre;
Moses det fik, den taalmodige Mand,
Saa for ham ingen Djævel kan spærre.
4. Ansigt til Ansigt han talte med Gud,
Som en Mand under Sol med sin Næste;
Da fra Guds Herlighed Straalen gik ud,
I hans Aasyn med Glans sig at fæste.
5. Derfor han gik gennem Verden med Slor,
Alt paa Jorden med Himlen forbunden;

- Ikkun paa Skromt den forklarede dør,
Intet Under, hans Grav blev ej funden.
6. Himmerig vis, han paa Bjærgget opsteg,
Hvor ham ventede lyse Udsigter,
Lovet af ham, der, om Klipper end sveg,
Saa dog aldrig i Evighed svigter.
7. Herlig han endte sin Pilegrimsfærd
Over Toppen af Gileads Hoje;
Kanaan dog, skjønt han kom det saa nær,
Han kun maalte med funklende Øje.
8. Vidunderstaven, som var i hans Haand.
Han misbrugte en Gang i sin Vrede,
Som ikke nok var Guds Ord og Guds Aand
Til af Klippen et Væld at udlede.
9. Klippen han slog, og den sprudede Vand,
Ej til Guds, men til Krumstavens Ære;
Derfor ej heller til Kanaans Land
Maatte Fod over Jordan ham bære.
10. Højt han opfør, men Aarhundreder svandt,
Før det undtes ham Tabor at gjæste,
Hvor med Elias den Herre han fandt,
Som i Orken ham kaldte sin Næste.
11. Moses nu lever i Himmerigs Sal,
Er med Jesus oprejst og forklaret;
Navnet og lever i Jorderigs Dal,
Har det brusende Hav overfaret.
12. Moselovs-Kristne er ej i Guds Aand,
Kan i Kirken med Fynd ikke roses;
Men, som en Engel med Pennen i Haand,
Var dog Luther en kristelig Moses.

35.

Moses' Svanesang.

1. Hører Seerskjaldens Ord,
I høje Himmelsale!
Lyt til mig, du skønne Jord,
Og hør, hvad jeg vil tale!
2. Fald, mit Billedsprog, som Regn,
Som Dug til Blomsterkjæden!
Fald som Sne i Frostens Egn,
At skjule Vintersæden!
3. Herrens Navn er Sangens Rod,
Hans Pris er og dens Kjærne;
Som en Lygte for hans Fod
Kun tindrer hver en Stjerne.
4. Sandhed er Guds Heltedaad,
Hans Vej det er den rette,
Kjærligt er hans Klogskabs-Raad,
Han kan ej falsk forjætte.
5. Børn af Gud! hvi synder I?
Er det, ham Tak at yde!
Kringelvej er eders Sti,
Mangfoldig eders Lyde.
6. Herrens Folk! vend om, bliv klog!
Din Daarskab du forsage!
Gud er jo din Skaber dog,
Din Fader alle Dage.
7. Arilds-Tiden kom i Hu,
Og Slægterne i Følge!
Fædrene udfritte du!
De vil ej Sandhed dølge.

8. Adams Børn afdelte han,
Som har for alt at raade:
Skjænked Lykke, skifted Land,
Alt af sin Gunst og Naade.
9. Mangt et Rige stort og stolt
Fik Engle med det samme;
Herren selv sig forbeholdt
Kun Jakobs Hus og Stamme.
10. Nøjes vilde ydmyg han
Da med et Folk i Ørken,
Hvor kun Torst i hede Sand
Der voxe kan for Torken.
11. Dèr han i dets Midte tren,
Og blev dets Fosterfader,
Tog det som sin Øjesten
I Agt paa alle Stader.
12. Som paa Vagt en Kongeørn
Sig om sin Rede svinger,
Bærer sine spæde Børn
Paa vidt udbredte Vinger:
13. Saa han vogted Israel,
Og bar ham over Bjærge,
Kaldes maa med Ret og Skjel
Hans Leder og hans Værge.
14. Ikke dog i Ørkens Sand
De skulde Bopæl fæste:
Rejsen gik til Ønskets Land,
Hvis Jord var af den bedste.
15. Ax og Vippe dèr de fandt.
Som vented kun paa Riven;
Ned ad Klippen Honning randt,
Og Bjærget bar Oliven.

16. Mælk og Smør gav Kør og Faar,
Og Lammene var fede,
Kid og Kalv med glatte Haar
Til Gjæstebud var rede.
17. Drueblod af Ranken sprang,
Og Hvedebrod af Straaet;
Klart det meldte Frydesang,
At Ønsket var opnaaet.
18. Yndlingen, som Mælk og Blod,
Forkjælet blev da fage:
Ilde bar med Overmod
Han sine gode Dage.
19. Israel blev fed og kaad,
Sin Skaber han forgjætted,
Frelseren med Heltedaad
Af Hjærtet han udsletted.
20. Andre Guder splinterny
Begyndte de at dyrke,
Vraged Herren over Sky,
Hans Lov, hans Ord og Styrke.
21. Han, dem avled og opdrog,
De kosted vaagne Nætter;
Dog de ham i Vejret slog,
Paakaldte onde Vætter.
22. Som en Fader vorder vred
Paa Døtre og paa Sønner,
Naar hans ømme Kjærlighed
De kun med Utak lønner,
23. Herren sagde vred: „o ve!
Jeg vil dem Ryggen vende;
Snart de skal da faa at se,
Hvor daarlig det vil ende.

24. „Hjærtesorg af Born utro
Jeg har, foruden Brøde;
Men af Vanart Torne gro,
De lære dem at bløde.
25. „Skabe de af ingen Ting
Sig Guder, mig til Kvide:
De for Folk af ingen Ting
Sig skal i Læben bide.
26. „Drilles jeg, som intet værd,
Af dem med Afgudsvrimlen:
Jeg et aandløst Folkefærd
Optage vil til Himlen.
27. „Vreden min er som en Ild,
Den Jord og Himmel tænder,
Bryder ud af Bjærge vild
Og Bølgerne opbrænder.
28. „Mine Pile som en Sky
Dem skal om Øren suse,
Spørges skal Ulykker ny
Hver Dag i deres Huse,
29. „Sult og Sot i deres Land
Skal blege Kinder røde,
Tigerklo og Eddertand
Dem skal paa Vejen møde.
30. „Segne skal for Od og Æg
I aaben Mark fuld mange,
Blegne skal og dø af Skræk
I Kamrene de bange.
31. „Barnet ved sin Moders Bryst
Og Oldingen ved Staven,
Stærk og svag, i Vaar og Høst,
Er lige nær ved Graven.

32. „Paa mit Ord, af Folkelag
Jeg vilde dem udslettet,
Deres Navn og Fødselsdag
De skulde selv forgjættet.
33. „Naar ej til min Spot og Harm
Det kom i Folkemunde:
At for Fjendens Kæmpearms
Min Yndling gik til Grunde!“
34. Derfor, trost dig, Israel!
Er dine Fjender grumme:
Paa det dybe, til dit Held,
De er som Dyr saa dumme.
35. De ej se, den Sag er ren,
At deres Kraft ej klækker:
Tusender maa fly for én,
Naar Himlen dem forskrækker.
36. Trøst dig mer, mit Folk! endnu,
Naar dine Fjender braske!
Deres Styrke, kom i Hu,
Er dog kun Støv og Aske!
37. Deres hellig er jo sogn,
Trods Lamperne, de tænde;
Deres Guder er jo Løgn,
Trods Røgelsen, de brænde.
38. Med sin Rod i Sodoms Grav
Og i Gomorras Emmer,
Ranken ved det dode Hav
Sin Jordbund ej beskæmmer.
39. Deres Drue leversød
Er Galde dog i Grunden,
Deres Vin, saa hvid og rød,
Kun Skum af Slangemunden.

40. Den Forstand paa Tidens Tegn
 Det er en Skat paa Rente;
 Deres Fod i Mørkheds Egn
 Skal snuble, før de vente.
41. Tiden rinder, Timen slaar,
 Gjengjældelsen skal komme;
 Sandhed Undergangen spaar,
 Thi rette er Guds Domme.
42. Himlens Herre da sin Trøst
 Skal over Folket aande,
 Raade Bod paa deres Brøst
 Og Bod paa deres Vaande.
43. Hjælpeløse findes de,
 Og selv de intet mægte:
 Ynk det er for Gud at se
 Paa Vejen dem forsmægte.
44. Da tiltaler han igjen
 De bange og de matte:
 „Hvor floj nu de Guder hen,
 Til hvem I Liden satte
45. „Hjordens Fedme, Druens Blod,
 I ofred dem til Ære;
 Røre Haand de nu og Fod,
 For eders Skjold at være?
46. „Gud er jeg i Gry og Kvæld,
 Skal Jævning aldrig møde;
 Jeg er den, som slaar ihjel
 Og vækker op af Døde.
47. „Lægedom for alle Saar
 Jeg har mit Folk at give;
 Ingen dem med hvide Haar
 Skal af min Haand udrive.

48. „Fingrene jeg rækker op,
Til ved min Haand at sværge:
Lever jeg, mod hver en Trop
Jeg skal min Odel værge.
49. „Ja, for Sagn skal times Syn,
Hvor Haand i med jeg tager:
Blinke skal og slaa som Lyn
Det Sværd, som jeg uddrager.
50. „Fjenden i sin egen Stil
Da til min Ære kvæder:
En Blodigel er hans Pil,
Og Sværdet en Kjødæder.
51. „Fuld Betaling af min Haand
Skal Fjender alle have:
Banesaar og Trællebaand
Til høje og til lave.“
52. Himmel! vær hans Glædes Tolk!
Nedknæler, Englehære!
Fryder eder med hans Folk,
I Hedninger livkjære!
53. Børneflok af Gud! fat Mod!
Rejs Hoved dit i Vejret!
Hævnet er alt Broderblod,
Din Fader han har sejret.
54. Avindsmanden, sat i Band,
Skal sig ej mer ophøje;
Renses skal Guds Folk og Land
Og blomstre for hans Øje.

36.

Rahab.

(Efter Josva 2 og Matth. 1.)

Egen Melodi af H. Nutzhorn.

1. Der laa en Stad paa Marken,
Som kaldes Videslet,
Af Roser og af Palmer
Omringet trindt og tæt;
Den laa i Jordans-Eggen,
En halv Mils Vej der fra,
Og Jeriko hed Staden,
Som blomsted dejlig da.
2. Der laa et Hus ved Volden,
Det hed „den røde Snor“,
Og Rahab hed Værtinden,
Ej med det bedste Ord;
Men Kvinden havde Hjærte
Og klare Øjne blaa,
Hun havde stærke Dromme,
Og dem hun tænkte paa.
3. Hun drømte tit om Moses
Og om hans Tryllestav,
Hun drømte tit, hun vandred
Midt i det røde Hav;
Hun drømte og forleden,
Hun hørte Herrens Lur,
Og saa' ved Klangen styrte
I Grus den høje Mur.
4. Nu kom der i Tusmørket
To fremmede til Bys,
De sneg dem ind i Huset,
Før Byen tændte Lys;
De kom fra Sittims-Lejren,

- Paa Spejderi udsendt,
 Derom blev strax der mumlet,
 Og snart blev det bekjendt.
5. Det kom for Kongens Øren,
 Og da blev der en Jagt,
 Ved alle Byens Porte
 Man satte dobbelt Vagt;
 I Rahabs Hus ved Volden
 Der blev da ogsaa ledt:
 Og dèr de laa paa Taget,
 Med Hørstraa overbredt.
6. „De var her,“ sagde Rahab,
 „Men smutted bort i Hast,
 Mit Tag dem ikke skjuler,
 Det véd jeg fuldt og fast;
 Men stakket er det, siden
 Jeg dem for Øjne saa',
 Langt borte er de ikke,
 Det kan I lide paa.“
7. Saa tog hun dem ved Næsen,
 Og det med fager Mund,
 Om Spejderne de ledte
 Med Flid i Rosenslund.
 Saa gik hun op paa Taget,
 Da alle var til Ro,
 Og vakte op af Dvale
 De Ungersvende to.
8. „Vil I mig Fred tilsværge
 Ved eders stærke Gud,
 Da stræber jeg med Liste
 At hjælpe eder ud.“
 De svor, alt som hun vilde:
 „Hvordan det ellers gaar,
 Ej her paa dig og dine
 Der krummes skal et Haar.“

9. Fra Gluggen over Muren
 De sagte gled til Jord,
 Ved Hjælp af fagre Hænder
 Og af den røde Snor:
 Dem Tegnet skulde være
 Den Line purpurrod,
 Til hendes Liv at skaane,
 Som frelste dem fra Død.
10. Saa tyde de til Bjærgtet
 Og fjælede sig dèr,
 Og kom dog saa til Lejren
 Tids nok til Herrefærd:
 Med Arken over Jordan
 De gik i Høstens Tid,
 Dèr veg som Rødehavet
 For den og Strømmen strid.
11. Ved Klang af Guds Basune
 Stadsmuren sank i Grus,
 Og paa den røde Line
 De kjendte Rahabs Hus.
 De kom i Hu med Glæde
 Den Ed, de Kvinden svor,
 Som Ædlinger med Ære
 De holdt og deres Ord.
12. Og én af dem hed Salmon,
 Han var en Hovdingson,
 Han gav for Livet Rahab
 Sin Kjærlighed til Lon;
 Og fra det Par nedstammed
 Den store Sions Skjald,
 Til Herren i det høje
 Gik deres Arvetal.

37.

Jordans Flod.

Mel. Jeg véd et evigt Himmerig.

1. Det var i Hvedehøstens Tid,
I Jordan var Højvande,
Og Israel var kommet did
Paa Strid fra fjærne Lande.
2. Forsvunden var den Mosesstav,
Hvoraf giv Ry saa vide:
Af Vejen gik det røde Hav
For den ved Midnatstide.
3. Vejrstøtten mer ej under Sol
Gik skyhøj over Tuen,
Og blussed ej, til Hanen gol,
Med Farver som Regnbuen.
4. Dog end i Lejren var Guds Ark,
Hans Engel over Issen,
Det saas paa Jordans slette Mark:
Med den gik Gud i Spidsen.
5. Da skiltes Flodens Bølger ad,
Som Havets hist ved Ørken,
Flodsengen blev saa tor og flad
Som aldrig under Tørken.
6. Tørskoet over Jordans Aa
Gik Folket med sin Konning,
Til Landet under Skyer blaa,
Som flød med Mælk og Honning.
7. Af Stene tolv fra Jordans Bund,
Ved Børnehænder stærke,
Jærtegnet fik paa Fastlands-Grund
Et varigt Mindesmærke.

8. Som Israel i Josvas Tid
 Staar nu Guds Folk i Aanden:
 Ej Kæmpekraft, ej Mandevid
 Kan raade Bod paa Vaanden.
9. Forsvunden er den Mosesstav,
 Som aldrig gaar af Minde,
 Nedlagdes i den Mosesgrav,
 Som ingen véd at finde.
10. Dog end i Lejren er Guds Ark,
 Hans Engel over Issen,
 Og sikkert paa vor jævne Mark
 Med den gaar Gud i Spidsen.
11. Da over Jordans Flod vi gaa
 I Aanden med vor Konning,
 Til Landet under Himmel blaa,
 Med Hjærtets Mælk og Honning.
12. Af Stene tolv fra Jordans Bund,
 Ved Børnehænder stærke,
 Jærtagnet faar paa Fastlands-Grund
 Et varigt Mindesmærke.
13. De Stene tolv er Troens Ord,
 Vor Jordansflod er Daaben,
 Bag den med Herrens Nadverbord
 Staar Paradis os aaben.
14. Guds Ark hos os er Daabens Pagt,
 Hans Engel er den samme
 Som stod for Livets Træ paa Vagt
 Med Sværdeæg i Flamme.
15. Endnu som altid for Guds Ord
 Er Vej i store Vande,
 Og kjender ej man Aandens Spor,
 Hans Kraft man dog maa sande.

38.

Josvas Syn.

Egen Melodi af A. Winding.

1. Josva gik i Palmelunden
I det klare Maaneskin,
Josva gik i Aftenstunden,
Tænkte i sit stille Sind
Paa Guds-Underne tilbage,
Som i mange Levedage
Han var Øjenvidne til.
2. Fyrretyve Aar henrunde,
Siden først han Landet saa',
Med de røde Rosenslunde
Og Olivenskove graa,
Med Floddalens Turtelduer,
Med Vinbjærgets Kæmpedruer,
Hvedemarkens Gyldenax.
3. Kæmpeskaren, som fra Nilen
Gjennemgik det røde Hav,
De kom aldrig ind til Hvilen,
Fandt i Ørken deres Grav;
Ene var paa gamle Dage
Han med Kaleb nu tilbage
Af det store Kæmpekuld.
4. Nys i Jordan Bolgedansen,
Her i Flod, som hist i Hav,
Var et Efterskin af Glansen
Over Moses og hans Stav;
Men forslog i Drengeljren
Det til Kampen og til Sejren,
I de grumme Jætters Land?
5. Selv han før dem saa' i Troppe
Trindt i Kananiters Land,

Var mod dem som en Græshoppe,
 Holdt for Tunge dog ej Tand,
 Sagde lydt: „som Kjød og Klæde
 Dem skal Herrens Sværd opæde,
 Deres Tid den er forbi.“

6. Nu dog stod han som alene,
 Grubled paa Guds skjulte Raad,
 Minder hans, som Bøvtastene,
 Vidned om Vor-Herres Daad;
 Dog var nu for ham med Sorgen
 Herrens Arm og Sværd forborgen,
 Dybt han drog et Hjærtesuk.
7. Brat da funkled for hans Øje
 Sværdet i en Kæmpehaand,
 Mod han fik og til at føje
 Sine Ord i Helteaand,
 Sagde kjæk: „lad dig paamine!
 Est du Ven, hvad heller Fjende?
 Svar mig i Vor-Herres Navn!“
8. Han, der kom som Helt til Syne,
 Med det dragne Kæmpesværd,
 Svared og lod Ordet lyne:
 „Hovding er jeg for Guds Hær,
 I hans Navn og med hans Fane
 Slag at slaa og Vej at bane,
 Frede om hans Stad og Land!“
9. Det var Ord som Sol i Straaler,
 Morgenlys i Aftenstund,
 Josva løste sine Saaler
 Flux af Fod paa hellig Grund,
 Følte, at, som hist i Ørken,
 Her var Ilden, her var Styrken,
 Med den Herre Sebaot.
10. Vi, som nu i Loftelandet
 Staar paa Jordans Vesterbred,

For os Fjenden, bag os Vandet,
 Med en Flok for Jætter ræd,
 Skal med dem som Josva stride, —
 Vi maa vel forstaa hans Kvide,
 Sukke, til hans Syn vi ser.

11. Løftelandet er Guds Rige,
 Aandens Verden her paa Jord,
 Fuld af Jætter frygtelige,
 Som kun fældes med Guds Ord:
 Ordet som en Gudehammer
 Gnistrende med Lynildsflammer,
 Lydeligt som Tordenskrald.
12. Men, gaar vi i Palmelunden
 Med Guds Tjeners stille Sind,
 Vi og da i Aftenstunden
 Ved det klare Maaneskin
 Ser, at til Gud Faders Ære
 Høvedsmanden for hans Hære
 Nu med os staar Last og Brast.
13. Skjoldmø „Tro“ sin Bannerstage
 Fæstet har paa Klippegrund,
 Og, skjønt Elementer brage,
 Rokkes ej den nogen Stund;
 Aander alle, evig stærke,
 Kæmper under Korsets Mærke,
 Sejre her i Jesu Navn.

39.

Jeriko.

Kan synges som: Abraham sad i Mamrelund.

1. Jeriko var en Stad saa fast,
 Med Mure og saa med Taarne,
 Tages kunde den i en Hast
 Slet ikke med Storm og Styrke.

2. Palmestaden, det var dens Navn
Fra Floden og ud til Havet,
Prisen bar den som Fødestavn
For Balsom og saa for Roser.
3. Lukket var den for Israel
Med Porte og saa med Vagter,
Knap en Flue i Gry og Kvæld
Sig kunde med List indsnige.
4. Herren sagde til Tjener sin:
„Den Stad vil jeg selv indtage,
Bærer om den min Pagtes Skrin,
Og blæser i min Basune!
5. „Naar Basunen er hørt i By,
Ved Porte og saa ved Taarne,
Folket raabe i højen Sky!
Da styrte de stolte Mure.“
6. Pagtens Ark med Basuneklang
Bevæged sig brat i Runding,
Folkerøsten i Sky sig svang,
Da styrted de stolte Mure.
7. Verden tænker, det er kun Tant;
En Gang skal dog Guds Basune
Verden lære, det var dog sandt,
Naar Gravstene for den briste.
8. Det end længe før Dommedag
Skal times i Aandens Verden:
Som af Trolde ved Tordenbrag,
Skal grædes for Palmestaden.
9. Fast er Jætternes Hovedstad,
Med Mure og saa med Taarne;
Som i Bøger der vendes Blad,
Den falder dog i Guds Time.

10. Muren bygtes af Bogstavlag,
Og Kalken var Trykkersværte,
Knejse skal den til Dommedag, —
Derpaa stole Jætter og Dværge,
11. Guds Basune og Folkets Røst,
De mødes i Sky med Gammen:
Næppe Muren faar Bod for Brøst
Naar derved den styrter sammen.

40.

Josvas Farvel.

Egen Melodi af J. C. Gebauer.

1. Josva med Arken Guds Folk baned Vej
Gjennem Jordans de svulmende Vande,
Førte den ind i det dejlige Land,
Hvorfra Olje og Vin løb til Strande.
Guds Lønraad slet ingen udgrunder.
2. Jerikos Mure for Klangens Basun
Sank i Grus, som ved Jordskjælv en Hytte,
Kongerne knustes som Lerkar til Støv,
Kongeriger uddeltes som Bytte.
Guds Lønraad slet ingen udgrunder.
3. Solen og Maanen er Skaberens Værk,
Er som Vox og som Vand i hans Hænder,
Natten og Dagen de lyde hans Vink,
Han som Vinden dem drejer og vender.
Guds Lønraad slet ingen udgrunder.
4. Josva som Ungkarl Ægypterne saa'
Flyde op paa det røde Havs Strande;
Ene han stod nu af hele den Slægt,
Duehvid med den rynkede Pande.
Guds Lønraad slet ingen udgrunder.

5. Josva til Silo forsamled Guds Folk,
At han stod ved sit Maal, han nu vidste,
Løftede Røsten og talte med Fynd
Fuglevingede Ord paa det sidste.
Guds Lonraad slet ingen udgrunder.
6. Abrahams, Isaks og Israels Gud
Gav han Æren for alle Bedrifter,
Regnede op saa de største af dem,
Store Jærtegn i alle Tidskifter.
Guds Lonraad slet ingen udgrunder.
7. „Vælger i Dag, som I finder for godt,“
Sagde Josva, „den Gud, I vil dyrke:
Fædrenes Guder i Hedningeland,
Eller Nidkjærheds Gud i sin Styrke!
Guds-Aanden kun færdes med Frihed.
8. „Jeg og mit Hus vi vil blive ved ham,
Som udførte af Trængslen vor Stamme:
Han os har skjænket det hellige Land,
Han er rig og er altid den samme.“
Guds-Aanden kun færdes med Frihed.
9. Folket da raabte: „ti stille med det!
Skulde vi dyrke Afguder lamme?
Nej, vi vil tjene den levende Gud,
Som gjenløste fra Helhjem vor Stamme.“
Guds-Aanden kun færdes med Frihed.
10. Josva dem svared: „velan, i Guds Navn,
I Jehovas, som Lykken bebuder,
Men dig henvejrer som Aske og Støv,
Om du tager dig fremmede Guder!“
Guds-Aanden kun færdes med Frihed.
11. Josva da rejste en Støtte af Sten,
Sagde lydt: „den mit Vidne skal være:
Her for Guds Aasyn er sluttet vor Pagt,
Mindesmærket, det Navn skal den bære.“
Guds-Aanden kun færdes med Frihed.

41.

Seerinden Debore.

1. Om Helte mange
I Karmels Land
Lød Heltesange
Fra Flod til Strand;
Kun én Heltinde
Til Hædersminde;
Men det var dobbelt: for Daad og Sang.
2. Hun hed Debore
I Palmelund,
Hun kom for Orde
I Vanhelds Stund;
I Folkedvale,
Naar Fjender prale,
Da er fuld dyre de gode Raad.
3. Hvor Aanden lyner,
Faar Hjærtet Liv,
Hun havde Syner,
Den ædle Viv;
Til Dannekvinden,
Til Seerinden
Hentyde Folket om Ret og Raad.
4. Hun Barak kaldte,
Den Folkeven,
Som Gud udvalgte
Til Daad igjen;
De Fjender gramme,
Som Fyr og Flamme,
Fortæred alt indtil Marv og Mod.
5. Kong Jabin hærged
Guds Folk og Land,
For ham sig bjærged

Knap nogen Mand;
 Stridsvogne sære
 Og stolte Hære,
 Med dem udrasede Sisera.

6. Debore meldte
 Et Ord fra Gud,
 Som skaber Helte
 Af Skumpelskud:
 Hun Barak vilde
 Til Daad opilde,
 Hun loved Sejren fra Himlens Gud.
7. „Ej vil jeg dølge,“
 Var Baraks Svar,
 „Med dig i Følge
 Frit Mod jeg har;
 Men ej af Pletten
 Jeg gaar paa Sletten,
 Hvis ej du følger mig Skridt for Skridt.“
8. Debore smiled
 Med Heltemod;
 De gik, de iled
 Til Tabors Fod,
 Da Luren gjalded
 Til Kæmpekaldet
 For Naftali og for Sebulon.
9. Saa fulgte Slaget
 Paa Sletten dør,
 Og Nederlaget
 For Jabins Hær;
 Og Sejersfrugten
 Var Fjendeflugten,
 Og blandt de første var Sisera.
10. I Hyrdetelten
 Om Vand han bad,

Stridsvognehelten
 Fik Blod til Bad,
 Thi for en Kvinde
 Han faldt dèr inde;
 Den Dag bar Palmer til Kvindens Pris.

11. Og Sejerssangen,
 Som lød i Sky,
 Fra Tabor-Vangen,
 Til Ros og Ry,
 Til Kvindens Ære
 Fik Lov at bære
 Til Verdens Ende Debores Navn.
12. Naar Aanden fattes
 Paa Cedergrund,
 Da Hjærtet skattes
 I Palmelund:
 Da bærer Helte
 Det under Bælte,
 Og øver Storværk med Smil om Mund.

42.

Gideon.

1. Midianiten, som en Tyrk
 Han rased paa Bjærg og i Dalen,
 Israels Land var som en Ørk,
 Husvilde blev Spurven og Svalen,
 Sværme fra Ørken som Græshopper graa
 Levned paa Marken ej Græs eller Straa.
2. Efraim bar ej Sværd ved Lænd,
 Hans Hjem var i Kloften og Hulen,
 Kjækkere ej end Kvinder Mænd
 Sig vovede udenfor Kulen;
 Fremmede Guder dem faldt de til Fod,
 Tabte med Lykken al Magt og alt Mod.

3. Gideon hed en Josefs Søn,
I Arten var ham Ørneflugten,
Modfalden dog han tarsk i Løn,
Vinpersen da skjulte Markfrugten;
Gluggen stod aaben, han spejded med Flid,
Om ikke gryde en lysere Tid.
4. Israel kom sin Synd i Hu,
Og sukked til Gud i det høje,
Naadig han da, som før, saa nu
Til Israel vendte sit Øje;
Solglimt i Mørke er Blikket fra Gud,
Gideon saa' en Guds Engel saa prud.
5. Engelen hilsed venlig, mild:
„Vor-Herre med dig i din Vælde!“
Gideon svared or og vild:
„Hvad tør du om Herren os melde?
Herren med os i vor Usselhed nu!
Hvor kommer fra da vor Trængsel og Gru?“
6. Engelen svared: „som en Mand
Fremtræde du saa i din Vælde!
Frelse skal du dit Fædreland,
Som Græs skal du Midian tælde;
Herren er med dig, det lide du paa!
Alle som én skal du Fjenderne slaa.“
7. Gideon trode fast, men sent,
Da Tegn over Tegn ham var givet:
Først med Guds-Ordet klart og rent
For Frihed han vovede Livet;
Folk han da samled saa vide om Land,
Til han fik tredive Tusende Mand.
8. Aanden dog sagde: „slig en Hær,
Om Sejren jeg den vilde give,
Pralende stolt af Herrefærd,
Den Sejren sig vilde tilskrive;

Hjemlov du give hver eneste Mand,
Som har af Rædsel det ringeste Grand!“

9. Tusender tyve Hjemlov tog,
Ti Tusende var ikke bange,
Aanden tilhvisked Helten dog:
„Til Sejer der end er for mange;
Prøves det skulde ved nærmeste Vand,
Hvem der i Grunden var Dyr eller Mand.
10. Labede nogen som en Hund,
Han skulde til Dyrene tælles.
Kun hvem der drak af Haand i Mund,
Med Helten fik Ære til fælles;
Prøven bestod ved det rindende Vand
Slet ikke fler end tre Hundrede Mand.
11. Israels Dal, med Fjendens Lejr,
Den mylred af Midianiter,
Sikker i Søvn man var paa Sejr
Og drømte ej om Israliter;
Gideons Lure med Blus og med Gjald
Hæren dog vakte til Flugt og til Fald.
12. Lure tre Hundred paa en Studs
Som Torden forskrækkede Lejren,
Lige saa mange røde Blus
Da lyped og varsled for Sejren;
Sværdene svunges, og Stalbrødre faldt,
Blot kun om Flugten i Blinde det gjaldt.
13. Indbyrdes kæmped Ven mod Ven,
Og Brødrene sloges i Mørke,
Efraim spændte Sværd ved Lænd,
Iførte sig atter sin Styrke;
De, som Guds Altre forhaanede nys,
Hilsed nu Støvet med blodige Kys.
14. Fjenden var knust, og Folket frit,
Hvor Gideon stedtes, var Glæde,

Trindt ham det lød: „vort Liv er dit,
 Beredt er dit Stolkongesæde.“
 „Nej,“ svared Gideon, „Frister! far ud!
 Israels-Folkets Stolkonge er Gud.“

15. Tiderne skride, Skriften staar,
 Og Ordene flyve om Lande,
 Mindes det skal hvert Gyldenaar,
 Hvad Slægterne alle maa sande:
 Gideons-Lejren var Herrens Pavlun,
 Gideons-Luren var Herrens Basun.

43.

Samson.

Mel. Hr. Peder kasted Runer over Spange.

1. Der var en Kæmpe over Kæmper alle,
 Den stærke Samson monne de ham kalde:
 En Skræk for hver Filister
 I hele tyve Aar,
 Af ham med Asenskjæve
 Fik tusend Banesaar.
 Fagre Ord fryde mangt et Hjærte,
 Fagre Ord har forvoldt mig Smerte.
 Fagre Ord!
2. Men over Kæmpekraft gik List af Kvinde,
 Og det var Dalila Filisterinde:
 Alt som en Rosensblomme,
 En Slange dog for Sand,
 Fuld sød var hendes Tale,
 Men falsk som Skum paa Vand.
3. Det var i Hvisedal i Fruerburet,
 Hvor Samson sad hos Dalila beluret:
 Hun vilde ham forraade
 I grumme Fjenders Vold,
 For Guld og grønne Skove
 Var solgt den Helt saa bold.

4. „O, hör mig, Kæmpe over Kæmper alle,
Som fagrest over Skuldre Lokker falde!
Er jeg din Hjærtenskjære,
Da siger du mig sandt:
Stod du ej til at fange,
Hvordan man dig saa bandt?“
5. „O, hör mig, Frue over Fruer alle,
Som lifligst over Læbe Toner falde!
Du er min Hjærtenskjære,
Jeg siger dig for Sand:
Ved Haar til Væven bundet,
Var jeg en fangen Mand.“
6. Da tænkte Dalila: nu har jeg vundet!
Til Væven blev ved Haaret Samson bundet;
Da kom Filistervrimlen,
Og Kæmpen brat opsprang,
Dem Væven slog for Panden,
Saa det i Gulvet sang.
7. Da sagde Dalila Filisterinde:
„Saa spottes jeg, en arm, bedaaret Kvinde!
Saa lønne Kæmper grumme
Den ømme Kjærlighed!
Gak, andre at bedaare,
Og lad mig dø i Fred!“
8. Og det var Kæmpen over Kæmper alle,
Den stærke Samson monne de ham kalde:
Han blev saa blød om Hjærte,
Som Vox ved Lueild,
Han taled som en Taabe,
Fortryllet, ellevild.
9. „O, hör mig, Frue over Fruer alle,
Som lifligst over Læbe Toner falde!
Der kom en klar Guds Engel
En Gang til Moder min
Og meldte: Søn du føder,
Lad ej ham smage Vin!

10. „Det var en klar Guds Engel fra det høje,
Til Himmels fór han for min Moders Øje,
Han meldte mine Kræfter,
Han spaade mine Kaar:
Ej klippes eller skæres
Maa mine Hovedhaar.“
11. Nu vidste Dalila, hun havde vundet,
I hendes Skjød bedaaret Samson blunded,
Da faldt de Lokker fagre,
De faldt for Sax og Kniv,
Dermed forsvandt hans Styrke,
Det kosted Kæmpens Liv.
12. „Og hor mig, Kæmpe over Kæmper alle,
Som fagrest over Skuldre Lokker falde!
Vaagn op! du sov for længe,
Filistrene er her;
Du samle dine Kræfter
Til Kamp og Herrefærd!“
13. Da tænkte Samson: „de skal faa at finde,
Som for saa tit, ej deres Reb mig binde!“
Men mer ej over Issen
Var Aanden kæmpestærk,
Og Armen var som vissen,
Hans Kamp var Borneværk.
14. Og det var Kæmpen over Kæmper alle,
I grumme Fjenders Haand han monne falde,
Og de stak ud hans Øjne,
Betalte gammel Gjæld,
Og lænked ham til Kværnen,
At male som en Træl.
Fagre Ord fryde mangt et Hjærte,
Fagre Ord har forvoldt mig Smerte.
Fagre Ord!

44.

Samsons Død.

Egen Melodi af C. Barnekow.

1. Samson var Træl i Filistrenes Land,
 Var en plaget Mand:
 Der lød saa vild en Glæde,
 Med Sus og Dus,
 Der hørtes daglig kvæde
 I Dagens Hus:
 „Dagon, vor Gud af det røde Guld,
 Israels Kæmpe han slog omkuld,
 Mægted at binde
 Samson, vor Fjende;
 Ved Kværnen staar
 Og for Svøben gaar
 Nu han, som gav Tusender Banesaar.“
2. Højtid der holdes med Pragt og Glans,
 Der er Spil og Dans,
 Til Ofring bløde Oxer
 I Hundredtal,
 Den vilde Glæde voxer
 I Afgudshal,
 Skummende Bægre af Bollen fuld
 Tømmes til Ære for Gud af Guld,
 Støjende skriger
 Dreng og Piger:
 „Det hør sig til,
 Og, som alle vil,
 Vi danser en Dans efter Samsons Spil.“
3. Samson, han stander med Strængeleg,
 Baade rød og bleg,
 Sit Lys, sin Kraft berøvet,
 Til Spot og Skam,
 Han er saa dybt bedrovet,

I Hu saa gram,
 Rasende sukker han mangefold:
 „Himmelens Gud, som har alt i Vold!
     Falsk overlistet,
     Styrken jeg misted,
     Laan mig af den
     Kun et Glimt igjen!
 Da fare min Sjæl med Filistrenes hen!“

4. Samson han kalder ad Smaadreng brat:
     „Jeg er træt og mat,
 Hvor staar de stærke Piller
     Til Rygstod bedst?
 Lad mig, imens jeg spiller,
     Dem stande næst!“
 Spottende svares: „du ser vel her
 Pillerne tvende, som Huset bær;
     Til dem du læne
     Skuldrene pæne,
     Men, sagte sagt,
     Tag dig vel i Agt!
 Du ikke dem ryste af al din Magt!“
5. Samson, han stander nu midt i Sal,
     Baade høj og sval,
 Sit Lys, sin Kraft berøvet,
     Til Spot og Skam,
 Han er saa dybt bedrovet,
     I Hu saa gram;
 Tusender klæde i Pynten trygt
 Lægteret, højt over Gulvet bygt;
     Pillerne rave,
     Bjælker begrave
     Da brat i Grus,
     Under Sus og Dus,
 Med Samson det hele Filisterhus.

45.

Rut.

Egen Melodi af H. Matthison-Hansen.

1. I Dommertiden i Betlehem
 Var Hungersnød,
 En Mand da vandred fra Hus og Hjem
 For dagligt Brød,
 Og Elimelek var Mandens Navn,
 Og Nomi Kvindens, han tog i Favn;
 De fremmede blev i Moabs Land,
 Men Døden bortrev den gamle Mand
 Og saa hans Sønner tvende;
 I Sorg sad Enker trende,
 Det var fuld bange Kaar.

2. Da spurgte Nomi fra Hjemmets Egn,
 Til Enketrøst,
 At Himlen atter gav Dug og Regn
 Til gylden Høst;
 Med Sky for Øje og Dug paa Kind,
 Med Haab og Længsel i stille Sind,
 Tilbage da vandred den Kvinde from
 Til Israels Folk og hans Helligdom.
 De Sønneenker tvende
 De fulgtes og med hende,
 Var dog af Hedningæt.

3. Det var paa Grænsen af Moabs Land,
 De stille stod:
 Der randt, som Vande til vilden Strand,
 En Taareflod,
 Da Nomi takked med Haand og Mund
 For Kjærligheden af Hjærtens Grund,
 De unge hun bød et ømt Farvel,
 Og ønskede dem Hus med bedre Held,
 Og Mænd med samme Hjærte,

Som dem, de end med Smerte
Begræd i hendes Favn.

4. Og i den Tanke fandt Orfa Trost,
Hun gik sin Vej,
Men Rut sig klynged til Nomis Bryst
Og sagde: „nej,
Hvorhen du ganger, dèr gaar jeg med,
Ved Side din er mit Hvilested;
For Himmels Lys jeg siger frit:
Din Gud han er min, dit Folk er mit,
Lad bruse Dødens Bølger!
I Graven jeg dig følger,
Vi kan ej skilles ad.“
5. Det rygtes brat i en lille By
Hvad nyt der sker:
Af Nomis Skjønhed, en Gang i Ry,
End Spor man ser.
Hvert Barn det nynner i Betlehem:
Den smukke Nomi er kommen hjem;
Men Nomi hun sukker: „vel jeg véd,
Mit Navn har jeg laant af Liflighed;
Men bittert var mit Bæger,
Og Navnet ej mig kvæger.
Síg heller Malurt nu!“
6. Der var en Ædling i Nomis Hjem
I samme Stund,
Den gamle Boas i Betlehem,
Saa rig, saa rund:
Det var i Høsten, med Fryd den randt,
Hans Karle mejed, hans Piger bandt,
I Marken han gik, han saa' det strax,
En fremmed der gik og sanked Ax,
Da faldt det ham paa Sinde:
„Hvad er det for en Kvinde,
Saa bly og dog saa kjæk?“

7. Sin Ladefoged han kalder paa
 Med Stemme klar,
 Han spørger flittig, den Husbond graa,
 Og faar til Svar:
 „Det er den Kvinde fra Moabs Land,
 Som elsked saa højt sin døde Mand,
 Og Mandsmoder sin, kun sjældnen kjær,
 At hid fra sit Hjem og Folkefærd
 Hun just i disse Dage
 Med Nomi kom tilbage,
 Hun bad mig om Forlov.“
8. Den gamle Boas han var saa blød
 For Kjærlighed:
 Som Vox, der smelter for Lueglød,
 Han blev derved,
 Til Rut han sagde med Stemme blid:
 „Bliv her, min Datter, i Høstens Tid!
 Du skal ej paa andres Agre gaa,
 Følg dristig med mine Piger smaa,
 Del med dem Mad og Drikke!
 Og høre skal du ikke
 Et Knur og ej et Kny.“
9. Bevæget saare sank Rut til Jord
 Og stammed frem:
 „Hvad har mig vundet den Naade stor,
 Langt fra mit Hjem?“
 Da svared Boas: „har ej jeg hørt,
 Og har det ikke mit Hjærte rørt,
 Hvor højlig du elsket har din Mand,
 Hans Moder fulgt hid til fremmed Land!
 Drog hid fra Folk og Frænder,
 Hvor ej en Sjæl du kjender,
 Og lede maa om Brod!“
10. Med Højhed Boas end lagde til:
 „Gak du med Fred!

Dig Israels Gud belønne vil
 For Kjærlighed.

Han ser alt, hvad der i Hjærtet bor,
 Han raader i Himmel og saa paa Jord;
 Hans Alter du kom godvillig nær,
 Nu under hans Vinger du sæt dig her!
 Dig dække skal hans Vinger,
 Du kjende skal hans Finger,
 Kun han er naadefuld.“

11. I Juda var Boas en Fyrste prud
 I Raad og Daad,
 Og Rut han fæstede sig til Brud,
 Til Fryd for Graad;
 Og Nomi prisede Enkers Trøst,
 Og Folket jubled med Bifaldsrøst,
 De ønsked Boas en Æt saa skjøn,
 Som givet blev Abrams og Isaks Son;
 Og Herren i det høje,
 Hvem Jord og Himmel føje,
 Han lagde Amen til.
12. Thi Rut hun fødte en Son i Sal,
 Farfader fin
 Til ham, som kæmped i Egens Dal
 Med Slynge sin:
 Til ham, som kaldes den Dag i Dag
 En Kæmpe efter Guds Hjærtelag,
 Til Mesteren for den Salmesang,
 Som faar kun i Sky sin fulde Klang;
 Og Rut til evig Ære
 Vil Herrers Herre bære
 Sit Navn som Davids Søn.

46.

Eli og Samuel.

Egen Melodi af L. M. Lindeman.

1. Det var saa stille ved Midjenat,
Ej rørte sig Blad for Vinden,
I Tabernaklet Guds Lampe mat
Oplyste dog alt for inden;
Dèr Samuel laa, en dejlig Dreng,
Og slumrede sødt i sin lille Seng;
Saa lydhør var han i lette Blund
Som Fugl i Lund.
2. Alt som i Vindfang en Harpestræng,
/ Det lød da fra Kerubimen:
Der kaldtes klart paa den lille Dreng,
Han hørte det og paa Timen;
Og ud af Sengen han sprang dernæst,
Han tænkte, det var den gamle Præst,
Og for ham stedtes den lille ind
Alt som en Vind.
3. Den gamle Eli var svag og blid,
Ja, meget for blid, des værre,
Mod Søner sine, hvis Niddingsid
Afskyelig fandt Vor-Herre;
Han Øjnene gned og sagde: „nej,
Jeg blunded, Søn lille, jeg kaldte ej,
End gol ej Hanen, saa vidt jeg véd,
Læg dig kun ned!“
4. Den lille gjorde, alt som han bod,
Og lukked med Flid sit Øje,
Men snart det atter for Øret lød,
Han hørte sit Navn fuld nøje;
Og ud af Sengen han sprang dernæst,
Han tænkte, der var den gamle Præst,
Og for ham stedtes den lille ind
Alt som en Vind.

5. Den gamle Eli sin Pande gned,
 Var ikke af de letnemme,
 Og aldrig, siden han blev saa fed,
 Han lytted til Himlens Stemme;
 Thi svared han sovnic: „hvad er der fat?
 Det er jo en farlig urolig Nat,
 Pas godt paa Lampen, den gaar ej ud!
 Sov saa med Gud!“
6. Lidt bange saa' sig den lille om,
 End stadig Gudslampen brændte,
 Den lille laa i Guds Helligdom,
 Guds Røst dog endnu ej kjendte;
 Han laa og lytted, og hørte grandt,
 Hans Navn blev nævnet, det var ej Tant;
 Før Eli stedtes han atter ind
 Alt som en Vind.
7. Den gamle Eli sit Hoved brod
 Og fandt det dog ud omsider:
 I Tabernaklet og fordum lod
 Guds Stemme ved Nattetider;
 Han sagde: „det har en egen Klang,
 Og hører du Røsten endnu en Gang,
 Da svar: jeg hører, til Tjener din
 Tal, Herre min!“
8. Da Røsten kaldte, og Svaret lod,
 Og Herren sig lod til Syne,
 Han sagde: „jeg raader for Liv og Død,
 Og tordne jeg kan og lyne;
 Jeg taler et Ord, som Torden skal
 Det runge i Hytte og saa i Hal;
 Det Ord jeg taler mod Elis Hus:
 Synk du i Grus!
9. „Ja, Elis Sonner drev med mig Spot,
 De turde mit Ord forkaste,
 Min gamle Tjener det vidste godt,

Men nænte dem ej at laste;
 Den Synd med Offer afsones ej:
 Til Afgrund sikker gaar Frækheds Vej,
 I Øret runge som Himlens Dom
 Skal Sagn derom,“

10. Den lille stod op i Morgengry,
 Oplyst ved den Nats Ordskefte;
 For Elis Ansigt han var vel sky,
 Men maatte dog Sandhed skrifte;
 Den gamle han hørte paa Ordet spag
 Og svared: „det er jo en afgjort Sag,
 Jeg bøjer mig for Vor-Herres Ord,
 Hans Magt er stor.“
11. Som Natten spaade, en Dommedag
 Orprandt over Elis Sønner:
 Med Herrens Ark gik de frækt i Slag
 Og stoled paa falske Bønner;
 Den gamle med Sorg i Grav nedfor,
 Da for hans Øren fik Lyd de Ord:
 „Filistrene dine Sønner slog,
 Guds Ark de tog!“
12. Som Lampen skinned ved Nattetid,
 I Kerubimens Skygge,
 Saa med den lille en Stjerne blid
 Opgik til Gudsfolkets Lykke;
 I Samuels Dage paa ny Guds Ark
 Blev funden i Josvas Hvedemark;
 Fra Seerlæben, i Ord som Lyn,
 For Sagn gik Syn.

47.

Kong David.

Egen Melodi af C. Barnekow.

1. Jeg gik i Marken og vogtede Faar,
 Slog min Harpe i Skyggen af Palmer,

Glad som en Fugl i den favreste Vaar
Hopped rundt jeg og nynned paa Salmer.

2. Da kom der Bud fra min Fader som bedst:
„Skynd dig hjem! klæd dig paa! kom til Gilde!
Seeren siger, der fattes en Gjæst,
Det er dig, kom nu ikke for silde!“
3. Rødmusset blev jeg da mere end for,
Som en Fugl, som en Vind, jeg var hjemme,
Blegned kun flygtig ved Højeloftsdor,
Da jeg hørte de vældiges Stemme.
4. Bæger af Guld med den skummende Vin
Rakte Seeren brat mig i Salen,
Salved mit Hoved med Olie fin,
Som en Dug over Græsset i Dalen.
5. Mange i Salen saa' skjævt til mit Held,
Ikke vidste dog nogen min Lykke:
Lønlig udsprang der i Barmen et Væld,
Som en Kilde i Palmernes Skygge.
6. Kongeligt blev da mit Sind og min Hu.
For min Hjord turde alting jeg vove,
Løver og Bjørne dem trodsed jeg nu,
Trodsed mer: trodsed Falskhed til Hove.
7. Goliat praled med Hjælm og med Skjold,
Imod ham saa' jeg ud som Græshoppen,
Dog med min Slynge jeg fældte den Trold,
Skilte godt ogsaa Hoved fra Kroppen.
8. Træde jeg maatte fuld modige Fjed,
Over Stok, over Sten, i det øde,
For jeg fik Kronen at fryde mig ved,
Under den maatte Hjærtet end bløde.
9. Konge dog blev jeg, navnkundig som faa,
I Jerusalem godt jeg blev hjemme,
Og, medens Troner paa Jorderig staa,
Davidsharpen gaar aldrig ad Glemme.

48.

Davids Sejerssang.

(Efter den 151de Davids-Salme.)

Egen Melodi af J. P. E. Hartmann.

1. Mellem Brødre kaldt den lille,
Og der hjemme yngst af Aar,
Vandrede i Vang jeg stille,
Vogtede min Faders Faar.
2. Pønsende jeg gik og snitted,
Fingernem, med Lyst til Sang,
Paa en Strængeleg jeg hitted:
Harpe sær med Orgelklang.
3. Til min Herre i det høje
Hvem mon haver det fortalt?
Skjult er intet for hans Øje,
Men hans Øre mærker alt.
4. Engelen, som han udsendte,
Tog mig fra min Faders Faar,
Salved mig til stort at vente:
Kroneguld i Kongens Gaard.
5. Var de smukke, var de høje,
Brødrene til Pogen kræng:
Naade fandt dog for Guds Øje
Kun den lille Hyrdedreng.
6. Siden voved jeg at møde
Jætten baade lang og bred:
Han ved sine Guder døde
Banded mig i Helved ned.
7. Sværdet af hans egen Skede
Trak jeg dog og fældte ham;
Livet mistede den lede,
Israel afstrøg sin Skam.

49.

Davids Klage over Jonatan.

1. Israels Hæder,
Sjunken paa hojlændte Steder!
Under, hvorledes man fældte
    Saadanne Helte!
2. Gid det i Gat ikke høres!
    Gid ikke Tidende føres
    Om det til Askalons Gyde,
At ej Filistrenes Døtre sig fryde,
    At ej de baarne
    Af uomskaarne
Skal lade Frydesang lyde!
3. Gilboas Bjærgel!
    Torke jer hæрге,
Saa at ej Regn eller Dug eder bløde,
Agren til Offer ej giver sin Grøde!
Thi det var dør, at de vældiges Skjolde
    Svigted de bolde.
4. Savls Skjold er brustet!
Var det usalvet af Fedme, forrustet?
    Dreje sig lod
Dog ikke Jonatans Bue
Til for de saaredes Blod,
Kæmpernes Flomme, at grue;
Hjem kom ej heller din Klinge,
Savl! uden Føring at bringe.
5. Savl og hans Jonatan sammen
Leved saa kjærlig med Gammen;
Skille dem kunde
Døden selv ej nogenlunde;
Hver af dem begge som Ornen var let,
Stærk og som Løvernes Æt.

6. Israels Døtre! o, græder for Savl!
Han, som jer klædte i Skarlagensuld,
Lod eders Klæder i Tavl
Stadselig stikke med Guld.
7. Hvorledes sank dog i Vaabenlarm
Heltenes Arm!
Paa dine Høje Jonatan slagen
Midt paa Dagen!
8. Hjærtet, hvor krymper det sig,
Jonatan! Broder! for dig!
Kjær varst du mig over Maade;
Vist var din Kjærlighed mig,
Mere end Kvindernes selv, en vidunderlig Gaade.
Hvorledes faldt dog de Helte i Støvet!
Hvad haver saadanne Stridsvaaben døvet?

50.

Kong Salomon.

1. Af Lyst til Vidskab uden Mage,
Kom Gjæster mange til min Gaard;
Al Verden kaldte mine Dage
Ebræerfolkets Gyldenaar.
2. Opblomstrende i Fredens Skygge,
Var Landet som en Rosengaard,
Og alt, hvad Hænder kunde bygge,
Var efter Snoren paa et Haar.
3. Da Libanons de stolte Cedre
For Savetand og Øxeblad
Sig maatte paa mit Vink fornedre
Til Sparreværk i Davids Stad.
4. Paa mine Snækker over Havet
Kom hele Verdens Herlighed:

Som Stene, Sølv og Guld og Ravet,
Og Perler, som de regner ned.

5. Da over Bjærge, over Dale,
Der gik til Verdens Ende Ry
Af Herrens Hus og Kongens Sale,
Hvor Gyldenspir stak højt i Sky.
6. Hvad Øjet saa', hvad Øret hørte,
Og hvad fra Hjærtets Dyb oprandt,
Til Bogs med Kløgt og Kunst jeg førte,
Et Ordsprog til hver Sandhed fandt.
7. Dog tit mig naged i min Vælde,
Paa Lykkens Tind, i Fredens Skjød:
At magtesløs er Kraft mod Ælde,
Og Kløgten mod den bitre Dod,
8. Derhos det pinte mig saa saare,
Naar jeg paa Verdenslobet saa':
At Vismands Son er tit en Daare,
Belær, hvad ej han kan forstaa.
9. Da med en Taare i mit Øje,
Jeg sagde: „alt paa Jord er Tant.
Stig ned, Guds Visdom fra det høje!
Forklar, hvad evig bliver sandt!“

51.

Hungersnøden.

(1. Kongernes Bog, Kap. 17.)

Mel. Jeg véd et evigt Himmerig.

1. Der kom tre svare Hungersaar,
Hvor Belial de tjente,
Skjønt de var født i Herrens Gaard,
Med alt af ham i Vente.

2. Elias var i stort Udraab,
En Seer af de sjældne:
Guds Herligheds det store Haab
Var klart i ham at skjelne.
3. Ja, sært paa ham det blev opfyldt:
I Himmelborger-Laget
Med Vognen luende forgyldt
Elias blev optaget.
4. Dog først den store Hungersnød
Profeten fik at finde,
Han ydmyg bad om Naadsensbrød
En hedensk Enkekvinde.
5. Den Kvinde from af Hedningslægt,
Hun gik med Sorg i Sinde
Og laved til sin sidste Bægt,
Hun sanked dertil Pinde.
6. Hun havde kun en Haandfuld Mel
End i sin gamle Krukke,
Til Søn og sig en ringe Del,
Thi maatte hun vel sukke.
7. Bespist bag Jordan Aaret om,
Paa Kost med Ravneunger,
Fra Bækken tør Elias kom,
Forsmægtet fast af Hunger.
8. Profetens Røst til Kvinden lød,
Som sanked Pind og Stikke:
„O, hent mig snart et Stykke Brod,
Og giv mig lidt at drikke!“
9. „Gud bedre mig!“ var Kvindens Svar,
Alt som hun gik at hente:
„En Haandfuld Mel er, hvad jeg har,
Og ej et Grand i Vente.

10. „En Haandfuld Mel, og i mit Krus
Af Olie en Draabe:
Slet ikke mer formaar mit Hus,
Paa Døden maa jeg haabe.“
11. Profeten vidste, det var sandt,
At nøle ej han nænte,
Men raabte: „Kvinde hor mig grandt!
Du end har lidt i Vente.
12. „Dit Mel i Krukken tarvelig,
Og Olien i Kruset,
Til Gud gi'r Regn paa Jorderig,
Har altid du i Huset.“
13. Hun trode fromt den Seers Ord,
Ej Haabet blev til Skamme:
Et Aar omkring hun dækked Bord
Med Retterne de samme.
14. Saa gaar det altid under Sky:
Tør paa Guds Ørd vi stole,
Velsignelsen er daglig ny,
Som Straaler gaa fra Sole.

52.

Nabots Vingaard.

Egen Melodi af C. Barnekow.

1. Nabots Vingaard grænsed tæt
Op til Kongens Have,
Var en lille frugtbar Plet
Mellem Fædres Grave;
Dér han i sit Ansigts Sved,
Lykkelig ved Nøjsomhed,
Aad sit Brød med Ære.
2. Nu han gammel var og graa,
Guld han agted ringe,

- Turde paa sin Ret dog staa,
 Lod sig nødig tvinge:
 Kun forgjæves Kongen bod
 Guld ham for hans Drue rød
 Og hans Fædres Grave.
3. Syg af ond Begjærlighed
 Efter Blomsterstøvet,
 Kongen sank paa Lejet ned,
 Bitterlig bedrøvet
 Over Nabots Odelsret,
 Over Savnet af den Plet
 Til en Køkkenhave.
4. Det var Dronning Jesabel,
 Dristig til det onde,
 Hun, som trodsed Ret og Skjel
 Til hun gik i Hunde:
 Hun for Sengen gik at staa,
 Hvor med Sorgen Akab laa
 Uden Mad og Drikke.
5. „Du er mig en herlig Drot!“
 Listig sagde Skarnet,
 „For en trodsig Undersaat
 Græder du som Barnet;
 Skam dig dog, staa op og spis!
 Nabots Vingaard til den Pris
 Sælger dig din Dronning.“
6. Budt blev Nabot da til Gjæst
 Alt som Offerlammet;
 Kjøbte Munde ved den Fest
 Vidned uforskammet;
 „Nabot synes gild og gjæv,
 Er dog kun en gammel Ræv,
 Majestætsforbryder.“
7. Stenet blev den Mand saa from,
 Misted Liv for Hytte,

Kongen brat med Glæde kom,
 Synede sit Bytte:
 Mødte paa den dyre Jord
 Som et Lyn dog Herrens Ord,
 Sank i Sæk og Aske.

8. Ja, Elias for ham stod
 Med Guds Ord fuld rene:
 „Dèr, hvor Hunde Nabots Blod
 Slikket har af Stene,
 Dèr de slikke skal og dit,
 Stammen din, jeg siger frit,
 Rykkes op med Rode.“
9. Saa Uskyldighed paa Jord
 Tit endnu maa bløde;
 Dyrt, det vidner dog Guds Ord,
 Falskheden skal bøde;
 Sandhed lever op paa ny,
 Falskhed synker som et Bly
 Evig i Afgrunden.

53.

Nebukadnesars Drøm.

(Daniel 2.)

Egen Melodi af L. M. Lindeman.

1. „Jeg dromte en Drøm, som blev borte igjen,
 Den, Vismænd! I hurtig mig bringe!
 Hvis ikke, saa sandt jeg bær Sværdet ved Lænd,
 Skal flux eders Hoveder springe.“
 Saa raabte i Babel den stolte Tyran,
 Hans ypperste Kunst var, hvad Bødlerne kan;
 Saa tænke Tyranner til Hobe.
2. Kaldæernes vise fra Babel til Rom
 Man hørte al Verden berømme:

I Stjærner de læste hver dødeligs Dom,
 I Bøger Udtydning paa Drømme;
 Men Konger at melde, hvad sidst de har glemt,
 Det, sagde Kaldæer, det mægte bestemt
 Kun Guder, som Kjød ikke kjender.

3. Da var der i Babel en Tjener af Gud,
 Den Gud, som end Kjød ikke kjender,
 Paa Nebukadnesars tyranniske Bud
 Han og faldt i Bøddelens Hænder,
 For han var oplært i Kaldæernes Kunst;
 Tyrannen det voldte, men altid omsonst
 Uskyldig man er os Tyranner.
4. Det Daniel vidste, saa vis og saa klog
 Som ingen ved Flid og ved Ave,
 Thi han vidste mer, end man læser i Bog,
 Selv den, der fik Stjærner til Stave;
 Han bad kun om Frist til at klare den Sag,
 Og Natten ham lærte at føre for Dag
 Den Drom, som i Glemsel var jordet.
5. Han stedtes for Kongen og sagde: Guds Fred!
 Og hilste fra ham i det høje,
 „Du drømte, o, Konge! og gyste derved,
 Et Billed dig svæved for Øje:
 Dets Ben var af Jærn, og af Kobber dets Bul,
 Af Sølv var dets Bryst, og dets Hoved af Guld,
 En Jætte med Krans som af Straaler.
6. „Da løste fra Klippe sig lønlig en Sten,
 Hvor ingen saa' Haand eller Hammer,
 Af Ler under Jærnet var Billedets Ben,
 Mod dem ruller Stenen og rammer:
 Det brager, det brister, det styrter i Grus,
 Men Stenen ej blot bliver stor som et Hus,
 Den voxer, til Verden opfyldes.
7. „Hvad Synet betyder, nok vide du gad,
 Velan da! min Gud lader melde,

At Rigerne fire skal glimre paa Rad
 Som Malmene fire i Vælde:
 Det første er dit, som et Hoved af Guld,
 Det andet skal skinne som Solv over Muld,
 Saa Kobberets Tid, og saa Jærnets.

8. „Som Jærnet med Leret, det stærke med svagt
 Skal blandes i Riget det fjerde,
 Men da ruller Stenen mod Stotten med Magt,
 Ja, da bliver nyt der paa Færde:
 Et Rige sig stifter da Himmelens Gud,
 Som over al Jordan skal brede sig ud,
 Dets Tid er som Evigheds Dage.”
9. Af Støv var Profeten, til Støv blev og han,
 Saa' Babylons Fald dog i Kvælde,
 Og Perser og Græker og Romer om Land
 Hver glimred sin Time i Vælde,
 Til Romernes Staal efter Blod satte Rust,
 Da Himmelens Gud, under Kejser Avgust,
 Opretted sit evige Rige.
10. Ja, Riget, som Guder, der ej var hos Kjød,
 Forkyndte i Daniels Dage,
 Vel evigt maa blive, som Spaadommen led,
 Som alt det er stort uden Mage;
 Og Riget er vores, som stole paa Krist:
 O, vel maa vi her, men dog højere hist,
 Lovsjungende prise vor Lykke!

54.

Esekiel.

Kan synges som: Sin Vogn gjør han af Skyer blaa.

1. Der var en gammel Præstesøn
 I Babels gyldne Dage,
 Hans Sangerrost fandt Verden kjøn,
 Hans Ord var den til Plage;

Men, skjønt forstummet er hans Røst,
 Dog Herrens Folk end suger Trøst
 Af Ordets Billedstave.

2. Han enlig stod paa Foden ren
 I Seerland paa Slette,
 Hvor trindt omkring af Dødningben
 Laa Dyngerne fuld tætte;
 Dèr rundt han gik, af Aandens Drift,
 Og stirred paa hver Dynge stift,
 De Ben var mosbegrode.
3. Da lod det til ham: Moders Son!
 Kan disse Ben oplives?
 Og brat han svared: Herre skjon!
 Du véd, om det kan gives.
 Jo, sagde Røsten, prøv det dog!
 Tag over Dyssen til dit Sprog!
 Spaa Liv de mosbegrode!
4. Da bøjed han sig dybt til Jord
 Og raabte, som han skulde:
 Hør, Dødningben! Vor-Herres Ord:
 Jeg giver Bod for Kulde;
 Jer alle brat jeg blæser paa,
 Da røres I og sammen naa,
 Forbindes og beklædes!
5. Ja, Hud og Kjød og Senebaand
 Er ej endnu det hele,
 I Kroppen jeg indblæser Aand,
 Da leve alle Dele,
 Da kjende mig de tørre Ben
 Og raabe ud: den Sag er ren,
 Vor Drot er Dødens Bane!
6. Som sagt, saa gjort: ved Herrens Haand
 De Ben kom brat paa Fode
 Af Jordens Skjød med Liv og Aand
 De mylrende opstode;

Som Herren bød, saa Aanden fór:
 Fra Øst og Vest, fra Syd og Nord,
 Det døde at oplive.

7. Saa paa den store Kirkegaard,
 En Gang i Morgenroden,
 Skal Herrens Folk med gode Kaar
 Faa evig Bod for Doden;
 Og derom taler Dag med Dag
 Nu klarlig som en afgjort Sag
 I den opstandnes Rige.
8. Thi nu opstaar hvert Hovedfolk,
 Som Aand har før besjælet,
 Det faar igjen sit Hjærtes Tolk
 Med Synet og med Mælet;
 Saa skaber, efter sine Kaar,
 Hver Folkeand sit Gyldenaar,
 Og Herrens Aand det rette.
9. Tvi vorde dig, du Dødens Port!
 Hilsæl, Guds Hus paa Klippe!
 Jeg saa' et Varsel godt og stort,
 Et Tegn, som ej kan glippe,
 Jeg saa' det, hvor jeg sad i Lon
 Og gik for Herrens Hus i Bon.
 Med Biblen for mit Øje.
10. Der er en lille Kirkegaard
 For Herrens Ord i Støvet,
 Dèr ligge de med bange Kaar,
 Er Liv og Aand berøvet,
 Dèr sove de alt som en Sten:
 Er som en Rad af Dødningben
 Nedlagt i Bogstavskriften.
11. Da lod det for mig: Moders Søn!
 Kan disse Ben oplives?
 Og brat jeg svared: Herre skjøn!
 Du véd, om det kan gives.

Jo, sagde Røsten, prøv det dog!
 Tag dristig til din Moders Sprog!
 Spaa Liv de mosbegrode!

12. Da bøjed jeg mig dybt til Jord
 Og raabte, som jeg skulde:
 Kom Aand og blæs paa Herrens Ord,
 Saa de faa Bod for Kulde,
 Ja, flyve i hinandens Favn
 Og staa saa op i Jesu Navn
 Paa Menighedens Tunge!
13. Som skrevet staar, i Ordets Grav
 Det ene fandt det andet,
 Og Ordet fandt sin Vandringsstav,
 Nedlagt i Skyggelandet;
 Det skete alt af Herrens Aand,
 Som Troen skar for Tungebaand
 Og Barnet igjenfodte.
14. Ja, hvert et Ord, hvor dødt det laa
 End paa Papiret længe,
 Som jeg bad Aanden blæse paa
 Og Dødens Lænker sprænge,
 Stod paa min Tunge op igjen
 Og hængte som en gammel Ven,
 Sig om min Hals og hulked.
15. Nu er saa vis, som den var set,
 Opstandelsen af Graven,
 Thi nu det store Tegn er sket
 For Liv i Dødninghaven:
 Paa Vinter stræng der fulgte Vaar,
 I Aanden nu Guds Folk opstaar,
 Og Aand kan Støv oplive.
16. Hvor gjennem atten Hundred Aar
 Man Kristi Kirke skued,
 Vi nys kun saa' en Kirkegaard,
 Hvert Barnehjærte grued;

Men Snildhed var det af vor Drot,
 Thi Dod kun vorder klart til Spot,
 Naar den af Sejren praler.

17. End har paa Jord vi Herrens Grav,
 Hvoraf, trods Dodens Lænker,
 Opstaar ved Herrens Vandringsstav
 Hver Sjæl, sig dèr nedsænker;
 Det gjælder Kristi Menighed:
 Af Daaben, for det Verden véd,
 Opstaar den sejerkranset
18. Ja, Helveds Porte kom til kort,
 Trods alle Fjendens Rænker,
 Den store Sten er væltet bort,
 Og sprængt er Dodens Lænker;
 Stat op, Guds Folk, hans Hænders Værk!
 Lad Verden se, vor Drot er stærk,
 Almægtig vor Gjenloser!

55.

Serubabel.

Egen Melodi af H. Matthison-Hansen.

1. Herrens Hus var lagt i Støvet,
 Glemmt al Davids Herlighed,
 Israel, sin Kraft berøvet,
 Sank til Spot i Trældom ned,
 Sorged dybt ved Babels Floder
 Over Sion Folkemoder.
2. Under Kyrus Haabets Stjerne
 For os dog oprandt paa ny,
 Hjemlov fik vi fra det fjærne,
 Hyttetag i Davids By,
 Og, trods alle dem, os hade,
 Helligdom paa Tempelstade.

3. Tarveligt var alt til visse,
Smagløst, fattigt, lavt og smaat;
Oldinger, med Sne paa Isse,
Kinden bleg og Øjet vaadt,
Sukked dybt: ak, mer ej findes
Herligheden, vi kan mindes!
4. Græder ej, I gamle Svende!
Raabte brat en Seer prud:
Herrens Lampe kjækt I tænde!
Han er alle Slægters Gud:
Hans er Sølv, hans er Guld,
Hans er Solen, hans er Muldet.
5. Herren siger: trods det første,
Lille-Templets Herlighed
Blive skal paa Jord den største:
Her neddaler Himlens Fred.
Derfor, gamle! ej I vrage
Hyttetag til Højtidsdage!

56. *)

1. Kom, lad os prise de herlige Mænd,
Forfædrene vore fuld gjæve!
Kongernes Konge de havde til Ven,
Det lysted ham højt dem at hæve.
2. Herlig de straaledede hver i sin Old,
Opblomstred i Ly af hans Trone,
Mange med Æren bar Hjælme og Skjold
Og Retfærds den snehvide Krone.
3. Hvor i al Verden var Mage til dem,
Som gjorde Guds Fjender til Skamme!
Løve i Marken, men Lam i sit Hjem,
Var Helten af Abrahams Stamme.

*) Efter Syraks Lovsang, Kap. 44—50.

4. Helte og Vismænd de gange paa Rad,
Profeter Guds Raad aabenbare,
Kunstig sig rører og Pennen paa Blad,
Mens Toner til Tankerne svare.
5. Stakket er Livet og Lykken paa Jord,
I Graven dør glemmes saa mange;
Men af Guds Folk der med Æren gaar Ord,
De leve i Minder og Sange.
6. Hjærte de havde, thi glemmes de ej,
Retfærdige Slægter vedvare:
Sønnerne vandre paa Fædrenes Vej,
For bedre de kan ikke fare.
7. Legemer smulre, for Kjød er som Ho,
Med Navnet dog Aanden fremskrider;
Ej for med Ætten kan Æren uddø,
De vare til evige Tider.
8. Legemet slumrer i Graven med Fred,
Mens Navnet i Kirken gjenlyder,
Slægterne lytte og frydes derved,
Fortælle de helliges Dyder.
9. Enok, vi sjunge, han takkedes Gud,
Og derfor han smagte ej Døden:
Flyttet han blev paa den vældiges Bud
Did hen, hvor de mindes ej Møden.
10. Noa var Manden af ypperste Rang,
Retfærdig i Syndflodens Dage:
Prise ham skal alle Folkenes Sang
For Haab, der med Liv blev tilbage.
11. Abraham ingen kan maale sig med
I Lykke, i Hæder og Ære:
Alle Guds Born, hver Tid og hvert Sted,
Han skal deres Stamfader være.

12. Med ham, som Ven, traadte Herren i Pagt,
Hvad kan ved den Ære vel lignede!
Og i hans Sæd, haver Sandheden sagt,
Nu skal alle Slægter velsignes.
13. Isak, af Roden det tidligste Skud,
Velsignelsen arved her nede,
Abrahams, Isaks og Israels Gud,
Det vil den almægtige hede.
14. Jakob han var som i Ørken et Væld,
Hvorom grønnes Palmer i Klynge,
Høvdinger tolv havde nok i hans Held:
Velsignelsen, værd at besynges.
15. Faderens Stolthed er Sonnen fuld stor,
Som Moses ej Stormand der findes:
Elsket i Himlen og elsket paa Jord,
Velsignet han evig skal mindes.
16. Fuldmagt han havde af Himmelens Gud,
Hans Ord kunde rejse og fælde,
Frit i Guds Tempel gik ind og gik ud
Den Kæmpe, usvækket af Ælde.
17. Livets og Vidskabens Lov kaldes hans,
Gud talte med ham som sin Næste,
Blændende Skin af Guds Herligheds Glans
Man saa' paa hans Pande sig fæste.
18. Han gik i Døden som Konger af Slag,
Med Lovsang for Sejeren vunden,
Gud ham jordfæsted, til Dagen i Dag
Hans Gravhøj bag Sky kun er funden.
19. Vældig var Josva i Storm og i Strid,
Saa end ved hans Minde der bæves:
Frelser han var for Guds Folk i sin Tid,
Sit Navn bar han ikke forgjæves.

20. Konger for ham gav i Hulerne Kjob,
For han havde Sejren i Hænde;
Solen for ham gjorde Holdt i sit Lob,
Og Dag sig fordobled til tvende.
21. Dommerne alle, som fulgte Guds Lov,
De leve i priseligt Minde,
Og deres Navn, om det med dem hensov,
Oprejsning hos Efterslægt finde!
22. Samuel var en behagelig Mand
For ham, som for Hjærtet har Øje:
Under ham hvilede Israels Land,
Og vidt skued han fra det høje.
23. Tyrus og Sidon gav Bod han for Mod,
Han tinged med ingen Filister;
Dommere mindes, hvor herlig han stod,
Naar Gunst eller Gave dem frister!
24. Konger han salved med Olie fed,
Og Sandhed til Jorde ham fulgte;
Undte ham Trolde i Graven ej Fred,
Dog Sandheden ikke han dulgte.
25. Flammen, som blusser paa Altret i Kvæld,
Ved den er Kong David at ligne:
Dybest han drak af Guds Dejligheds Væld,
Ham Helgene alle velsigne!
26. Han var en Hyrde, saa from og saa blid,
Kun Helt mod den trodsige Røver;
Mange mon lege med Lam og med Kid,
Han legte med Bjørne og Lover.
27. Kæmpernes Rustning faldt Hyrden for tung,
Men godt svang han Stenene lette,
Rødmusset gik han i Kredsen fuld ung
Og fældte den pralende Jætte.

28. Gud var hans Støtte, hans Sol og hans Skjold,
Den Gud, som har alting at raade,
Han, som gjør æret, gjør yndig og bold,
Og Konge han blev af Guds Naade.
29. „Alt til Guds Ære!“ han skrev i sin Haand,
Det nynnede han og i sit Hjærte,
Lovsang i Munden ham lagde Guds Aand
Derefter i Fryd og i Smerte.
30. Hjærtelig kjær var i Lyst og i Nød
Ham Skaberen, Gud i det høje,
Derfor langt mere end Honningen sød
Var Sangen med Taarer i Øje.
31. Aldrig det gænger ad Glemme paa Jord,
Og evig i Himlen det mindes:
David er Fader til Israels Kor,
Hvis Mage i Verden ej findes.
32. Grov var hans Synd, men hans Sorg var og sand,
Saa dyb som det bundløse Hjærte:
Naaden ham favned og rejste paa Stand,
Til Trøst den forvandlede hans Smerte.
33. Himmelsk fra Dybet end stiger i Sky
Hans Tak til den store Forsoner,
Og til hans Sæd i den hellige By
Forgyldte staa evige Troner.
34. Salomons Visdom blev Ordsprog paa Jord,
Fra Tyrus til Øerne fjærne:
Menneskets Hjærte og Aandernes Spor
Sig spejlede klart i hans Hjærne.
35. Alt som en Have da blomstred i Fred
Fra Dan til Bersaba hans Rige;
Glimrende Templet sig rejste derved,
Af Magen man véd ej at sige.

36. Sølv og Guld da tabte sin Pris,
Og Perler var ikke kostbare:
Alt blev fordunklet af Kongen fuld vis
Med Talerne gyldne og klare.
37. Ordsprog og Gaader af Vidskabens Hav
Opstege som Perler paa Snore,
Lignelser fine som Guld og som Rav
Oplyste de smaa med de store.
38. Men, hvilken Skam for den viseste Mand!
Af Kvinder lod han sig bedaare:
Aanden med Kjødet ombyttede han,
Besmitted sin Afkom fuld saare.
39. Daarskaben fødte den Vismand en Søn,
Og Sorg den ham fødte tillige:
Kløvet blev Salomons Krone fuld skjønt,
Og mægtigst Guldkalvenes Rige.
40. Miskundhedskilden i tusende Led
Udtørres dog ej hos den gode:
Evig det Stamtræ skal grønnes derved,
Som randt med Kong David af Rode.
41. Lyset ej blev i Jerusalem slukt,
Og selv i Guldkalvenes Rige
Asken med Gnist bar en straalende Frugt,
I Blusset man saa' den opstige.
42. Blusset Elias, med Læbe som Glød,
Opsteg i de mørkeste Dage:
Tale som Torden, med Lynilden rød,
Da horte i Sky man at brage.
43. Tørke udsprang af hans brændende Ord,
Afsvidt blev alt grønt over Tue,
Bundløse Revner slog bristende Jord,
Som Kobber var Himmels Bue.

44. Sendte i Sky han sin brændende Bøn,
Nedregned der Ild paa hans Fjender;
Kysset han Enkens den stendøde Søn,
Da blussed de blegnede Kinder.
45. Flammende Heste for straalende Karm
Den højeste efter ham sendte;
Deraf end gløder de troendes Barm,
Ved Tanken, hvad Støv har i Vente.
46. Sikkert i Vente den Seer fra Sky
Er end i de kommende Dage:
Da skal Jerusalem bygges paa ny,
Og Sol gaa paa Skiven tilbage.
47. Israels Stammer da blomstre igjen,
I Sønnen sig Fædre velsigne;
Salige Øjne, som Englenes Ven
Beskue, beundre og ligne!
48. Lykkelig var dog og Vennen, som saa',
Da herlig til Sky han blev hævet:
Til ham, enddog det er svart at forstaa,
Med Kaaben Lysaanden nedsvæved.
49. Derfor, Elisa! dit Liv blev saa klart,
Af glansfulde Jærtegn omlynet;
Derfor det blev i din Grav aabenbart,
Du havde Opstandelsessynet.
50. Faa var de Sønner, som vandrede smukt
Ad Konningefaderens Veje;
Ikke dog blev i Jerusalem slukt
Natlampen ved Stolkongens Leje.
51. Kong Esekias var en af de faa,
For ham gik og Solen tilbage:
Efterskin Øjet da tindrende saa'
Af Davids de kronede Dage.

52. Klipper udbored den Herre med Pren,
Med Mure sin By han omringed,
Kilder udlokked den Konge af Sten,
Og nodig med Fjenden han tinged.
53. Det var Senakerib Hedningedrot,
Stor Kvide paa Sion han voldte:
Israels Værge bød Trods han og Spot,
Som Goliat brasked den stolte.
54. Murene rysted, og Vogterne med,
For Mod var der ikke i Barmen,
Folket blev raadvildt, og Kongen blev ræd,
For Kraft var der ikke i Armen.
55. Kongen han vidste dog levende Raad:
Opløfted de synkende Hænder,
Bad til den Helt, som er herlig i Daad
Og Bladet med Aandepust vender.
56. Ordet udfór: „Jeg har givet dig Sejr,
For Trods skal Senakerib bøde;
Engel! slaa ned i Assyrenes Lejr,
Saa ej han kan tælle de døde!“
57. Held Esaias, den herlige Skjald,
Som Gud lagde Spaadom paa Tunge!
Guds-Ordet hans om Senakeribs Fald
De smaa skal med Jubel udsjunge.
58. Aanden var over ham, vældig og stor,
Den Israels tindrende Stjerne;
Derfor med Glans i hans vingede Ord
End spejle sig Tiderne fjærne.
59. Sorgen paa Sion blev mild ved hans Trost,
Og Natten blev lys ved hans Syner;
Over hans Gravhøj, som gjennem hans Rost,
Til Dagenes Ende det lyner.

60. Konger, som trodse den højstes Bud,
Ved Trolde er de kun at ligne:
Som deres Navne er glemte for Gud,
Dem skal ingen Tunge velsigne.
61. Dog, før i Aske Jerusalem faldt,
Med Kongsgaard, med Tempel og Trone,
Bar end paa Sion et Hoved udvalgt
Kong Davids den herlige Krone.
62. Det var Josias, hvis Minde paa Jord
End dufter som Roser i Klynge
Og, naar det stiger i vingede Ord,
Er sødt, som naar Lærkerne synge.
63. Han mellem falske var ærlig med Flid,
Gudfrygtig af gyldige Grunde,
Han var retfærdig i Krogloves Tid,
Og væmmeligt var ham det onde.
64. Ja, Esekias og David og han
Skal kaldes de Helligtrekonger:
Trekløverblomsten i Israels Land,
Hvis Ros er paa Englenes Tunger.
65. Synke i Glemsel Tyrannernes Navn,
Der sig fra det gode omvendte!
Selv de sig kasted i Fjendernes Favn,
Den hellige Stad de opbrændte.
66. Med Jeremias for Øjne dem stod
Den Herre, hver Drot skal adlyde:
Han kunde plante og ruske fra Rod,
Opbygge, men ogsaa nedbryde.
67. Herren de plaged dog i hans Profet,
Afkasted de hellige Veje;
Derfor, o, Sion! er Ulykken sket:
Paa dig gjorde Dyrene Leje.

68. Herre! paa dig vi dog haabe fuld trygt,
 Du saarer jo kun for at læge:
 Alt saa' Esekiel Templet opbyggt,
 Saa' Herren sit Folk vederkvæge.
69. Syner fra Gud, som paa Bjærgenes Top,
 Fremsprunge i dybeste Dale;
 Dodninger da stod for Seeren op,
 Og ned daled Kerubim-Sale.
70. Grønnes og blomstre i Vinter og Vaar
 Skal alle Profeternes Grave:
 Haabet, som Rodder i Guldstøvet slaar,
 Dem gjør til en Paradishave.
71. Ej var omsonst de landflygtiges Bon,
 Skjønt ode laa Staden og Huset:
 Ved Serubabel, Stolkongernes Son,
 Paa ny de sig rejste af Gruset.
72. Mure vel savned den hellige By,
 Men brat Nehemias den gjæve
 Bygte med Porte dem prægtig paa ny,
 Saa over dem springe ej Ræve.
73. Lysende altid skal Israel staa
 Og kaste sit Skin til det fjærne,
 Fuldmaanen lig paa det hvælvede blaa
 Og Morgenens tindrende Stjerne.
74. Israels Skjold er den Kæmpe saa prud,
 Som spænder i Skyen sin Bue;
 Israels Lys er den højeste Gud,
 Hvis Skin er i Solen at skue.
75. Israel blomstrer som Lilien hvid,
 Og blomstrer som Rosen den røde;
 Libanons Skrænte i Sommerens Tid
 Afbilde Jerusalems Grøde.

76. Olietræet, som bugner af Frugt,
Og Cedren, som knejser i Skyen,
Parrer sig dør med Vinrankerne smukt,
Til Billed af Helligdomsbyen.
77. Alt som en Ceder med Palmer omkring
For Altret staar Ypperstepræsten,
Naar sig med Ofrene flokke i Ring
Hans Brødre paa Løvhyttfesten.
78. Sønner af Aron er alle som én
Med Salvelse af Helligaanden,
Herren de finge til Arv og til Len,
Han føder dem alle af Haanden.
79. Ypperstepræsten dog straalere i Glans,
Med Purpur, med Hagel og Hue,
Urim og Tumim, Brystsmykket, er hans,
Det funkler som Solen paa Bue.
80. Bordet han farver med Vindrueblod
Af Kalken, ham gaves i Hænde,
Viraken dufter fra Alterets Fod
I Flammen, ham undes at tænde.
81. Hallelujaet fra Præsternes Kor,
Med Drønet af hundred Basuner,
Stiger til ham, som alene er stor,
Gjenlyder i Jakobs Pavluner.
82. Salmerne søde fra Sangernes Kor
Guds Miskundhed stille for Øje;
Hoveder alle da synke til Jord
For ham, som er god i det høje.
83. Ypperstepræsten med Mund og med Haand
Velsigner den knælende Skare,
Folket sig rejser i Fædrenes Aand,
Med Ansigter milde og klare.

84. Herren os give i tusende Led
 Af Hjærtet hans Lovsang at kvæde,
 Til vore Fædre at samles i Fred
 Og nyde den evige Glæde!

57.

Præsten Sakarias.

Kan synges som: Midt iblandt os er Guds Rige.

1. I det andet Tempels Dage,
 Efter Serubabels Tid,
 Ikkun Mindet var tilbage
 Af den gamle Herlighed.
2. Hvad end Hjærterne attraade,
 Længtes efter hemmelig:
 Ikke mer Profeter spaade
 Om Messias aabenlydt.
3. Om end stege Aftenbonner
 Som Røgoffer højt i Sky:
 Aldrig daled dog Guds Sonner
 Engleklædte lavt til Stov.
4. Derfor tænkte selv de fromme,
 Lukt i Laas var Himlens Port,
 Efter Herrens skjulte Domme
 Kjødet sat i Aandens Band.
5. Vel endnu til Naadestolen
 Præsterne gik ind og ud;
 Men ej Glimt af Naadesolen
 Saa' de over Kerubim.
6. Da til Præsten Sakarias
 Kom Guds Engel Gabriel,
 Meldte, at nu for Messias
 Banes skulde Kongevej.

7. Ved en Søn af Sakarias,
Og hans Viv Elisabet,
Rost i Ørken, som Elias,
Nyaar skulde raabes ud.
8. Sand var Talen, stor var Trøsten,
Større Præstens Frygt og Tvivl;
Himmelglansen, Englerøsten
Døgnet kaldte Hjærnespind.
9. Ej sit Øre og sit Øje
Turde han om Aander tro,
Fristed Herren i det høje
Om end klarere Bevis.
10. Dertil maa jo Aanden sige:
Tag da selv og føl derpaa!
Svaret lød og fra Guds Rige:
Vær du stum, til alt er sket!
11. Det var om Sankt Hans den Døber,
Talen faldt og Røsten lød:
Herrens Forbud og Forløber,
Himmelrøst i Jordens Ørk.

58.

Jomfru Maria.

Mel. Navnet over alle Navne.

1. Herren Moder Eva loved,
Da saa bitterlig hun græd:
Træskheds Raad i Slangens Hoved
Knuses skal af Kvindens Sæd.
2. Tidens Fylde var nu kommet,
Igenløsnings-Timen slog,
Miskundhed vandt Herredømmet,
Hjærtet Englekys modtog.

3. I Lovhytten sad Marie,
Tænkte: saligt er det Bryst,
Der skal give ham at die,
Som er alle Slægters Trøst!
4. Gabriel fra Himmelsale
Daled ned med Guds Farvel,
Hos Ungmoen hans Tiltale
Var: du yndige! hilsæl!
5. Det Marie var en Gaade,
Han den løste med de Ord:
Du for Gud har fundet Naade,
Himmelbrud du er paa Jord.
6. Føde skal du Son til Glæde,
Jesus er hans Heltenavn,
Himlen er hans Kongesæde,
Jorden dog hans Fødestavn.
7. Da med Kinder rosenrøde
Hun udbrod i Jomfrustand:
Hvordan skal vel Son jeg fode
Som en Pige uden Mand?
8. Svaret lod da: pris din Lykke!
For dig bære Engle Blus,
Aanders Aand skal overskygge
Moderen, hvis Son er Guds.
9. Dybt sig bøjed da Marie,
Som Trælkvinde for sin Drot,
Sagde: jeg vil tro og tie,
Ske mig efter Ord saa godt!
10. Engelen forsvandt som Lynet,
Men hans Ord laa godt i Gjem:
Moen efter Englesynet
Moder blev i Betlehem.

11. Nu, saa længe Sol oprinder,
Kaldes skal den Ungmø skjon
Den velsignede blandt Kvinder,
Moder til Gud Faders Søn.

59.

Barnet i Betlehem.

Egen Folkemelodi.

1. Et Barn er født i :|: Betlehem, :|:
Thi glæde sig Jerusalem! :|: Halleluja! :|:
2. En fattig Jomfru sad i Løn,
Og fødte Himlens Kongesøn. Halleluja!
3. Han lagdes i et Krybberum,
Guds Engle sang med Fryd derom: Halleluja!
4. Og Østens vise ofred dèr
Guld, Røgelse og Myrra skær. Halleluja!
5. Forvunden er nu al vor Nød,
Os er i Dag en Frelser fød. Halleluja!
6. Guds kjære Børn vi blev paa ny,
Skal holde Jul i Himmelby. Halleluja!
7. Paa Stjærnetæpper lyseblaa
Skal glade vi til Kirke gaa. Halleluja!
8. Guds Engle dèr os lære brat
At synge, som de sang i Nat: Halleluja!
9. Da vorder Engle vi som de,
Guds milde Ansigt skal vi se. Halleluja!
10. Ham være Pris til evig Tid,
For Frelser bold og Broder blid! Halleluja!

60.

Mel. Jeg véd et evigt Himmerig.

1. Marie hun sad paa Hø og Straa
I Stald ved Nattetide,
I Krybben Jesusbarnet laa
I Svøb, med Fagter blide.
2. En Engel kom med Krone paa,
Med Glans af Guld det rode,
Deri som mange Sole smaa
Man glimre saa' og gløde.
3. Som Bøg i Skov han raged op,
Som Pilen rank til Skue,
Hans Vinger gik fra Taa til Top,
Som Lyn i Lyn, i Bue.
4. Saadan med ét den Engel stod
For Hyrderne i Vange;
Da gyste det i deres Blod,
De blev saa grumme bange.
5. Frygt I kun aldrig! sagde han,
Ej Fare er til Stede:
Jeg kommer fra det gode Land
Med Julesang og Glæde.
6. Jeg kommer fra Guds Paradis
Med Sang til Folkemunde:
Guds Søn er født paa Barnevis,
Til Frelser fra det onde.
7. Det Frelserbarn, i Krybben lagt,
I List og Svøb indbundet,
Det Kristus er med Englevagt,
I Davids By oprundet.

8. Og der kom Barneengle smaa,
Som Stjernelys fuld mange,
Med Kroner og med Vinger paa,
Med klare Julesange.
9. Til Dagskjær og til Morgengry
De sang paa Hyrdemaalet,
De sang i Kor, de sang i Sky,
Af Himmelglans omstraalet:
10. „Nu Ære være Himlens Gud,
Som troner i det høje!
Paa Jorden Fred! med Julebud
Sig Mennesker fornøje!“
11. Halleluja, Halleluja,
For Frelseren den spæde!
Saa lød det alle Vegne fra,
Til evig Juleglæde.
12. End efter mange Hundred Aar,
Og langt fra Hyrdevangen,
Hvor Ordet om Guds barnet gaar,
Gjenlyder Englesangen.

61.

De vise fra Østen.

Egen Melodi af C. E. F. Weyse; eller egen Folkemelodi.

1. Dejlig er den Himmel blaa,
Lyst er det at se derpaa,
Hvor de gyldne Stjærner blinke,
Hvor de smile, hvor de vinke
∴ Os fra Jorden op til sig. ∴
2. Kommer, smaa, og hører til!
Jeg for eder sjunge vil
Om saa lys og mild en Stjerne,

- Jeg det véd, I hører gjerne,
 ∴ Himlen hører eder til. ∴
3. Det var midt i Julenat,
 Hver en Stjerne glimted mat;
 Men med ét der blev at skue
 Én saa klar paa Himlens Bue,
 ∴ Som en lille Stjernesol. ∴
4. Langt her fra i Østerland
 Stod en gammel Stjernemand,
 Saa' fra Taarnet vist paa Himlen,
 Saa' det Lys i Stjernevrillen,
 ∴ Blev i Sind saa barneglad. ∴
5. Naar den Stjerne lys og blid
 Sig lod se ved Midnatstid,
 Var det Sagn fra gamle Dage,
 At en Konge uden Mage
 ∴ Fødes skulde paa vor Jord. ∴
6. Derfor blev i Østerland
 Nu saa glad den gamle Mand;
 Thi han vilde dog saa gjerne
 Se den lyse Kongestjerne,
 ∴ Før han lagdes i sin Grav. ∴
7. Han gik til sin Konges Slot,
 Kongen kjendte ham saa godt,
 Hørte og med Hjærtens Glæde,
 At det Lys var nu til Stede,
 ∴ Hvorom gamle Spaadom lød. ∴
8. Han med Søn og Stjernemand
 Flux uddrog af Østerland,
 For den Konge at oplede,
 For den Konge at tilbede,
 ∴ Som var født i Jødeland. ∴
9. Klare Stjerne ledte dem
 Lige til Jerusalem;

Kongens Slot de gik at finde,
 Dèr var vel en Konge inde,
 ∴ Men ej den, de ledte om. ∴

10. Klare Stjerne hasted frem,
 Ledte dem til Betlehem:
 Over Hytten lav og lille
 Stod saa pludselig den stille,
 ∴ Straalede saa lyst og mildt. ∴
11. Glade da i Sjæl og Sind
 Ginge de i Hytten ind:
 Dèr var ingen Kongetrone,
 Dèr kun sad en fattig Kone,
 ∴ Vugged Barnet i sit Skjød. ∴
12. Østerlands de vise Mænd
 Fandt dog Stjærnen dèr igjen,
 Som de skued i det høje,
 Thi i Barnets milde Øje
 ∴ Funklende og klar den sad. ∴
13. Den var dem et Tegn saa vist,
 At de saa' den sande Krist,
 Derfor bøjed de sig glade,
 Ofrede paa gyldne Fade
 ∴ Røgelse med søden Lugt. ∴
14. Vil I smaa ej ogsaa gjerne
 Se den lyse, milde Stjerne!
 For den Konge dybt jer bøje,
 Som Guds Rige har for Øje
 ∴ Og vil lukke jer der ind! ∴
15. Ser jer til den Himmel blaa
 Med de gyldne Stjærner paa!
 Dèr den Stjerne ej I finde,
 Men den er dog vist der inde:
 ∴ Over Jesu Kongestol. ∴

16. Thi han, som var Barn paa Jord,
Blev en Konge stor,
Og han sidder nu der oppe,
Over alle Stjærnetoppe,
∴ Ved Gud Faders højre Haand. ∴
17. Bøjer eder kun, I smaa!
Han fra Himlen ser derpaa;
Sender ham med Hjærtens Glæde
Lov og Pris til høje Sæde!
∴ Det er Røgelse for ham. ∴
18. Stjærnen ledte vise Mænd
Til nyfødte Konge hen;
I har og en saadan Stjerne,
Og naar I den følge gjerne,
∴ Komme I til Jesus vist. ∴
19. Denne Stjerne lys og mild,
Som kan aldrig lede vild,
Er hans Guddomsord det klare,
Som han os lod aabenbare
∴ Til at lyse for vor Fod. ∴

62.

Simeon.

Mel. Kirken den er et gammelt Hus.

1. Simeon tog Guds lille Son,
Vugged ham paa sine Arme,
Priste sin Gud med Takkebøn,
Sagde med inderlig Varme:
„Ojet sig lukker nu i Fred,
Thi det har set din Herlighed,
Hedningers Lys og din Frelse.“
2. Oldingen derhos spaade brat:
„Denne i Templets Omgange

Er til en stor Oplysning sat,
 Men og til Anstød for mange;
 Trods hendes dybe Hjærtesaar,
 Liflige er hans Moders Kaar,
 Hjærtgrund kommer for Dagen.“

3. Oldinger saa i høje Nord
 Prise nu Gud over Daaben,
 For det gjenfødte Guddomsord,
 Paradisporten vidaaben;
 Herren er med os og hans Aand,
 Himmel og Jord i Fredens Baand
 Synge Guds barnet til Ære!

63.

Flugten til Ægypten.

Egen Melodi af J. P. E. Hartmann.

1. Vor-Herre han var et lille Barn,
 Han leged med gyldne Ringe;
 Herodes han var det største Skarn,
 Han vilde Guds Søn ombringe.
 Men vor Fader i det høje :|: han lever. :|:
2. Herodes han svor med Fynd og Klem:
 „Den Skifting jeg nok skal ramme,
 Om ogsaa hvert Barn i Betlehem
 Forbløder sig med det samme.“
3. Vor-Herre han var en lille Dreng,
 Hans Fader han var des større:
 Guds Engel han stod ved Josefs Seng,
 Kom ind gennem lukte Dørre.
4. Han sagde: „vaagn op nu, Josef, brat!
 Tag Barnet og tag Marie,
 Og giv dig paa Vej endnu i Nat!
 Det er ikke Tid at bie.

5. „Herodes han er en grum Tyran,
Han Sværd over Barnet svinger;
Men skjule dig skal Ægypti Land,
Til atter jeg Bud dig bringer.“
6. Uskyldige Børn i Betlehem,
De maatte i Vuggen bløde;
Vor-Herre han var dog ej blandt dem,
Han leged med Roser røde.
7. Al Helvedes Fryd er stakket Dans,
Des længer er Helvedes Pine:
Herodes han gik fra Vid og Sans,
Han døde i Synder sine.
8. For Josef nu stod Guds Engel brat,
Til Orde han tog saa fage:
„Herodes, det Skarn, er død i Nat,
Tag du nu kun frit tilbage!
9. „Med Barnet og med din Venneviv
Til Israels Land du stunde!
De Bødler, som trued Barnets Liv,
De have nu Muld i Munde.“
10. Vor-Herre han er en Konge stor,
Og troner i Himmerige;
Dog mellem de kristne smaa paa Jord
Usynlig han er tillige.
11. Og kvaltes i Barnemund Guds Ord,
Da toges Guds Søn af Dage;
Men de, som gaa i Herodes' Spor,
Dem møder da og hans Plage.
12. Guds Engle endnu, saa vel som før,
Gjør alt, hvad han vil beslutte,
Og laase man kan slet ingen Dør,
Saa de jo der ind kan smutte.

13. Guds Engle de stige op og ned,
 Hvor Herren som helst er inde,
 Hans Venner de bringe god Besked
 Og skyde dem Raad i Sinde,
14. Nu lystig og glad i Jesu Navn!
 Vor Konge han er med Ære,
 Og tjene maa alt de smaa til Gavn,
 Hvis Broder han vilde være.
 Thi vor Fader i det høje :|: han lever. :|:

64.

Jesu Barndom.

Egen Melodi af L. M. Lindeman; eller: Som Hønen klukker
 mindelig, af A. Winding.

1. I Nasaret der var saa smukt
 Paa Brinkerne de stejle,
 Dèr saa' man over Skoven lukt
 Vel Snese Skibe sejle;
 Dem saa' man uden Øjglas
 Paa Søen ved Tiberias,
 Det kan jo næppe fejle.
2. Dèr bode Josef Tømmermand
 Med Jordens bedste Kvinde,
 Hans Hus var lavt, men godt i Stand,
 Og grumme pænt der inde,
 Alt som et Dukkeskab saa net,
 Til Josefs Hus i Nasaret
 Ej Mage var at finde.
3. Ved Huset var en Haveplet,
 Og udenfor et Vænge,
 Hist grode Blomster tykt og tæt,
 Her lod sig Ranken stænge;
 Som Humleknopper voxe her,
 De søde Druer svulme dèr,
 Det har man vidst saa længe.

4. Vor-Herre var saa englemild,
Som man sig knap kan tænke,
Var ej som andre Dreng vild,
Sprang ej paa Bord og Bænke,
Var glad i Vaar og glad i Host,
Sin Moders Haab, sin Moders Trøst,
Især da hun blev Enke.
5. Vor-Herre holdt sig ej for god
Til Haandværk, som kan nytte:
Han satte Huse godt i Fod,
De trængte ej til Stotte,
Han brugte Øxe, Høvl og Sav
Og Tommestok og Vrit og Nav,
Tog Haand i, hvad der mødte.
6. Maria læste godt i Bog,
Men han var hendes Mester,
Han uden Skolegang blev klog
Og lærdere end Præster,
Blev visere hver Helligdag,
Og talte yndig Himlens Sag
Paa Folkets store Fester.
7. Saa voxed da i ringe Kaar,
Med Højheden fortrolig,
Vor-Herre op til Manddomsaar,
Saa munter, blid og rolig,
Som den, der véd i Hytten godt:
Hos Fader paa det høje Slot
Han har sin visse Bolig.
8. Det voldte alt hans Faders Aand,
Som over Issen svæved,
Han gjærne gik i Ledebaand,
Som ham til Himlen hæved;
Han gik med Smil sin stille Gang,
Og kun hvor Synd gik frækt i Svang
Han sukked dybt og bæved.

9. Saa er vi alle Kongeborn,
 Skjønt fattige og ringe,
 Og højere end nogen Ørn
 Vort Haab sig kan opsvinge,
 Naar Jesus er vort Hjærte nær,
 Som Herre mild og Broder kjær,
 Som Barn med Englevinge.
10. Da har og Gud et Nasaret
 Til os ensteds paa Jorden,
 En lille kjøn og yndig Plet
 I Syden eller Norden,
 Hvor overalt vi se Guds Spor
 Og lytte glade til hans Ord
 Som Lovsang efter Torden.
11. Dèr, som Gud Faders egne smaa,
 I Dagetal vi lære
 I Aandens Kraft at staa og gaa
 Og tale til Guds Ære,
 Opelskes til, i Manddomsaar,
 Som Træer i Guds Abildgaard
 Velsignet Frugt at bære.
12. Saa voxe vi i Jesu Fjed,
 Saa komme vi til Kræfter,
 Saa lære vi at elske Fred
 Og skikke os derefter,
 Saa fyldes med den Visdom vi,
 Som Ydmyghed er Sjælen i,
 Hvorved ej Hovmod hæfter.
13. O, Gud ske Lov for Naadens Ord,
 Til Trost for dem, der græde!
 Og Gud ske Lov for Jesu Spor,
 Hvori de smaa kan træde!
 Og Gud ske Lov for Herrens Aand,
 Som fører os i Ledebaand
 Til evig Fred og Glæde!

65.

Den tolvaars Jesus.

1. Ungdom og Visdom de fulgtes ad
En Gang, da Vor-Herre var lille,
Sammen de ginge til Davids Stad,
Men dog kun hos Jesus alene.
2. Han havde fyldt da sit tolvte Aar,
Hos Aanden kun gaaet i Skole;
Mens der i Bogskolen kløves Haar,
Det dybe Guds-Aanden ransager.
3. Letnem til visse og var Guds Son,
Skjønt dannet af Støv var hans Hjærne;
Kjærlighed mødte i Lys og Løn
Vidaabent det gyldne Muldhjærte.
4. Jesus gik op til Jerusalem
Med begge Forældrene sine,
Som det var aarlig en Skik hos dem,
Om Vaaren til Paaskefest-Ugen.
5. Jesus da gjorde sin Moder Sorg,
Den eneste førend ved Korset:
Som i en Sal paa sin Faders Borg,
I Templet Gudssønnen tog Sæde.
6. Moderen ledte ved Dag og ved Nat
Om Sønnen blandt Frænder og Venner,
Fandt dog slet ikke den Himlens Skat,
Som hende var givet i Værge.
7. Mellem de lærde sad Jesus her
I hele to Dage til Ende,
Trediedagen ham fandt og dør
Forældrene, begge forgrædte.

8. Moderen sagde: min Søn saa kjær!
Hvor nænte du os at forlade!
Fader og jeg har i Lys og Løn
Med Sorgen dig maattet oplede.
9. Jesus han svared: hvor gaar det til,
At efter mig I maatte lede?
Vidste I ej: hvad jeg skal og vil,
Det er, hos min Faders at være!
10. Mestrene vise fra Davids Stad
De holdt i Omgangene Skole,
Kaldte Vidunder den tolv Aars Dreng,
Som han kunde spørge og svare.
11. Ej staar det skrevet i Bog, hvorom
Samtalen sig levende drejed;
Aanden dog klarlig det ihukom:
Den drejede sig om Messias.
12. Jesus ej trængte til Kløgt og Vid,
Profeternes Aand var hans egen;
Men, hvad der vidstes om Tid og Id,
Han vilde af Mestrene høre.
13. Menneskesøn han ej blev paa Trods,
Han kvindefødt var af Guds Naade,
Artet, usyndig, som en af os,
Han skulde som Menneske lære.
14. Hvad der skal mindes fra Slægt til Slægt,
Trods Døden hos Mennesket voxte,
Mestrene have i Varetægt
Med levende Røst at forplante.
15. Ikke dog længer end i sin Grav
Var Jesus i Skolen at holde,
Atter han satte sin Vandringsstav
Til Hjemmet paa Trediedagen.

16. Faar vi til Leder af ham Guds Aand,
Som Dybheder alle ransager,
Skolen, som holdes paa egen Haand,
Vi søge, men ikke for længe.
17. Ungdom og Visdom da følges ad
I Frelserens Fodspor de favre,
Dagligdags gjør vi vor Moder glad,
Kun én Gang en tre Dages Kvide.

66.

Johannes den Døber.

Mel. Livsalig Paaskedag.

1. Kom, følg i Aanden med
Til Jordans Færgested!
Her staar Johannes Døber,
Som Frelserens Forløber;
Her ser du over Daaben
Gudshusets Dor staa aaben.
2. Her staar i Tjenerdragt
Vor Drot med Guddomsmagt,
Vor Frelsermand den milde,
Hvis Ord er Livets Kilde;
Her ser du over Daaben
Gudshusets Dor staa aaben.
3. Det gamle Testament,
Med Herrens Lampe tændt,
Er her i Englemanden
Lyslevende opstanden;
Her ser du over Daaben
Gudshusets Dor staa aaben.
4. Det nye Testament,
Med Lyset evigt tændt,

Som overstraalet Tiden,
 Staa i Guds Son ved Siden;
 Her ser du over Daaben
 Gudshusets Dør staa aaben.

5. Her mødes under Sky
 Det gamle med det ny:
 Af Høsten mødes Ploven,
 Af Naaden mødes Loven;
 Her ser du over Daaben
 Gudshusets Dør staa aaben.
6. Imellem Støv og Aand
 Fornyes Hjærtebaand,
 Saa Rede sig paa Tue
 Vil bygge Himlens Due;
 Her ser du over Daaben
 Gudshusets Dør staa aaben.
7. Den store Englemand
 Vel døber kun med Vand,
 Men peger dog med Haanden
 Paa Daab med Hellig-Aanden;
 Her ser du over Daaben
 Gudshusets Dør staa aaben.
8. Det er Vor-Herres Daab
 Til Herlighedens Haab,
 Hvor Vandet sig med Ilden
 Forbinder i Livskilden;
 Her ser du over Daaben
 Gudshusets Dør staa aaben.
9. I Daabens Ord og Pagt
 Den Ild med Aand er lagt,
 Skal under Vandet brænde
 Til alle Dages Ende;
 Her ser du over Daaben
 Gudshusets Dør staa aaben.

67.

Mel. Glødende Tunger kom til Jord.

1. Himmerigs Port en Gang fløj op,
 Det var i Tidernes Fylde,
 Himmelens Due da fór ned,
 Tidende bedst vi den skylde:
 Den kom med Himlens Oljebblad,
 Stiftede dermed Fredens Stad,
 Kurrer derom alle Dage.
2. Det sig begav ved Jordans Bred,
 Det voldte Jesus alene,
 Menneske sandt og dog Guds Son,
 Han var med Gud paa det rene;
 Til ham da lød hans Faders Røst:
 Alt som en Son ved Moders Bryst
 Liflig er mig du til visse!
3. Da blev det kjendt igjen paa Jord:
 Aanden og Vandet kan mødes,
 Derved i Kraft af Livets Ord
 Legem og Sjæl kan gjenfodes;
 Himmelens Port for os i Lon
 Flyver da op paa Herrens Bon,
 Abba! med Sonnen vi raabe.

68.

Egen Melodi af J. P. E. Hartmann.

1. Der var paa Jord en Guds Engel saa fin,
 Som Lynet Vor-Herres Forløber,
 Men dog vor Næste med Kjød og med Ben,
 Og det var Johannes den Døber.
 Englene pege paa Jesus.
2. Det var en Lyst, naar han tog til sit Sprog
 Og taled med Englens Tunge:

- Da kom der Liv selv i Stok og i Sten,
Kom Ild der i gamle og unge.
3. Da kom der himmelske Tanker i Flok,
Som Fugle, som Lam og som Lover,
Og da forsvandt alt det Helvedes Pak,
Som Menneskehjærtet bedrøver.
  4. Da blev der Vej mellem Himmel og Jord,
Som maatte hvert Menneske hue:
Rødeguldsbroen fra Øst og fra Vest,
Sig hvælved som Himmelens Bue.
  5. Abrahams, Isaks og Jakobs Pavlun
Da skinned som Linet paa Blegen,
Himlenes Herre med Englene to
Besogte sin Ven under Egen.
  6. Moses igjen var paa Bjærgtet hos Gud,
Hvor ham blev i Løn aabenbaret
Guds Tabernakel hos Menneskens Born,
Og Aasynet hans blev forklaret.
  7. David slog Harpen med Strænge af Guld,
Guds Aande gød Liv i hans Salmer,
Salomonstemplet stak atter i Sky,
Guldblade paa ny skød dets Palmer.
  8. Atter Elias paa Skyerne fór
Og styred de flammende Heste,
For han aad Kager af Edens Korn,
Drak Vand af Livskilden hin bedste.
  9. Atter lod Kviden ved Babylons Flod
Fra Israels Folk i Elende,
Blev dog til Lovsang ved Daniels Syn,
For han saa' til Ugernes Ende.
  10. Aanden saa blæste paa Israels Ben,
Opvakte den favreste Skare:

Hyrder og Konger og Seernes Kor,
Omringet af Englene klare.

11. Skjønne er alle de himmelske Syn,
Og saa er de himmelske Røster,
Sodt, naar de vifter fra Eden i Kvæld,
Det kvæger, det dulmer og trøster.
12. Ordet som Lys og som Liv i sin Kraft
Endog Kong Herodes forlystet:
Han var en Spotter, og han var et Skarn,
Dog Glæden ham fór gennem Brystet.
13. Det var Johannes, ved Strømmen han stod
Og talte, saa Bølgerne lytted:
Taled om Herren, som Herlighed sin
Med Usselhed vores ombytted.
14. „Tidernes Fylde,“ han sagde, „er nu:
Nu Moses afkaster sit Dække,
Nu kommer han, som af Stok og af Sten
Kan Abraham Ætmænd opvække.
15. „Billedligt var alt Profeternes Syn,
Forbilled var Præsten og Arken,
Himmelsk forklares skal Davids Pavlun,
Et Eden bli'r nu Odemarken.
16. „Rosten, som raaber i Ørken, er jeg,
Bereder ham Vej efter Evne!
Synker, I Bjærge, i Dalenes Skjød!
Vor Drot farer helst paa det jævne.
17. „Badevandsdaab gjor en Sjæl ikke ren,
Paa Læberne spiller kun Voven;
Aandedrætsdaab er en Hemmelighed,
Med den kommer Aanden fra oven.
18. „Mennesketalen om Guddommens Dyb,
Den smager af Stov, den er jordet;

Sønnen, hvem Gud giver alting i Vold,
Som Gud taler klarlig Gudsordet.“

19. Jesus fra Nasaret, ydmyg og from,
Sig dybt for sin Engel nedbojed:
Engelen rødmed som Rosen i Svøb,
Dugperlen stod klar ham i Øjet.
20. Stift som en Stjerne blev Doberens Blik,
Som Pilen udfør da hans Finger,
Peged paa Jesus med Fart og med Flid,
Man saa', den sig ønskede Vinger.
21. Ordet, som har sine Vinger beholdt,
Udføj da med Tonerne søde:
„Se!“ sagde Engelen, „se det Guds Lam,
Som bærer al Jorderigs Brode!“
22. Længe forstummet er Seernes Kor,
Fra Moses og indtil Johannes;
Daarlig forstaaes kun Englenes Maal,
Naar snart det med Dyrs sammenblandes.
23. Til os dog kom, over Fjæld, over Hav,
Let baaret paa Aandedrætsvinger,
Ordet, der peger paa Jesus med Flid,
Saa klart som Gudsengelens Finger.
24. Og hvor Guds Finger i Aanden udfør,
Ved Daaben i Vand og med Haanden,
Jærtegn man saa' og skal se endnu fler,
Thi dèr døbte Herren i Aanden.
25. Dèr og Johannes i Aanden opstod
Og taled med Englenes Tunge;
Dèr hørte Himmerigs Klokker man gaa
Og Julenatsenglene sjunge.
26. Dèr blev et Nyaar for Abrahams Sæd,
Skjønt den syntes død og begravet:

Davids og alle Profeternes Røst
 Man horte fra „Øer i Havet“.

27. Dèr skal i Aanden da ogsaa en Gang
 Opleves det himmelske Møde,
 Engelen juble: „o se det Guds Lam,
 Som bærer al Jorderigs Brøde!“
 Englene pege paa Jesus.

69.

Herrens Daab.

Egen Melodi af L. M. Lindeman; eller som:
 Hos Herren paa det høje.

1. Ved Jordans Færgesteder,
 Med Røst som Skyens Døn,
 I grove Vadmelsklæder,
 Stod Arons yngste Son.
2. Ham svæved over Isse
 Guds Aand i Moders Skjod,
 Med Tidender fuld visse
 Hans Tordenstemme lod.
3. Han var en Røst i Ørken,
 Omsonst den lod dog ej,
 Den selv med Kæmpestyrken
 Beredte Herrens Vej.
4. Som Jord af Ploven dannes
 Til Frugtbarhed i Vaar,
 Saa Hjærtet af Johannes
 Til Frugt i Gyldenaar.
5. „Bekjend din Synd, du arme!
 Giv op din Daarefærd!
 Saa vil sig Gud forbarme,
 Hans Rige er dig nær.

6. „Jeg døber kun med Haanden,
Til Vidnesbyrd og Tegn,
Bebuder dog med Aanden
Velsignelsernes Regn.
7. „Han skjuler sig i Vrimlen,
Opdages, naar han vil,
Som daled ned fra Himlen
Til Daab med Aand og Ild.
8. „Forkyndt af Esaias,
Lovprist i Davids Sang,
Nu dages brat Messias,
Gjør Ørk til Kildevang.
9. „Da faa de halte Vinger,
Da tale Daarer sandt,
De stummes Lovsang klinger,
De døve høre grandt.
10. „Hvad vil I Øgleunger!
Vil I til Paradis?
Hvad skal, I falske Tunger!
Vor-Herre med jer Pris?
11. „Hvad vil I Farisæer,
Som staa med Løgn i Pagt?
Hvad vil du Sadducæer,
Som trodser Aandens Magt?
12. „For Helved at undvige,
I mylre til min Daab;
Men kun i Himmerige
Har hjemme Jordens Haab.
13. „Ser Jærnet I, det kolde,
Ved hver en Stammes Rod?
For Knald og Fald de golde
Faa aldrig mere Bod.

14. „Saa bær da Frugter gode,
Nu i et Gyldenaar,
Hvert Træ, som randt af Rode
I Herrens Abildgaard!“
15. Saa lod den vises Tale,
Et Tordenslag hvert Ord,
Og over Bjærg og Dale
Den som en Lynild fór.
16. Da kom en Mand til Floden,
En fattig Kvindes Son,
Den ydmygste paa Kloden,
Som Morgenroden skjøn.
17. Han var fra gamle Dage,
Han var fra Englehjem;
Kun tretti Aar tilbage
Dog født i Betlehem.
18. Han var sin Dobers Frænde
For Gud og Folk paa Jord,
Og god var han at kjende,
For sandt var hvert hans Ord.
19. Han sagde: „jeg vil døbes,“
Johannes raabte: „nej!
Det bedre kan behøves,
Om du vil dobe mig.“
20. „Derom vi ej vil tale,
Men Ret er, hvad jeg vil:
Lad mig kun dybest dale!
Saa gaar det rigtig til.“
21. Sig maa vel dybt nedboje
En Mand med Byrde svar:
Og, for Guds klare Øje,
Al Verdens Synd han bar.

22. Den vilde han udsone,
Til Bunds den sank med ham;
Det klang fra Ærens Trone:
Tilbeder det „Guds Lam“!
23. Johannes det ej vidste,
At Jesus var Guds Søn,
Før han saa' Himlen briste
I Kraft af Herrens Bøn.
24. Igjennem Skyers Hære
Guds Faderstemme brød:
„Du er min Søn den kjære,
Ja, du er evig sod!“
25. Og fra den brystne Bue
Til Helten efter Bad
Kom Faderens Brevdue
Med Fredens Oljeblad.
26. Det Blad var til os alle,
Men nærmest til de smaa,
Som græde, naar de falde,
Og le, naar op de staa.
27. Til dem det bringer Duen
Ved Barnedaabens Elv,
Hvor Engle holde Huen,
Og Herren døber selv.
28. Og naar de blive store,
Vor-Herres Søk'ne smaa,
Da høre Engle-Kore
De under Himmel blaa.
29. Da føle Guddomskræfter
De røre sig i Ler;
Da længes de kun efter,
Hvad intet Øje ser.

30. O, Gud ske Lov for Daaben
 I Jesu Kristi Navn!
 Nu staar os Himlen aaben
 I den enbaarnes Favn.

70.

Herrens Fristelse.

Egen Melodi af J. P. E. Hartmann.

1. Alt paa den vilde Hede
 Dør gik Marias Søn,
 Da mødte ham den lede,
 Som Morgenstjærnen skjon.
2. „Vel mødt i Morgenstunden,
 Guds Søn! om jeg ser ret,
 Hvor, langt fra Rosenlunden,
 Du bad og gik dig træt!
3. „I fyrretyve Døgne
 Jeg saa' dig vanke her,
 Fik ondt i mine Øjne
 Af al den Pilgrimsfærd.
4. „Er du Guds Søn, den rene,
 Og dog i Hungersnod,
 Da sig til disse Stene:
 Bliv I til Hvedebrod!“
5. Ham svared brat den milde:
 „Tal ej om Hungersnod!
 Guds Mund er Livets Kilde,
 Guds Ord er Livets Brod.“
6. Det var den gamle Slange,
 Vor Moders Banemand,
 Han daarede saa mange;
 Men Frelseren holdt Stand.

7. Den luftige, den lede,
Han fór alt som en Vind
Med Herren, vi tilbede,
Til Templets høje Tind.
8. „Din Tro kan flytte Klipper,“
Han sagde, falsk som Skum,
„Jeg haaber, ej den glipper
Nu for det tomme Rum.
9. „Er du Guds Søn, den bolde,
Da styrt dig trøstig ud!
For dig jo bærer Skjolde
En Engleskare prud.
10. „De bære dig paa Hænder,
Det skrev jo Finger ren,
Saa, hvordan du dig vender,
Dig støder ingen Sten.“
11. Vor-Herre alting vidste,
Han svared: „hvor det gaar,
Du skal din Gud ej friste;
Det ogsaa skrevet staar.“
12. Det var den gamle Slange,
Vor Stammes Banemand,
Han daarede saa mange;
Men Frelseren holdt Stand.
13. Den luftige, den lede,
Han fór alt som en Vind
Med Herren, vi tilbede,
Til skyhøj Bjærgetind.
14. Dèr laa et Verdensrige,
Saa skjønt som Paradis:
Saa vidt som Toner stige,
Det bar af Skjalde Pris.

15. Da hviskede den lede:
 „Alt, hvad du ser, er mit;
 Men, vil du mig tilbede,
 Velan, det alt er dit!“
16. Nu fik han Svar i Vrede:
 „Fy, Satan! pak dig bort!
 Kun Gud maa vi tilbede,
 Det Bud er klart og kort.“
17. Det var den gamle Slange,
 Som sov i Kains Barm,
 Han daarede saa mange,
 Men fik nu Spot og Harm.
18. Som Hvirvelvinden tuder,
 Det lød i vilden Ørk;
 Som Ildstedbjærget spruder,
 Saa fnøs den Engel mørk.
19. Dog tøve ej han kunde,
 For stærkt var Herrens Ord;
 Fra alle Rosenslunde
 Til Helvede han fór.
20. Gud Faders Englehære
 Kom nu med Sangen sød,
 Vor Frelser Mad at bære,
 Som Himlens Vin og Brød.
21. Fra eget Bord da sendte
 Gud Fader Jesus Mad,
 Guds Engle ham betjente
 Og knælende tilbad.
22. Hvad Rosten fra det høje
 Bevidnede i Løn,
 Nu Jesus saa' for Øje,
 Som Guds enbaarne Søn.

71.

Herrens Lærdom.

1. Frelseren i sin Moders By
Prædiken holdt om Pagten ny,
Sagde det højt: med ham i Vaar
Oprandt Guds Riges Gyldenaar.
2. Jesus de store Syners Bog
Lukkede op og traf det Sprog,
Hvori var meldt med Fynd og Klem
Naadens Besøg i Lovens Hjem.
3. Kristus, Messias, som et Lyn
Gjæsted Profeten i hans Syn,
Talte til Skjaldens Ørensløst
Hemmelig højt med Aanderøst:
4. „Hvilende paa mig er Guds Aand,
Salvet har mig Guds Højrehaand,
Sendt mig har Gud med Glædesrøst,
Fattige Folk til Hjælp og Trøst.
5. „Prædiken min gjør Fanger fri,
Blinde med Syn jeg stander bi,
Sørgende times blide Kaar,
Læges skal Hjærtets Ulivssaar.
6. „Gyldentidsaar fra Himlens Gud
Ham til Behag jeg raaber ud,
Hores da skal paa Aandens Sprog,
Hvad der er læst i Lovens Bog.“
7. Jesus slog i Guds Syners Bog,
Tog til sit eget Kristus-Sprog:
„Hvad,“ sagde han, „dør skrives om,
Horer I, nu til Verden kom.

8. „Dermed udslettes alles Gjæld,
Dermed frigives hver en Træl,
Hjemfalder Odelsjord og Land
Frit til sin første Ejermand.“
9. Dette er i en dejlig Sum
Frelserens Evangelium:
Brudt er vort Baand, betalt vor Gjæld,
Jorden vor Arv med Israel;
10. Kun at vi tror af Hjærtens Grund,
Og det bekjender med vor Mund:
Jesus er Kristus, den Guds Søn,
Livet er Troens Naadeløn.

72.

Natanael.

Egen Melodi af C. Barnekow.

1. Der vandred en Yngling saa tankefuld,
Han ledte om Himlen paa Jorden,
Om Røsten fra oven, livsalig, huld,
Gudsøster til Himmelens Torden;
Han ledte i Verden, han ledte i Bog,
Han ledte i Hjærtets den inderste Krog,
Men fandt dog ej dèr, hvad han savned.
2. Natanael var den Ynglings Navn,
Fra Kanaby i Galilæa,
Beskrevet han fandt sit dybe Savn
Af mesterlig Pen i Judæa;
Betegnet var dèr af Profetens Stav
Guds-Ordet, som Mennesket lever af,
Men selv var det ikke at finde.
3. Nu led ikke længer, du Ungersvend!
Saa lod det, kun Hast du behøver,
Som Pilen du flyve til Jordan hen,

Og høre Johannes den Døber!
 Paa ham er Guds Aand, og Guds Ord i hans Mund,
 Den Israels Trøster i Trængselens Stund,
 Hans Røst lyder himmelsk paa Jorden.

4. Natanael floj over Bjærg, over Dal,
 For Strængheden ikke han skulded,
 Han dukked sig dybt i den Bølge saa sval,
 Han skrifted, saa Døberen hulked;
 Han sad ved hans Fødde: i Aanden han fór
 Fra Skabelsens Dag, med det vingede Ord,
 Til Enden af Seernes Tider.
5. Han hørte en Røst, som floj over hans Savn
 Og dulmed profetisk hans Smerte,
 Med David han bied paa Gudherrens Navn,
 Men sukked dog dybt i sit Hjærte:
 Hvor længe, min Gud, vil du skjule din Glans!
 Skal end ikke Kronen, som Roser i Krans,
 Omblomstre din salvedes Tinding?
6. Johannes bekjendte: „ej Kristus er jeg,
 Skjønt i eders Midte han findes:
 Som Røsten i Ørken jeg baner ham Vej,
 Men selv ej af Engle han hindes;
 At løse hans Skobaand ej vover min Haand,
 Jeg døber med Vand, men han døber med Aand,
 Han døber med himmelske Luer.“
7. Hvor er han? udbrod da Natanael brat,
 O, Mester! kan ej du ham male?
 Om ham maa jeg lede ved Dag og ved Nat,
 I Ørken, paa Bjærg og i Dale.
 Han ledte saa saare paa Vej og paa Sti:
 Guds Herligheds Glans gik uænsset forbi,
 Ukjendt under Ydmyghedskaaben.
8. Det vifted saa sært fra et Figentræ,
 Natanael sank i dets Skygge,

Med Taarer han bøjed saa hjærtelig Knæ
 Og bad om den himmelske Lykke:
 Om Herren at finde, hvis Ord er et Bliv
 For Sjæl og for Hjærte med Aand og med Liv,
 Den Døber med himmelske Luer.

9. Gak frem i Guds Navn, og spørg ikke, hvor hen
 Gud fører paa Jord de udvalgte!
 Natanael mødte sin gamle Ven,
 Ham kjendte Filippus og kaldte:
 Natanael, kom! nu udfundet han blev,
 Hvem Moses og alle Profeter beskrev,
 Den store fra Nasaret: Jesus.
10. Fra Nasaret Storhed! vil du mig bele?
 Hvad godt skulde dør vel oprinde!
 Kom! svared Filippus, kom selv da og se,
 Om Støv noget bedre kan finde!
 Han kom, og til ham sagde Herren saa blidt:
 Velkommen! her ser I en Israelit,
 I hvem ingen Svig er at finde.
11. Hvordan, sagde Ynglingen, bøjende Knæ,
 Kan, Rabbi, du kjende mit Indre? —
 Jeg saa' dig jo under det Figentræ,
 Og kjendte dig ikke des mindre. —
 O, Rabbi! han svared, nu skjønner jeg godt,
 Guds Søn, det er du, og den Israels Drot,
 Som Fædrene ventede med Smerte.
12. Fuld nem, sagde Herren, er du til at tro
 Paa Lyset, som skinner i Skygge;
 Nu Lyset paa Jorden som Solens skal gro,
 Langt mere at se er din Lykke;
 I Lys skal det ses, hvad jeg melder i Lon:
 Guds Himmel opladt over Menneskens Søn,
 Jordklimpen af Engle omsvævet.

73.

Brylluppet i Kana.

Kan synges som: Sara var død, i sin Enlighed.

1. Brudgom taler til Bruden sin
Om Kager og Kalvene fede,
Strængelegen og gammel Vin,
Og Gjæster til Bryllups at bede.
Det Bryllup gaar aldrig ad Glemme.
2. Bruden svarer: kun ej forgjæt
Min Moders den bedste Veninde,
Josefs Enke i Nasaret,
Alt under de høje Linde!
3. Brudgom taler til Brud i Løn:
Men sig mig dog, Hjærtenskjære!
Tør vi bede Marias Søn
At gjøre vor Hytte den Ære?
4. Bruden svarer: det tør vi godt;
Som Himmelens Lys er hans Øje,
Ens for ham synes stort og smaat
Paa Jorderigs Sletter og Høje.
5. Dagen gryde til Bryllupsfest
Og skinned af Solen den klare:
Herren sad som en anden Gjæst
Paa Bænken i Brudeskare.
6. Dugen bredtes, og Vinen sprang
For Gjæsterne alle tilsammen,
Strængelegen for Borde klang,
Og alle det hørte med Gammen.
7. Vinen vilde dog ej forslaa,
For tidlig den gik paa Grunde;
Herrens Moder med Skræk da saa',
Det tegned til tørre Munde,

8. Dyre vare nu gode Raad,
Det bedste dog fandt Marie:
Bøn til Herren, hvis Ord er Daad,
Og Sind til paa ham at bie.
9. Herren sagde: hvad vil du mig?
Min Time er end ej kommet;
Herrens Moder da fryded sig,
Hun vraged ej Trost forblommet.
10. Tjenerskabet formanede hun:
Læg Mærke til, hvad han taler!
Synes det sært, saa gjør det kun!
Det gjælder, hvad han befaler.
11. Tjenerskabet nu Par om Par
Sig skyndte med Saa til Kilde,
Bredfuldt blev da hvert Badekar,
Som Herren det bød og vilde.
12. Oser op, sagde Herren nu,
Og bærer til Kjældersvenden!
Hvad end Tjenerne randt i Hu,
Saa lod de ham dog til Enden.
13. Kjældersvenden var askegraa,
Saa Mosten han maatte vel kjende,
Krukken tog han og smagte paa,
Og bared sig ej for at skjænde.
14. Husbond, brummed han, som jeg ser,
Har sparet til Gavns sine Kræfter:
Perlevinen! er det Manér,
At komme med den til Slukefter!
15. Kjældersvenden ej drømte om,
At Vinen udvælded saa silde;
De, som vidste, hvorfra den kom,
Sig bojed for Vindruens Kilde.

16. Jesu Herlighed aabenbar
 Nu blev for Disciplernes Øje,
 Første Gang den med Straale klar,
 Skinned som Sol fra det høje.
 Det Bryllup gaar aldrig ad Glemme.

74.

Simon Peders Kald.

Egen Melodi af J. P. E. Hartmann.

1. Der sad en Fisker saa tankefuld,
 Og hørte paa Herrens Tale:
 Saa klang i Øret ej Solv og Guld,
 Ej Sangen i Havfrusale;
 Paa Fiskerkvasen Vor-Herre sad,
 Og Folk i Mængde som Blomst og Blad
 De lytted i Land til Ordet.
2. Nu, Simon! sagde Gud Faders Ord,
 Da Prædiken hans var ude,
 Læg alle Aarer nu flux om Bord!
 Dem lyster jo vel din Skude;
 Far ud paa Dybet og drag en Dræt!
 Det er paa Tiden, om jeg ser ret,
 Mig lyster med dig at følge.
3. Ja, Læremester! han svared brat,
 Det kunde vi godt behøve:
 Vi sled forgjæves den hele Nat,
 Dit Ord er dog værd en Prove.
 For Tvivl var Simon slet ikke fri,
 Men, spejl, du Tvivler, dig smukt deri!
 Han gjorde, som Herren sagde.
4. Sin Dont han passed, og Vaad han trak,
 Men fandt, det var over Magten:
 Hans Skude nikked, og Vaaddet sprak,
 Saa overhaands stor var Dragten;

Da vinked Simon ad Venner tro,
 Og Fiskeladning fik Skuder to,
 Saa færdig de var at synke.

5. Der Simon Fisker det Jærtegn saa',
 Da Jesus han faldt til Fode,
 Og sagde: Herre, du fra mig gaa!
 Jeg er ikke af de gode.
 O, laa jeg rolig kun under Muld!
 Gud bedre mig! jeg er syndefuld;
 Nu falder det mig paa Hjærte.
6. Vor-Herre saa' til den Synder mildt,
 Og sagde: vær kun ej bange!
 Jeg vil dig lære herefter snildt
 Lyslevende Folk at fange.
 Hvad vil du? Herre! det er et Ord,
 Saa raabte Simon og sprang fra Bord,
 Fra alt, hvad end sit han kaldte.
7. Saa fulgte Simon Vor-Herres Kald,
 Hos Ordet gik han i Skole,
 Og Folk han fanged i Tusendtal,
 De skinne nu klart som Sole;
 Og end er ikke paa Jord forbi
 Det store Menneskefiskeri,
 Som Herren og Simon grunded.
8. Paa Jord end findes det Færgelag,
 Som kaldes Sankt Peders Gilde,
 Saa Folk vi fange endnu i Dag
 Og føre til Livets Kilde:
 Fra Verden føre vi dem til Gud,
 Hvor frit de evig gaa ind og ud,
 Og Glæden dem altid følger.
9. Med Lys vi komme, med Kors vi gaa,
 Vi vil ingen Sjæl bedrage:
 De véd det alle, vi kalde paa,

At Verden de maa forsage;
 Paa Snækken vajer det røde Flag,
 Vort Garn vi sætte ved højlys Dag,
 Og ej i de smalle Sunde.

10. Paa Hjærtedybet vi fare ud,
 Hvor timeligt ej kan bunde,
 Dèr Vaad vi trække paa Herrens Bud
 For, hvad ej vil gaa til Grunde;
 Hvo kun al Verden, ej mer, attraar,
 Han ej et Ord af vor Mund forstaar,
 Ham griber da ej vor Tale.

75.

Kan synges som: Søndagmorgen fra de døde, af A. P. Berggreen.

1. Ser du ham paa Fiskerbaaden!
 Det er Jesus, Gud og Mand,
 Sandheden han er og Naaden,
 Livets Lys i Dødens Land;
 For ham sjunge Englehære:
 Lov og Tak og evig Ære!
2. Ser du ham med Skabermagten
 Hos en fattig Mand om Bord!
 Ser du ham i Tjenerdragten!
 Hører du hans Guddomsord!
 De kan Hjærter sødt husvale:
 Aand og Liv er al hans Tale.
3. Ser du hist den Folkevrimmel!
 Stort og smaat i Tusendtal
 Lytter under aaben Himmel
 Til det klare Tonefald;
 Himmeriges Klokker kime:
 Nu er Salighedens Time.
4. Herren tier, alle sukke:
 Himlens Porte, nys paa Klem,

Sig med Herrens Læber lukke,
 Støvet til sig selv kom hjem;
 Simon Fisker, som saa ofte,
 Grædefærdig sad paa Tofte.

5. Herren fra den store Skare
 Vender sig, som Fjeren let,
 Siger: Simon! nu du fare
 Ud paa Dybet til en Dræt!
 Fulgt har du min Tales Bolger,
 Nu til Gjengjæld dig jeg følger.
6. Hør, hvad Simon har at melde:
 Slidt vi har forgjæves kun,
 Kjære Mester! fra i Kvælde
 Til den lyse Morgenstund;
 Dog (læg Mærke til Guds barnet!)
 Paa dit Ord jeg kaster Garnet.
7. Hører du, hvor Simon stønner,
 Raaber højt om Hjælp i Hast:
 Kommer, Sebedæi Sønner!
 Under Vægten Garnet brast;
 Hid med eders Baad I lægge!
 Her er Ladning til os begge.
8. Ser du nu, hvor Simon blegner,
 Mærker, hvem han har om Bord!
 Ser du, hvor i Knæ han segner!
 Hører du hans kvalte Ord:
 Herre! se, du bort dig skynder
 Fra mig arme, grove Synder!
9. Klart det maa sig her stadfæste:
 Synden os har skilt fra Gud,
 Vil som Broder han os gjæste,
 Bedes ej han ind, men ud;
 I hans Selskab, Engles Glæde,
 Bitterlig maa Synd're græde.

10. Ser du, sandt er Herrens Rygte!
 Mild er han og ejegod,
 Siger himmelsk: ej du frygte!
 Simon smiler, fatter Mod,
 Kjender glad Guds Søn paa Freden,
 Næste sin paa Miskundheden.
11. Saa endnu paa Jordan findes
 Jesus Kristus, Gud og Mand,
 Hvor hans Ord og Gjerning mindes,
 Hvor hans Daab er Livets Vand,
 Hvor hans Aand til Pagten svarer
 Og i Liv sig aabenbarer.

76.

Den blodsottige Kvinde.

Egen Melodi af H. Nutzhorn.

1. Kvinden paa sin Krykke,
 Med den blege Kind,
 Hvor de stærke trykke,
 Kjæk sig vover ind.
2. Efter Sundheds Bæger
 Rakte hun omsonst,
 Proved mange Læger
 Med forloren Kunst,
3. Hun i Velstand leved,
 Gav dem Sølv og Guld,
 Fattig er hun blevet,
 Dobbelt pinefuld.
4. Nys om Jesus hørte
 Hun et Ord fuld sært,
 Dybt det hende rørte,
 Faldt og Hjærtet kjært.

5. „Ham Guds Engle følger,
Fra ham Djævle fly,
For ham tie Bølger,
Taler højen Sky.
6. „Alle Verdens Kræfter
Har han i sin Haand,
Har og Røst derefter,
Taler Liv og Aand.“
7. Midt i Folketrængsel
Kvinden søger Ro,
Stærk er hendes Længsel,
Stor er hendes Tro.
8. Trængselstrykket stiger
For hvert sagte Skridt,
Ved sig selv hun siger:
„Værre gaar det tit;
9. „Kan jeg Sommen røre
Paa hans Klædebon,
Gavn det mig vil gjøre,
Som hans højre Haand.“
10. Det var Hjærtets Tale,
Det var Kvindens Trøst;
Højt i Himmelsale
Hores Hjærtets Røst.
11. Kvinden paa sin Krykke
Rækker ud sin Haand,
Rører og, til Lykke,
Herrens Klædebon.
12. For al Sot og Plage
Kvinden fik nu Bod:
Som i Ungdomsdage
Blev hun Mælk og Blod.

13. Op til Gud i Himlen
Sendte hun sin Tak,
Dybt i Folkevrimlen
Bly hun sig forstak.
14. Grandt dog Kvinden hørte
Herrens klare Ord:
„Hvem var det, mig rørte,
Da min Kraft udfór?“
15. Frygtsom og forvirret
Ned paa Knæ hun faldt,
Som et Løv hun dirred,
Men bekjendte alt.
16. „Kast kun bort din Krykke,
Trøstig, Datter min!
Fredsæl, for din Lykke
Tak du Troen din!“
17. Det var Herrens Tale,
Røst fra Paradis;
Over Bjærg og Dale
Klinger Troens Pris:
18. Datter kaldt af Himlen,
Fostret op af Gud,
Den i Verdensvrimlen
Finder Jesus ud.
19. Hvor den ham opleder,
Sundheds Blomster gro;
Hvor den ham tilbeder,
Høstes Fred og Ro.
20. Sømmen af hans Klæde
Findes ved hans Bord;
Himmeriges Glæde
Flyder af hans Ord.

Jairos' Datter.

Egen Melodi J. P. E. Hartmann.

1. Blomst kan visne, før Sol nedgaar,
Udsprungen i Morgenroden:
Rosensblommen paa tolvte Aar,
Forældrenes Fryd, laa for Doden.
Det hændte sig i Kapernaum, hvor Frelseren dvæled
2. Kirkeværgen i Herrens Stad,
Jairos, var Pigens Fader:
Tit fra Kirke saa hjærteglad
Han gik gjennem stille Gader.
3. Nu ved Sengen han sad forgrædt,
Han kunde det godt fornemme:
Doden var i hvert Aandedræt,
Og Jesus han var ikke hjemme.
4. Bud da kom der med Il fra Havn,
At Jesus var vendt tilbage:
Op han fór da ved Jesu Navn
Og floj som en Fugl saa fage.
5. Paa sit Ansigt for Herrens Fod
Jairos tilbad i Noden:
„Hjælp i Naade, o, Mester god!
Min eneste ligger for Doden.“
6. Folkestimlen var tæt og tvær,
Den brød sig kun lidt om Vaanden;
Sent det gik, som til Jordefærd,
Mens Pigen hun opgav Aanden.
7. Snart gik Rygtet fra Mund til Mund,
Ulykker de spørges saa fage;
Jesus siger dog: tro du kun!
Med mig skal slet ingen forsage.

8. Grædekvinder om Baaren stod,
Men vist er, hvad Jesus lover:
Stille! siger han, fat kun Mod!
For død er hun ikke, hun sover!
9. Grædekvinder i Latter brast,
De græd kun for Guld det røde;
Jesus driver dem ud i Hast,
Han lider ej levende døde.
10. Jesus griber den kolde Haand,
Det lyder: sid op, min Pige!
Brat sig rejser med Liv og Aand
Et Rov fra de dødes Rige.
11. Jesus siger: giv Pigen Brød,
Og skjænk hende Vin i Bæger!
Liljen bliver da rosenrød,
Og Hjærtet sig vederkvæger.
12. Ord der skal af det Jærtegn gaa
Ustandset i Verden saa vide,
Til af Graven vi selv opstaa
Og juble ved Frelserens Side.
Det hændte sig i Kapernaum, hvor Frelseren dvæled.

78.

Høvedsmanden i Kapernaum.

Egen Melodi af L. M. Lindeman.

1. Om en Hedning vil vi sjunge,
Afgudsdyrker var han ej,
Vandt og Pris af bedre Tunge,
Af den Mund, som fejler ej.
Perlen er god, hvor den findes.

2. Hedningen, som Jøder mange,
Kom, at bede for en syg,
Var ej angst eller bange,
Men vemodig, mild og myg.
3. Kort og fyndig var hans Tale,
Som det hørte til hans Stand
Rask at lyde og befale,
Thi han var en Hovedsmand.
4. „Se, jeg har en Tjener, Herre!“
Brat han sagde, „tro som Guld,
„Men værkbruden nu, des værre,
Ligger han saa pinefuld.“
5. „Nu velan!“ ham svared fage
Mesterlægen som et Lam,
„Saa vil jeg mig strax umage
Ind til dit og hjælpe ham.“
6. „Herre!“ sagde Hovedsmanden:
„Mig den Ære var for stor;
Bønnen min det er en anden:
Sig mig blot et Trøstens Ord!
7. „Mig adlyde raske Svende:
Skjønt jeg selv er Undersaat,
Med et Ord jeg dem kan vende;
Du er alle Drotters Drot.“
8. Med Beundring til sit Folge
Sagde da Immanuel:
„Saadan Tro, jeg vil ej dolge,
Fandtes ej hos Israel;
9. „Men fra fjærne Hedningmarker
Med den Tro paa Livets Ord
Mange skal hos Patriarker
Sidde ved Guds Naadebord.“

10. Han til Hedningen sig vendte,
Sjæleglad, en Lyst at se,
Frelseren det Ord udsendte:
„Som du trode, saa det ske!“
11. Tjeneren fra samme Time
Var som nyfødt, frisk og sund;
Derfor Kirkeklokker kime
End i mangen Hedninglund.
12. Under Himlen gaar Guds-Ordet,
Tages omt af Tro i Favn,
Samler Gjæster ved Gudsbordet
I Vor-Herres Jesu Navn.
Perlen er god, hvor den findes.

79.

Enkens Søn i Nain.

Egen Melodi af L. M. Lindeman.

1. Aanden opgav Enkesønnen,
Moders Haab og Moders Trøst,
Sygt hun stammed Aftenbønnen,
Graaden kvalte hendes Røst;
Enken dog, som sig forlader
Paa de faderløses Fader,
Har til Værge Himlens Gud.
2. Sørgekaren med den døde
Skred igjennem Nains Port,
Skulde dog paa Vejen møde
Aasyn klart og Under stort;
Død! hvad kan dig Graven nytte!
Glip du gaar dog ad dit Bytte;
Her er Livets Kildevæld.
3. Jesus med sit Soleøje,
Med sin Faders Kjærlighed,

Han fra Galilæas Høje
 Kom med Lys og Liv og Fred;
 Rørt af Ynk han løfted Rosten,
 Og med hans „græd ikke!“ Trøsten
 Slog i Enkehjærtet Rod.

4. Enken var ej mer at ynke,
 Jesus mildt til hende saa',
 Sorte Mænd lod Baaren synke,
 Han lod Enkens Son opstaa;
 Jesus, med Guds Ord paa Tunge,
 Sagde: rejs dig op, du unge!
 Han sad op med: „Gud ske Lov!“
5. Jesus ham med røde Kinder
 Lagde i hans Moders Favn,
 Den lyksalige blandt Kvinder
 Fik da himmelsk Bod for Savn;
 Alle raabte med hinanden:
 Storprofeten er opstanden,
 Nu har Gud besøgt sit Folk!
6. Ja, vor Frelser er opstanden,
 Og sit Folk besøger han,
 Jesus Kristus, Guddoms-Manden,
 Er vort Liv i Dødens Land;
 Han os kjærlig gaar i Mode,
 Gjør de blege Kinder røde,
 Tørrer alle Taarer af.

80.

Den kananæiske Kvinde.

Egen Melodi af P. Heise eller L. M. Lindeman.

1. Paa Hedenskabets Grænsen,
 Og nær ved Bølgen blaa,
 En kananæisk Kvinde
 Saa' Davidssønnen gaa;

Hun havde hørt hans Rygte,
 Sin Lykke hun forsøgte
 Og raabte: Herre! frels!

2. Det var for hendes Datter,
 Elendig og besat,
 Hun skreg om Hjælp saa saare,
 Tog paa hans Fødder fat;
 Hun slap ham ingenlunde,
 Skjønt Hedninger ved Hunde
 Han ligned, som det lod.
3. „Skal Brød fra Børn jeg tage
 Og kaste for en Hund?“
 Det var hans kolde Tale,
 Dog ej af Hjærtens Grund;
 Et Himmellys for inden
 Var tændt hos Hedningkvinden,
 Det kaldte Herren frem.
4. Det sagde hun med Snilde:
 „Jo, Herre! tit jeg saa',
 Med Børnebordets Smuler
 Sig mætted Hunde smaa.“
 Den Tale og den Kvinde
 Kan aldrig gaa af Minde
 I kristnet Hedningland.
5. Vor-Herre selv dem mindes,
 Han svared saa dertil:
 „Din Tro er stor, o, Kvinde!
 Dig ske, alt som du vil!“
 Da fik for Graad hun Latter,
 Da karsk blev hendes Datter,
 Og hun Gud Faders Barn.
6. Og naar derom vi kvæde,
 Med Tro paa Davids Son,
 Den Hedningkvindes Glæde

Besøger os i Løn,
 Og den til Arv og Eje
 Vi faar, naar dybt vi neje
 Ved Herrens Naadebord.

81.

Jærtegnen i Betanien.

1. Lasarus laa paa Sotteseng,
 Sostrene klagede Nøden,
 Frelseren sagde: tror I mig!
 Soten er ikke til Døden.
 Døden er Syndens rette Løn,
 Livet, Guds Naadegave skjøn,
 Skjænkes med Guds enbaarne Son.
2. Frelseren sagde: ved den Sot,
 Som mine Venner ej sparer,
 Faderen just sin Herlighed
 Klart i sin Son aabenbarer.
3. Lasarus laa som Lig i Svøb
 Ene blandt Maddiker lede,
 Dagene fire han i sin Grav
 Hviled, og stank allerede.
4. Sostrene græd, og halvt om halvt
 Herren til Regnskab de kaldte:
 Broder, om du var kommen før,
 Ej blandt de døde vi talte.
5. Frelseren græd og sagde mildt:
 Jeg er Oprejsning til Livet,
 Lasarus skal ved mig opstaa,
 Gud mig den Glæde har givet.
6. Sten, gæk af Vejen! Ven, kom ud!
 Lasarus! kom, som jeg kalder!

Løser ham, saa han frit kan gaa,
 Snubler ej hildet og falder!

7. Gammen der blev i Sorgens Hus*),
 Gilde for Gjæsten de gjorde,
 Lasarus drak sin Frelser's Skaal,
 Søstrene tjente for Borde.
8. Gud være lovet! saa endnu
 Spørges det aarle og silde:
 Døde staar op paa Herrens Ord,
 Løses og gange til Gilde!
9. Hvor vi begrades og opstaar,
 Løses af Dødningebaandet,
 Det er i Daaben paa den Tro,
 Som os Guds Son har indaandet.
10. Hvor os er dækket Nadverbord,
 Lavet hos Frelseren Sæde,
 Dør vi bispises med Guds Ord,
 Skjænkes med Himmerigs Glæde.
 Døden er Syndens rette Løn,
 Livet, Guds Naadegave skjøn,
 Skjænkes med Guds enbaarne Son.

82.

Mel. Den bitre Død dig trængte.

1. Se, hvor nu Jesus træder
 Hen til den Morderstad,
 Som, mens han for den græder,
 Ham laver blodigt Bad!
2. Sit Kors han gaar i Mode,
 Til Pine og til Død;

---

*) Betanien er paa Dansk „Sorgens Hus“.

Dog vil hans Hjærte bløde
Ved sine Frænders Nød.

3. Se det Guds Lam, som bærer
Al Verdens Synd og Saar!
Se til, af ham du lærer,
Hvad Kjærlighed formaar!

83.

Mel. Alt paa den vilde Hede.

1. Vor Frelser frit sin Fjende
Tor under Øjne gaa:
Han véd, han ham skal binde,
Og evig Sejer faa.
2. Her er han, som vil løse
Hver syndebunden Træl!
Her er han, som vil ose
Trøst i hver bange Sjæl!
3. Hans Indtog synes ringe,
Et Asen er hans Hest;
Dog skal han Sion bringe
En evig Frydefest.
4. Her er han, Sions Daatter!
Som dig gav Dronningnavn:
Som Drotten over Drotter,
Han tager dig i Favn.
5. Her er han, som vil bære
En Tornekrans for dig,
Og skjænker dig med Ære
Guld kronen klar hos sig!

84.

Mel. Frygt mit Barn den sande Gud.

1. Jesus Kristus, Livets Drot,
I den Nat, han blev forraadt,

- Brød han Brødet med sin Haand,
 Signed det med Ord og Aand,
 Sagde: tager, æder frit,
 Eder givet, Legem mit!
 Ihukommer saa mig tit!
2. Ved den Paaskenadvers-Fest
 Bægeret han tog dernæst,
 Signed det og sagde saa:
 Drikker alle nu derpaa!
 Det er Pagtens Bæger nyt,
 I mit Blod for jer udgydt,
 Mindes saa mig aabenlydt!
3. Saligheds Vidunder stort!
 Han for os har fyldestgjort,
 Deler med os Livet sit,
 Siger os det højt og frit!
 Har du Øren? hører du?
 Glem, min Sjæl alt andet nu!
 Kom for evig ham i Hu!

85. *)

Mel. Ind i Haven Jesus gik.

1. Kristus, vor Gjenløser blid,
 Uden Synd begangen,
 Dog for os ved Nattetid
 Som en Tyv blev fangen,
 Dømtes, uden Skyld og Sag,
 Mellem Djævleunger,
 Taalte Haan og Hug og Slag,
 Spot af onde Tunger.
2. I den aarle Morgenstund
 De ham, uforskammet,

---

*) De bømske Brødres „Christus, der uns selig macht“, frit fordansket og afkortet.

Førte til en hedensk Hund,
 Tavs han gik som Lammet;
 Vel uskyldig blev han kaldt,
 Han dog ej løslodes,
 Sendtes, for at prøve alt,
 Ogsaa til Herodes.

3. Klokken ni med Ris og Vaand
 Lød han sig hudflette
 Og af raa Soldaters Haand
 Krone tung paasætte;
 Purpurklædt, til Spe og Spot,
 Ryggesløse Svende
 Hilsed ham som Jødedrot
 Med et Rør i Hænde.
4. Klokken tolv han, bar og blot,
 Blev til Korset naglet,
 Dør han Galde drak og Spot,
 Duggen rød nedhagled;
 Hovedet var bidt af Skam,
 Røverpak ham haaned,
 Sol dog, ved at se paa ham,
 Sortnede og daaned.
5. Klokken tre han gav et Skrig,
 Han sin Fader savned,
 Fandt af ham dog faderlig
 Brat sin Sjæl omfavnet;
 Afgrund skjalv, og Klipper brast,
 Sonen var fuldkommen,
 Tæppet revned i en Hast
 Da for Helligdommen.
6. Lær os, Frelser, Livets Væld!
 Hvad din Død betyder,
 Saa vi til dit Kors med Skjel
 Nagle vore Lyder!
 Lær i Aanden os at saa

Grædende her neden,
Saa du Lovsang høste maa,
Naar vi fare heden!

86. *)

Mel. Et Barn er født i Betlehem; eller:
egen Melodi af L. M. Lindeman.

1. I Dag opstod den Herre Krist,
Herre Krist,
Til alle Slægters Trøst for vist.
Halleluja, Halleluja!
2. Han døde først i Overgaar,
Overgaar,
Ej tælles kan hans Leveaar.
Halleluja, Halleluja!
3. I Kvinder kom med Sorg i Hu,
Sorg i Hu;
Men værer sjæleglæde nu!
Halleluja, Halleluja!
4. Gaar til hans Venner skyndelig,
Skyndelig,
Forkynder: Herren rejste sig!
Halleluja, Halleluja!
5. Nu Herren er vor Sol og Skjold,
Sol og Skjold,
Velsignet være Helten bold!
Halleluja, Halleluja!
6. Gud Fader, Son og Hellig-Aand,
Hellig-Aand,
Nu løste os af Dødens Baand.
Halleluja, Halleluja!

---

*) Oprindeligt paa Munke-Latin „*Surrexit Chrisus hodie*“, hos os „Fra Døde opstod den Herre Krist“.

87.

Egen Melodi af Emil Hartmann.

1. Som Foraarsolen morgenrød,
Stod Jesus op af Jordens Skjød,
Med Liv og Lys tillige;
Derfor, saa længe Verden staar,
Nu efter Vinter kommer Vaar
Livsalig i Guds Rige.
2. Som Fuglekor i Mark og Lund
Lovsynger Vaar i allen Stund
Med deres Toner sode,
Saa alle Toner trindt om Land
Lovsyngte Dodens Overmand
I Paaske-Morgenrøde.
3. Som Blomster alle staa i Flor,
Som Skoven grønnes, Kornet gror,
Ved Vaarens Kræfter milde,
Saa blomstrer alt til Folkegavn
Og bærer Frugt i Jesu Navn
Som aarle saa og silde.

88.

Marie Magdalene.

Mel. Aanden opgav Enkesonnen.

1. Paaskemorgen Magdalene,
Hyllet ind i Sorgeflor,
Stod ved Herrens Grav alene,
Stirred ned i sorten Jord,
Fandt al Verden tom og øde:
Hendes Sjæl var hos den dode,
Hendes Haab i Gravens Vold.
2. Under Jord hun sogte Trosten,
Under Taarer hun den fandt;

Gravens Dør var vendt mod Østen,
 Solen i sin Pragt oprandt,
 Kasted Glans paa Blomsterhaven,
 Skød en Straale ind i Graven,
 Skinned til et Englesyn.

3. Magdalenes Øjne drages
 Af en lønlig Kraft der ind:
 Engle to for hende dages,
 Hun for Glansen dog er blind;
 Før af Glimmersyn fortryllet,
 Øjet nu har sig tilhyllet
 For alt klart, paa Jesus nær.
4. Engle to i Lysets Klæder
 Meldte lydt med Sangerøst:
 Kvinde! sig os, hvi du græder,
 Hvad dig fattes til din Trøst!
 Hun kun hulker: ak, des værre,
 Taget bort de har min Herre,
 Har, jeg véd ej hvor, ham lagt.
5. Med det samme hun sit Øje
 Vender bort fra Englepragt,
 Ingen Sans vil hun fornøje,
 Frygter falske Aanders Magt;
 Før hun har til Bunds den prøvet:
 Var sig selv af syv berøvet,
 Frelstes kun ved Jesu Røst.
6. Sine vilde Ungdomsdage
 Kom med Anger hun i Hu,
 Og med Mindet om sin Plage
 Gøs og blegned hun endnu,
 Vilde, som den ægte Enke,
 Kun paa sin hensovne tænke,
 Paa sin Frelser, Dag og Nat.
7. Ham hun saa', da hun sig vendte,
 Frelseren, som nys opstod,

Dog sin Jesus ej hun kjendte
 Gjennem Øjets Taareflod,
 Saa' i ham kun Havemanden,
 Kom end ikke til Forstanden
 Ved hans englemilde Ord.

8. Jesus i nyskaarne Klæder
 Talte som hans Englebud:
 Sig mig, Kvinde, hvi du græder!
 Sønderknuset brød hun ud:
 Bløde maa vel Hjærtesaaret,
 Har du ham fra Graven baaret,
 Sig mig, Herre, dog, hvor hen!
9. Jesus sagde rørt „Marie!“
 Med den Røst, hun horte først,
 Moderen, som med sin Die
 Læsked Guddomsbarnets Tørst;
 Da Marie Magdalene
 Kjendte ham, som rører Stene,
 Kaldte „Mester“ ham paa ny.
10. Med de Glædestoner varme:
 „Rabbi, Mester! du er her!“
 Fløjet vilde i hans Arme
 Magdalene noget nær,
 Havde ej hans Ord og Øje
 Vendt i Hast sig til det høje,
 Vinger bredt til Himmelfart.
11. Jesus sagde: tag dig vare!
 Vær til Brodrene mit Bud:
 Brat til Himmels jeg mon fare,
 Op til min og eders Gud,
 Op til min og eders Fader,
 Som al Verdens Synd forlader,
 Jer velsigner i mit Navn!
12. Ordet, som hun bar fra Graven,
 Om vor Frelsers Himmelfart,

Gammelt, støtter sig ved Staven,
 Faar dog Duevinger snart,
 Vil med Støv fra dybe Dale,
 Vil med os til Himlens Sale
 Svinge sig i Jesu Navn.

89.

De to Disciplers Gang til Emaus.

Mel. Jeg véd et evigt Himmerig.

1. Luk Øjne op, al Kristenhed!
 Se hist, hvor Fuglen synger,
 Sig Bakke op og Bakke ned
 En Markvej yndig slynger!
2. Den snor sig mellem Skov og Eng,
 I Vaar og tidlig Sommer
 Forbi saa mangel Lærkeseng
 Imellem Korn og Blommer.
3. Ser I de tvende Vandringsmænd,
 Med Sorg i Dragt og Mine?
 De skifte Ord som Ven med Ven,
 Dog hver har Tanker sine.
4. I ser det nok paa Haaret hvidt,
 Det er ej Ungersvende;
 Og gamle Folk staa hver paa sit,
 Den Tvist vel sent faar Ende.
5. Men se den Yngling himmelskjon!
 Hvad har vel han i Sinde?
 Han skyder over Engen grøn,
 Vil brat de gamle hinde.
6. Det i hans Pande skrevet staar,
 Han meget har at sige:
 Hvis fejl ej hvert et Mærke slaar,
 Han vil dem brat forlige.

7. Hør efter, lyt, al Kristenhed!
Han spørger, som de unge,
Skjønt mer, end alle gamle véd,
Ham ligger vist paa Tunge.
8. „Guds Fred! god Dag! hvad er det vel,
Saa ivrig I omtviste,
Sørgmodige i Sommerkvæld,
Som de, der alt skal miste?“
9. Det er den gamle Kleofas,
Han svarer kun med Klage:
„For Jesu Kristi Timeglas
Udrandt paa Jord saa fage.
10. „Profeten,“ siger han med Suk,
„Det maa du dog vel vide,
Hvis Daad var Glans, hris Ord var Dug,
Han maatte Døden lide.
11. „Han døde nys med Spot og Skam,
Som leved Gud til Ære:
Til Korsets Træ de nagled ham,
Det maa hans Venner bære.
12. „Vi tænkte dog, han var den Drot,
Som skulde os gjenløse;
Nu maatte, til hver Daares Spot,
Han selv sit Blod udøse.
13. „Saa mørkt er alting under Sky,
Selv Stene maatte græde;
Dog somme, midt i Sorgen ny,
End tale tør om Glæde.
14. „I Fredags sluktes Sandheds Sol,
Nu alt er tomt og øde;
Ved Middag Midnatshanen gol,
Og Livets Lyst uddøde.

15. „I Morges vore Kvinder gik
Til Jesu Grav at græde,
Og kom, som det er Kvindeskik,
Udgrædte hjem med Glæde.
16. „De raabte ud: hans Grav er tom,
Og mellem Roser røde
Vi hørte Engle sjunge om,
At han stod op af Døde.
17. „Da to af os til Graven fløj,
Og saa' sig om der inde:
De fandt aflagt hans Jordetøj,
Men han var ej at finde.“
18. Den Ungersvend med Ild i Bryst,
Som alt kan aabenbare,
Nu løfter han sin Frelserøst
Med Toner sølverklare.
19. Se, hvor de gamle blusse ved
Det Lys, den unge tænder!
Nu deres Øjne slutte Fred,
Mens deres Hjærte brænder.
20. „Hvi mistror I Profeters Sang!
(Det er hans Indgangstale)
Til Glædens Hjem er Kristi Gang
Igjennem Graadens Dale.
21. „Gjenløseren fra Dødens Kval
Og Gravens Midnatsmørke
Sin Vej til Himlens Kongesal
Maa bane gjennem Ørke.“
22. O, hør, hvor han, paa Skriften klog,
Kan Mose-Lov forklare,
Med Ord af Davids Salmebog
Guds Løndom aabenbare!

23. Se nu en Gang, hvor let det gaar,
Ved Talen fra hans Tunge!
De gamle gaa fra deres Aar
Og kappes med den unge.
24. Nu staa de alt ved Byen hist,
Ved Emaus paa Sletten;
Men hvad er det? kom de i Tvist
Med ham, som jævned Trætten?
25. O nej, med ham de brydes kun,
Som Jakob med den stærke:
At deres Liv er i hans Mund,
Det kan nu godt de mærke.
26. „Ad Aften lakker det nu brat,
Enstemmig de udbryde:
„Til Takke tag hos os i Nat
Med alt, hvad vi kan byde!“
27. Nu gik han ind, som Ven til Ven,
O, hvilket Aftensæde!
Men se, dèr har vi dem igjen!
Var da saa kort den Glæde?
28. Nej, sjæleglade se de ud
Og fare som paa Vinge,
Saa det er vist et Julebud,
De Brødre har at bringe.
29. De ved Apostelhuset staa,
Før Sveden de aftorre,
Og vældelig de banke paa,
For det har lukte Dørre.
30. Der lyttes til, der kiges ud,
Der lukkes op med Lempe,
Paa Tærsklen moder Glædens Bud:
„Opstanden er vor Kæmpe!

31. „Opstanden er den Herre Krist,
Som laa saa vel forvaret:
For Simon Peder, det er vist,
Han sig har aabenbaret.“
32. „Og saa for os,“ dem svare brat
Disciplerne, vi fulgte,
„Skjønt længe under Hyllehat
Vor Drot sig for os dulgte.
33. „Han kom alt som en Vandringsmand
Imellem ubekjendte;
Men saa han klared vor Forstand,
At vore Hjærter brændte.
34. „Derfor vi ham til os indbød,
I Emaus at hvile,
Og da han Brødet med os brød,
Vi saa' vor Frelser smile.
35. „Saa med Velsignelsen oprandt
Sollyset for vort Øje;
Men med det samme han forsvandt,
Opfór vel til det høje!“
36. Imens de tale, toner sødt
Vor-Herres „Fred med eder!“
Og alle se nu Liv i dødt,
Saa vel som de og Peder.
37. Luk Øren op, al Kristenhed,
Og tro dog Guddomsmanden!
Naar over os han lyser Fred,
Han er for os opstanden.
38. Er Aand og Liv ej mer hans Ord!
Blev ej vor Sorg til Glæde!
Fornemmes ej det ved hans Bord,
At han er selv til Stede!

39. Er i vort Hjærte og vor Mund
Ej Troens Ord det søde,
Som i en Paaske-Morgenstund,
Opstaaet fra de døde!
40. Er ej udbrudt en Paasquesang
Fra Hjærterne, som brændte,
Da hemmelig hos os i Vang
Vor-Herre Lyset tændte!
41. Og skal den Sang ej fare frem
Paa Vinger i det dunkle,
Til Øjet i Jerusalem
Skal se ham selv og funkle!

90.

Tomas.

Egen Melodi af A. Winding.

1. „O, hør det, Tomas! og tro det dog,
Det Vidnesbyrd, alle vi bære:
Sit Liv vor Mester hengav og tog,
Opstanden er Jesus med Ære!
Trods Dødens Men,
Trods Vagt og Sten,
Med Kjød og Ben
Han gjæster i Løn sine kjære.“
2. Det var de ti, og det var de to,
Og alle de hellige Kvinder,
De vidned ærlig, men Tomas lo
Og sagde: „jer Ønsket forblinder!
I drømte sødt
Om Liv i dødt,
Om hvidt og rødt,
Om Roser paa Dødningekinder.
3. „Jeg kan ej dromme, ej sove sødt,
I Hjærte og Hjærne det bruser,

Min Tro er rokket, mit Haab er dødt,
 Indbildning ej mer mig beruser;
     Men, hvor jeg gaar,
     For Øjne staar
     Mig Kors og Saar,
 Døds kæmpen, som Hjærterne knuser.

4. „I Naglegabet paa Haand og Fod
 Jeg stikke maa Fingrene disse,
 Og Haanden min, hvor hans Hjærteblod
 For Lansen udstrommed til visse;
     Ej før jeg tror,
     Han gaar paa Jord;
     Omsonst med Ord
 Indbildningen min I ophidse.“
5. Fra Paaskedagen en Uge lang
 Saa maatte for Tomas henrinde:
 Han lo ad Kvindernes Frydesang
 Og sukked ved Frelserens Minde,
     Til grandt man saa'
     Igjen ham staa
     Blandt sine faa,
 Hvor Tvivleren Tomas var inde.
6. „Min Fred med eder!“ var Herrens Ord,
 Som end det er alle hans Dage,
 Da viste han sine Naglers Spor
 Og Spydets i Siden saa fage;
     Han sagde: „her
     Kom, Tomas, nær,
     Med Finger hver,
 I Hænderne Troen at tage!“
7. Da brast hans Lænke, da brød den ud,
 Bekjendelsen, længe i Klemme:
 „O, du, min Herre! o, du, min Gud!“
 Som Himlens Hærskarer istemme.
     Mens Kirken staar,

Mens Ordet gaar
 Og Synet slaar,
 Den Sondag gaar aldrig ad Glemme.

8. Og højlig prises skal Herrens Ord
 Af alle de smaa paa det jævne:
 „Du saa' mig, Tomas, derfor du tror;
 Men salige er de at nævne,
 Som ikke saa'
 Og ej forstaa,
 Men tro dog paa
 Opstandelse min og dens Evne!“
9. Opstandne Frelser! o, giv du os
 Den Salighed alle af Naade,
 At, Verdens Visdom og Spot til Trods,
 Vi tro paa den hellige Gaade:
 Trods Dødens Men,
 Trods Vagt og Sten,
 Med Kjød og Ben
 Du lever, os evig til Baade!

91.

Mel. Et Barn er født i Betlehem; eller:
 I Dag opstod den Herre Krist.

1. Til Himmels fór den Ærens Drot,
 Ærens Drot,
 Som gjorde alt paa Jorden godt.
 Halleluja, Halleluja!
2. Hvad er hans Navn, den Kæmpe skjøn,
 Kæmpe skjøn?
 Det Jesus er, Marias Søn!
 Halleluja, Halleluja!
3. Med Kjød og Ben, som Gud og Mand,
 Gud og Mand,
 Opstod, opfór og troner han.
 Halleluja, Halleluja!

4. Nu er opfyldt Kong Davids Sang,
Davids Sang:
Hans Søn paa Tronen sig opsvang.
Halleluja, Halleluja!
5. Højlovet være Herren god,
Herren god,
Med Død og Djævel under Fod!
Halleluja, Halleluja!
6. Han ved Gud Faders højre Haand,
Højre Haand,
Tilsender Støv den Hellig-Aand.
Halleluja, Halleluja!
7. Guds Engle stige op og ned,
Op og ned,
Med Folkets Bøn og Kongens Fred.
Halleluja, Halleluja!
8. I Morgen kommer han paa ny,
Han paa ny,
Med Straalekrans paa Rosensky.
Halleluja, Halleluja!

92.

Synges som: Abraham sad i Mamrelund; eller paa egen Melodi
af L. M. Lindeman.

1. Apostlerne sad i Jerusalem
Og bød paa Herrens Time,
For Øren da brat det ringed dem,
Som tusende Klokker kime.
2. Det rørte dem alle saa underlig,
Det var ikke før oplevet:
Der taltes om dem i Himmerig,
Dér blev deres Navne skrevet.

3. Dèr taltes om dem, som Livets Ord
Nu skulde med Kraft forkynde,
Om Himmelglæden ved Herrens Bord,
Som skulde paa Jord begynde.
4. Gud Fader han sagde: er det ej nok
Til Fred og Fryd dèr nede,
Jeg sender din Kirke en Engleflok,
At synge med Folk og bede!
5. Vor Frelser han svared: du véd det bedst,
Hvorfor jeg paa Korset døde,
Det var for en glædelig Pinsefest,
Saa Hjærter og Tunger gløde!
6. Gud Fader han sagde: velan, min Søn!
Skal Hjærtet for Himlen brænde,
Livsaanden, som luer hos os i Løn,
Maa Ilden paa Jord optænde.
7. Den Aand, som nu kun er min og din,
Vi maa da med Smaafolk dele,
Og skjænke dem lidt af den søde Vin,
Som fryder os i det hele.
8. Da hortest paa Sion der Sus og Brus,
Det bolgede som et Lagen,
Med Kraft fra det høje det lave Hus
Opfyldtes paa Pinsedagen.
9. Da saaes der Tunger som Ild og Glød,
Guds Venner de fløj i Munden:
Paa alle Folks Tunger Guds Ord gjenlød,
Mangfoldig, men ens i Grunden,
10. Saa tændtes paa Jorden det Lys fra Gud,
Der haver som Solen straalet,
Hvor levende Roster Guds Julebud
Forkyndte paa Modersmaalet.

11. Og har vi til nu paa det store Ord
Som Børnene smaa kun stammet,
Af Himmelens Ild, som kom til Jord,
Vi har dog en Gnist annammet.
12. Den Gnist den ulmer hos os endnu,
Opblusser og i Guds Time,
Saa gladelig rinder det os i Hu,
At Himmerigs Klokker kime.

93.

Mel. Kommer, Sjæle dyrekjøbte, af J. P. E. Hartmann; eller
egen Melodi af C. Balle.

1. Var I ikke Galilæer!
Kaldte eder Farisæer
Ej med Haan ulærde Mænd!
I, som bragte først paa Tale
Ham, som laa i Dødens Dvale,
Men stod herlig op igjen!
2. Jodelands Apostelskare!
Hvad i Verden kan forklare
Kraften i dit gamle Ord,
Som endnu gjør Underværker,
Har til stolte Mindesmærker
Kirker alle trindt paa Jord!
3. Ja, hvor kan, skjønt Sproget døde,
Eders Ord paa Tunger gløde,
Trodse Vid og Blok og Baal!
Hvor kan eders Aand i Norden,
I hver Stad og Vraa paa Jorden,
Tale Folkets Modersmaal!
4. Paaskemorgen, Pinsedagen,
Ikkun de forklare Sagen,
Gav jer alle Tungers Aand:
Aanden, som kan alt udvirke,

Som i Jesu Kristi Kirke
Loser alle Tungebaand.

5. Ikke jer det er, som tale,
Siger han, som kan befale,
Men det er min Faders Aand.
Derfor, skjønt I tidlig døde,
Eders Taler evig gløde,
Smelter alle Sjælens Baand.
6. Sandelig, det var Guds Finger,
Som gav Bruden Ørnevinger,
Midt i Ørken Hus og Gaard,
Som gav Korsets Ord fra Østen
Sangerstemmen, Kæmperøsten
Gjennem atten Hundredaar.
7. Derfor gløde vore Tunger,
Derfor sødt det i os sjunger,
Naar vi prise Jesu Navn,
Og vor Sjæl i Kirkeordet,
Smeltende ved Naadebordet,
Synker sødt i Jesu Favn.
8. Modersmaalet dybt sig bøjer,
Let og liflig det sig føjer
Efter Herrens Tankegang;
Yndigt selv, men blødt derefter,
Laaner Aand og Ild og Kræfter
Det af Sions Heltesang.

94.

Ebræer-Menigheden.

Kan synges som: Sin Vogn gjør han af Skyer blaa.

1. Hvor Abraham i Hyrdehjem
Fik Pant paa Himmelsæden,
Hvor Frelseren i Betlehem

Blev født med Himmelglæden,
 Dèr bygtes op det Herrens Hus,
 Der altid rejses af sit Grus,
 Som han stod op af Døde.

2. Det Hus, hvori Guds Aand vil bo,
 Staar fast paa Fødder rene:
 Ret Hjærtens Kjærlighed og Tro
 Er Murens Kalk og Stene,
 Og Grundvolden, det er Guds Ord,
 Ad Aare kraftigt som i Fjor,
 Med Liv og Lys og Styrke.
3. I dette Hus er Jesu Navn
 Det eneste, som gjælder,
 Det raader Bod paa alle Savn,
 Det rejser og det fælder,
 Det os forbinder med Guds Søn,
 Det aabner Himlen for vor Bøn
 Og Hjærtet for Guds Aande.
4. Apostlerne dog gav vor Drot
 Til Husets Bygning Evne,
 Og deres Navn er evig godt,
 Som Herren selv vil nævne:
 Som Høvdinger i Livets Land
 Sankt Peder, Povel og Johan
 Skal evig ihukømmes.
5. En Troens Helt Sankt Peder blev,
 En Klippemand at nævne,
 Det Haab, Sankt Povel bedst beskrev,
 Det sætter Herren Stævne,
 Og Sankt Johannes' Kjærlighed
 Drog ham fra Himlen til sig ned
 Med Salighedens Bæger.
6. Gudshuset i Kong Davids By,
 Med Troen paa det jævne,

Det stak med Haabets Spir i Sky,
 Var himmelhøjt at nævne,
 Og dør, ved Herrens Naadebord,
 Med Kjærlighedens Aand og Ord
 Var Himlens Lyst og Glæde.

7. Ja, dør hver Herrens Helligdag
 Var Himlens Fryd og Gammen,
 Naar Tungemaal og Hjærtelag
 I Aanden smelted sammen,
 Saa alt blev enigt, som tilforn,
 Før Sten man strog til Babels Taarn,
 Før Slangen kom i Barmen.
8. Dog kort var Paradisets Fryd,
 I Aanden, som i Haven,
 Med Kjærlighed, som Aandens Dyd,
 Den sank i Hjærtegraven,
 Og fra sit Sted i Davids By
 Op til Jerusalem det ny
 Blev flyttet Lystestagen.
9. Saa høsted Gud i Jodeland
 Sin Agers Førstegrøde,
 Derpaa blev Vangen lyst i Band,
 Og Himmelhaabet dode,
 Og Skriften blev dets Bæltasten,
 Et Pennestrog for Palmegren
 Betegner Sejersglæden.
10. Ej mer fra gyldne Offerskaal
 Som Virak Bønnen luer,
 Ej mer paa Davids Tungemaal
 I Sky slaar Salmen Buer;
 Thi stumt er som den stille Bog
 Til Kristi Pris Profetens Sprog,
 Apostelhjærtets Tunge.
11. Dog Levningen skal samles ind,
 Saa vel som Førstegrøden,

Naar af den kolde Nordenvind
 Oppustes Himmelgloden;
 Og atter da med gjenfødt Klang
 Skal tone Engles Takkesang
 Paa Kristus-Modersmaalet.

95.

Petrus, Pavlus og Johannes.

Kan synges som: Søndag Morgen fra de døde.

1. Nøgen, under Tornekrone,
 Kristnes Drot opgav sin Aand,
 Korset var hans Kongetrone,
 Naglen Spiret i hans Haand;
 Kun en Røver hørtes sige:
 Kom i Hu mig i dit Rige!
2. Som et Lig han blev nedtagen,
 Dødere ej nogen var,
 Salvat, svøbt i Jordelagen,
 Af et frygtsomt Vennepar;
 Ved hans Grav stod Romervagten,
 Mod hans Rige Verdensmagten.
3. Atten Hundred Aar tillige
 Fra den Time vi har talt,
 Mangt et mægtigt Kongerige
 Rejste sig paa Jord og faldt;
 End sig dog alt stort her neden
 Drejer kun om Kristenheden.
4. Hvem har dette Rige stiftet
 I den døde Konges Navn?
 Hvem har Lyd paa Jorden skiftet,
 Gjort af Kristnes Fødestavn
 Helligt Land paa Hedning-Tunge,
 Rosenlund, hvor Engle sjunge?

5. Hvem har gjort af Kristusgraven
 Tvistens Æble nyt paa Jord,
 For Kalifen og for Paven,
 For Havdronningen i Nord?
 Lamper tændt, som slukke Sorgen
 I den Grav hver Paaskemorgen?
6. Hvem har gjort af Julebudet
 Fra „et Barn i Betlehem“
 Evangeliet, forgudet
 Allermest i Kæmpers Hjem?
 Hvem har Legemer og Sjæle
 Lært, i Jesu Navn at knæle?
7. Petrus, Pavlus og Johannes,
 De var Kristi Mærkesmænd,
 Og hans Rige se vi dannes,
 Hvor i Verden de kom hen,
 Raabte højt: Han er opstanden!
 Knæler, priser Guddomsmanden!
8. Saa de rejste Korsets Mærke,
 Priste Dødens Overmand;
 Deres Ord de vingestærke
 Overfløj den vilde Strand,
 Vakte, hvor med Tro de lode,
 Lyst i Nød og Liv af Døde.
9. Petrus, Pavlus og Johannes
 Røbed, hvad nu alle véd,
 At i ét kan tre uddannes:
 Tro og Haab og Kjærlighed,
 Fra hinanden let at kjende,
 Gjør dog ét til Verdens Ende.
10. Samme Drot og samme Rige,
 Samme Aand og Livets Ord,
 Gjør i Grunden alle lige,
 Lyser over samme Spor;

Thi den samme Daab gjenføder
Alle Hedninger som Jøder.

11. Jøde først, var Peders Tanke,
Hedning fri, var Pavli Straf,
Begge dog de vilde sanke
Rigets Børn, hvor de dem traf;
Hos Johannes Frelsernavnet
Under ét dem har omfavnet.
12. Samme Trøst de gav i Nøden
Over Trængsel, Skam og Spot,
Alle tre de gik i Døden
Gladelig for Livets Drot;
Med Johannes Kjærligheden
Gjennemgik den alt her neden.
13. Talrig blev den Helteskare
Under Korsets Banner hvidt,
Som, trods alskens Nød og Fare,
Tog for Kristus Kæmpeskridt;
Dog, som han, der os gjenløste,
Eget Blod de kun udøste.
14. Derfor saa' man klart ved Solen,
Om end Mund og Hjærte frøs,
Korsets Drot paa Kongestolen
Med en Livskraft mageløs,
Helten, som med hvide Kinder
Dødens Bleghed overvinder.
15. Hvem har Livskraft slig i Eje?
Hvem kan sprænge Dødens Baand?
Hvem Naturens Løb omdreje,
Uden Kjærlighedens Aand!
Hvad er Sandhed, om ej Ordet,
Som forgjæves kun blev jordet!
16. Hvem kan Riget overvinde,
Som kan Døden overstaa!

Hvem kan mer end Døden binde,
 Mere end ihjel os slaa!
 Underligt, at kun de færre
 Helst vil dø for Livets Herre!

96.

Stefan. *)

Mel. Tag det sorte Kors fra Graven.

1. Søde Jesus, Julens Fyrste,
 Spiret op af Jesse Rod!
 Vil man dog saa hastig tørste
 Efter dit og dines Blod!
 Vi i Gaar, blandt Englelyd,
 Sang din Fødsel ind med Fryd,
 Skal vi hyle nu og græde
 Og i Dag en Ligsang kvæde?
2. Efter du stod op af Døde,
 Stefan første Martyr blev,
 Han frivillig vilde bløde,
 Med sit Blod sin Tro beskrev;
 Han var frisk og uforfærd
 Til at føre Aandens Sværd,
 Stand holdt af de lærde ingen,
 Som med det han gik paa Klingen.
3. Falske Tungers Slangebrodde
 Hemmelig paa hannem stak,
 Og med Løgn ham undertraadde,
 Det blev al hans Gjernings Tak;
 De beløj ham mer og mer,
 Som saa tit i Verden sker:
 Herrens Lov og Kirkens Ære
 Skalkeskjul maa ofte være.

*) Kingos, lidt ændret.

4. Om end Englelys og Ære
 Skinner af hans Øjsten,
 Ville de dog Tænder skære,
 Til at knuse ham hans Ben;
 Han har Gud i Syn og Sind,
 Dybt han ser i Himlen ind,
 Raaber, mens de Øren stoppe:
 Jesus staar i Glans der oppe!
5. Dermed dømt han er til Døde,
 Herrens Glans er dem en Gru,
 Ud af Staden de ham støde,
 Op til Jesus staar hans Hu;
 Paa hans Hoved regner Sten,
 Gjør dog Hjærtet ingen Men,
 Frit det sig til Jesus vender:
 Tag min Sjæl i dine Hænder!
6. Der han vil til Døden blegne,
 Og har Munden fuld af Blod,
 Beder han Gud ej tilregne
 Dennem deres Syndeflod;
 Dermed han i Jesu Tro
 Sødt hensov i Fred og Ro.
 Jesus os den Naade sende,
 Saa vort Løb med Lyst at ende!

97.

Kammersvenden fra Morland.

Egen Melodi af J. P. E. Hartmann.

1. Der sad en Svend i Blaamænds Land,
 Saa tankefuld,
 Dèr blinker i det vaade Sand
 Det klare Guld;
 O! mon den Svend da sukker saa,
 Fordi han ej det Guld kan faa
 At eje og at raade?

2. O nej, o nej! til røden Guld
     Hans Hu ej staar,
 Af det er mangan Kiste fuld
     I Kongens Gaard,
 I Kamret tæt og tykt•de staa,
 Og Svenden, som mon sukke saa,
 Har Nøglen selv i Gjemme.

3. Hvad mon saa dybt den Kammersvend
     Da tænker paa?
 Hvorfor mon Øjet stirrer hen
     Mod Norden saa?
 Hvad har han Lyst at drage til
 Udi den Ørk saa vid og vild,
 Alt paa de øde Veje?

4. Hvad staar der i den gamle Bog
     For sære Ord?
 De mæle om en Dronnings Tog
     Saa højt i Nord,
 De tale om saa vís en Drot,
 De tale om saa stolt et Slot,
 Et Tempel uden Mage.

5. Den Kirke bygte Salomon
     Saa høj og prud,
 Af Cedertræ fra Libanon,
     Alt for sin Gud,
 Og gyldne Blomster lued dèr
 I Lampens gyldne Aftenskjær
 Hos gyldne Kerubimer.

6. Det læste alt den Kammersvend,
     Gav Agt derpaa,
 Og dybt han sukkede igjen:
     „Ak, er det saa!
 O, er der slig en Guders Gud,
 Da gik fra ham vor Aande ud,
 Og han gik os af Minde!

7. „Men ved det Tempel, i den Stad,
 Dèr mindes han;
 Jeg aldrig bli'r i Sindet glad
 I dette Land:
 Jeg vil, jeg skal, jeg maa dèr hen
 Jeg lære maa min Gud igjen
 At kjende og tilbede.“
8. For Dronningen nu stedes ind
 Den gjæve Mand,
 Og dybt bevæges hun i Sind,
 Saa taler han.
 Det svarer hun: „far vel! far hen!
 Tilbed den Gud! men kom igjen,
 Hans Skik mig at forkynde!“
9. Hvad skrider hist ad Vejen hen
 Saa sagtelig?
 Se, est du dér, du Kammersvend!
 Ja, det er dig:
 Du kjører jo slet ikke fast,
 Hvordan? har det nu ingen Hast,
 Og længes du ej længer?
10. Dit Ansigt fra Jerusalem
 I Syd er vendt;
 Saa er da du paa Farten hjem,
 Og Rejsen endt!
 Blevst du nu rolig, blevst du glad?
 Og lærte du i Davids Stad
 Den Guders Gud at kjende?
11. Er det endnu den samme Bog,
 Du læser paa?
 Nej, det er ikke Morlands Sprog,
 Kan jeg forstaa;
 Du læser højt med Andagt stor,
 Men det er ogsaa høje Ord,
 Det er profetisk Tale.

12. „Vor store Sot og Syndebyld,
 „Vor Kval han bar,
 „Han knusedes for vores Skyld
 „I Pine svar,
 „Og ved hans Angest Fred vi fandt,
 „Og Lægedom for os udrandt
 „Alt af hans dybe Vunder.
13. „Til Slagterbænk de forte ham
 „Som spage Faar,
 „Han stille var, som tavse Lam,
 „Naar Saxen gaar;
 „Hans Slægt er sær at tale om,
 „Og bort fra Angest og fra Dom,
 „Fra Verden han optoges“.
14. Hvem ganger hist den Vogn saa nær?
 Nu taler han:
 „Forstaar du, hvad du læser dèr,
 Du sorte Mand?“ —
 „Nej, det gaar over min Forstand;
 Men om du vil og om du kan,
 Udlæg mig da den Tale!
15. „Du ser mig ud saa from og klog,
 Som du var den,
 Der skrevet har den gamle Bog;
 Sid op, min Ven!
 Hvem mon Profeten tænkte paa?
 Mon om sig selv han taler saa,
 Hvad heller om en anden?“
16. O, hvilken vis og hellig Mand!
 O, hør en Gang,
 Hvor liflig han udlægge kan
 Hvert Sprog, hver Sang:
 Om Lovens Sværd og Dødens Braad,
 Om Faderens forborgne Raad,
 Om Herren til hans Ære!

17. O, Blaamand! hvilket herligt Skin
 Dit Øje har!
 Ej rodme kan din sorte Kind,
 Men glinser klar;
 Paa favre Ting vist Syn du fik,
 For Aandens Øje vist opgik
 En Sol i Østerlide.
18. Hvad mangan Konning og Profet
 Med stor Attraa
 Har stundet efter, men ej set,
 Du nu vist saa';
 Men hvad i Ørken vild og tom
 Endnu dit Øje leder om,
 Hvo kan vel det udgrunde?
19. Alt som en tørstig Vandringsmand
 Et Kildevæld
 Udspejde vil i gule Sand,
 I Dal, paa Fjæld,
 Saa spejder længselfuld og du;
 Ak, sluktes ej din Tørst endnu
 Af Livets søde Vande?
20. Hist springer ud saa klart et Væld
 Af hviden Sand,
 Den Blaamand raaber: „Held, o, Held!
 Se, hist er Vand;
 Stat stille, Hjul! og du Guds Mand!
 Mon noget mig forbyde kan
 At døbes i den Kilde?“
21. O, mærk end paa den vises Ord!
 Han svarer brat:
 „Hvis du af ganske Hjærte tror,
 Det er tilladt!“ —
 „O! ja, jeg tror, at Jesus Krist
 Er Guds, vor Faders Søn for vist,
 Og kom i Tidens Fylde.“

22. O, se, der staa de, Haand i Haand,
 De fromme to!
 Paa Fader, Søn og Hellig-Aand
 Har begge Tro;
 Den Blaamand druknes nu i Daab,
 Og, igjenfødt til saligt Haab,
 En Kristen han opstiger.
23. Hvi stirrer end du Kammersvend
 Paa Ørkens Sand?
 Hvad leder du nu om igjen?
 „Om den Guds Mand.
 Dog nej! det var en Engel vist,
 Og jeg en Gang skal se ham hist
 For Tronen i det høje.“
24. Nu ruller fort det runde Hjul
 Paa øde Vej,
 Og Morlands Søn paa Sanden gul
 Nu stirrer ej;
 Han stirrer til den Himmel blaa,
 Og længes efter, Syn at faa
 Paa Gud og paa sin Engel.
25. Far vel! far vel, du Kammersvend,
 I Jesu Navn!
 Din Engel møder du igjen
 I Himlens Havn;
 Den Aand, som drog ham til dig hen,
 Og bort saa tog ham brat igjen,
 Skal eder vist forsamle.
26. Han vil, o ja, han har jo alt
 Jer samlet hist:
 Vi sytten Hundred Aar har talt
 Paa Jorden vist,
 Mens du ved klaren Himmelsol
 Din Engel saa' paa Gyldenstol
 Blandt Frelserens Apostler.

98.

Kornelius.

Mel. I Vittenberg i Saxonland, af L. M. Lindeman.

1. „Du sande Gud! hør du min Bøn!

Saa vist jeg faar at vide,
Om det var din enbaarne Søn,
Som taalte Korsets Kvide!
Hvad skal jeg tro? mon det er sandt,
At Jesus Døden overvandt,
At i hans Navn din Aand udgaar,
Hvis Tid er Evighedens Aar?

Det er saa tungt at tvivle!“

2. Saa bad i Løn en Hedning from,
Og stirred mod det høje;
Med Svar i Hast Guds Engel kom,
Stod klarlig ham for Øje:
„Kornelius! din Bøn er hørt,
Din Armod har den rige rørt,
Stormægtig han, som du saa smaat,
Gjør efter Evne altid godt.

Det er saa tungt at tvivle.

3. „Send Bud til Simon Garvers Hus,
I Jaffa By ved Stranden!
Dér findes, langt fra Sus og Dus,
Apostelen, Gudsmanden,
Og Simon Peder er hans Navn,
Han viser Vej til Fredens Havn,
Han tale skal til dig et Ord,
Som skjænker Himmerig paa Jord.

Det er saa tungt at tvivle.“

4. Som sagt, saa gjort; en Pinsedag
Med Tungerne, som gløde,
Oprandt nu under Hedningtag,
Som Himlens Morgenrøde;

Kornelius og alle hans
 Fik Syn paa den enbaarnes Glans,
 Hvis Ord til os, som Almagts Bliv,
 Fra Slægt til Slægt er Aand og Liv.
 Vi af Guds Ord skal leve.

5. Thi brat i Jesu Kristi Navn
 Indtraadte Simon Peder,
 Han førte med sig Fredens Havn
 I Ordet: Fred med eder!
 Han bojed Knæ for Korsets Drot,
 Som drev med Død og Djævel Spot,
 Han sagde: tror og gjør som jeg!
 Da bli'r I Lys paa Livets Vej.
 Vi af Guds Ord skal leve.

6. Som Born de brat med Troens Haand
 Tog Ordet af Gudsmunden,
 Da faldt paa dem den Hellig-Aand,
 Som Sang paa Fugl i Lunden,
 Saa alle nu med Tunger ny
 De lofted Jesu Navn i Sky,
 Og priste højt den sande Gud
 For Himmeriges Julebud.
 Vi af Guds Ord skal leve.

7. O, Gud! du er endnu saa rig,
 Som i de første Dage,
 Og altid du dig selv er lig
 I Mildhed uden Mage;
 O, vis, du end er lige nær
 Hos dem, som ret har Sandhed kjær!
 Lad under deres lave Tag
 Oprinde brat en Pinsedag!
 Det er saa tungt at tvivle.

99.

Rent og urent.

Kan synges som: Med sin Alabasterkrukke.

1. Undervejs var til St. Peder
 Fra en Hedning Ord og Bud:
 Kom og lær mig, som jeg beder,
 Ret at tækkes Himlens Gud!
 Englerøst fra Klarhedsskyen
 Viste mig til Jødebyen,
 Og til dig om „Livets Ord“.
2. Peder tænkte: kun til Jøder
 Sendtes Daab og Kristendom,
 Maatte staaet som paa Gløder,
 Naar en Hedning bad derom,
 Havde Gud ej Sagen klaret,
 Naadens Rigdom aabenbaret,
 Skillerrummet revet ned.
3. Syn for Sagn i vaagne Drømme
 Peder fik fra Naadens Gud,
 Som kun nødig vil fordømme,
 Heller slette Synder ud,
 Gjerne alle Smerter dulme,
 Alle Gnisterne, som ulme,
 Puste op til Glædesild.
4. Peder saa' fra Skyen dale
 Ned en Kæmpedug snehvid,
 Hvori med og uden Hale
 Vrimled Fugle, Kryb og Kid,
 Rent og urent, sammenblandet,
 Mens det lod, fra Ord til andet:
 Rejs dig, Peder! slagt og æd!
5. Peder, om for Lovens Ære
 Og sin Læbes Hellighed,

Svared: langt fra mig det være
 Svinekjød at synke ned!
 Røsten dog, hans Dyd uænset,
 Svared kort: hvad Gud har rensset,
 Kom ej du og kald urent!

6. Trende Gange Dugen daled,
 Drogen atter op i Sky,
 Trende Gange Røsten taled
 Just de samme Ord paa ny;
 Peder faldt i Tanker dybe,
 Røsten, som ej kunde lyve,
 Tungt det faldt dog ham at tro.
7. Aanden af hans dybe Tanker
 Vakte ham med Spaadomsord:
 Bud her kommer, hør, det banker!
 Efter dig de gaa paa Spor,
 Tre dig kalde, véd at nævne,
 Selv jeg her dem satte Stævne,
 Følg dem uden Knur og Tvivl!
8. Lovens Aag blev sønderknuset
 Af Guds Aand med Naadens Ord,
 Daaben kom til Hedninghuset,
 Dækket dèr blev Herrens Bord,
 I Guds-Ordets Vandbad rensset,
 Rent er, Mose-Lov uænset,
 Alt, hvad Gud med Ord har skabt.
9. Vov da, Hjærte, vov det, Tunge,
 Hedningbaarne, som vi véd,
 Højt dit Gudskelov at sjunge
 For Guds store Miskundhed!
 Kalder under Nørrelide
 Kun Guds Engle Alfer hvide,
 Paradiset Gladhjems Vang!
10. Eders gyldne BARNEDRØMME
 Lad ej kaldes Løgn og Tant!

Alle Rørelserne ømme
 Ved, hvad Hjærtet kalder sandt,
 Hjærtesorger, Hjærtens Glæder,
 Renere end Munkesæder
 Tvætter Gud i Naadens Bad.

11. Lægges Hjærtet, lægges Livet,
 Folkets Aand og Tungens Maal,
 Som af Gud de os er givet,
 I den gyldne Offerskaal:
 Trods al deres Lak og Lyde,
 Ej sit Værk vil Gud forskyde,
 Han gjør alting godt igjen.

12. Naar med Tro vi os tilegner
 Ordet, som til os det lød,
 Synd ej Herren os tilregner,
 Men sin Dyd og Heltedød;
 Os paa Hjærte Aanden falder,
 Som i Naadens gyldne Alder:
 Nyaarsdagens Morgengry.

100.

Antiokia.

Egen Melodi af C. Barnekow.

1. Der ligger en Stad i det tyrkiske Land,
 Som Kristne bør ej at forglemme,
 Dèr fra gik vor Tro over bølgende Strand,
 Og dèr har vort Kristennavn hjemme;
 Den Stad ligger dejlig og svinger sig op
 Ad Bjærget, fra Floden til Borgen paa Top,
 Afbilder, hvad Kristne skal gjøre.
2. Ja, saa er den bygget, den hellige Stad,
 Som Gud kalder Byen paa Bjærget,
 Som Floden gjør frugtbar og vandrig og glad,
 Som Aanden med Almagt har værget;

- Som Taarnet paa Tind ligger Huset paa Hald,
 Der synes at hælde og true med Fald,
 Men trodser dog Helvedes Porte,
3. Den hellige Stad med sin Love i Skjold,
 Og Vægtere, som ikke slumme,
 Ej vindes med List og ej tages med Vold
 Af Fjenderne mange og grumme;
 Den tæller nu godt atten Hundrede Aar
 Og lovsynger ham, der i Dag som i Gaar
 Kan Doden og Djævelen tvinge.
4. Vor Hjælm er vort Haab, og vort Skjold er vor Tro,
 Guds Ord baade Sværdet og Luren,
 Vor Bøn i den enbaarnes Navn er vor Bro,
 Taalmodighed kalde vi Muren,
 Vor Daab er vor Flod, ja, vor Nilstrom saa fin,
 Paa Bordet vi fattes ej Brod eller Vin,
 Saa trodse vi Hungerens Plage.
5. Lad Vittighed spille og glimre paa Skjold!
 Vort Skjold slukker gløende Pile;
 Lad Grumheden rase mod Lavgårde-Vold!
 Som Engle dens Murtinder smile;
 Lad Hjælmen nedsænkes til Storhavets Bund!
 Ja, lad den nedmanes til Helvedes Grund!
 Den himler dog ikke des mindre.
6. O, hvem kan vel dove det lynende Sværd!
 Det klinger, saa Skyerne brage;
 Og hvem kan vel slaa den usynlige Hær,
 Der kæmper for os alle Dage!
 Ja, hvem er hans Lige i Styrke og Mod,
 Som troner i Himlen, til under hans Fod
 Af Fjenderne lægges den sidste!
7. Besmitte kan Tyrker den dejlige Stad,
 Hvor Kristendom havde sin Vugge,
 Men aldrig for Grumhed, for Haan eller Had,
 Dog „Byen paa Bjærget“ skal bukke;

Vor Tro og vort Haab, med Guds levende Ord,
Trods Helvedes Porte, skal trone paa Jord,
Til Himmerigs Porte oplades.

101.

St. Peders Fængsling.

Egen Melodi af L. M. Lindeman.

1. Sankt Peder han ligger i Bolt og Jærn,
Det er stor Ynk og Kvide,
I Morgen Herodes ham fører ud,
For Jesu Navn at lide.
2. Den Tidende løber fra Hus til Hus,
Hvor kristne Folk er inde,
Da samles de alle i Jesu Navn
Til Bøn, med Sorg i Sinde.
3. I Fængselet rolig Sankt Peder sov,
Guds Fred var i hans Hjærte,
Han vaagnede op ved et Venneklap
Og saa' en maanelys Kjærte.
4. Det var en Guds Engel, ham vakte saa,
Og tændte Lys der inde,
Og næppe han sagde: stat op i Hast!
Før Lænken brast som Tvinde.
5. Guds Engel han sagde: bind Saaler paa!
Bælt op om dine Lænder!
Kast om dig din Kappe, og følg mig brat!
Og gak, hvor Gud dig sender!
6. Sankt Peder han laa mellem Stridsmænd to,
De sov som Kampestene,
Men Porte og Døre sprang alle op,
Saa let som Løv paa Grene.

7. Saa op og saa i gik den Fæstningsport
Med Skodder og med Stænger;
Guds Engel han havde nu gjort sin Flid,
Blev ej til Syn længer.
8. Sankt Peder han tænkte, det var et Syn,
Endskjønt han gik paa Gaden;
Omsider af Drømmen han kom dog ud,
Og saa', han stod i Staden.
9. Saa gik han til Brødrenes Bedehus,
Om de var dèr at finde:
Han bankede paa i den stille Nat,
Det hørtès brat der inde.
10. Den Pigelil Rose, hun spurgte bly:
Hvem banker paa saa silde?
Sankt Peder han svared: luk du kun op!
For jeg vil ingen ilde.
11. Hun lukked ej op, thi hun blev saa glad,
Det hende gik ad Glemme,
Tilbage hun hastet med den Besked:
Det er St. Peders Stemme!
12. Det tyktes dem alle for underfuldt,
Saa tvivle Troens Helte,
De gættede paa: med Sankt Peders Røst
Hans Død en Engel meldte.
13. Sankt Peder han naade dog ind til sidst,
Da blev de alle glade,
Og takkede Herren, som tændte Lys
Langt bedre, end de bade.
14. Sankt Peder gik manget et modigt Fjed,
Med Fredens Ord paa Tunge,
Og saa med Guds Engle til Paradis,
I Mag Guds Pris at sjunge.

15. Det himmelske Lys i den mørke Vraa,
Guds Engels Røst den blide,
Omskinne, husvale hver kristen Sjæl
I Fængsels Baand og Kvide!

102.

Johannes' Aabenbaring.

1. Johannes var Vor-Herres Ven,
Han havde store Syner,
Ej som de vel kan times end,
Naar det i Sjælen lyner,
Men som, naar, Herrens Hjærte næst,
I Himmerig man er til Gjæst,
Har dog i Støvet hjemme.
2. Johannes var en gammel Mand,
Sin Herre tro til Døden,
Forvíst af en latinsk Tyran,
Men ej forladt i Nøden;
Det nu som fordem var hans Lyst
At hvile ved Vor-Herres Bryst,
Det var hans Lod i Aanden.
3. Det var en Søndag, som han sad
Paa Holmen gold og øde,
Og sagtens højt til Herren bad
For levende og døde:
Da rykte, som Vor-Herres Ven,
Til Paradis ham Aanden hen,
At se Guds Underværker.
4. Dèr saa' han, som han har fortalt,
Det Syn, nu Verden vrager,
Grandgivelig, og fremfor alt
Syv gyldne Lysestager,

Og mellem dem, med Isse hvid,
 I Præstekjortel vingesid,
 Den Herre, godt han kjendte.

5. Hans Haar var, som nyfalden Sne
 Paa Bjærgetop man skuer,
 Hans Øjne var for Stov at se
 Som klare Offerluer,
 Hans Livgjord var som Guldet rød,
 Hans Fodder var som Malm i Glød,
 Hans Røst som Havets Brusen.
6. Hans Aasyn var som Solens Glans,
 Naar højt den staar paa Bue,
 Et Sværd udgik af Munden hans,
 Forfærdeligt at skue,
 Tveægget var det Sværd og hvast,
 Og i sin højre Haand saa fast
 Syv Stjærner holdt den store.
7. Johannes daaned som en død,
 Enddog han var i Aanden,
 Til over ham en Stemme lød,
 Med Tryk af Højrehaanden:
 Frygt ej, thi jeg er Først og Sidst,
 Og lever, trods min Dod, for vist
 Evindeligt, ja, Amen!
8. Jeg Nøglen har til Grav og Hel;
 Skriv op, hvad du mon skue:
 Uvordne Gjæringer saa vel
 Som hvad alt ses paa Tue,
 Om Lysestagerne af Guld
 Og om Syvstjærnen underfuld,
 Jeg holder i min højre!
9. De Lysestager syv, du saa',
 Det er syv Menigheder,
 Og Stjærnerne, jeg holder paa,

Til hver af dem en Leder;
 Stat op i Hast, tag Pennen fat,
 Og skriv saa til hver Engel brat
 Et Brev, som jeg tilsiger!

10. Johannes skrev da Breve syv,
 Saa tunge og saa lette,
 I Fred for hver en Tanketyv,
 For Kristne paa at gætte,
 Til Enden kroner Herrens Værk,
 Og viser, han er ene stærk,
 Som fælder Falskeblakken.
11. Paa Antikrist og Babels Fald
 De fleste vilde grunde,
 Og Tusendaarets Gyldental
 Udregne, om de kunde:
 Paa Brevene kun gætted faa,
 Skjønt Kirkefolk dog vide maa,
 Hvor Alterlyset brændte.
12. Jeg mener, det er ligefrem:
 Den første Lysestage
 Var Kirken i Jerusalem,
 Der sank i Grus saa fage,
 Men skal en Gang ved Livets Flod
 Dog vist for Bane fange Bod
 Som Templet i Guds Have.
13. Den anden let som Himlens Vogn,
 Mig tykkes, er at kjende:
 Thi end det græske Kirkesogn
 Er til, trods sin Elende:
 Bar længe falske Jøders Aag,
 Men taalte ondt og trode dog,
 Skal ej sin Krone miste.
14. Den tredje er og klarlig Rom;
 Thi det kan aldrig glippe,
 At Satans Stol med Pavedom

Stod dèr paa Kirkeklippe:
 Dèr dages mellem Helgenben
 Vel ogsaa snart den hvide Sten,
 Naar Afgudsaltret styrter.

15. Den fjerde staar med Spørgsmaalstegn,
 Saa derpaa maa man gætte;
 Det høje Spir i Bølgehegn
 Er sikkert dog det rette:
 I Folkelivets høje Sø
 Stod klarlig over Anguls Ø
 Nykirkens Morgenstjerne.
16. Den femte har til Kjendingsnavn
 Den levende i Graven,
 Og det er Luthers Fødestavn,
 Med Lys i Dødninghaven:
 Det hørte dèr blev hartad glemt,
 Men huskes dog igjen bestemt,
 Naar Kirkeanden vaagner.
17. Kun Seer-Pen kan skrive ret
 Om de uvordne Dage,
 Men sikkert ser dog vores Æt
 Den sjette Lysestage,
 Ja, ser den aabne Kirkedør
 Og Kongens Nøgel, aldrig for
 Til Labyrinten funden.
18. Den syvende sig dolger end,
 Er klarlig dog den sidste:
 Da banker paa hos lunkne Ven
 Han, som ej sit vil miste,
 Da holdes Nadver under Sky
 En Time kun før Morgengry
 I Guds vor Faders Rige.

103.

Kong Agger i Edessa.*)

Mel. Vor Alderdoms Trøst og Støttestav, af C. Barnekow.

1. Der sad en Drot ved Evfrats Rand
I Jesu Kristi Dage,
Han ejed kun et lille Land
Og bar paa Sygdomsplage;
Men Kongehjærtet ejegodt
Sad højere hos ingen Drot,
Undtagen hos Vor-Herre.
2. Kong Agger i Edessa-By,
Som var hans Kongesæde,
Han hørte den enbaarnes Ry,
Og det med Hjærtens Glæde:
Hans Ros, som vidste gyldne Raad
For hver en Sot, for Suk og Graad,
Det gjorde godt alt sammen.
3. Til Jødeland da skikked ud,
Med Brev og Segt tillige,
Kong Agger sine visse Bud,
Stormesteren at sige:
Kong Agger tror, du er Guds Søn,
Han skikker Bud og beder Bøn,
Som det sig bør, derefter.
4. Han ydmyg bad Vor-Herre om,
Han vilde sig umage
Af Kjærlighed med Lægedom
For Kongens Sygdomsplage,
Og siden, om han syntes saa,
Sin Bopæl i hans Stad opslaa
Som Kongens Ven med Ære.

---

*) Edessa havde omtrent samme Beliggenhed som nu Orfa og blev paa det store Korstog indtagen tillige med Antiokia og Jerusalem.

5. Vor-Herre horte mildt derpaa
Og skikked Bud tilbage:
Tror du paa mig, du aldrig saa',
Hilsæl dig alle Dage!
Og sandt er det: jeg kom til Jord,
At troes bedst paa mine Ord
Af dem, der ser mig ikke.
6. Det er min Lyst, det er mit Kald,
Hvortil jeg mig lod sende,
Min her begyndte Gjerning al
At fremme og fuldende;
Men, naar jeg tager hjem igjen,
Jeg sender dig en fuldtro Ven
Med Lægedom til Livet.
7. Og da Vor-Herre, paa sit Ord
Opstanden fra de døde,
Forherliget til Himmels før
Med Jordens Førstegrøde,
Taddæus vandred paa sin Fod
Til Byen ved den store Flod,
Paa Jesu Kristi Vegne.
8. Han hilste Kongen fra sin Drot,
Borttog hans Sygdomsplage,
Og talte „Livets Ord“ saa godt
De lange Sommerdage,
At ved Vor-Herres „Tro og Daab“
De fik Guds Fred og Livets Haab,
Som dertil laante Øre.
9. Ja, just det samme „Troens Ord“,
Som alle vi bekjende
Ved Aandens Bad, i Syd og Nord
Og saa til Verdens Ende,
Fra Jordan til Edessa lod:
Om Herrens Guddom, Kors og Dod,
Opstandelsen og Dommen.

10. Det er en yndig lille Fugl
 Fra Troens Barnedage,
 Ved Evfrat klækket ud i Skjul
 Og skrinlagt i en Sage; *)
 Men lev nu paa vor Tunge op,
 Du lille Fugl! Til Bjærgets Top
 Flyv frit i Jesus-Navnet!

104.

Polykarp.

Kan synges som: Alt paa den vilde Hede.

1. Der var en gammel Hyrde
 For Herrens Folkehjerd,
 Han bar med Graahaarskrone
 Halvfemsindstye Aar.
2. Hans Tro var som en Klippe,
 Hans Haab som Lærken graa,
 Hans Kjærlighed som Havet
 Med klare Vande blaa.
3. Hans Tale var som Floden,
 Der vander Hede gold,
 Saa Grøde den kan give
 Med Frugter mangefold.
4. Hans Navn er og derefter,
 Det staar i Livets Bog,
 Hans Navn er „den frugtbare“
 Paa alle Jordens Sprog.

---

*) Det var i Konstantin den stores Dage, at Biskop Evseb i Arkivet fandt en Opskrift paa Syrisk af dette trohjærtige og højst mærkværdige Oldsagn, som han indrykkede i sin Kirkehistorie, hvor det endnu findes.

5. Den gamle gik i Ilden
For Jesu Navn og Tro,
Som Engle gaa til Hvile
Med Himlens Fred og Ro.
6. Han var slet ikke bunden
Om Haand og ej om Fod,
Men frit, som han bekjendte,
Han mellem Luer stod.
7. Han folded sine Hænder
Og takkede sin Gud,
Som Kalken med hans Frelser
Ham gav at tomme ud.
8. Ham gav de røde Luer
En ægte Straalekrans;
Kun Stefans Martyrkrone
Kan overstraale hans.
9. Han var den sidste Hyrde
Af apostolisk Art;
Den sorgelige Ære
Gid han maa tabe snart!
10. Det er de gode Hyrder
Paa denne Verdens Ø,
Som leve kun i Herren,
Og vil for Hjorden dø.

105.

Konstantin den store.

Mel. Herrens Hus var lagt i Støvet.

1. Purpurkaaben, tit opfarvet
I sin Bærers Hjærteblod,
Immer ranet, sjælden arvet,
Nemt itu sig rive lod;

- Den paa ny at sammenstykke,
Dertil hørte Magt og Lykke.
2. Kjæden mellem Jord og Himmel
Knyttet er med lønlig Kunst,
Hos en broget Gudevrimmel
Søgte mange den omsonst,
Og dog kun med Himlens Naade
Mand kan over Muldet raade.
  3. Hvem der smile kan ad Døden,
Ham har Himlen smilet til,
Og som Sol i Aftenrøden
Daledede min Fader mild,
Rakte mig, med Favnen aaben,
Rørt, sin Flig af Purpurkaaben.
  4. Derfor, da mod arge Trolde
Det ved Verdens Hovedstad
Gjaldt om Stand og Stik at holde,
Til min Faders Gud jeg bad:
Du i Løn, som raader ene,
Raad og Lykke mig forlene!
  5. Solen daled for mit Øje,
Sælsomt Straalerne sig brød
Til et Jærtegn i det høje,
Som det sejrende betød;
Vanskelig dog var at finde
Vejen til i det at vinde.
  6. Natten kom, og Søvnens endte
Langt, forgjæves Hovedbrud,
Drømmen Lys i Mørket tændte,
Til mig kom de kristnes Gud,
Sagde: se, til Sejer danner
I din Haand jeg Korsets Banner!
  7. Solen steg paa Himlens Bue,
Haand paa Værket var ej sen,

Brat der blev i Kors at skue
 Røden Guld med Ædelsten,
 Hvor paa Lykkens Løbebane
 Lofted sig min Purpurfane.

8. Trolde sank, og Kæmper bæved
 For det store Himmeltegn,
 Brat sig Verdenstronen hæved
 Under mig med Englehegn,
 Rifterne i Purpurkaaben
 Dækkede mit Straalevaaben.
9. Som den første kristne Kejser,
 Er udødeligt mit Navn,
 Mens Konstantinopel knejser
 Over Masteskov i Havn,
 Ja, saa længe Korset danner
 Under Sky et Sejersbanner.
10. Hvem der smile kan ad Døden,
 Ham har Himlen smilet til,
 Og som Sol i Aftenrøden
 Lukked jeg mit Øje mild,
 Da med Ktistentøj i Daaben
 Jeg ombytted Purpurkaaben.
11. Stridig Ordets Strømme rinde
 Gjennem Sekler ved min Grav,
 Immer tvistes om mit Minde
 Kristendom og Hedenskab;
 Men hvad hos mig vandt omsider,
 Sejerrig for Kronen strider.

106.

Anglerne.

Egen Melodi af L. M. Lindeman.

1. Der ligger en Ø i Vesterhav,
 Dens Rygte det gaar saa vide,

Som Snækker med Ror gaar over Stav
Og monne for Anker ride.

2. Indbyggerne hedde Engelskmænd,
Dem kjender selv Hottentotter,
I gamle Dage, det mindes end,
De kaldte dem Angler og Skotter.
3. Fra Jyllands Kyster og Danmarks Ø'r
Kom Angler ad Kjølens Veje,
Gav Bretland et Navn, som aldrig dør,
Indtog det til Arv og Eje.
4. Det var den stolteste Kæmpetropp,
Som Aareslag holdt paa Vove,
Som Ild der var i fra Taa til Top,
Som lytted til Fugl i Skove.
5. De Hedninger var med Aand og Ord,
Med Løven til Skjoldemærke,
Om Asa-Odin og Age-Tor
Var Drømmene af de stærke.
6. Det bedste dem undte Himlens Gud,
De skulde hans Naade kjende,
Han sendte fra Rom dem Julebud,
At bære til Verdens Ende.
7. Han sendte dem Daab og Kristendom
I Mahomeds første Dage;
Gregor den store var Bisp i Rom,
Tolv Hundrede Aar tilbage.
8. Og Højsangen om den ædle Gjæst,
Som daled med Jul til Jorden,
Bevæged selv Odins Offerpræst,
Den askegraa Kæf i Norden.
9. Han grundede, til hans Haar blev graat,
Paa Valhal og saa paa Gimle,

- Men sandede nu, det var dog godt,
Med vissere Haab at himle.
10. Han fattede Tro paa hviden Krist
Og trøstede sig ved Daaben;
Og sikkert en Gang vi se det hist,
At Himmelen stod ham aaben.
11. Med ham ginge Folk i Tusendtal
Til Daaben og saa til Kirke,
Og Angleren, som en Munkeskjald,
Han bygged et Englevirke.
12. Fra Øen udgik et Julebud
Til Saxland og til vort Norden,
Saa mangan god Munk tog med sig Gud,
Og skabte saa nyt paa Jorden.
13. Da skabtes den nye Kristenhed,
Som nu vel er gammel vorden,
Men synker dog ingenlunde ned
Med os udi Kirkegaarden.
14. Fra Munkelivs-Bur, i Luthers Spor,
Med Lederen paa det jævne,
Til Gudsordets Hus og Herrens Bord
Vi stile nu frit og stævne.
15. Dør mødes med Guds Apostler vi
Og Himmels Helteskare,
Da styrker os Aanden godt deri,
Med dem vi til Himmels fare.
16. Thi kalde vi nu med Mund og Pen
De Angler i Kristenheden
Guds Ords og Vor-Herres Færgemænd
Fra Vesten til Nørreleden.

107.

Kong Edvin.

Egen Melodi af L. M. Lindeman.

1. Jeg førte ret et Kongeliv
I York, mit Herresæde,
Og Ædelborg, min Ægteviv,
Hun var min Hjærtens Glæde.
2. Hun kom fra Syd, hun kom fra Kent,
Med Bisp og Bog i Følge,
Og aldrig kunde jeg det nænt,
Sin Tro hun skulde dølge.
3. Tro hvad du vil! vær mig kun tro!
Elsk lidt mig, elsk mig længe!
Det var vor Tale, begge to,
Hvor Blomster gro i Enge.
4. Mig huged Nordens lyse Haab
Om Valhal og om Gimle,
Jeg tvivled om, de kristnes Daab
Gav Kæmper bedre Himle.
5. Jeg sad en Gang, som før saa tit,
Og tænkte paa det bedste,
Min Tanke fløj som Fuglen vidt,
Men kunde Fod ej fæste.
6. Min Dronnings Bisp, han hed Pavlin,
Sad hos i Aftenstunden,
Han lagde Haand paa Isse min
Og spurgte mig om Grunden.
7. Jeg sank i Knæ, som rørt af Lyn,
Thi mange Aar tilbage
Mig timedes et Drømmesyn
I Ungdoms Prøvedage.

7. En Flygtning var jeg da om Land,
Forjaget og forvildet,
Fortvivlende paa Gravens Rand,
I Falskheds Snarer hildet.
8. Da stod der som en himmelsk Aand
En Nat for mig i Drømme,
Han lagde paa min Isse Haand
Og førte Taler ømme.
9. Han sagde: Liv og Lykke stor
Dig venter end til visse;
Men tro saa Manden paa hans Ord,
Med Haanden paa din Isse!
10. Saadan kom Daab og Kristendom
Til disse Landemærker,
Og aldrig mer jeg tvivler om,
De gjør jo Underværker.
11. Den gamle Kæf, min Offerpræst,
En Lysalf lig fra Gimle,
Svang op sig paa den høje Hest
Og red til Kristnes Himle.

108.

Villibrod.

Mel. Alle Kristne Fødselsdag, af L. M. Lindeman; eller:
Blomstre som en Rosengaard, af J. P. E. Hartmann.

1. I de dybe Hjærters Tid,
Som sig vel mon somme,
Mangen Moder blød og strid
Havde stærke Drømme,
Ingen stærkere end hun,
Som fik Maanen i sin Mund,
Solskin i sit Hjærte.

2. Det var Moderen til ham,
Som først over Vove
Bragte Lyset uden Bram
Til de danske Skove,
Planted kjæk sin Hyrdestav
Ved det vilde Vesterhav,
Mellem Fiskerlejer.
3. Villibroed var Hyrdens Navn,
Spire til Godvilje,
Spire i vor Fødestavn
Til en Pinselilje,
Han kom fra Nord-Humberland,
Fra de stærke Drømmes Strand,
Storværks Vinterleje.
4. Mens han end i Skjulet laa
Under Moders Hjærte,
Hun i Søndagsdrømme saa'
Nattehimplens Kjærte:
Saa' Fuldmaanen klar og rund,
Hende brat den fløj i Mund
Ved et sært Guds-Under.
5. Da fik Øjne indad til
Flux den fromme Kvinde,
En Oplysning klar og mild
Mærked hun der inde:
Hvordan hun var skabt, hun saa',
Og hvad under Hjærtet laa,
Rørte sig i Live.
6. Det gik over al Forstand,
Faldt dog stærkt paa Sinde,
Hun gik til en hellig Mand,
Glimt af Lys at finde,
Bad ham, som en Moder om,
Hvis han kunde, hendes Drøm
Aandelig at klare.

7. Fosteret, du bær i Lon,
Sagde Enkemanden*),
Vorder sikkerlig en Søn,
Født til Lærestanden,
Og med ham, jeg gætter paa,
Himmellyset klare maa
Hjærtets Lønligheder.
8. Villibroð, saa kjæk og mild,
Som Guds Læresvende,
Brændte af en hellig Ild,
Herren at bekjende,
Planted først hinsides Hav
Lykkelig sin Hyrdestav
Midt i Friser-Landet.
9. Han som Morgenhanen gol
Over Nørreleden,
Utrekt bar hans Bispestol,
Bispen bar Gudsfreden;
Hammer-Karl han kjendte godt,
Døbte til en Frankedrot
Karl den stores Fader.
10. Heltemodig gjæsted han
Dejligst Vang og Vænge,
Døbte og paa Helgoland
Tylvt af danske Dreng,
Døbte da vel sagtens med
Ungvins Søn fra Sigersted,
Sigvald, til en Helgen.
11. Saa Guds Børn et Moderskjød
Vandt i Nørreleden,
Nærmest Hvilen deri nød
Saxer-Menigheden:

---

*) Da dette gode danske Ord efter sin S sammensætning betyder „Ene-Manden“, burde vi altid bruge det for „Eremit“.

Efter Lovesovnen lang
Morten Luther bold opsprang,
Himmellysets Kæmpe.

12. Dèr fra Lyset til os bar
Paa de varme Tunger,
Med den hellige Ansgar,
Luthers Løveunger;
Som en Maane i vor Mund
Skinner nu til Hjærtens Grund
Klarlig Himmellyset.
13. For et stort Oplysningsværk
Villibroð brød Isen,
Vinfred var en Paveklerk,
Sneg sig kun til Prisen;
Karl den store med sit Sværd
Himmellysets Herrefærd
Hemmed kun og skæmmed.
14. Himmellys i Frihedsluft
Blusser kun og brænder,
Ofrene med Rosenduft
Kjærlighed kun tænder;
Og Oplysning kun med Tro
Kan i Hjærtet sammen bo
Under Frihedsloven.
15. Ægte Lys i Folkevang
Aarle maa og silde
Efter Hjærtets Tarv og Trang
Klare Livets Kilde;
Deraf kom den lyse Drøm,
Deraf lysner Livets Strøm
Blidt i Aftenstunden.

109.

Ebbe og Harald Klak.

Mel. Hos Fyrsterne sad tæt i Ring, af L. M. Lindeman.

1. Der er saa bredt et Land bag Rhin
I Vest paa Franker-Siden,
Dèr sad en Drot saa favr og fin,
Det var i Lodbrogs-Tiden;
Ja, Kejser var han, som jeg véd,
Og Karl han var, alt som han hed
For Hat, for Spir og Krone.
2. Han gik saa frank, han gik saa fri
Alt over Alpefjelde,
Og tvang det sjunkne Lombardi
Alt under Frankevælde;
Han gik i Øst og Vest og Nord,
Og vilden Saxer, stolten Mor
Sig maatte for ham bøje.
3. Kun Skygge er al Verdens Glans,
Dens Ros kun Lyd af Bjælde,
Og fra den bitre Dødningdans
Ej frier Byrd og Vælde;
Den Kejser og, saa stolt og stor,
Hensmulrede i sorten Jord,
Thi Mand er Muldets Frænde.
4. Den Gang det over Lande lød
Alt under Suk og Klage:
Karolus-Magnus han er død,
Den Kejser uden Mage,
Da lød det som et Tordenskrald
Alt for en Munk i Klosterhal;
Men hvad vil det vel sige?
5. Ja, det var ingen Munk engang,
Men kun en Smaadreng liden,

- Dog i hans Øren hart det klang
 Og hult og hele Tiden:
 „Kun Skygge er al Verdens Glans,
 Og Enden er en Døgningdans“.
 Véd I, hvad det vil sige?
6. Mon det kan skaffe Franken Fred,
 Mon det kan hjælpe Frisen,
 Hvad kommer det Normannen ved,
 Og hvad skal det i Visen:
 At hist i Korvej-Klostret gøs
 Og græd en liden Munkeknøs,
 Knap tretten Vintre gammel?
7. Lad sidde ham, den Knøs, i Fred,
 Til han er ret udtunget!
 Gud glæd hans Sjæl i Evighed
 For Messen, han har sjunget!
 Ja, Franken skal med Frisen vist,
 Men dog Normannen først og sidst,
 Hos Gud ham ihukomme.
8. Hr. Ebbe sad med Bispestav
 Til Rheims i Vesterleden,
 Ham græmmede det Hedenskab
 Saa nær ved Kristenheden:
 Han saa' de danske Hedningbud
 I Kejsergaard gaa ind og ud,
 Det gik ham nær til Hjærte.
9. Saa tung da blev den Stav i Haand,
 Og Kaaben var til Byrde,
 Han hørte Røsten i sin Aand:
 Du kalder dig en Hyrde!
 Men Hyrden god i Ørken gaar,
 At lede op det tabte Faar
 Og sanke det til Hjorden.
10. Da blev saa let den Hyrdestav,
 Og Ebbe flux med Glæde

- Den tunge Kaabe kasted af
 Og gik med Stav fra Sæde:
 En bedre Byrde haabed han
 At hente i det Hedningland
 Og til Guds Alter bære.
11. Saa vandred ud den Biskop from,
 At grunde Nordens Kirke,
 Han gik saa vidt, han gik til Rom,
 Han gik til Dancvirke;
 Med Pavebrev og Kejserbud
 Han gik i Nord, han gik med Gud,
 Med Hedninger i Følge.
12. Der stod en Borg ved Rhinaabred,
 Der maatte Marmelstene
 Fra Rom og fra Ravenna med
 Sig til en Hal forene,
 Ja, til saa stolt et Kejserslot,
 At favne dør en Frankedrot
 Alt under Kejserkrone.
13. Der randt en Gang et Timeglas,
 Det synes nu udrundet,
 Da hvert et kongeligt Palads
 Med Kirken var forbundet;
 Og ved den Kejserborg saa prud
 Der stod et Hus for Himlens Gud.
 Ja, til hans Ord og Ære.
14. Karolus med sin store Magt
 Og med sin brede Krone
 Holdt Engle for den bedste Vagt
 Om Borg og Land og Trone;
 Thi havde han den Kirke hvalvt,
 Og Engelheim blev Borgen kaldt,
 Dør dvæled han saa gjærne.
15. Og det var Kejser Ludvig spag,
 Han Borgen skulde gjæste,

- At sidde dèr paa Herredag
 Med Riddere og Præste;
 Og det var Ebbe med sin Stav,
 Han kom fra Danmarks Hedenskab
 Med Tidender saa gode.
16. Han bød: Guds Fred! han bød: god Dag!
 Og det med Hjærtens Glæde,
 Han talte til den Kejser spag:
 O, stat nu op af Sæde!
 Et Barn er født i Betlehem,
 Thi glæde sig Jerusalem,
 Halleluja istemme!
17. Halleluja! ja, Gud ske Lov,
 Som med mig vilde være,
 Saa fra den dunkle Daneskov
 Kjærminder jeg kan bære!
 Han plantet har en Eg saa prud
 I Skoven dèr, hvis Hjærteskud
 I Skyen skal opvoxe.
18. Han plantet har saa fin en Bøg,
 Den faar saa fast et Stade,
 At ej, før Hav opgaar i Røg,
 Den fælder sine Blade,
 Og i dens Grene Himlens Fugl
 Skal Rede bygge, finde Skjul,
 Sin Røst i Sang opløfte.
19. Alt mangeln Sjøel af Satans Vold
 Er vunden til Guds Rige,
 Med Viv og Søn Kong Heriold
 Nu vindes vist tillige;
 Et Barn er født i Betlehem,
 Og fort sin Kaas til Englehjem
 Kong Heriold mon stile.
20. Det hørte alt den Kejser spag,
 Det Ord han maatte lide,

- Og det var efter Valborgs Dag,
 Og nær ved Pinsetide,
 Den Kejsler fór fra By til By,
 Og Ranken stod saa grøn og bly,
 Og Fuglen sang paa Kviste.
21. Den Kejsler stod i Borgen sin,
 Han saa' fra højen Svale
 Alt under hvide Sejl paa Rhin
 De gyldne Stavne prale,
 Og under Sejl i Lofting stod
 Som Harald nu saa fredegod
 Den gamle Holger Danske.
22. Og der blev talt saa mangt et Ord
 Med Blide og med Lempe,
 Til Kongen og hans Mænd fra Nord,
 Saa mangel ærlig Kæmpe;
 Og Talen gik saa længe om,
 At Harald tog ved Kristendom,
 Og Kæmperne tillige.
23. Det var for vist en Højtidsgang,
 Der Mænd fra Danevirke
 Gik under Sang og Klokkeklang
 I Engelheim til Kirke;
 De kasted Odins Kjortel graa,
 Og Korselin de toge paa,
 Ja, Kristentojet hvide.
24. Og Ludvig holdt Kong Heriold
 Alt under Daabens Naade,
 Og Luther holdt hans Son saa bold,
 Det er en venlig Gaade,
 Og Judit holdt den Dronning fin
 Alt under Guld og klare Lin,
 Vor Gud saa vil vi love.
25. Det er saa underligt et Sprog,
 Hun har, den Danesage,

Hun i Enfoldighed er klog
 Paa ny og gamle Dage;
 Selv naar hun drager udenlands,
 Hun bejler kun til Hjemmets Krans
 Af blaalige Kjærminder.

26. Saa tak da for de gamle Aar,
 O, Land, den evig høje!
 Ja, tak for sære Vemodskaar,
 For Taaren i dit Øje,
 For Sorgen, han i Hjærte god
 Den Munkekno ved Kejserdød
 I Korvejs fjærne Celle!
27. Ja, mærk, o, kjære Fædreland,
 Den Tale uforblommet!
 Alt længe havde vilden Strand
 Din Gravhøj overskummet,
 Begravet i sit Svælg hos Skjold
 Alt Danefæ fra Hedenold,
 Varst du ej korset vorden.
28. Og aldrig da den Fuglerøst
 Var hørt fra Bøgens Grene,
 Som aander Liv i gamle Bryst,
 Bevæger haarde Stene:
 Den Fløjtelyd saa vemodssød
 Om Signes og om Habors Død,
 Om tusende Kjærminder.
29. Saa lyt da under hvide Lin,
 O, Moder! til min Tale
 Om den Apostel favr og fin,
 Som vilde dig husvale:
 Som korsede i Jesu Navn
 Din knakte, hartad sjunkne Stavn,
 Saa end paa Hav den gynger.
30. Igjen er knakt Sesrumners Stavn,
 Den sank for Verdens Øje,

Men løfter sig i Jesu Navn,
Sortladne Hav at pløje;
Og aldrig synker den som Vrag,
Saa længe i det røde Flag
End Korset er at skue.

110.

Ansgar og Ødbert.

Egen Melodi af L. M. Lindeman eller C. Barnekow.

1. Hos Fyrsterne sad tæt i Ring
De Bisper rundt om Borde,
Hr. Ludvig holdt et Kejserting,
Og saa tog han til Orde:
Hvor finder jeg den Klerk vel nu,
Som vandre vil med trøstig Hu
Til Hedninger i Norden?
2. Udsaaet er den gode Sæd
Nu paa den brune Hede,
Men Spiren er endnu saa spæd,
Og Fjenden er til Rede;
Og sove vi, sin Klinte han
Udstrør da tykt og tæt paa Stand,
Og spæde Spire kvæles.
3. Thi nævner mig en hellig Mand,
Som, Gud til Pris og Ære,
Vil flytte Stav til Daneland,
At døbe og at lære,
Som mellem Hedninger vil bo,
At styrke Kongen i hans Tro
Og vinde Herren Sjæle!
4. Dèr sad den Skare stolt og prud
Af Herrer og af Klerke,
De elsked Verden fremfor Gud,
Det var saa godt at mærke;

Til Ring og Stav, til Borg og Len
 Var Bejlere vel ti for én,
 Til Martyrkronen ingen.

5. De famled lidt med Stav og Sværd,
 Og hvisked saa til Siden:
 Slet ingen, der har Gud saa kjær,
 Vi kjende nu for Tiden.
 Hvor var det værste Hedenskab:
 I Danmark eller Klerkelav?
 Det maatte man vel spørge.
6. Da rejste sig en Abbed fin,
 Man kaldte ham Hr. Vale,
 Han mælte brat: O, Herre min!
 Nu mig Forlov at tale!
 Jeg véd en Munk saa fin og from,
 Han kan saa godt sin Kristendom
 Og har saa snild en Tunge.
7. Han haver Drift og stærk Attraa
 Til Ordet at frembære,
 Og meget vilde han udstaa
 Til Kristi Pris og Ære;
 Han har sin Gud og Frelser kjær,
 Og vover han ej denne Færd,
 Da vover den vist ingen.
8. Det var den liden Munkeknos,
 Som sad i Korvejs Celle,
 Og lyttede og græd og gøs,
 Lod sig saa tit fortælle:
 Nu blegnet er den Kejset stor,
 Er død og lagt i sorten Jord
 Med al sin Glans og Vælde.
9. Nu var han sig en Munk saa stor,
 Og kunde Messer sjunge,
 Ja, klart forkynde Herrens Ord

- Med en omskaaren Tunge:
 Som Torden det for Verden lod,
 Men Honning fra hans Læbe flød
 For fattige i Aanden.
10. Det var den Munk, som Prisen bar
 For Bisper og for Klerke,
 Det var den hellige Ansgar,
 Den Hedens Morgenlærke;
 Han gik til Rhin for Ludvig frem,
 Ja, først og sidst til Englehjem,
 Dèr klinger nu hans Harpe.
11. Det skulde flux han svare paa:
 Om han til Danmarks Skove
 Som Ordets Tjener vilde gaa,
 For Troen Livet vove?
 „Ja, hjælpe Gud mig arme Mand!
 Jeg gange vil, saa godt jeg kan,
 Hvor hen I mig vil sende.“
12. Og det kom ud blandt læg og lærd:
 Her er en Munk i Gaarde,
 Som vove vil den Daarefærd,
 Ja, Martyr vil han vorde;
 Det er slet ingen kristen Mand,
 Der saa fra kristne Fædreland
 Vil gaa til Hedenskabet.
13. Det var Ansgar, den fromme Mand,
 Han blev i Sind saa bange,
 Og ingen Hvile havde han
 Alt for den gamle Slange;
 Med Verdens Latter, Spot og Had
 Sig blanded Verdens Løkkemad
 Og Venners Fristetaler.
14. Han gik sig i den Urtegaard,
 Alt mellem grønne Ranker,

- Og kæmpede den Kamp saa haard
 Med Tvivl og onde Tanker;
 Dèr læste han og bad i Løn,
 Ja, bad til Guds enbaarne Son,
 Og græd saa bitre Taarer.
15. Dèr Fuglen sang saa sommerglad
 Alt under Rankens Buer,
 Dèr skrevet stod paa hvert et Blad
 Om klare modne Druer:
 Om Ranken paa den danske Is,
 Om Druen i Guds Paradis,
 Men ak! ej for den fromme.
16. Alt som Ansgar da sad i Vraa,
 Saa bitterlig at græde,
 En Ungersvend mon for ham staa
 I Gyldenstykkets Klæde:
 O, síg du mig, saa lød hans Ord,
 Har end du Lyst at gaa til Nord,
 Dit Liv for Troen vove?
17. Hvad vilst du her? gak! frist mig ej!
 Gak bort til dine Glæder!
 Hvad vilst du paa min øde Vej?
 Du Mand i bløde Klæder!
 Saa lød den frommes haarde Ord,
 Han vented Svig, ej Trøst paa Jord,
 Han var saa syg i Sinde.
18. Det svared da den Ungersvend:
 Fra Svig mig Gud bevare!
 Men vandrer du til Danmark hen,
 Jeg deler Færd og Fare;
 Mit Hjærte brast, om jeg dig saa'
 Saa venneløs bedrøvet gaa
 Til vilde Hedninglande.
19. O, sligt et Ord maa tone ind,
 Som naar Serafer sjunge:

- Klar op, mit Hjærte, Sjæl og Sind!
 Lovsyng din Gud, min Tunge!
 Saa toned og det for Ansgar,
 Og Morgensolen straaled klar,
 Og Fuglen sang til Glæde.
20. Saa gav de i den Urtegaard
 Hinanden Tro og Love,
 Og begge om de bange Kaar
 De alting turde vove;
 Af Gaarden ud de ginge nu,
 Med Haand i Haand og Fryd i Hu,
 Alt som hinandens Engle.
21. Hr. Ødbert hed den Ungersvend,
 Hans Byrd var som den bedste,
 Han kaldtes mængen Høvdings Ven,
 Var født til Borg og Fæste.
 Det var alt som et Underværk;
 Og at i Under Gud er stærk,
 Vil Verden aldrig lære.
22. Saa drog de ud, i Jesu Navn
 At bygge Danmarks Kirke,
 De fór paa Rhin til Dorstad Havn,
 De gik til Danevirke:
 De bygged paa en bedre Vold
 Med Prædiken og Skolehold
 I Marken og paa Heden.
23. Saa rejste sig i Morgengry
 Saa nær ved Danevirke,
 Ved Sliens Bred i Hedeby,
 Den første Danekirke;
 Og Erik hed den Herre god
 Af Jyllands gamle Kongeblood,
 Som tømre lod den Kirke.

111.

Ansgars Død.

Mel. Hos Fyrsterne sad tæt i Ring, af C. Barnekow.

1. Ansgar han laa paa Sotteseng
Udtæret under Smerter,
Han drog i Herrens Klokkestræng
Og tændte sine Kjærter:
To for St. Peder og St. Hans,
En for Maria, Kirkens Glans,
Det var en Kyndelmisse.
2. At Martyrdøden ej han led,
Det var hans største Kvide,
O, Danmark! du i Kjærlighed
Med din Apostel stride!
Naar da paa Straa du sover hen,
Du dog skal dele med din Ven
Hans Martyrdød og Krone.
3. Alt paa Maries Lutredag
Han vented Bod for Smerte,
Da brændte og med Lue svag
Saa blaalig alt hans Kjærte;
En Nat dog var tilbage end,
Med Suk han gennemvaaged den,
Med Bøn og Vemodssange.
4. Men der det lysnede i Øst,
Da lostes og hans Tunge,
Og Præsterne med højen Røst
Lovsangen bød han sjunge:
„O, store Gud! vi love dig“
Da klang i Kor højtidelig,
Og „Troen“ blev udsjungen.
5. Der Morgensolen lyste ind
Alt gennem Kirkerude,

Da hvisked Straalen til hans Sind:
 Jeg Herren skal bebude;
 Sit Hoved han opløfte lod,
 Og aad hans Kjød og drak hans Blod,
 Hvis Lem han vilde være.

6. Saa løfted han sin Haand saa from,
 Og tog i Bøn til Orde:
 O, fromme Gud! gak ej i Dom
 Med dem, som ondt mig gjorde!
 Derpaa han bad sin femte Bøn,
 Paakaldte Guds enbaarne Søn,
 Gav ham sin Sjæl i Gjemme.
7. O, Danemark, o, pris dog Gud,
 Og leg for ham med Ynde,
 Som ved et saadant Sendebud
 Dig Troen lod forkynde!
 O, se Forbilledet i ham
 Af, hvad du, trods al Verdens Skam,
 I Verden skal udtrykke!

112.

Den danske Menighed.

1. Der troned en Kejser i Englethjem,
 Den fromme han kaldtes paa Jorden:
 Han spurgte blandt Bisper og Provster: hvem
 Vil fare med Kongen fra Norden,
 At staa for hans Tro, endnu spæd, paa Vagt,
 Bekræfte ham ret i hans Daabes Pagt?
2. Der var ingen Bisp eller Provst saa from,
 Han vilde til Danemark fare,
 At bringe med Daaben os Kristendom
 Og tage paa Konningen vare,
 At ikke han skulde, naar Røsten tav,
 Henfalde tilbage i Hedenskab.

3. Der var kun en Munk i en Klostervraa,
Som Frelseren elsked saa saare,
At han i sit Bryst havde Mod derpaa,
Og dog kun med Suk og med Taare;
Thi Spotterne sagde: den Broders Lyst
Er, Søstre at møde paa Hedningkyst.
4. Han sad i en Vingaard den lange Dag,
Han læste, han bad, og han sukked,
Jo mer han betænkte den svare Sag,
Des mere han græd, saa det klukked:
Alene i Ørken, som før Guds Son,
Han skjælvende læste Vor-Herres Bøn.
5. Da kom der en Broder af fornem Byrd,
Og spurgte med høviske Lader:
Gaar virkelig du til de vilde Dyr,
Som Tyskhed og Kristendom hader:
Til nordiske Bjørne paa Nordens Is,
Til Hundene danske med Glubskheds Pris?
6. Den fromme ham svared: min ømme Byld
Du rører, som ej dig mon rage;
De spurgte mig, om jeg for Jesu Skyld
Den Byrde mig vilde paatage;
Hvor kunde jeg sige min Frelser Nej!
Han styrke mit Hjærte paa Korssets Vej!
7. Da sagde den Broder af Kongeblood:
Det vil jeg dig aldrig formene;
Men har paa den Korsvej endnu du Mod,
Da ej du skal fare alene:
Til Sørøverkysten, min Sjæl til Gavn,
Jeg trolig dig følger i Jesu Navn.
8. Se, da blev der Gammen i Graadens Dal,
To Venner de modte hverandre,
Og da blev der Glæde i Himlens Sal,
To Engle fik Lyst til at vandre:

- De dalede ned til den mørke Jord
Og svævede med til det kolde Nord.
9. Med Æsger og Ødbert, de Venner to,
Som aldrig forglemmes i Himlen,
I Norden indvandred den kristne Tro,
Udlændig i Hedningevrimlen;
I Venskab den gjæstede os med Fred,
Den blomstre i broderlig Kjærlighed!
10. De Venner, som bragte os Livets Ord,
Vel døde langt mer end de skulde:
Thi føle de maatte, forglemmt i Nord,
At her var en bidende Kulde;
Men begge Guds Engle, som kom med dem,
De fandt dog i Norden et lønligt Hjem.
11. End Fadder de staa ved hver Barsedaab,
Hvor Troen i Londom de finde,
Den ene sig kalder med Æren Haab,
Den anden med Længselen Minde:
Om Herren, som tidlig til Himmels fór
Og kommer kun sildig igjen til Jord.
12. De samme Guds Engle i Norden nu
Os Æsger og Ødbert opvække,
Thi rinder paa Marken os sødt i Hu,
Trods Glemselen, Navnene begge,
Og over os toner den Englesang,
Som Vennerne trosted paa modig Gang:
13. „Gud, som paa den hellige Pinsefest
Lod Kongen af Norden gjenføde,
Han lade nu ogsaa hos Nordens Præst
Af Pinseild Tungen opløde,
Saa Munden kan tale, som Aanden vil,
Saa Hjærtet kan juble ved Englespil!“

113.

Hildebrand.

Kan synges som: Alt paa den vilde Hede.

1. Med Korset og Krumstaven,
Alt som en Bussemand,
For os staar Ærkepaven,
Den store Hildebrand.
2. Han var en født Toskaner,
Og vist af gotisk Æt:
Paa Goters Kæmpebaner
Gaar Tyr med Næveret.
3. Sin Haand i Ulvemunden
Han satte djærv i Pant,
Med Finter dog i Grunden
Han Fenrisulven bandt.
4. Trinvis til Højelofte
Opsteg kun Hildebrand,
Hans Fader med sin Kofte
Var kun en Tommermand.
5. Han op til Himmelblaaen
Med Goteøjne saa',
Til Solen og til Maanen,
Hvor kongelig de gaa.
6. Han saa' til Jordbærhaven
Med samme Øjekast,
Paa Kejseren og Paven
Da Syn han fik i Hast.
7. Da over Pavestolen,
I Kristi Vaabenskjold,
Saa' Korset ud som Solen
Med Straaler mangefold.

8. Og over Kongetronen
Han saa' en Maanekrans,
Som fik i Kejserkronen
Fra Solen al sin Glans
9. I Korsets Navn at raade
For Sværd i Kejserhaand,
Var Kristusrigets Gaade
I gotisk Paveaand.
10. Det huged godt Normanner,
Naar Paven gav dem Lov
Til under Korsets Banner
At bjærge deres Rov.
11. Det huged godt den vilde,
Som raned Engelland,
Og allerbedst den snilde,
Solpavens Mærkesmand.
12. Ja, Robert var hans Næste,
Og sleb ej uden Vand
Sit lange Sværd til bedste
For Fader Hildebrand.
13. Det var med Henrik Franker,
Han havde al sin Nød,
De tyske Kejsertanker
Han led ej for sin Død.
14. I dem var Paven Maane,
Og Kejseren var Sol,
Af ham kun skulde laane
Sit Skin St. Peders Stol.
15. Det Hildebrand med rette
Vel fandt, gik avet om;
Men saa gik begges Trætte
Om tredjes Ejendom.

16. Guds Aand er Naadesolen,
Som skinner i Guds Ord,
Og Tro paa Naadestolen
Nymaanen er paa Jord.
17. Derfor den lange Trætte
Om selvgjort „mit og dit“
Kun endtes, da de rette
Kom selv, og hver tog sit.
18. Vel tusend Aar de tøved,
Da skifted Sværd paa Val
Blandt Kejserne, som røved,
Og Bisperne, som stjal.
19. De begge Uret over;
Dog siges maa det frit:
Langt heller Tyv end Røver!
Tyv levner immer lidt.
20. Han sparer Liv og Lemmer
Og Hverdags-Klædebon,
Ham tit en Mund og tæmmer,
Og kyser Barnehaand.
21. Men Røveren vil myrde,
I Korsets Navn især,
Al Hjorden med sin Hyrde,
Ser ej han dragne Sværd.
22. Til Pas udfór af Skede
Da Peders Kæmpesværd,
Og køs en Stund den lede,
Skjønt selv kun et Gjenfærd.
23. Det Sværd i Pavehaanden
Man kalder „Kirkens Band“,
Det svang i Goteaanden,
Som Mester, Hildebrand.

24. Landflygtig dog han dode
I Robert Vitskers Vold:
For Skyggesværd afbode
Kan godt et verdsligt Skjold.
25. Det lærte brat de stærke,
At Band ej bed i Skind,
Naar under Korsets Mærke
Man fór med Vejr og Vind.
26. De koneløse Præster
Da selv i Harnisk fór,
Langt mer end deres Mester
De vandt derved paa Jord.
27. Men det for tungt at bære
Apostelskyggen fandt,
Og, Hildebrand til Ære,
Den ved hans Grav forsvandt.
28. Det Rygte sig udbredte,
At den var draget hjem,
Forgjæves kun man ledte
Dog i Jerusalem.
29. Forbi det var med Aanden,
Og Stovet sank i Knæ
For Kors og Lys i Haanden,
For Aand af Sten og Træ.
30. Med Krist af Guld det rene,
Apostler af Basalt,
Og Kirken kun af Stene,
Haandgribeligt blev alt.

114.

Korstogs-Prædikanten.

Kan synges som: Der ligger en Stad i det tyrkiske Land.

1. Hvem monne det være, der ganger saa hvast
Ved Stav over Bjærge og Dale?

Hvem monne det være, der raaber saa fast?
 Det gungrer i Hojeloftssale;
 O, sikkerlig er det en Vandringsmand,
 Som kommer nu hjem fra det hellige Land;
 Hvad Tidende monne han bære?

2. Saa spørger i Gaarde den liden Smaadrengh,
 Saa spørger den Ridder i Sale,
 Og Skarer sig flokke paa Mark og paa Eng,
 At høre den Pilegrims Tale;
 Ham Aanden indskyder letvingede Ord,
 Med Vinden de fare som Luer paa Jord,
 Som Lys brænde Stammer i Skove.
3. O, hører dog, Brødre! den hellige Grav
 Er mer ej paa Jorden at finde:
 Forgjæves mod Østen I flytte jer Stav
 Og spejde paa Bjærgenes Tinde;
 For Hedninger gjorde med Helvede Pagt,
 At drive fra Graven og Naaden med Magt
 Den arme, bodfærdige Synder.
4. O, ser mine Arme! o, ser mine Ben!
 Saa have mig Lænkerne skaaret,
 Dog, knælende først paa Oprejsningens Sten,
 Med Glæden jeg dem haver baaret;
 Men hør, hvor de sukke i Asialand,
 Som fandt ingen Naade bag bølgende Strand,
 Kun Tigre og Lover og Lænker!
5. Hvor Frelseren med sit livsalige Ord
 Paa ny blæste Aande i Støvet,
 Hvor han, som gjenløste den syndige Jord,
 Paa Korset nedhængte bedrovet,
 Dèr træde nu Hedninger Kors under Fod,
 Med Latter udgyde de helliges Blod,
 Som Abels det raaber fra Jorden.
6. Det raaber om Hævn over Hedninger vist,
 Men hvad over eder, som sove?

Med Læben bekjende I Troen paa Krist,
 Men hvad har for Krist I at vove?
 Og hvad har i Vente uværdige Gjæst?
 Herud, raabe Engle, fra Himmerigs Fest
 Til Graaden og Tændernes Gnidsel!

7. Guds Moder, som hører de helliges Bøn,
 Har nu sig for mig aabenbaret,
 Paa Armen hun bar sin forklarede Søn,
 Og straaede selv som forklaret,
 Hun bød mig omvandre fra Syd og til Nord,
 Opvække af Sovne hver Kristen paa Jord,
 Til Kamp for de hellige Steder.
8. O, haver end nogen sin Frelsermand kjær,
 Som Doden for os vilde lide,
 Han fare i Harnisk med Spyd og med Sværd,
 For Korset og Graven at stride!
 O, frygter slet ikke for Helvedes Magt!
 Med Himlenes Hæere vi stande i Pagt,
 Og han haver alting at raade.
9. Til Kampen, I Kristne! opholder mig ej!
 Om Sjælenes Frelse det gjælder;
 Fuld stort er mit Kald, og fuld lang er min Vej,
 Saa saare mod Aften det hælder;
 Saa længe jeg er fra den hellige Stad,
 Kun Vand er min Drik, og kun Urter min Mad,
 Mig styrker den Gud, mig udsendte.
10. Far vel, I, som laante mig Øre i Dag!
 Lad rygtes det brat, I mon ile!
 Hvad ænse I Bjæрге og Bulder og Brag,
 Som gaa til den evige Hvile!
 Dit Korsbanner, Drot! er vor Kjæp og vor Stav,
 Adskil dig, du rode, du brusende Hav!
 Til Sion vi gaa gjennem Ørken.
11. Saa præked det nyfødte Ridderskabs Aand,
 Med Tunger som Stjærner saa mange;

Det lød fra Auvergne, det lød fra Clermont,
 Som Torden med Lyn over Vange:
 Guds Røst fra det lave er Folkenes Røst,
 Med Korset og Sværdet fra Vest og til Øst,
 Hvor Livet opstiger af Graven.

115.

Det store Korstog.

Kan synges som: Jeg véd et evigt Himmerig.

1. Vor Gud er dod hinsides Hav,
 For vore Synder grove;
 Og Fjenden tramper paa hans Grav,
 Og alle Kristne sove!
2. Har ingen mer hans Navn saa kjært,
 Saa lede Synder sine,
 At han derfor det finder værdt
 At taale mindste Pine!
3. Tør ingen, under Korsets Tegn,
 En Lanse for ham bryde?
 Vil ingen i hans Fødeegn
 For ham i Taarer flyde?
4. Har ingen Lyst, har ingen Mod
 Til, gjennem Tyrke-Vrimlen,
 At kæmpe sig til Jordans Flod,
 Hvor end sig aabner Himlen?
5. Vil ingen se det Undersyn,
 Som slukker Hjærtesorger:
 At Lamper tænde sig ved Lyn,
 I Graven, Paaskemorgen?
6. Vil ingen kæmpe for Guds Søn,
 Og paa hans Vunder tænke,
 Og nyde al den Aflad skjøn,
 Guds Kirke har at skjænke?

7. Saa lod til Folk i Tusendtal
Den franske Paves Tale,
Og Skarens Røst: det er Guds Kald!
Gjenlød i Bjærg og Dale.
8. Da slog sig Paven for sit Bryst,
Og raabte: ret fortolket,
Det er Guds Kald, det er Guds Røst,
Som raaber gjennem Folket!
9. Med dette Løsen gaar i Slag,
Korsfolk! til Gravens Ære!
Til Sejer da paa Kampens Dag
Guds Engle jer skal bære.
10. Og svæver Karl den stores Aand
End over disse Egne:
Før Solen daler, hver en Haand
Vil sig med Korset tegne.
11. Hans Jævningers de mindste Born
Vil gribe brat til Værge,
Og dyngede op for Ulv og Ærn
De vantros Lig som Bjæрге.
12. Saa slog han Ild af Franke-Flint,
Som tændte Galler-Skoven,
Saa blussende man saa', fra Klint,
Den vandre over Voven.
13. Af Karl den stores Halvgud-Æt
Var Gotfred end tålbage,
Og trindt om ham sig klyngede tæt
End Kæmper uden Mage.
14. Ja, aldrig siden var til Fals,
For Guld og glatte Taler,
Et Par, som Baldvin Vovehals
Og Rajmund Provencaler.

15. Og aldrig mer i Bjørnehi
Blev Hvalpe født derefter,
Som de, der kom fra Normandi,
Endnu med tolv Mands Kræfter.
16. Med tolv Mands Kraft til Kæmpeid
Kom Villums Søn den vilde,
Med sex Mands Styrke, sex Mands Vid,
Kom Boemund den snilde.
17. Paa Val end leged med sit Sværd,
Som Glutten med sin Dukke,
Normannen Tankred Ærekjær,
Saa Kæmper maatte bukke.
18. Og Tyrkerne, med samme Gru
Som Kid for Løven flygte,
Kom Robert Flæming-Jarl i Hu,
Gav ham det største Rygte.
19. Og som de Herrer fløj fra Sal,
Saa fulgte dem og Svende:
Ej deres Jævninger paa Val
Skal ses til Verdens Ende.
20. Det rygtedes til fjærne Hjem,
Fra Kristennavnets Vugge;
Det sanded i Jerusalem
Sex Myriaders Sukke.
21. Det hørttes og paa hvert et Slot,
Da Gotfred sad paa Tronen:
At i Jerusalem en Drot
Bar ydmyg Tornekronen.
22. Han blev, des værre, magelos,
I mange Kongers Dage,
Og efter Daaden kom en Dos,
Som spoger om sin Mage.

23. Men dog det store Korstog skal
Saa længe højt besynges,
Til der i Sions Kongetal
Et bedre Navn indslynges.
24. Og blev endnu tre Hundred Aar
Forhalet Tyrkepesten,
Det skylde vi og Maglegaard
Korstogene fra Vesten.
25. Ja, at vi, trods den vilde Strand,
Har Østens Perler fundet,
Det har, ved Tog til Jødeland,
Os Ridderskabet vundet.
26. Og vajer over Tyrkeflag
End Kristenhedens Banner,
Det svang sig op i Kæmpeslag
Af Paver og Normanner.

116.

Den hellige Grav.

Egen Melodi af Johanne Fenger.

1. Det var i gamle Dage,
Før Valdemars Tid,
Da høstes der en Klage,
Da fortes der en Strid.
Det glemmes aldrig i Verden.
2. Det var i Østerlide
Og hinsides Hav,
Dér klagede sin Kvide
Den hellige Grav.
3. Det var ved Nattetide,
Og Luften var tyk,
Alt som naar Dødmænd ride
Med Livet paa Ryg.

4. Der intet var til Skue,
Dog hørt fra Øst,
Fra Herrens Banetue,
En ynkelig Rost.
5. Fra Dybet den sig hæved,
Halv Suk og halv Sang,
Den Jordan gjennembæved
Og alt gjennemklang.
6. „Her hviled sig Vor-Herre,
Da han kom her ned,
Og, for vor Skyld, des værre,
Korsfæstelsen led.
7. „I Paaske-Morgenrøde
Stod op han af Jord,
Og med ti Tusend døde
Til Himmels han fór.
8. „Ham tjente Englehære
I Grav, hvor han laa;
Nu trampe til Vanære
De vantro derpaa.
9. „For eders Synder grove
Guds Blod blev udøst;
Hvad tør for ham I vove,
Som jer har gjenløst!
10. „Hvem tænker paa hans Ære,
Og har ham saa kjær,
At Korset han tør bære
Og møde ham her!“
11. Fra Øst til Vest med Vinden
Den Jammersang fór;
Som Lig blev Rosenkinden,
Og Læben som Jord.

12. Det tordned fra hvert Kloster
 I Lys og i Løn:
 „Spørg ikke, hvad det koster
 At hjælpe Guds Søn!
13. „Hans Kors, hans Grav, hans Ære,
 Hans Fæderneland:
 Hvem tør for dem ej bære
 Sit Kors som en Mand!
14. „Hos alle Landes Dronning:
 Det hellige Land,
 Dèr flyder Mælk og Honning
 Som Floder til Strand.
15. „Og i den Rosensblomme:
 Det hellige Land,
 Dèr findes Helligdomme,
 Saa mange som Sand.
16. „Og kastes dèr i Graven
 En Kristenmands Krop,
 Med Pilegrimme-Staven
 Den lever da op.
17. „Det vitterligt er blevet
 For Pebling og Pog,
 Alt som det staar beskrevet
 I Kongernes Bog.“
18. Det ringed for hvert Ore,
 Som Klokker for Lig:
 „Kan du Guds Røst ej høre?
 Den kalder ad dig.“
19. Det lød fra alle Riger;
 „Guds Vilje den ske!
 Og over den, som sviger,
 Guds Kors raaber Ve.“
20. Da rejstes Korsets Mærke,
 I Hytte og Hal,

- Da fór i Brynjesærke
En Hær uden Tal.
21. De dreve over Hede,
De drog over Hav,
At frelse og at frede
Den hellige Grav.
22. Saa vaded de til Graven,
I Strømme af Blod,
Og drømte, i Gudshaven
Blandt Roser de stod.
23. Fuld stærke var de Drømme,
Gik brat dog forbi;
Saa dybe var de Strømme,
De drukned deri.
24. De drømte, naar de hviled
Hvor Herren var fød,
Guds Moder dem tilsmiled
Med Barnet paa Skjød.
25. De drømte, i Vanddaaben,
I Jordan, Guds Flod,
Stod Himmelen dem aaben,
Som Jesus den stod.
26. De drømte, naar de blunded
I Guds Hvilested,
Han tog, ved Sol oprundet,
Til Himmels dem med.
27. Som Lyd af tusend Lure
I Luften det klang,
Det lød i Fruerbure,
Som Englene sang.
28. „Jerusalem er taget,
Kong David staar op:
Nu vajer Kristenflaget
Paa Morias Top.

29. „Hver Paaskeaften brænder
 En Ild, som er Guds,
 Og den i Graven tænder
 Ti Tusende Blus.
30. „Nu er det Suk forklaret,
 Som floj over Hav,
 Og nu er vel forvaret
 Den hellige Grav.“
31. Det var en Sommeraften,
 Saa yndig og sod:
 Sit Hoved lagde Kraften
 I Dalilas Skjod.
32. Det var en Paaskemorgen,
 Saa aarle i Gry:
 Da vaagned Hjærtetsorgen
 Af Dromme paa ny.
33. Den vaagned som i Ørke,
 Hvor Tomheden bor,
 Hvor tykt er Nattens Morke,
 Og Rædselen stor.
34. Da Korsets Mærke daled,
 Som vingeskudt Fugl,
 Og Helhjems Haner galed,
 Hvor Engle holdt Jul.
35. De galede i Orken
 For Mulmet i Sky,
 De galede for Tyrken
 Med Næde for Ny.
36. For Tyrken og for Paven
 Blodstrømmene flod;
 Om Korset og om Graven
 Slet ingen sig brød.
 Det glemmes aldrig i Verden.

117.

Jorsal-Farerne.

Egen Melodi af C. Barnekow.

1. Her er saa stille, her er saa tyst
 I Borgegaard,
 Ej Vaabenleg, ej Spil og Lyst
 Man høre faar;
 Ej vrinsker Hest, og ej glammer Hund,
 Kun Uglen tuder i allen Stund,
 Ej lyster mig her at dvæle.
2. Men hisset byder mig til sig ind
 Den store Stad,
 For én med Taarestrom paa Kind
 Er mangan glad;
 Dèr alt sig drejer i Huj og Hast,
 Og lystig bærer, hvad end ej brast,
 Dèr glemmes al Jordens Møje.
3. O ve! mon Pesten sig rundt i Stad
 Har sneget om,
 Saa Hus paa Hus i Ring og Rad
 Blev Lade tom?
 Hvad heller finder ved højlys Dag
 Det Borgerskab kun i Søvn Behag
 Og sjunger med Natteravne?
4. Dog tys! hvad toner fra Kirken hist
 Saa sorgelig?
 En Sjælemesse der holdes vist
 For Stadens Lig;
 Fra Kirke kommer en Kvindeflok,
 Kun Gubber følge med isgraa Lok,
 Og Poge med Faldehatte.
5. Fortæl mig, gamle, med Issen hvid,
 Hvor Slaget stod!

Thi sikkert flød der i skarpn Strid
 En Strom af Blod; —
 Du græder! vist er den Lod og tung,
 Til Grav at følge hver kraftig ung,
 Og vakle ved Stav alene!

6. „Hvor har du hjemme? du Vandringsmand!
 I Syd, i Nord?

Hvor lukke Bolger det skjulte Land
 Paa Folkejord,
 Som ej gjenlyder af Himlens Røst
 Og Vaabengnyet fra Vest til Øst,
 Af Kampen til Korsets Ære!

7. „Jeg græder ikke for Ungkarls Dod,
 Men for i Vraa

Jeg dvæle maatte, skjont Hornet lod,
 Jeg er saa graa:
 Jeg kan ej svinge det tunge Sværd,
 Jeg kan ej drage i Herrefærd,
 For Korsets og Gravens Ære.

8. „Men du, som er i din gyldne Tid,
 Hvi tøver du?

Skyd op dit Hjærte, far vel, til Strid!
 Kom Gud i Hu!
 Og trættes Armen paa Kampens Dag,
 Tænk paa mig gamle og slaa et Slag
 For Gubben, hvis Hænder ryste!

9. „Og hvis du vinder til Herrens Grav
 I Østerland,

Glem ej, det gode Raad dig gav
 Den gamle Mand!
 Forbarm dig over mit hvide Haar!
 For mig bed ogsaa et Fadervor,
 Hvor alle Guds Engle svæve!“

118.

Hussiterne.

Egen Melodi af A. Winding.

1. Da mørkest det saa' i Verden ud,
I Dronning Margretes Dage,
Da alt, hvad der kaldte sig Himlens Bud,
Var Mennesket kun til Plage,
Da kom der et Glimt fra Lysets Hjem,
Og underlig nok hed „Betlehem“
Den Afkrog, hvorfra det udskinned.
2. Ja, det var i Prag, i Bømerland,
Afsides i Klippeegne,
Hvor Modersmaalet var sat i Band
Af Paven, som alle Vegne,
Det havde beholdt en Hytte lav,
Hvor inde, som i en aaben Grav,
Det kæmped med Doden fremdeles.
3. Det rygtedes vidt, at Johan Huss
Udraabte Guds Ord med Varme,
Og tændte i mangt et Hjærte Blus
Med Torden og Lyn i Harmen:
Mod Paven i Rom og Tysken med,
Som vilde i Guds og Folkets Sted
For Sjæle og Legemer raade.
4. Højskolen i Prag en Tysker-Trop
Sig havde med Pral tilegnet,
Men Folket nu fór i Søvn op,
Derpaa havde ingen regnet;
Med Hæle da fægted Tysken vel,
Men svor dog ved Himmel og ved Hel,
Det Oprør han skulde neddæmpe.
5. Der Bulle nu kom og Bud fra Rom,
Som trued med Helvedspinen,

Hvis ikke med Bod der vendtes om
 Til Tysken og til Latinen:
 I Bømen derad vel Folket lo,
 Men havde dog ingen Sejerstro
 Paa Aanden, som er i Guds-Ordet.

6. I Tyskland blev holdt et Kirkeraad,
 Dertil blev da Huss indstævnet,
 Hans Dod det var Raadets Heltedaad,
 Hans Blod blev ikke uhævnet;
 Men mere end Blod Guds Ord er værd,
 Det værges ej kan med Spyd og Sværd,
 Endsige med Hænder oplyses.
7. Det halve af Bømen blev en Ork,
 Og Tyskerne faldt som Fluor,
 Men Kirken om Land var lige mørk,
 I Rogen af Skærsildsluër;
 Blev Paven afsat i Kirkeraad,
 Det dæmped slet ikke Troens Graad,
 Som kunde ej Frelseren finde.
8. Han var med Guds-Ordet lagt i Grav,
 Tillukket igjen Gudshaven,
 Man havde ham søgt hinsides Hav,
 Men fandt ham ej dør i Graven;
 De søgte ham nu i Mørkets Vraa,
 Hvor Lygtemænd kun og Gjenfærd gaa,
 Og Fristeren spiller med Ordet.
9. Da hersked paa Jord der Hungersnod,
 Som den, hvorom Amos sjunger:
 Der fattedes ej paa Vin og Brød,
 Men skreges af Sjælehunger;
 Paa Læberne dødt var Livets Ord,
 Med Avner besaat den gode Jord,
 I Kirken for Brødet kun Stene.

119.

Vittenberg.

Egen Melodi af H. Matthison-Hansen eller L. M. Lindeman.

1. I Vittenberg, i Saxenland,
Der er en Grav til Skue,
Dèr hviler sig en from Guds Mand
Alt under Kirkebue;
Hvad her han hed, det véd enhver,
Som har sin Gud og Bibel kjær;
Men hvad han hedder nu hos Gud,
Skal Engle for os sjunge ud,
Naar vi med ham forsamles.
2. Han lukked op den Herrens Bog,
Som var saa fast forseget,
Han saa', paa Herrens Syner klog,
Guds Herlighed i Spejlet;
Med Mund og Pen paa Modersmaal
Han trodsed Band og Staal og Baal;
Men hvad der trodsed Herrens Ord,
Det sank i Aske, sank i Jord,
For Herrens Tordenkiler.
3. Trods List og Vold, trods Band og Baal,
Gik Ordet vidt om Lande,
Med Liv paa Folkets Tungemaal,
Alt op til Nørrestrande;
Det lød ved Donavs Kildevæld,
Det højt gjenlød fra Dovrefjæld,
Ved Bloksbjærg og ved Hekla klang
Det liflig sødt i Kirkesang;
Da var det Lyst at leve.
4. Da han gik hjem, den fromme Mand,
Til Herren i det høje,
Da sørged Kristne vidt om Land,
Saa vaadt var mangt et Øje;

Han fulgtes til sit Hvilested
 Af lærde Mænd og læge med,
 Ja, mangen Ridder gjæv og bold
 Med Taarer salved da sit Skjold,
 Dog Herrens Ord dem trosted.

5. Naar Herren saar sin gode Sæd,
 Sig Fjenden ej forsommer,
 Han Klinte strør paa samme Sted,
 Mens Folket rolig drømmer;
 Mens Folket sov, de lærde Mænd
 Om Bogen stred med Mund og Pen;
 Da gik det, som det maatte gaa:
 At Klinten voxte højt paa Srraa,
 Og Kornet krob i Jorden.
6. To Hundred Aar hinanden jog,
 Og daglig blev det værre,
 Saa Fjendens Tal hvert Aar tiltog,
 Og Vennerne blev færre.
 „Den Bibel Synden tungter haardt,
 Den piner os, o, tag den bort!“
 Saa hviskede det i mangen Vraa,
 Og deres Born, som hviskede saa,
 De raabte højt det samme.
7. Der gik saa stadseligt et Tog
 Af høje og af lave,
 De agtede Vor-Herres Bog
 Hos Luther at begrave;
 „De to,“ saa raabte vilde Flok,
 „Til Fædrene var gode nok;
 Men vi har Kraft og Dyd og Klogt,
 Kom ej til os med Herrens Frygt!
 Vi voxet er fra Riset.“
8. Der gik fuld mange lærde Mænd
 I Spidsen af den Skare,
 De spotted kjækt med Mund og Pen

Guds Ord det dyrebare;
 Det var fuld ynkelig en Gang:
 Forlorne Skjalde glade sang,
 Og Klerkene paa Skromt kun lod,
 Som om de stod den Flok imod,
 De flygted eller fulgte.

9. Lutherus! paa det høje Nord
 Profetisk du har peget:
 Dèr, sagde du, skal bo Guds Ord,
 Naar det fra os er veget.
 Ak, vil dit Folk Guds Ord forsmaa,
 Da gid det ses, du kunde spaa!
 Bli'r Ordet husvildt trindt om Land,
 Gid aldrig dog af Bøg og Gran
 Det fattes her en Hytte!

120.

Luther og Guds-Ordet.

Kan synges som: Paa Hedenskabets Grænser.

1. Da Huss blev brændt paa Baalet
 For Tro og Læresæt,
 Og mest for Modersmaalet
 Og Folkets Odelsret,
 Smaafugle derom sjunge:
 Ham Spaadom laa paa Tunge,
 Som slog slet ikke fejl.
2. Han sagde: snart en Svane
 Med stærke Vingeslag
 Skal bringe Bod for Bane,
 For Gaasen, stegt i Dag;
 Og sandt er det at sige:
 De Fugle hel ulige
 Var Huss og Luther ej.

3. Der savnes Lys og Styrke
Hos Bømerne og Huss;
Med Luther midt i Mørke
Er Nordens Aand og Guds:
Han som en Helt mon stride,
Og Dagningskyer hvide
Udklækker Morgengry.
4. Ja, Troen paa Guds-Ordet
Med Luetunge stærk,
Paa Badet og paa Bordet,
Som Frelsens Underværk,
Til Gru for hver en Pave,
Det er Gudsaaandens Gave,
Lysheltens Moderskjød.
5. Og Luther var Lyshelten,
Som gik med Mund og Haand
I Marken eller Felten
For Nordens Frihedsaand;
I Troens Sejrsskjorte
Han sprængte Dodens Porte,
Saa Revnen ses endnu.
6. Med Doktor Morten Luther
Og Dagens Morgenskjær
En enkelt Sjæl kun smutter
Igjennem Revnen dør;
Dog vitterlig for alle
Skal regnes til de smalle
Den rette Livets Vej.
7. At Døren staar vidaaben
Imellem Liv og Død
For Troens Folk i Daaben,
Som fra Guds Mund det lod:
Det saa' ej Luthers Øje,
Det gjorde ham stor Moje,
Men den var dog ej spildt.

8. Han Døren fandt i Blinde,
 Gik trøstigt dør ind ad,
 De spæde med hans Minde
 Gik efter ham paa Rad,
 Og saa': Guds Ord ved Daaben,
 Det holder Døren aaben
 Til Troens Paradis.

121.

Luther i Worms.

Egen Melodi af C. Barnekow.

1. Jeg var en Munk i Saxenland,
 Hvor Malmen gror i Fjælde,
 Jeg brød mig ej om Pavens Band,
 Ej om Sankt Peders Vælde.
2. Jeg fór dog ej med Lærdom ny,
 Skjönt Paven det tør mene,
 Men stred for Herren over Sky
 Og for hans Ord det rene.
3. Jeg præked paa mit Modersmaal,
 Og sang saa godt jeg kunde,
 Og de, som trued Ord med Baal,
 Fik Skam paa deres Munde.
4. Jeg grundet paa Vor-Herres Bog,
 Som aarle saa og silde,
 Og prented den paa Folkets Sprog,
 Alt som Vor-Herre vilde.
5. Jeg drog en Gang til Worms ved Rhin,
 Min Gjerning at forsvare;
 „Som Husses Hals af Kjød er din,
 Man sagde, „tag dig vare!“

6. „Det være maa Vor-Herres Sorg!“
Saa faldt mig Ord i Munden:
„Vor Gud, han er saa fast en Borg,
Og Satan feyg i Grunden.
7. „Gik Djævla der da end i Lag,
Saa mange og saa røde,
Som Teglene de er paa Tag,
Jeg tør og maa dem mode.“
8. I Riddersalen høj og stor,
For Kejser Karl paa Tronen,
Jeg traadte frem med Sandheds Ord,
Og vented Martyrkronen.
9. Den lange Snak er lidt bevendt,
Det gjaldt kun om at sige:
„Vor-Herres Ord er jeg bekjendt,
Vil ej et Haarsbred vige.
10. „Jeg som en lydige Undersaat
Til Fode jer vil falde,
Men ej mit Ord om Himlens Drot
Jeg kan tilbagekalde.
11. „Hans Ord og Skrift er over os,
De høje med de lave,
Ustraffet dem ej byder Trods
Selv Kejser eller Pave.
12. „Og kan med dem om Kjætterier
Mig ingen overvinde,
Da er min Trost: Guds Mund er fri,
Den kan slet ingen binde.“
13. Det horte Folk i Tusendtal,
Saa Røg der gik af Branden;
Det lod i Hytte, klang i Hal:
Til Paven han er Manden.

14. Halvanden Snes af Aar randt hen,
Saa graa jeg blev i Striden,
Og fandt, at baade Mund og Pen
De slides op med Tiden.
15. Men Frihed vandt Guds rene Ord,
Brød ud i Sang og Tale,
Hos alle Frændefolk i Nord,
Paa Bjærge og i Dale.
16. De Pavens Toffel aldrig mer
Vil kysse, tør jeg haabe,
Skjønt Verden er, som let man ser,
En gammel Vendekaabe.
17. Jeg stoler paa de smaa især,
De vil saa gjerne kvæde:
„Fra Himlen højt kom vi nu her“,
Derved sig Engle glæde.
18. Og Kvinderne jeg regner paa,
De slippe ej af Griller
Den Sang og Bog, de kan forstaa,
For pluddervælske Triller.
19. Jeg allenfals er Pavens Pest,
Saa længe jeg kan aande;
Naar jeg er død, han faar sin Rest,
Og Kirken Bod for Vaande.
20. Da faar og Tyrken sin Bekomst,
Hvortil han højt kan trænge:
Den Orm paa Kristenhedens Blomst
Har gnavet alt for længe.
21. Nu kappes om, I Folk i Nord!
At bede og at sjunge,
Mod Pavens og mod Tyrkens Mord,
Med eders egen Tunge!

22. Den ene myrder Sjæl og Krop,
 Men Krop og Sjæl den anden,
 Saa gaar det med dem lige op,
 Som Potten og som Panden.

122.

Kirkens Værn.

Mel. Vor Gud han er saa fast en Borg.

1. Guds Kirke er vor Klippeborg,
 Den staar paa Sions Bjærge;
 Kast kun, min Sjæl, paa Gud al Sorg!
 Han er vor Kirkeværge.
 Som fordum, saa og nu
 Han kommer grandt i Hu,
 Den trænger til hans Vagt,
 Omringet og belagt
 Af Morkets Helvedskare.
2. Vor egen Kraft og Heltemod
 De er ej værd at nævne,
 Men derfor os en Kæmpe god
 Han gav med Guddomsevne;
 Med Verden ej forgaar
 Hans Pris, hans Jubelaar;
 Det i al Evighed
 Skal tone: Jesus stred,
 Og Sejer har han vundet!
3. Ja, mylred Djævle end paa Jord
 Og stormed Kirkens Volde,
 Vi stole dog paa Herrens Ord:
 Han Marken skal beholde.
 Lad fnyse Verdens Aand!
 Al Magt er i Guds Haand;
 Lad rase Morkets Drot
 Med Løgn og Mord og Spot!
 Et Guds-Ord kan ham binde.

4. Han Ordet nok skal lade gaa,
Og Utak dertil have,
Det skal til Verdens Ende staa
Paa sine Fjenders Grave.
Med List, med Vold og Mord
Vort Gods og Liv paa Jord
Os Verden rove kan:
I Kristnes Fædreland
Vi Kronen dog beholde.
5. Guds-Ordet er vort Arvegods,
Det skal vor Afkoms være;
Gud giv os i vor Grav den Ros,
Vi holdt det højt i Ære!
Det er vor Hjælp i Nød,
Vor Trøst i Liv og Død;
O, Gud! ihvor det gaar,
Lad dog, mens Verden staar,
Det i vor Æt nedarves!

123.

Sangværket.

Egen Melodi af L. M. Lindeman.

1. Thomas Kingo er Salmisten
I det danske Kirkekor,
Det skal mindes af hver Kristen,
Mens der synges sodt i Nord
Om, hvad det for os betyder,
Naar „den gyldne Sol frembryder.“
2. Her paa Marken født og baaren,
Han sin Moder havde kjær,
Godt for Tungebaand og skaaren,
Om end skotsk af Folkefærd;
Sange hans i Søndagsklæder
De er alle Højtidskvæder.

3. Herrens Stovværk, Død og Pine,
Hans Oprejsning, Himmelfart,
Hans Besøg hos alle sine
Og hans Raab: jeg kommer snart,
Det var Kingos Skjaldeaare,
Rig paa Smil igjennem Taare.
4. Derfor har den danske Kirke
Under Danebrog en Vold,
Som maa kaldes Skjaldevirke,
Mod den Kirkebakke-Trold,
Der, for noget at udrette,
Korsets Tegn maa først udslette.
5. Thi, hvor Kingo-Sangen lyder,
Med Guds Julebud i Kor,
Dør den gyldne Sol frembryder
Gjennem kulsort Sky i Nord,
Hvor korsfæstet sig mon bøje
Himmelsk Jesus for vort Øje.
6. Mens de danske Tunger Blade
Er i Kingos Salmebog,
Skal i Solskinsregn sig bade
Korsets Tegn med Danebrog,
Staar i Nord den danske Kirke
Som et kristnet Danevirke.

124.

Brun og Balle.

Egen Melodi af Johanne Fenger.

1. Der stod en Gran saa rank og skjon,
Saa vintergrøn,
Den stod paa Norges Fjælde;
Sin Top den løfted kjæk i Sky,
I Herrens Ly,
Trods Vind og Staal og Ælde.

2. Der stod en Bøg i Danelund,
     Paa Fædres Grund,
 Alt med sin hvalvte Bue;
 Trods Hagelvejr og Hvirvelkast,
     Den stod dog fast,
 Saa det var Lyst at skue.
3. Men ak! det gaar hver Stamme gild
     Som Ygdrasil:
 Den trøskes og den falder;
 Det volder Nidhøgs Ormetand,
     Hver Bøg og Gran
 Som Asken har sin Alder.
4. Hør Lundens Suk og Klippens Dron!
     Hver Nordens Søn
 En modig Taare fælde!
 Thi, ak! paa Rad de faldt paa Stand,
     Den Bøg, den Gran,
 Som pryded Mark og Fjælde.
5. Nu sidder fattig Fugl i Støv,
     Paa brune Løv,
 Hvor skal han vel sig hvile?
 Hvor skal han kvidre nu i Vang
     Sin Aftensang?
 Paa Tidsel, Torn og Pile?
6. Ak, skal da slige Stammer to
     Ej mer opgro,
 Paa Fjældet og i Skoven!
 Skal Klang ej mer, fra Top og Gren,
     Fra Lund og Sten,
 Nu mødes over Voven!
7. Skal fattig Fugl i ode Lund
     Om Aftenstund
 Kun sjunge for de døde?
 Skal Sangen tone sorrighfuld:

Ak! under Muld
Nu hviler Nordens Grode!

8. Ak, skal nu savne Kvist og Skjul
Den Himmelfugl,
Som sang for vore Fædre!
Da svinger den fra Bøjgd og By
Sig over Sky;
Ak, ak! det Gud os bedre!
9. O, Brødre dog! den samme Fugl
Saa sodt om Jul
Og sang for vores Vugge;
Ak, skal nu vore arme smaa
At høre faa
For Sang kun hule Sukke!
10. O, Vuggevise dyb og sod!
Som Nyn du lod
Paa Tonen, Engle sjunge;
O, Skam og Skade, blodig Synd!
Skal disse Nyn
Uddø paa Danmarks Tunge!
11. O, nej, Fuldsøskende i Nord!
Det ved sit Ord
I Naade Gud forbyde!
Den gamle Rod han skjænke Held,
Paa Mark og Fjæld,
Til Kvist og Top at skyde!
12. O, Søskende! den Stub, nu tør,
Men frodig før,
Vi vil med Taarer væde;
Da avles under Hjærtesuk
Saa mild en Dug,
Som Taarer, Engle græde.
13. O, Dug, hvis Hjem ej Verden véd!
O, fald her ned

- Paa Stub med Kraft fra oven!
 Da skyde skal til Dane-Bod,
 Som Jesse-Rod,
 Den Stub i Daneskoven.
14. O, Himmelfugl! forlad os ej!
 Den trange Vej
 Gaar let, naar sødt du sjunger;
 O, bliv hos os, og læg din Sang,
 Med liflig Klang,
 Paa danske Barnetunger!
15. Ak, ingen Bog og ingen Gran
 Vi har i Land,
 Som værdig kan dig bære;
 Men, o, forsmaa ej snævre Bur
 I Hjærtetur!
 Saa skal dig Stammen ære.
16. O, Søkende! forstaar min Sang,
 Med sælsom Klang,
 Ej blot om Brun og Balle!
 Om dem og deres Rod jeg sang
 I Danevang, —
 Og Stubben er vi alle.
17. Det var de sidste Kronesrud,
 Som nu gik ud,
 Paa gamle Træ i Norden:
 Paa Stammen, som for Luthers Haand
 Med hellig Aand
 Sig hæved højt fra Jorden.
18. Ad Aare falder Jubelfest
 For Herrens Præst,
 Ja, holdes i Guds Rige;
 Thi skyndte sig de Bisper to
 Nu og saa fro
 I Koret at opstige.

19. Dèr skal de staa i højen Kor,
 For Alterbord,
 Paa danske Bispestade,
 Og sjunge højt med Englemund
 Af Hjærtens Grund
 Med Hersleb, Brochmand, Plade.
20. De takke skal, som Bud fra Nord,
 For Herrens Ord
 Paa Morten Luthers Tunge;
 For Røsten, som i Julesang
 Paa den udklang,
 Skal Kingo Salmer sjunge.
21. Det er en Lyst at tænke paa,
 Hvor de mon staa,
 Langt mer dog dèr at være;
 Det andet er, end over Grus
 Af Herrens Hus
 At græde for hans Ære.
22. O ve! o, hvilken Jubelfest
 For Herrens Præst
 Kan vi paa Gruset holde!
 Hans Aand forsvandt, hans Kraft og Tro,
 Mon de vel bo
 I Hjærter, vantro, kolde?
23. O, vel da dem, de Luther-Mænd,
 At de sov hen
 Før Jubelfestens Dage!
 Her tegner kun til slig en Fest,
 Hvor Graad er bedst,
 Hvor Sang er Suk og Klage.
24. Dog Aand! hvi bolger, bruser du,
 Saa mod i Hu?
 Lad ikkun Herren raade!
 Ej gjælder Tegn, ej værger Magt

Imod hans Agt,
Og evig er hans Naade.

25. Er Formiddag end sort som Nat,
Kan Sol dog brat
I Kraft bestraale Jorden;
Saa dages kan for Herrens Præst
En Jubelfest,
Mens Aar gaar om i Norden.
26. Vi haabe tør: Halleluja
Skal klinge da
Fra Hjærte, Mund og Tunge,
Saa Lov og Tak for Vittenberg,
I Lund, paa Bjærg,
Med Kingo højt vi sjunge.

125.

Herrens Røst. *)

Egen Melodi af A. Winding.

1. Herren taler: Øer, hører!
Hver som Øren har at høre med!
Ordet, Livets Ord han fører,
Som han vil og kan til Tid og Sted;
Og hvor Ordet føres,
Og hvor Ordet høres,
Dèr er Aand og Liv og Fred.
2. Hører, Øer i det fjærne!
I, som lytted i det høje Nord,
I, som hellere end gjærne
Høre Aandens, Livets, Fredens Ord!
I det skal fornemme,
Det hos mig har hjemme,
Følger mine Sendebud.

*) Se Esaias 49.

3. Hele tusend Aar tilbage
 Spaadomsordet af en Seers Mund,
 I vor første Biskops Dage,
 Gjenlød hos os i den grønne Lund;
     Herrens Røst med Aanden
     Hjærtet, Liljevaanden,
 Fik at høre sent, men sødt.
4. Baaren som paa Lynildsvinger,
 Røsten, som et himmelsk Effata,
 Kom, i Følge med Guds Finger,
 Kaldte frem et stort Halleluja;
     Øret, gjennemboret,
     Luktes op for Ordet,
 I hvis Røst er Aand og Liv.
5. Folkemunden fik da Mæle,
 Folketungen blev Guds aandens Tolk,
 Og af Danmarks Barnesjæle
 Skabte Jesus sig et udvalgt Folk:
     Kristen-Menigheden,
     Kjær ad Hjærtedefreden,
 Tro og huld i Liv og Dod.
6. Øren hellere end gjærne,
 Laanes til Guds rige Naades Røst,
 Og ved Blink af Vestens Stjerne
 Skimtes Morgenrødens Guld i Øst;
     Derfor Aftensangen
     Smelter hen i Klangen
 Af Guldkammens Hanegal.
7. Hører, alle Folkestammer,
 Som fik Øren til at høre med!
 Fra det stille Hjærtekammer
 Bryder mægtig ud til Tid og Sted,
     Bryder ud i Sangen,
     Skaber Vaar i Vangen,
 Herrens Røst med Aand og Liv.

126.

Ansgars Minde.

Mel. Blomstre som en Rosengård, af J. P. E. Hartmann.

1. Han var ingen mægtig Aand,
 Mark-Evangelisten,
 Dog et Redskab i Guds Haand,
 Ret en Hjærtekristen,
 Sund i Troen, mild og om,
 I sin Daad og i sin Drøm
 Barnlig, gudhengiven.
2. Kirke lav han grundet her,
 Tusend Aar tilbage,
 Ej med Bram og Herrefærd,
 Men med Suk og Klage,
 For det var saa grumme smaat
 Her med ondt saa vel som godt,
 Uden Martyrkroner.
3. Snart i fyrretyve Aar
 Han til Kronen bejled,
 Og sov hen med bange Kaar,
 Som den var forfejlet,
 Savned dog ej Himlens Trøst,
 Stoled paa en Glædeshøst
 Efter Taaresæden.
4. Tusendaaret nys udrandt,
 Sæden ej uddøde,
 Marken dog endnu ej vandt
 Ros og Ry for Grøde:
 Alt gik sent, og alt var smaat,
 Lidt af ondt og lidt af godt,
 Ingen Martyrkroner.
5. Kraft dog har paa Troens Grund
 Badet og Gudsbordet,

I vort Hjærte og vor Mund
 Lifligt er Guds-Ordet;
 Ved den gode Hyrdes Røst
 Hjorden føler Aandens Trøst,
 Følger ham alene.

6. Kjærligheden blev ej kold,
 Det er Hjærtets Ære,
 Derfor sikkert mange Fold
 Marken dog skal bære:
 Sent men sodt, det er vor Trøst
 Som Ansgars, en Glædehost
 Kroner Taaresæden.

7. I Guds Time da Guds Ord,
 Hjærtelig omfavnet,
 Videre her fra paa Jord
 Gaar i Jesus-Navnet:
 Gaar med Kjærlighedens Sang,
 Med Guds Fred, fra Danevang,
 Trøstigt gjennem Ilden.

8. Gud ske Lov i Jesu Navn
 For Evangelisten,
 Som, trods Aandelynets Savn,
 Var en Hjærtekristen,
 Egned sig til Mærkesmand
 Just i vore Fædres Land:
 Banen paa det jævne!

127.

Dannekvinden.

Mel. Vær lovet du, som evig vaager, af J. C. Gebauer.

1. Oploft din Røst, du gamle Kvinde,
 Som ej forstumme skal paa Jord,
 Saa længe varme Floder rinde
 Fra Hjærtets Kildevæld i Nord,

- Saa længe der i Danevang
Er Klokkelyd og Kirkesang!
2. Oploft din Røst ved Luthers Minde,
Og syng det ud med Tone sød:
Lyksalig var den Ægtekvinde,
Hos hvem han fandt sit Moderskjød!
Lyksaligt var det Moderbryst,
Hans Læber diede med Lyst!
  3. Syng sødt om ham med Læber røde!
Han en Guds Engel var paa Jord,
Han aldrig knuste Hjærter bløde,
Skjønt der var Torden med hans Ord,
Den svage Gnist af Haab til Gud
Han pusted op, ej slukte ud.
  4. For Hjærtets Krav og Kvindens Ære
Han kæmped djærvt med Aandens Sværd,
Henvejrede den mørke Lære,
At Kvinden ej var Manden værd,
Skjønt under Hjærte bar i Løn
Maria Guds enbaarne Søn.
  5. Han raabte ud Guds Ord det rene:
Det ej er godt, som skrevet staar,
At Manden er paa Jord alene,
Thi Enlighed gjør bange Kaar;
Lad Mand og Kvinde sammen bo,
Om Glæden og om Sorgen to!
  6. For Hjærtets Sprog paa Modersmaalet
Han kæmped og med Løvemod,
Var Livet end fra Ordet stjaalet,
Vi fik dog ved hans Sejer Bod;
Guds Ord er paa vort Modersmaal
Guldæbler ligt i Sølverskaal.
  7. Guds Ord, han sagde, klarer Sagen,
Som skrevet staar i Herrens Bog:

Apostlerne paa Pinsedagen
 De talte alles Hjærtesprog,
 Saa hver en Mand paa sit fornam,
 At Herren talte højt til ham.

8. Lyksalig, hvo Guds-Ordet horer,
 Saa vidned Luther, Herrens Præst,
 Naar det til Tro hans Hjærte rører!
 Højsalig, hvo det gjemmer bedst,
 Og tager kvindeligest i Favn
 Guds Helligaand i Jesu Navn!
9. Saa raabte ud han Sandheds Tale,
 Besang sin Frelzers Daad og Dyd,
 Og sjunger nu i Himmelsale
 En Lovsang ny med Hjærtens Fryd
 For alle dem i Tusendvis,
 Som fulgte ham til Paradis.
10. Lad derfor højt og sødt det tone:
 Lyksalig hun, som fødte ham,
 Der bejled ret til Livets Krone,
 Og ænsed aldrig Korsets Skam,
 Og bærer nu, som Naadelon,
 I Lysets Hjem Guldkrone skjon!
11. Kun Herren over Himlens Hære
 Var Luthers Skjold og faste Borg,
 Han redded kun sin Moders Ære,
 Han slukked kun sin Moders Sorg,
 Med, hvad han tog af Jesu Mund:
 Et Livets Ord i Dødens Stund.
12. Den Herre, som os alle sammen
 Har kjøbt fra Døden med sit Blod,
 Til Luthers Pris har lagt sit Amen,
 Ham kaldt en Tjener tro og god,
 Og bænker naadig ved sit Bord
 Hver Gjæst, som gaar i Luthers Spor.

128.

Luthers Minde.

Mel. Op al den Ting, som Gud har gjort, af A. P. Berggreen.

1. Der sad en Svend i Munkebur,
Det var ved Midnatstide,
Hans Lampe brændte mat i Løn,
Og mørkt der var saa vide.
2. Ja, Troens Lampe brændte mat
I Hjærtet, under Viften,
Som Lampen paa det lille Bord,
Hvor Luther sad med Skriften.
3. Men han, som os i Paradis
Indblæste Liv og Aande,
Han kommer end vort Støv i Hu
Og røres ved dets Vaande.
4. Vi sank tilbage i vort Støv
Ved Syndefald til Doden,
Men Gud os gav sin Søn og Aand
Til Hjælp og Trost i Noden.
5. Da Aandens Lys var nær udslukt
I Pavedommets Morke,
Da Jesu Tro i Luthers Bryst
Paa ny fik Lys og Styrke.
6. Saa ved Guds milde Aandepust
Blev Lampen til en Stjerne,
Han sagde: skin som Himmellys
Paa Jorden til det fjærne!
7. Og som en Stjerne Luthers Tro
Har skinnet over Jorden,
I mer end tre Gang' hundred Aar
Den tindrede i Norden.

8. Ved den saa mangen Vandringsmand
Har fundet Vej i Natten,
Og mangen Kvinde ved dens Lys
Har fundet Himmelskatten.
9. Og smaa, som Stjærnerne i Tal,
Den tindred klart i Øje,
Til de saa' lukt i Himlen ind,
Saa' Jesus i det høje.
10. Saa skin da, Morgenstjerne klar,
I Mørket ufortroden,
Til Herren bryder gennem Sky
Med Glans som Morgenrøden!
11. Og naar du blegner, hør det da,
Hvor sødt Guds Engle kvæde:
Forløber for den gyldne Sol!
Gak til din Herres Glæde!

129.

Den danske Kristendom.

Mel. Jeg véd et evigt Himmerig.

1. Der ligger et Land vel lavt i Nord,
Men højt dog ej des mindre:
Som Himmelens Stjærner kan paa Jord
De danske Øjne tindre.
2. Der kom en Gang et Julebud
Til Danmarks grønne Skove,
Det kom fra alle Guders Gud,
Som styrer Vind og Vove.
3. Det lød som saa: min Son er her,
Maa dog sit Ansigt dølge,
Hvo paa ham tror og faar ham kjær,
Skal hjem til mit ham følge.

4. Hos mig er Himlen altid blaa
Og Lunde lysegrønne,
Her dufter alle Blomster smaa,
Og alle Folk er kjonne.
5. Som mine Born de leve godt,
Om Kap i Sky de kvæde:
Her er ej Sorg, ej Skam og Spot,
Men evig Lyst og Glæde.
6. Saa lyder blidt det Julebud,
Skjønt tusend Aar det tæller,
Vi nys paa ny det kom i Hu:
Opad, jo før, jo heller!
7. Guds Søn han bor paa Jorderig,
Som i en Stad paa Bjærget:
For Skud kan ej den skjule sig,
Men bli'r af Engle værget.
8. Paa Torvet staar hans Badekar,
Hans Røst derover toner:
Kom, tvæt dig hvid, som før du var,
Med Tro paa din Forsoner!
9. Nedsænk dig her som i et Hav,
Med Synden og med Sorgen!
Da staar du op, som af min Grav
Jeg opstod Paaskemorgen.
10. I Hallen staar hans Gjæstebord,
Hans Røst derover lyder:
Kom, Ven, og tag mig paa mit Ord,
Som er, hvad det betyder!
11. I Steden for dit Kjød tag mit!
Tag mine Ben for dine!
Síg saa til alle Himle frit:
Med Jesus I er mine!

12. Saa i den hele Kristendom,
Paa Bjærge og i Dale,
Fra først til sidst det gjælder om
At tro Vor-Herres Tale.
13. Han, som gjør Bjærget selv i Stand
Og bygger Hovedstaden,
Til Lykke for vort jævne Land,
Ser ej paa Overfladen.
14. Sin Sandhed lægger han til Grund,
Og fylder med sin Naade,
Saa løser om en liden Stund
Sig Kirkebjærgets Gaade.
15. Før vi det véd, saa højt vi staa,
At frem vi og tilbage
Kan se fra Edens Bjærge blaa
Til Salems rode Tage.
16. Og fra Jerusalem det ny,
Af Guld og Ædelstene,
Soløjne for Guds Son i Sky
Faar alle Hjærter rene.
17. En Smule da vi hjælper til,
Naar Herren Staden bygger,
Som han forstaar og selv han vil,
Af ægte Klippestykker.
18. Hans lille Hovedstad hos os
Kan da ej længer dolges,
Men staar sig nok, om end paa Trods
Der blæses og der bølges.
19. Dèr fra skal gaa til Paradis
Et lille Longangsstræde,
Saa tidlig vi til Herrens Pris,
Faa Smag paa Himlens Glæde.

20. Saa ærer han sit Julebud
I denne Krog af Norden,
Fordi vort Hjærte troer Gud,
Trods Engleklogt paa Jorden.
21. Saa glæd dig, Mark! og fryd dig, Skov!
Og sjunger, alle Sunde!
Thi han, som vaaged, mens vi sov,
Han gjorde, hvad han kunde.
22. Ja, han, som har al Magt og Vid,
Og elsker ret sin Næste,
Han gjorde her sin største Flid,
Han gjør og her sit bedste.
23. Han sætter paa vor bløde Muld
Sit Præg med Skaberhaanden,
Og Barnehjærtet, tro som Guld,
Indblæser han Livsaanden.
24. Af diendes og spædes Mund
Han saa sig Pris bereder,
At Fuglene fra Edens Lund
De svare: „Fred med eder!“

130.

Fornyelsen.

1. Det var i vore Dage,
Kong Frederiks Tid,
Da hørtes der en Klage
Da førtes der en Strid.
Det gleumes aldrig i Himlen.
2. Det var i Nørrelide,
Ved Bælt og ved Sund,
Dér klagede sin Kvide
Guds Menigheds Mund.

3. Det var i Morgengryet,
Og Luften var klar,
Som naar man Nyaarsnyet
I Hænderne har.
4. Da var det alt til Skue,
Som Skikkelse vandt
Imellem Himlens Bue
Og Afgrundens Kant.
5. Med klare Skygger leged
For Alvor Vanvid,
Og priste som sit eget
Oplysningens Tid.
6. Da lød fra Kirkegrunden
En klagende Røst:
„Her ligger Lig paa Bunden
Vor Tro og vor Trøst!
7. „Vor Trøst det var Vor-Herre,
Vor Tro var Guds Aand,
De ligger nu, des værre,
I Dødhedens Baand.
8. „De straaledede, de raadte,
Med Ret og med Skjel,
Men Vanvid dem nedtraadte
Og pinte ihjel!“
9. Den Røst med Nød sig hæved,
Halv Suk og halv Sang,
Paa Læberne den bæved
Med Ligsalmens Klang.
10. Der lød et Svar fra oven,
Fra Aandernes Land:
„Hvem træller under Loven
Og ligger i Band?

11. „Som Barnet født om Julen,
Den hellige Tro,
Den er saa fri som Fuglen
Med Vingerne to.
12. „Saa fri er og i Grunden
Den hellige Daab,
Med Helgenlig paa Bunden:
Vor-Herre, vort Haab.
13. „I hele Kristenheden,
Fra Hav og til Hav,
Er Herrens Daab med Freden
Den hellige Grav.
14. „Her selv den Guds enbaarne
Begravede sig,
Fra alle Kirketaarne
Blev ringet for Lig.
15. „Han ligger død i Ordet,
Bekjendelsens Ord;
Begravet, men ej jordet,
Staar op han i Nord.
16. „Guds Ord var dødt i Munden,
Men lever i Løn,
Er med Guds Aand i Grunden
Guds enbaarne Søn.
17. „Livsalighed af Graven
Med Tro skal opstaa,
Om Tyrken nu og Paven
End trampe derpaa.
18. „Er Troen end paa Jorden,
Hun hvile sig her!
Da times skal i Norden
Oprejsning fuld sær.

19. „Den gamle Tro af Døde
Staar op i Guds Navn,
I Paaske-Morgenrøde,
Med Barnet i Favn.
20. „I Aandens Kraft gjenføder
Den hellige Daab,
Hos Danske, som hos Jøder,
Guds Herligheds Haab.
21. „Og Haabet, med den lille
I Betlehems By,
Opvoxer i det stille
Til Herren i Sky.
22. „Saa iler da til Graven,
Den hellige Grav,
Trods Tyrken og trods Paven,
Trods hver en Krumstav!
23. „Vor-Herres Grav i Daaben
Gjør Dødningen glad,
I den for ham staar aaben
Gjenfødelsens Bad.
24. „Den Grav kan ingen lukke,
For Dør sætte Pind,
Hver Sjæl som dybt vil dukke,
Den kommer dør ind.
25. „Den gaar i Graven gammel,
Den ung kommer ud,
Hos Barnet paa sin Skammel
Da sætter sig Gud.
26. „Og Pogen paa Kjæphesten:
Guds Aands Runestav,
Gud Fader kalder Næsten,
Som Spiret han gav.

27. „Og Faderen han kjendes
I Sønnen saa fin,
Naar Vandet klart omvendes
Ved Bordet til Vin.
28. „I Sønnens Manddomsalder
Paa Herligheds Stol
Gud Fader selv ham kalder
Sit Himmerigs Sol.“
29. Saa lød det over Vangeren,
Og Vanviddet lo
Ad Sukket og ad Sangen,
Guds Ord og Guds Tro.
30. Og Verdens Klogskab sagde:
„Har Ordet en Grav,
I Bogen den nedlagde
Sin Pilegrimsstav.
31. „Paa Bogen tager Vare
I Dag som i Gaar!
Da har det ingen Fare,
At Ordet opstaar.
32. „Saa mange spidse Penne
Er saa mange Spyd,
For Aander godt at gjenne,
Det er deres Dyd.
33. „Hvad føder over Vandet
Vel mer end en Nar
Et Mundsvejr, intet andet:
En død Formular!“
34. Saa lodes Graven aaben,
Den ænsedes ej,
Og Troen gik til Daaben
Ad Guds Mælkevej.

35. Og Troen med Lovsangen
Gik ind og gik ud,
Indgangen og Udgangen
Velsignede Gud.
36. Det var en Paaskemorgen,
Saa aarle i Gry,
Da sluktes Hjertesorgen
Hos Troen paa ny.
37. Da tændtes i Gravhulen
Titusende Blus,
Og Paasken blev som Julen,
Thi Lyset var Guds.
38. Der fødtes med det samme
Titusende smaa,
Af Ordets Herrestamme,
Med Helteattraa.
39. De bliver Kæmper stærke
Ved Bælt og ved Sund,
Da rejses Korsets Mærke
Paa kristelig Grund.
40. Og Kreds de slaar om Graven,
Med Engle i Pagt,
Mod Tyrken og mod Paven
Staar kjækt de paa Vagt.
41. Livsmoder uden Mage
Den hellige Grav
Da kaldes alle Dage
Fra Hav og til Hav.
42. Lysmoder midt i Mørke,
Med Klarhedens Haab,
Det er med Liv og Styrke
Den hellige Daab.

43. Vanviddet kan vel drømme
Om Sejer endda,
Kan vade i Blodstrømme
Dèr til og dèr fra.
44. Men Vanvids stærke Drømme
De fare forbi,
Det vader i Blodstrømme,
Men drukner deri.
45. Om Helgenblod usparet
End blev til et Hav,
Saa er dog vel forvaret
Den hellige Grav.
46. Der skal en Gang udbydes
Et Korstog bagvendt,
Og alle Trolde frydes,
Til det er fuldendt.
47. Vor-Herre, som det lader,
Har lukket sin Dør,
Og sidder hos sin Fader
I Stilbed som før;
48. Men alle Helveds Porte
De staa paa vid Gavl,
De hvide med de sorte
Da klart trække Tavl.
49. Den sidste Helgenskare,
Med Engle i Pagt,
Da Lyset skal forsvare
Mod Mørkhedens Magt.
50. Det synes vel her neden
Et højt Lykkespil;
Dog lærer Evigheden:
Det gaar, som Gud vil.

51. Naar Lys og Mørke strides,
 Og hver tager sit,
 Det kan og forud vides:
 Ej sort bliver hvidt.
52. Og Lyset kan ej tabe,
 For Løgn bliver sandt,
 Og Død kan Liv ej skabe,
 Om ogsaa den vandt.
53. Og Falskhed den Ulykke
 Fra Fødselen har:
 Den falsk paa falsk maa bygge,
 Som Grundigheds Nar.
54. Og Sandhed har den Lykke
 Fra Evigheds Aar:
 Ved sandt paa sandt at bygge
 Sig evig den staar.
55. Vor-Herre, skjont han tier,
 Saa tænker han dog,
 Vor-Herre, skjont han bier,
 Saa kommer han dog.
56. Han kommer da som Lynet
 Fra Øst og til Vest,
 Som Lyn i Lyn er Synet,
 Og Sejren dernæst.
57. Thi Løgneren er en Prakker,
 Han fægter med Hæl,
 Og Døden er en Rakker,
 Han hænger sig selv.
58. Ja, Løgneren er kun Avner,
 Og Mørket kun Damp,
 Saa Vindens Herre savner
 Ej Helte til Kamp.

59. Naar Liv og Lys da vinder
 Med Sandhed til sidst,
 Med Død og Mørke svinder
 Al Løgn og al List.
60. Da Livet ret sig fryder,
 For Døden er kvalt,
 Det nemmer og det nyder
 I Kjærlighed alt.
61. Og i Guds Morgenrøde,
 Alt efter sin Art,
 Da straale skal og gløde
 Daglyset fuld klart.
62. Og Korsets ægte Banner
 Først ret faar sit Ry,
 Naar det Gudshaanden danner
 Af Stjærner i Sky.
63. Da kalder Livets Kilde
 I Kjærligheds Hav
 Sig aarle selv og silde
 Den hellige Grav.
64. Den priser i Lovsangen
 Guds Herligheds Haab,
 Og evig er Gjenklagen:
 Den hellige Daab.
 Det glemmes aldrig i Himlen.

131.

Livets Vej.

Egen Melodi af J. P. E. Hartmann.

1. Op dog, Sion! ser du ej
 Sejrens palmestrøde Vej
 Til Guds Hus i Himmerig!
 Den er og beredt for dig.

2. Korset vel for Øje staar,
Langs med Svælget Vejen gaar,
Men, hvor Herren har sin Gang,
Dèr er Englevagt og Sang.
3. Klippegrund gjør Foden fast,
Frygten flyr for Haab i Hast,
Troen staar, hvor Tvivlen faldt,
Kjærlighed forsoder alt.
4. Troens Ord med Sandheds Aand
Os ledsager Haand i Haand,
Aandens Glød og Herrens Rost
Skjænker os en evig Trost.
5. Paradisets Vin og Brød
Styrker os i Liv og Død,
Kæmpeskridt vi gjør opad
Til den hellige Guds-Stad.
6. Dèr er Gammen, Fred og Ro,
Dèr vi skal for evig bo,
Gaa som under grønne Lind
Til Vor-Herres Glæde ind.

132.

Lovsangen.

Egen Melodi.

1. Herren han har besøgt sit Folk,
Natten hun blev til Morgen,
Menneskens Søn, Gud Faders Tolk,
Slukket nu har al Sorgen.
2. Frelseren laa i sorten Jord
Nætter saa vel som Dage,
Men det opstandne Livsens Ord
Døden ej mer kan smage.

3. Kirken hun sad i Enkestand,
Sørged for den enbaarne,
Glemte, at han i Gravens Land
Stormede Dødens Taarne.
4. Deraf udsprang den bitre Sorg,
Ligfærd med Graad og Klage,
Hulken for Sang paa Sions Borg,
Nætter saa vel som Dage.
5. Herren han er dog sine tro,
Ogsaa naar de mistvile,
Roser han lod paa Torne gro,
Lærte os saa at smile.
6. Blegt som et Lig var Livets Ord,
Dødt det os laa paa Tunge,
Aand dog fra Herren i det før,
Engle derom vil sjunge.
7. Synger da med i højen Sky:
Ordet stod op af Døde,
Lyder i Aandens Kraft paa ny,
Tænder, saa Tunger gløde!
8. Lever nu op, I Kristne smaa!
Nu er her godt at være,
Alle Guds Engle med os staa,
Vil jer paa Hænder bære.
9. Frelseren laa i sorten Jord,
Sidder paa Ærens Trone,
Aand er og Liv til os hans Ord,
Glæden vor Salmetone.

133.

Danebrog.

Egen Melodi af J. P. E. Hartmann.

1. Hil dig, vor Fane!
Korsbanner hvidt!
Holde paa Bane
Med dig vi Skridt,
Vis er os Kransen,
Gyldenaars-Glansen.
Danskerne følge dig frit.
2. Fjenderne grue,
Mer end for Sværd,
Ved dig at skue,
Plantet dem nær;
Hvor du dig hæver,
Sejer omsvæver
Korsherrens signede Hær.
3. Kjærlig omfavned
Dig Dannemænd,
Danebrogsnavnet
Bærer du end;
Himlen til Ære
Altid du bære
Navnet med Sejer igjen!
4. Hjem-Kjærligheden
Bor os i Bryst,
Striden for Freden
Kun er vor Lyst,
Odde og Ægge
Kun for dem begge
Skærpet vi har til en Dyst.
5. Hil dig, vor Fane!
Korsbanner hvidt!

Du paa din Bane
 Overfløj tit,
 Højere oppe,
 Aandernes Troppe;
 Sejeren følger dig frit.

134.

Kristus-Riget.

Egen Melodi af C. Barnekow.

1. Vidunderligst af alt paa Jord
 Er Jesu Kristi Rige,
 Dets Herlighed er og saa stor,
 At det har ingen Lige.
2. Usynligt vel som Sjæl og Sind,
 Det nemt dog er at kjende,
 Alt som en Stad paa Bjærgetind,
 Der ses til Verdens Ende.
3. Dets Gaade er et Guddomsord,
 Som skaber, hvad det nævner,
 Som fylder Dale trindt paa Jord
 Og Klipperne udjævner.
4. Med det indvies Jesu Daab,
 Velsignes Jesu Bæger,
 Saa hist udspringer Livets Haab,
 Og her det vederkvæger.
5. Med Ordet skabes gode Kaar
 For Barnekæmper lave,
 Saa de kun le ad Banesaar
 Og springe over Grave.
6. Med det der skabes Vin af Vand
 Og Paradis af Ørke,
 Med det der skabes Lys om Land,
 Mens Verden gaar i Mørke.

7. Med Sølv og Guld sin Kæmpetropp
Ej Sions-Kongen fæster,
Men siger blot: Guds Fred! stat op
Og sid blandt Kongens Gjæster!
8. Lad hvisle kun i Ormegaard,
At Riget er lagt øde!
Gud kroner lige fuldt dets Aar
Med Frugtbarhed og Grøde.
9. Dets Glans opstaar som Ax i Vang,
Som Maj i Bøgeskove,
Ja, prægtig under Fuglesang
Som Gyldensol af Vove.
10. Det er den store Konges Glans,
Som kun paa Korset døde,
For at med Livets Rosenkrans
Jordklimpen ham kan møde.
11. Ja, naar han kommer i det blaa,
Er Kristnes Kamp til Ende:
Hvad troende i Spejlet saa',
Skal salige erkjende.
12. Da Riget er med Solekaar
Til Syne og til Stede,
I Evighedens Gyldenaar,
Med Ret og Fred og Glæde.

Indhold og Kilder.

(Ved „Sangværk“ II forstaas her de i 1839 og 1841 udkomne to Hæfter af Grundtvigs Sangværk, andet Bind, der mest indeholdt bibelhistoriske Sange. Ved „Boisen“ forstaas P. O. Boisens bibelske og kirkehistoriske Salmer og Sange, 1853.)

Nr.

1. Skabelsen. Sangværk II, Nr. 7, noget ændret fra Rudelbachs Teologisk Maanedsskrift XIII, S. 147 (1828).
2. Adam og Eva. Sangværk II, Nr. 10; forkortet, dog med nyt Slutningsvers, fra Teol. Maanedsskr. XIII, S. 155 (1828).
3. Paradiset. Sangværk II, Nr. 11; forkortet i Boisen Nr. 3.
4. Sangværk II, Nr. 8, efter et Brudstykke hos Kædmon; et Udtog i Boisen Nr. 1, og et andet Nr. 4.
5. Sangværk II, Nr. 9, fra Hagens Historiske Salmer og Rim (1832), Nr. 2, efter H. A. Brorsons med samme Begyndelse.
6. Kain og Abel. Sangværk II, Nr. 12, fra Teol. Maanedsskrift XIII, S. 163 (1828), hvor den gaar i ét med den følgende, overskrevet „Patriarkerne“; jfr. Boisen Nr. 5.
7. Stamfædrene. Sangværk II, Nr. 13; jfr. den forrige.
8. Syndfloden. Sangværk II, Nr. 14, fra Teol. Maanedsskrift XIII, S. 168 (1828); jfr. Boisen Nr. 6.
9. Babelstaarnet. Sangværk II, Nr. 15; jfr. Boisen Nr. 7.
10. Abraham. Sangværk II, Nr. 16; jfr. Boisen Nr. 8.
11. Sangværk II, Nr. 17, fra Hagens Salmer og Rim (1832), Nr. 5; jfr. Boisen Nr. 9.
12. Isak. Sangværk II, Nr. 18; jfr. Boisen Nr. 10.
13. Sangværk II, Nr. 19, med et nyt Vers (23) indskudt; et Udtog Boisen Nr. 11.
14. Jakob og Esav. Sangværk II, Nr. 20.
15. Jakobs Drøm. Sangværk II, Nr. 21; jfr. Boisen Nr. 12.
16. Jakob og Rakel. Sangværk II, Nr. 22.
17. Jakobs Nattekamp. Sangværk II, Nr. 23; jfr. Boisen Nr. 13.

Nr.

18. Josef i Fængselet. Sangværk II, Nr. 24, med et nyt Vers indskudt (V. 6); forkortet i Boisen Nr. 14.
19. Josefs Ophøjelse. Sangværk II, Nr. 24, S. 117, hvor den gaar i ét med den foregaaende; jfr. Boisen Nr. 15.
20. Jakob og hans tolv Sønner. Sangværk II, Nr. 25; jfr. Boisen Nr. 16.
21. Moses og Farao. Sangværk II, Nr. 26, med Udeladelse af de tre Slutningsvers; her ligesom Boisen Nr. 17.
22. Moses-Kvadet. Krønnikerim til levende Skolebrug, 2den Udgave (1842), S. 18, med et nyt Indgangsvers.
23. Moses i Ørken. Sangværk II, Nr. 27; „efter 2 Mos. 3. 4. og Salme 90“; jfr. Boisen Nr. 18. Se Udtog heraf i IV, Nr. 259.
24. Ebræernes Plage. Sangværk II, Nr. 29; „efter 2 Mos. 1, Josefus og Herodot“; jfr. Boisen Nr. 19.
25. Ebræernes Udgang af Ægypten. Sangværk II, Nr. 30; jfr. Boisen Nr. 20.
26. Overgangen i det røde Hav. Sangværk II, Nr. 31.
27. Sangværk II, Nr. 32; jfr. Boisen Nr. 21.
28. Sangværk II, Nr. 33; „Moses' Lovsang, 2. Mos. 15 efterlignet“.
29. Lovgivningen paa Sinai. Sangværk II, Nr. 34; „efter 2 Mos. 19, 20“; jfr. Boisen Nr. 22.
30. Oprøret i Lejren. Sangværk II, Nr. 35; „efter 4 Mos. 13, 14“; jfr. Boisen Nr. 24.
31. Guldkalven. Sangværk II, Nr. 38; efter 2 Mos. 32; jfr. Boisen Nr. 23, et Udtog.
32. Kora, Datan og Abiram. Sangværk II, Nr. 39; efter 4 Mos. 16.
33. Bileam. Sangværk II, Nr. 40; efter 4 Mos. 22—25 og 36; 2 Pet. 2.
34. Moses' Eftermæle. Sangværk II, Nr. 36.
35. Moses' Svanesang. Sangværk II, Nr. 37 (Slutningsverset udeladt); efter 5 Mos. 32.
36. Rahab. Boisen Nr. 28, forkortet fra Sangværk II, Nr. 41, hvor Slutningen dog fattes.
37. Jordans Flod. Dansk Kirketidende VII, Nr. 39 (1852); forkortet i Boisen Nr. 27.
38. Josvas Syn. Dansk Kirketidende VII, Nr. 39. (1852).
39. Jeriko. Dansk Kirketidende VII, Nr. 39. 1852 (de to sidste Vers udeladte).
40. Josvas Farvel.
41. Seerinden Debore.
42. Gideon.
43. Samson. I forkortet Skikkelse trykt i Boisen Nr. 31.
44. Samsons Død. „Sangværk til Kirkesk.“ 1870. (Se Tolv

} Først trykte i „Sangværk til Kirkeskolen“ 1870.

Nr.

- bibelske og kirkehistoriske Sange af N. F. S. Grundtvig, med Melodier af Chr. Barnekow, Nr. 6. 1868.)
45. Rut. Boisen Nr. 29.
  46. Eli og Samuel. Boisen Nr. 32.
  47. Kong David. Krønnikerim, 2den Udg. (1842), S. 20; Boisen Nr. 35.
  48. Davids Sejerssang. Hagens Salmer og Rim (1832), Nr. 7, efter den 151de Davidssalme hos de halvfjerds; Boisen Nr. 34.
  49. Davids Klage over Jonatan. Kort Begreb af Verdens Krønrike, 1814, S. 356.
  50. Kong Salomon. Krønnikerim, 2den Udgave (1842), S. 21.
  51. Hungersnøden. Boisen Nr. 39.
  52. Nabots Vingaard. Boisen Nr. 40.
  53. Nebukadnesars Drøm. Boisen Nr. 47.
  54. Esekiel. Sangværk II, Nr. 1, med et nyt Vers (V. 8) indskudt. Sidste Vers en særlig Salme i Fengers Tillæg, Nr. 849.
  55. Serubabel. Krønnikerim, 2den Udgave (1842), S. 23.
  56. Sangværk II, Nr. 6 (efter Syraks Lovsang, Kap. 44—50).
  57. Præsten Sakarias. } Først trykte i „Sangværk til Kirke-
  58. Jomfru Maria. } skolen“ 1870.
  59. Barnet i Betlehem. Efter *Puer natus in Bethlehem* (jfr. Brandt og Helveg: Dansk Salmedigt. Nr. 155—56). Kjøbenhavns Skilderi (Nr. 103) for 23. Decbr. 1820. Hagens Salmer og Rim (1832), Nr. 12; smlgn. „Sangværk“ I, Nr. 163.
  60. J. F. og R. Th. Fengers Salmer og Sange til Julen (1845), Nr. 18, forkortet fra Julesange for Dronning Karoline Amalies Asylbørn (1842). Jvfr. Boisen Nr. 50, hvor den har tre nye Slutningsvers.
  61. De vise fra Østen. K. L. Rahbek: Sandsigeren f. 1811, Nr. 12. Kvædlinger, 1815, S. 229; jfr. III, Nr. 93.
  62. Simeon. Festsalmer, 7de Oplag (1856), Nr. 762.
  63. Flugten til Ægypten. Fengernes Julhæfte, Nr. 25; jfr. Boisen Nr. 54. Et Udtog i III, Nr. 94.
  64. Jesu Barndom. Fengernes Julhæfte, Nr. 26 (1845); de sidste syv Vers efter Festsalmer, 5te Oplag (1853), Nr. 714; jfr. Boisen Nr. 55; smlgn. III, Nr. 100.
  65. Den tolv Aars Jesus. Sangværk til Kirkeskolen 1870.
  66. Johannes den Døber. Festsalmer, 5te Oplag (1853), Nr. 712. Ogsaa her III, Nr. 34.
  67. Festsalmer, 7de Oplag (1856), Nr. 773, dog til Dels forskjellig. Smlgn. III, Nr. 131.
  68. Dansk Kirketidende III, Nr. 16 (1848); afkortet mod Slutn.; jfr. Boisen Nr. 57.
  69. Herrens Daab. Th. Oldenburg og P. Chr. Kierkegaards

Nr.

- Nordisk Tidsskr. for kristelig Teologi II, S. 165 (1840); jfr. Boisen Nr. 58.
70. Herrens Fristelse. Dansk Kirketidende I, Nr. 28 (1846): de to sidste Vers ombyttede med nye; jfr. Boisen Nr. 59.
71. Herrens Lærdom; i „Sangværk til Kirkeskolen“ 1870. Jfr. V, Nr. 131.
72. Natanael. Dansk Kirketidende I, Nr. 47 (1846); jfr. Boisen Nr. 60.
73. Brylluppet i Kana. Boisen Nr. 61.
74. Simon Peders Kald. Nordisk Kirketidende 1838, Nr. 29, med Overkrift „Aandelig Fiskervise“; 3dje sidste Vers udeladt; jfr. Boisen Nr. 64.
75. Med Overskrift „Den himmelske Taler“ i Kierkegaards Nordiske Tidsskrift III, S. 161 (1841), med Udeladelse af de tre sidste Vers.
76. Den blodsottige Kvinde. Kierkegaards Nordiske Tidsskrift IV, S. 1 (1842), med Udeladelse af sidste Vers; jfr. Boisen Nr. 68.
77. Jairi Datter. Boisen Nr. 69.
78. Høvedsmanden i Kapernaum. Boisen Nr. 66, med et nyt Slutningsvers.
79. Enkens Søn i Nain. Boisen Nr. 67.
80. Den kananæiske Kvinde. Boisen Nr. 70.
81. Jærtetegnet i Betanien. Dansk Kirkeidende 1857, Nr. 49; to Vers udeladte mod Slutningen.
82. Efter Kingos med samme Beg. (Fenger: Kingos Salmer Nr. 42). Festsalmer, 4de Tillæg til 7de Oplag (1860), Nr. 850; jfr. III, Nr. 154.
83. Efter den samme som den foregaaende. Festsalmer, 4de Tillæg til 7de Oplag (1861), Nr. 851.
84. Kirkesalmer til Prøve. 1845, Nr. 21.
85. „Sangværk“ I, Nr. 260 (1837), efter de bømske Brødes: „Christus, der uns selig macht.“
86. „Sangværk“ I, Nr. 266, efter „*Surrexit Christus hodie*“; jfr. Brandt og Helveg: Dansk Salmed. Nr. 372.
87. Fengeres Salmer og Sange til den stille Uge og Paasken (1846), Nr. 39. Se „Paaske-Kantate“, Text af Grundtvig (Slotskirken, første Paaskedag 1846); smlgn. III, Nr. 175.
88. Marie Magdalene. Dansk Kirketidende II, Nr. 28 (1847); næstsidsste Vers udeladt, men et nyt indskudt som det tredje sidste.
89. De to Disciplers Gang til Emaus. Dansk Kirketidende I, Nr. 31 (1846), med Overskrift „Opstandelsen“; Vers 1 og

Nr.

- 22 udeladte, og i Steden for Vers 24, 25 og 26 et nyt Vers, der alt findes brugt i Boisen Nr. 86.
90. Thomas. Fengernes Paaskehæfte, Nr. 43; jfr. Boisen Nr. 87.
91. „Sangværk“ I, Nr. 267, efter „*Coelos ascendit hodie*“ (Brandt og Helveg: Dansk Salmed. Nr. 373); jfr. Boisen Nr. 88. Smlgn. I, Nr. 316 og V, Nr. 106.
92. Fengernes Salmer til Himmelfartsfesten og Pinsen (1846), Nr. 10, fra Grundtvigs utrykte Salmesamling „Salmeklade til Kirkebod“ 1843; jfr. Boisen Nr. 90. Forkortet i P. A. Fengers Tillæg Nr. 915. Se V, Nr. 135.
93. Kirkesalmer til Prøve, 1845, Nr. 107, ændret og forkortet fra Sangværk I, Nr. 24. (1836).
94. Ebræer-Menigheden; i „Sangværk til Kirkeskolen“ 1870.
95. Petrus, Pavlus og Johannes. Krønikerim, 2. Udg. (1842), S. 71.
96. Stefan. Hagens Salmer og Rim (1832), Nr. 53, efter Kingos „Søde Jesu, Festens Fyrste.“ (Fenger: Kingos Salmer Nr. 73); jfr. Boisen Nr. 92. Smlgn. V, Nr. 80.
97. Kammersvenden fra Morland. Hagens Salmer og Rim, Nr. 54, forkortet fra Kvædlinger (skrevet 1812), S. 320; jfr. Boisen Nr. 93.
98. Kornelius. Fengernes Pinsehæfte, Nr. 15; jfr. Boisen Nr. 94.
99. Rent og urent. Dansk Kirketidende 1857, Nr. 16.
100. Antiokia. „Sangværk“ I, Nr. 2 (1836); jfr. Boisen Nr. 95.
101. St. Peders Fængsling. Boisen Nr. 96.
102. Johannes' Aabenbaring. Her = Boisen Nr. 97. Udvidet og omarbejdet, med Overskrift „Hyrdebrevene“, i Kierkegaards Nordiske Tidsskrift III, S. 1 (1841), her V, Nr. 16.
103. Kong Agger i Edessa; i „Sangværk til Kirkeskolen“ 1870.
104. Polykarp. Boisen Nr. 98.
105. Konstantin den store. (= IV Nr. 272) Krønikerim, 1829, S. 44; jfr. Fengers Tillæg Nr. 1102.
106. Anglerne. Boisen Nr. 99.
107. Kong Edvin. Krønikerim. 2 Udg. (1842), S. 103. Boisen Nr. 100.
108. Villibroed; i „Sangværk til Kirkeskolen“ 1870.
109. Ebbe og Harald Klak. Uddraget af „Jyllands Rimkrønike“ i Hejmdal, 1816, S. 138—61.
110. Ansgar og Ødbert. Uddraget af „Jyllands Rimkrønike“ i Hejmdal, S. 162—70; jfr. Boisen Nr. 101.
111. Ansgars Død. Uddraget af „Jyllands Rimkrønike“ i Hejmdal, S. 174—177.

Nr.

112. Den danske Menighed. Under Overskriften „Nordens Evangelister“ i Dansk Kirketidende II, Nr. 35 (1847).
113. Hildebrand. Krønikerim, 2 Udg., S. 124 (1842).
114. Korstogsprædikanten. Nordiske Smaadigte, 1838. S. 67, med Overskrift „Pilegrimen“; her med et nyt Slutningsvers. Se allerede „Peter Eremit“ i Idunna, 1811, S. 131.
115. Det store Korstog. Krønikerim, 2 Udg., S. 128.
116. Den hellige Grav. Dansk Kirketidende 1856, Nr. 41, Sp. 641—646. Se Nr. 130.
117. Jorsal-Farerne. Nordiske Smaadigte, 1838, S. 70, under Overskrift „Korstoget“, udarbejdet fra Idunna, 1811, S. 351.
118. Hussiterne; i „Sangværk til Kirkeskolen“ 1870.
119. Vittenberg. „Sangværk“ I, Nr. 8, forkortet fra „Hvorfor kaldes vi Lutheraner?“ (1812), S. 4. Se „Frans Volkmar Reinhards Minde“ i Kvædlinger, S. 351; jfr. Boisen Nr. 103.
120. Luther og Guds-Ordet; i „Sangværk til Kirkeskolen“ 1870.
121. Luther i Vorms. Krønikerim, 2 Udg., S. 161; jfr. Boisen Nr. 102.
122. Kirkens Værn. Fri Fordanskning af Luthers „Ein fester Burg ist unser Gott“, i „Sangværk“ I, Nr. 3 (1836); først trykt i Salmer ved Jubelfesten 1817 (se ogsaa Kjøbenhavns Skilderi for 28. Okt. 1817, Nr. 86).
123. Sangværket. Under Overskriften „Thomas Kingo“ i Danskeren II, S. 352 (1849), hvor den har et Vers mere end i C. J. Brandts Rim og Sange II, S. 92 (1849), som den fra først af var skrevet til; jfr. Boisen Nr. 105.
124. Brun og Balle. Af „Nikolaj Edinger Balles Amindelse“ i Danevirke II, S. 48—55. 1817.
125. Herrens Røst. Under Overskriften „Ansgars-Trøsten“ i Dansk Kirketidende, 1866, Nr. 36. Efter Esaias 49.
126. Ansgars Minde. Særskilt trykt til Ansgars Mindefest, 3. Februar 1865. Se Dansk Kirketidende, 1865, Nr. 8.
127. Dannekvinden. Under Overskriften „Luthers Minde“ i Nordisk Kirketidende, 1840, Nr. 43.
128. Luthers Minde. Særskilt trykt til Luthers Mindefest i Vartov Kirke (1849). Dansk Kirketidende V, Nr. 5 (1849). Festsalmer (1ste Oplag 1850), Nr. 647.
129. Den danske Kristendom. Dansk Kirketidende II, Nr. 35 (1847).
130. Fornyetelsen. Dansk Kirketidende 1856. Nr. 41, Sp. 646—54, som andet Afsnit af „Den hellige Grav“. Se Nr. 116.
131. Livets Vej. Her efter Festsalmer, Nr. 833, 1ste Tillæg til 7de Oplag (1857). Se allerede P. Rørdams Festsalmer til Brug i

Nr.

- Mern (1851), Nr. 692, og Dansk Kirketidende, 1851, Nr. 41, hvor den begynder: „Søster, Broder, ser du ej“, og er et Vers længere. Smlgn. H. A. Brorsons med samme Begyndelse i Svanesangen.
132. Lovsangen. Festsalmer, Nr. 726. 5te Oplag (1853). Sammenlign her I, Nr. 23, og III, Nr. 238.
133. Danebrog. Salmer for danske Krigere, samlede af P. Rørdam. Nr. 40 (1864). Festsalmer, Nr. 910. 8de Oplag. 1864. Se her I, Nr. 230, noget anderledes. Efter „*Salve crux arbor*“.
134. Kristus-Riget. Bolsen Nr. 108. Festsalmer, Nr. 729 (5te Oplag. 1853). Med et Vers indskudt mellem Vers 6 og 7. Sammenlign „Den kristne Tro“ i Krønnerim 1829, S. 131, og her I, Nr. 1.

REGISTER.

	Nr.
Aanden opgav Enkesønnen	79.
Abraham sad i Mamrelund	11.
Af Lyst til Vidskab uden Mage	50.
Alt paa den vilde Hede	70.
Ansgar han laa paa Sotteseng	111.
Apostlerne sad i Jerusalem	92.
Blomst kan visne, før Sol nedgaar	77.
Brudgom taler til Bruden sin	73.
Da Huss blev brændt paa Baalet	120.
Da Moses ned ad Bjærget steg	31.
Da mørkest det saa' i Verden ud	118.
Da Sol gik ned i Banke	30.
Dejlig er den Himmel blaa	61.
Den Luft, hvori vi gaa	5.
Der er saa bredt et Land bag Rhin	109.
Der gik en Hyrde og vogted Faar	23.
Der kom et Bud fra Himmerig	12.
Der kom tre svare Hungersaar	51.
Der laa en Stad paa Marken	36.
Der ligger en Stad i det tyrkiske Land	100.
Der ligger en Ø i Vesterhav	106.
Der ligger et Land vel lavt i Nord	129.
Der sad en Drot ved Evfrats Rand	103.
Der sad en Fisker saa tankefuld	74.
Der sad en Svend i Blaamænds Land	97.
Der sad en Svend i det sorte Hul	18.
Der sad en Svend i Munkebur	128.
Der stod en Gran saa rank og skjøn	124.

	Nr.
Der toner et Kvad over Tidens Hav	22.
Der troned en Kejser i Englehjem	112.
Der vandred en Yngling saa tankefuld	72.
Der var en gammel Hyrde	104.
Der var en gammel Præstesøn	54.
Der var en Kæmpe over Kæmper alle	43.
Der var paa Jord en Guds-Engel saa fin	68.
Det var i gamle Dage	116.
Det var i Hvedehøstens Tid	37.
Det var i vore Dage	130.
Det var saa stille ved Midjenat	46.
Du sande Gud, hør du min Bøn	98.
Ej uddør den godes Æt	7.
Esav var en Skytte vild	14.
Et Barn er født i Betlehem	59.
Et Paradis var Gosen	24.
F arao sidder i Højloftssal	26.
Fra Afguders Altre slog Røgen i Sky	10.
Frelseren i sin Moders By	71.
G ud naade mig stakkels gamle Mand	20.
Gud planted en Have fra Øst til Vest	3.
Guds Kirke er vor Klippeborg	122.
H an var ingen mægtig Aand	126.
Her er saa stille, her er saa tyst	117.
Herren han har besøgt sit Folk	132.
Herren Moder Eva loved	58.
Herrens Hus var lagt i Støvet	55.
Herren, som raader i Himmerig	4.
Herren taler: Øer hører	125.
Hil dig, vor Fane	133.
Himmerigs Port en Gang fløj op	67.
Hos Fyrsterne sad tæt i Ring	110.
Hvad er det, vi skue	1.
Hvem monne det være, der ganger saa hvast	114.
Hvor Abraham i Hyrdehjem	94.
Hører Seerskjaldens Ord	35.
I Dag opstod den Herre Krist	86.
I de dybe Hjærters Tid	108.
I det andet Tempels Dage	57.

	Nr.
I Dommertiden i Betlehem	45.
I Nasaret der var saa smukt	64.
Israels Hæder	49.
I Vittenberg i Saxenland	119.
Jeg drømte en Drøm, som blev borte igjen	53.
Jeg førte ret et Kongeliv	107.
Jeg gik i Marken og vogtede Faar	47.
Jeg var en Munk i Saxenland	121.
Jehova nedfór fra det høje	29.
Jeriko var en Stad saa fast	39.
Jesus Kristus, Livets Drot	84.
Johannes var Vor-Herres Ven	102.
Josva gik i Palmelunden.	38.
Josva med Arken Guds Folk baned Vej.	40.
Kain pløjed rask i Vaar	6.
Kom, følg i Aanden med	66.
Kom, lad os prise de herlige Mænd	56.
Kom, lad os synge Vor-Herre en Sang	28.
Kong Balak han sendte sine ridende Bud	33.
Kong Farao vaagned en Morgenstund	19.
Kong Farao var en ugudelig Krop	21.
Kristus, vor Gjenløser blid	85.
Kvinden paa sin Krykke	76.
Lasarus laa paa Sotteseng	81.
Luk Øjne op, al Kristenhed	89.
Marie hun sad paa Hø og Straa	60.
Med Korset og Krumstaven	113.
Mellem Brødre kaldt den lille	48.
Midianiten som en Tyrk.	42.
Moses var gammel, af Verdens Uro.	34.
Naar Nat udvælder	8.
Nabots Vingaard grænsed tæt	52.
Nøgen, under Tornekrone.	95.
O , hør det, Tomas, og tro det dog.	90.
Om en Hedning vil vi sjunge.	78.
Om Helte mange i Karmels Land.	41.
Op ad Bjærg og ned i Dal.	15.
Op dog, Sion! ser du ej.	131.

	Nr.
Opløft din Røst, du gamle Kvinde	127.
Ordet sig hviled	2.
Paa Hedenskabets Grænser	80.
Paaskemorgen Magdalene	88.
Paa Sletten ved Evfrat i Asialand	9.
Purpurkaaben, tit opfarvet	105.
Samson var Træl i Filistrenes Land	44.
Sankt Peder han ligger i Bolt og Jærn	101.
Sara var død, i sin Enlighed	13.
Se, hvor nu Jesus træder	82.
Ser du ham paa Fiskerbaaden	75.
Simeon tog Guds lille Søn	62.
Solen er hed i Østerled	16.
Som Foraarsolen morgenrød	87.
Som Solen oprinder morgenrød	27.
Som Ørnen sidder paa højen Hald	17.
Søde Jesus, Julens Fyrste	96.
Thomas Kingo er Salmisten	123.
Til Himmels fór den Ærens Drot	91.
Tronen under Kerubimer	32.
Undervejs var til St. Peder	99.
Ungdom og Visdom de fulgtes ad	65.
Var I ikke Galilæer	93.
Ved Jordans Færgesteder	69.
Vidunderligst af alt paa Jord	134.
Vor Frelser frit sin Fjende	83.
Vor Gud er død hinsides Hav	115.
Vor-Herre han var et lille Barn	63.
Ægypten var plaget saa saare	25.

Kristenhedens Syvstjerne.

Et kirkeligt Sagakvad

af

N. F. S. Grundtvig.

Tredje Udgave.

Kjøbenhavn.

I Kommisjon hos Karl Schönberg.

Bianco Lunos Kgl. Hof-Bogtrykkeri

1883.

F O R O R D .

Denne tredje Udgave af Kristenhedens Syvstjerne er et paa Stavemaaden nær uforandret Optryk af Udgaven af 1860, der maa betragtes som anden Udgave, da hele Texten, om end lidt afvigende, første Gang tryktes i Dansk Kirketidende for 1854 og 1855, hvilket Tryk maa anses som Værkets første Udgave. Forfatterens Indledning kom først til i anden Udgave.

For Afvigelserne mellem første og anden Udgave gjøres Rede i et her vedføjet Tillæg, der ogsaa giver Oplysninger om bevarede skrevne Udkast.

Den grundtvigske Salmefonds Bestyrelse:

C. J. Brandt. Svend Grundtvig. Skat Rørdam.

P. Schjørring.

Indledning.

„Jesus, den Nasaræer, Jødernes Konge“, det var jo Indskriften over Vor-Herres Kors paa Ebraisk, Græsk og Latin; og da Latinskolen, med alle sine Udyder, dog har haft den Dyd at pine os med alle Oldtidens Hovedsprog, saa véd vi, at Latin, Græsk og Ebraisk var de eneste Skriftsprog i den dannede Verden paa den Tid, da Kristendommen kom for Lyset. Da nu ogsaa „Apostlernes Gjerninger“ begynder i Jerusalem og fører os med Pavlus gennem det asiatiske og det evropæiske Grækenland til Rom, hvor Latinen havde hjemme, saa følger det af sig selv, at den gamle, apostelige Kristenhed i den dannede Verden, indtil Jerusalems Forstyrrelse, havde tre tilsvarende Sprogsamfund: det ebraiske, græske og latinske. Nu véd vel vore skriftkloge, selv naar de skriver Kirkehistorie, sædvanlig kun meget daarlig Besked med Sammenhængen mellem den gamle og den ny Kristenhed, hvorom man aldrig hørte Tale i Latinskolen; men i vor Læseverden vil de dog, som gode „Protestanter“, ikke nægte, at vi i Engelland, Tyskland og Højnorden har tre nyere Sprogsamfund, hvor den samme Jesus Kristus, korsfæstet og opstanden, blev tilbedt, den samme Tro blev bekjendt ved Daaben og forkyndt i Lys og Løn, de samme Herrens Apostler blev hyldede, som i de tre gamle. At der nu ogsaa er en levende Sammenhæng mellem

disse sex kristelige Sprogsamfund, det lader sig let oplyse, da vi véd, at 600 Aar efter Kristi Fødsel, under den velbekjendte romerske Biskop Gregor den første og store, blev „Troen og Daaben“ ved Evangeliets mundtlige Prædiken og godvillige Modtagelse forplantet fra Italien til Engelland, og dermed fra den romanske til den gotiske Sprogkreds, og at den angelske Menighed, fra det ottende til det ellefte Aarhundrede, blev baade Moderkirke og Skolemoder for det tyske og det højnordiske Sprogsamfund. Da det nu igjen aabenbar var i denne ny gotiske Kristenhed, at Reformatjonen oprandt og rodfæstedes, og saa vel den engelske som den tyske Menighed siden har spillet kjendelig forskjellige Hovedroller i Kirkehistorien, saa er de fem Hovedkredse af den almindelige Kirkeforsamling unis kjendelige, saa det maatte kun være det højnordiske Sprogsamfund, der skulde fattes lovlig Adkomst til sin Plads, som den sjette Hovedmenighed paa Rad.

Hvad nu Danskerne angaar, som ligger mig nærmest, da har de vist nok alt i 600 Aar haft den fæle Drøm, at, skjönt de ingenlunde er skabte eller skikkede til at være eller blive Tyskere, saa var de dog, ligesom Slaverne, fordømte til at tro paa Tyskerne og efterabe dem; men da vore Grander mellem Fjældene aldrig har tvivlet om, at vort Højnorden jo har sin egen Folkeaand, og det en af de ypperste, og da der dog ogsaa hos os baade i folkelig og kristelig Henseende er sket en levende Opvækkelse, saa tør vi nok kalde det en afgjort Sag, at vores Time er nu kommen; og det vil da vise sig derved, at Kristi Evangelium paa vort Modersmaal finder en varmere, renere og klarere Bekjendelse, Forkyndelse og Lovsang, end det endnu har fundet paa Tysk eller paa noget af de nyere Sprog.

Overblikket af disse sex Sprogsamfund: det

ebraiske, græske, latinske, angelske, tyske og højnordiske, hvori det samme Kristi Evangelium har fundet en levende og frugtbar, men dog kjendelig forskjellig Modtagelse og Udvikling, dette Overblik er aabenbar Sjælen i nærværende kristen-kirkelige Sagakvad eller Læredigt, og naar jeg dog kalder det „Kristenhedens Syvstjerne“, da er det kun, fordi jeg finder de sex historisk bekjendte Sprogsamfund i Kristenheden forud betegnede i „Aabenbaringsbogen“ tillige med et „syvende“ endnu historisk ubekjendt.

Dette apostelige Søndagssyn, hvori Jesus Kristus, som den guddommelige Menneskesøn, saas vandre mellem syv Guldlysestager, med syv Stjerner i sin højre Haand, som skal betyde syv aandrige Kristen-samfund, der, efter Sammenhængen, maa omfatte og udfylde hele Kristenheden og Kristentiden, — dette Syn ligger nu vist nok som Spaadom til Grund for mit Overblik af Kristenfolkets Levnedsløb; men jeg skal dog bede Læseren, for sin egen Skyld, lægge vel Mærke til, at her er to forskjellige Spørgsmaal: det ene om, hvorvidt Overblikket er træffende, gavnligt og glædeligt for Kristne, og det andet om, hvorvidt dette Overblik er forudset og forberedt af Apostelen Johannes; saa det sidste kunde godt være meget tvivlsomt og det første dog være lige rigtigt.

Det ejendommelige ved nærværende Overblik af Kirkehistorien er nemlig ingenlunde, at det knytter sig til Himmelbrevene i Aabenbaringsbogen, men at Kristenlivet helt igjennem betragtes som et aandeligt Folkeliv, der har staaet i levende Vexelvirkning med alle de Hovedfolks ejendommelige Udvikling og Modersmaal, hos hvem Kristenlivet har aabenbaret sig i kristelig Bekjendelse, Forkyndelse og Lovsang, og at denne Vexelvirkning baade er Grunden til Kristenfolkets sært indviklede Levnedsløb, og er

Hovednøgelen til alle de saakaldte kristelige Statskirker med alt deres Virvar.

Det følger nemlig af sig selv, at den kristelige Bekjendelse, Forkyndelse og Lovsang, som er Kristenfolkets eneste tydelige Livstegn, kan hverken være renere, varmere eller klarere end Folkets Modersmaal, følgelig end det Folks Modersmaal, som Evangeliet, der slet intet fører med sig uden „Herren i Aanden“, i Tidens Løb laaner til Livsudtryk og Oplysning; og da nu Historien lærer os, at ethvert Folks Modersmaal svarer til dets folkelige Synskreds og Udviklingstrin, saa maa til Tid og Sted den levende Kristendom altid være folkelig, og kan kun klare sig i samme Grad, som Folket og Modersmaalet kristnes; thi vel kan vi godt tænke os vort Modersmaal langt mere kristelig udviklet paa den Helligaands Tunger end paa vores, men saa forstod vi dog ikke Aandens Tale til os. Dette, at det kun er Talen paa Modersmaalet, der aandelig gaar os til Hjærte, og at derfor talede Aandens Tunger alle Tilhørernes Modersmaal paa den store Pinsedag, og derfor fører den levende Kristendom intet eget Sprog med sig, men laaner hvert Folks Modersmaal, som den gjæster, det har hidtil knap været ænset i Kirkehistorien; men derfor har den ogsaa været uforstaaelig.

Saaledes skal da Herren forstaas, naar han siger til Apostlerne: kristner alle Folkefærd! og Folkekirker er ganske rigtig i Kristendommens Aand, kun at de, efter Kristendommens Aand, aldrig maatte været, hvad man kalder Statskirker, aldrig maatte været aandelige Tvangsindretninger, hvori det, enten af en aabenbar verdslig Øvrighed eller af en saakaldt aandelig (gejstlig) Øvrighed, under Lovens Tvang, enten forekrevet Landsfolket, hvad de skulde tro og bekjende, eller foreskrevet Ordets Tjenere som den Helligaands Tunger, hvad de skulde tale.

Alle levende Kristne véd nemlig, at man hverken kan blive troende eller faa den Helligaand imod sin Vilje, at man lige saa lidt kan paanøde hinanden sin Vilje som sin Kjærlighed, og at Vor-Herre Jesus Kristus, for at kunne være Sandheden selv, maa være en svoren Fjende ad al Bekjendelse uden Tro og især ad al Tvang til en vis Trosbekjendelse, der kun kan være Tvang til Løgn og Hykleri; og i det mindste alle Lærere i Menigheden skal vide, at de umulig kan staa for Venner og Fjender som Evangeliets og Troens gyldige Vidner, naar de har forpligtet sig til at tale andet end hvad de selv tror; saa ethvert Tvangsaag, som man i aandelig og gudelig Henseende lægger paa nogens Samvittighed og Vidnesbyrd, det Aag lægger man, saa vidt det er muligt, paa Sandheden og Sandhedens Aand, hvad endnu langt klarere er ukristeligt end umenskeligt.

Derfor skal man i hele Kirkehistorien, ligesom Lukas i „Apostlernes Gjæringer“, følge Aandens Tunger med Evangeliets levende Røst paa Folkenes Modersmaal, og slaa en tyk Streg over al den saakaldte Udbredelse, Forplantelse, Bevarelse og Beskjærmelse af den kristne Tro, som sker enten med Vold og Magt eller med hvilket som helst andet Middel end det mundtlige Ord i Aandens Kraft.

Vi Protestanter (Gjenmælere) mod Paveretten og Pavedømmet, havde derfor unægtelig Kristenretten og Kristendommen paa vor Side, naar vi brød Staven over alle de romerske Sværdomvendelser og over alt det kjødelige Præsteherskab (Hierarki); men vi faldt jo i en meget slem Selvmodsigelse, naar vi desuagtet selv indførte et nyt Pavedom og en ny Kirkeret, der egentlig var rent mahomedanske, saa den verdslige Øvrighed, selv uden Pavekaabe, skulde raade for Folkets Tro og for Præsternes Tunger; saa det var intet Under, at vi ogsaa, naar vi skrev

Kirkehistorie, ved Overgangen til den ny Kristenhed gik avet om med Kejser Karl den store, som om han, paa Mosarabisk, med sin gode Damascenerklinge, virkelig havde kristnet Saxen og beredt det til at blive Reformatjonens Vugge. Nej, det er intet Under, naar man er bagvendt i det nærværende Liv, at man da er ligesaa i det forbigangne; men ogsaa denne Bagvendthed maatte dog opdages og rettes, før det var muligt at hitte Rede i den nyere Kirkehistorie og finde Reformatjonen anderledes forklarlig, end den var, saa længe man enten lod den falde ned fra Himmelen med Morten Luthers lange Pen, der naade fra Wittenberg til Rom, eller vilde pine den ud af Bogtrykkerkunsten og af de klassiske Hedningskrifter, hvori man dog vidste, der aldrig havde været Grand af Kristendom.

Opdagelsen af Evangeliets levende Vej, gennem Anglerne til Friserne og Tyskerne og os, forslog imidlertid dog heller ikke til at oplyse den kristelige Grundenighed mellem de gamle og de ny Sprog-samfund, saa dertil hørte Opdagelsen af den længe skjulte, men dog utilstoppede og uudtømmelige Livskilde i Kristenheden, som er det evige Livsord.

Apostelen Pavlus har nemlig vist nok saa tydelig, som det ved Pennen var muligt, peget for os paa den kristelige Grundenhed, der bestaar overalt, hvor man har samme Herre, samme Tro og samme Daab, følgelig ogsaa samme Gud Fader, samme Guds-Aand og samme Herligheds-Haab til fælles; men da man aldrig forstaar Skriften aandeligere end man har aandelig Forstand til, saa var man selv i Luthers Skole ej stort klogere paa dette pavlinske Sprog end de andre Protestanter, som rent sprang det over og brød uden al Barmhjærtighed Staven lige saa vel over Latinermenighedens „Tro og Daab“ som over Pavedommets Præsteskab og Skriftklogskab gennem mange Aarhundreder, skjønt de derved baade

erklærede den levende Kjæde mellem Apostlerne og sig for brudt og stemplede sig selv til kjætterske Samfund.

Morten Luther selv tog sig nemlig nok i Vare for det, saa han holdt ikke blot fast paa den apostoliske Trosbekjendelse, paa Daabsordet, Fredlysningen, Fadervor og Indstiftelsesordet ved Nadveren, men saa' ogsaa deri den levende Kjæde mellem Herren og os gennem hans Apostler; men hverken saa' han dog nær alt, hvad deraf maatte følge, ikke heller kom hans Aand til at hvile over den Skole, der, meget imod hans Vilje, kaldte sig hans Kirke, den lutherske Kirke, saa dèr holdt Skolemestrene kun paa Vor-Herres Tro og Daab og Nadver, med tilhørende Guds-Ord, fordi de var ført til Bogs i Luthers Katekismus og den avgsborgske Konfession, og de kjendte lige saa lidt kristelig Forskjel mellem „Liv og Død“ som mellem „Aand og Bogstav“.

Selv i Luthers Skole indbildte man sig da, at Daabspagten kunde baade være grundkristelig og dog efterapostolisk, og at Indstiftelsesordene kunde baade være Herrens Munds Ord til Apostlerne og Apostlernes til Menigheden ved Daaben og Nadveren, og at dog baade Ordet og Sakramenterne maatte laane deres kristelige Gyldighed af den Skrift, der ikke var til, da de lyslevende fødtes til Verden; og, trods al sund Menneskeforstand, maa vi endnu daglig døje dette Vrævl, denne klare Selvmodsigtelse af de højlærde Skolemestere.

Skjønt derfor Lutheranerne beholdt samme „Tro og Daab“ som Apostlerne, og hyldede den kristelige Oplysnings frugtbare Grundsætning om „Ordet og Troen“ som de eneste aandelige Livsaarer, saa kunde de dog selv kun meget lidt oplives og slet ikke oplyses derved, fordi de hildede sig i Selvmodsigtelse og stræbte bestandig at slaa ihjel med

Bogstaven, hvad Aanden gjorde levende hos dem; saa det er først nu, at Kristenlivet kan voxe og Lyset oprinde derover, da vi har opdaget, at Daabs-pagten hører uadskillelig til Daaben efter Herrens Indstiftelse, og at det er af Herrens eget Mundsord til hele Menigheden ved Daaben og Nadveren, at baade det kristelige Liv og det kristelige Lys ud-springer, saa derpaa skal Kristi Aand kjendes, og derigjennem virker den Helligaand, som ikke taler af sig selv, men tager af Herrens og forkynder os, hele det guddommelige Storværk, som er Guds Riges Oplysning for de blinde og Oprejsningen af de døde i Synden til det evige Liv.

Denne kristelige Grundoplysning, som først kan lære os at hitte Rede i Kristenlivet baade hos os selv og i hele Menigheden, den finder nu vist nok heftig Modstand; men hvor det ikke har sin Grund i, at al levende Kristendom, saa vel som den levende Kristus selv, maa finde heftig Modstand i Verden, dør kommer det aabenbar kun af, at de boglærde i vore Dage sædvanlig er saa forgabede i deres eget Bogstavvæsen og i deres egen Papirs-Oplysning, at de ingenlunde vil give Slip paa Skriftklogskabens Pavedom, og har slet intet Øje for det virkelige Menneskeliv i Aanden og dets uforanderlige Natur-love, som dog allerede gamle Plato kjendte saa godt, at han maatte le højt ved den Tanke, at nogen Aand skulde engang stræbe at forplante sit Liv og sit Lys med en Pen, dyppet i det „sorte Vand“, da det er soleklart, at ingen Bogstavskrift kan enten forklare eller forsvare sig selv. Saa meget forstaar derfor alle vore Bønder, og saa meget vil den yngre Slægt af de boglærde ogsaa snart lære: at man kun gjør sig latterlig ved den Selvmodsigelse: at man kan læse sig den Aand til af Skriften, som man maa have for at fatte Skriften aandelig, eller den Selvmodsigelse: at den første Menighed vel modtog

Trosbekjendelsen af Apostlernes Mund og meddelte den mundtlig ved Daaben, men udledte og beviste den dog af Skriften, som ikke var skrevet.

Rolig kan vi da i det evige Livsords Lys, som er Herrens eget Lys, betragte Kristenfolkets Liv og Levned, og ser da strax Grunden til den græske Menigheds aandelige Død gjennem mange Aarhundreder, deri, at den tidlig, efter det nicæniske Kirkemøde, ombyttede den apostelige Trosbekjendelse i Daabspagten med en vitterlig selvgjort, derfor, kristelig talt, baade aandløs og livløs Trosbekjendelse efter vedkommendes højst maadelige Skriftklogskab.

Paa den anden Side ser vi Grunden til, at den latinske Menighed, trods al sin Kjødelighed og alle sine Udskejelser, dog beholdt Livsspiren og Livskilden og avlede i den angelske Menighed en lykkelig Datter, som blev Moder til Nyaarsnyet eller til det fornyede Menighedsliv med tilsvarende kristelig Oplysning; thi den latinske Menighed holdt dog fast ved den apostelige Trosbekjendelse ved Daaben, som er baade Lyskjærnen og Livsspiren hos Kristenfolket.

Denne aandelige Fornyelse (Reformatjon), der hidtil i kristelig Henseende omtrent har været lige miskjendt af dem, der roste, og af dem, der lastede den, kan vi nu lettelig vise, var hverken Frugten af en aandelig Skriftklogskab, der faldt ned fra Himelen, eller af en Røg, der steg op fra Afgrundens Brønd, men var hos den angelske, tyske og højnordiske Menighed en Guds Gjerning i Menneskelivets naturlige Orden; thi da den kristelige „Tro og Daab“ var kommet saa levende til dem (600—1000), at der skabtes tre nye Skriftsprog: „Angelsk, Frankisk og Norsk,“ saa maatte denne ny kristnede Læseverden paa Modersmaalet ogsaa, naar Folkene beholdt deres Livskraft og Modersmaal, i Tidens

Fylde faa en tilsvarende folkelig Oplysning, som i Engelland begyndte med Wiklef, i Tyskland med Luther og i Højnorden med os, og denne folkelige Oplysning maatte medføre en tilsvarende Fornyse af den folkelige Kristendom. Først hos os blev det imidlertid ret opdaget, at den sande Fornyse (Reformatjon) af det apostelige Kristenliv og den tilsvarende Apostellærdom, vel, for at være levende, maatte være folkelig, men ingenlunde verdslig, og paa ingen Maade afsluttet, men fremskridende.

Naar vi nemlig sammenligner den ny Kristenheds tre Sprogsamfund med den gamles, da ser vi let, at i den gamle Kristenhed gik baade Kristenlivet og Oplysningen ned ad Bakke fra Jerusalem til Rom, men at i den ny Kristenhed gaar baade Lyset og Livet op ad Bakke fra Wiklef til os, uden dog at have naat enten Livet eller Lyset i den ebraiske Menighed, som de spejler sig i Apostelskriften; saa at vi, langt fra at stile paa nogen Afslutning, ret med Flid maa stræbe at holde Lobebanen aaben, til den frieste Rørelse, som kan finde Sted paa kristelig Grund og i Kristi Aand, som vi, i Herrens egen Munds Ord til hele sit Folk ved Daaben og Nadveren, har lært at kjende og at skjelne fra alt andet, som skrevet staar: Ingen kan lægge anden Grundvold end den, som lagt er: Jesus Kristus; men hver se selv til, hvordan og hvormed han bygger derpaa!

Betragter vi nemlig det kristelige Grundord af Herrens egen Mund til hele Folket som et evigt Livsord, da bestaar det, ligesom Kristenlivet, af tre Hoveddele: Trosordet, Haabsordet og Kjærlighedsordet, Trosordet nemlig i Daabspagten, Haabsordet i Daabsordet, med Fredlysningen og Herrens Bøn, og Kjærlighedsordet i Herrens Bordtale ved den hellige Nadver; og kun hvor hele dette tredfoldige, guddommelige Livsord ved Troen og Aanden

træder fuldelig i Kraft, kun dør lever Menigheden ikke mere sit eget Liv, men hans, som er død og opstanden for os. Efter Skyggen i Bogstavskriften af denne fuldkomne Kristelighed har man nu kun alt for tit og alt for længe grebet, snart i Mørke og snart i Luften, men i Virkeligheden har den kun gjennemglimtet den ebraiske Menighed med Herrens eget Modersmaal, da hans Apostler gik i Spidsen, og da hele Samfundet med de „helliges Fællesskab“ i det mindste syntes Lukas at være „ét Hjærte og én Sjæl“; men Lukas selv lærer os, at dette Glimt af det ny Paradis i det større kun varede et Øjeblik, og vi kan selv se, blandt andet af Johannesbrevene, at det forsvandt med Herrens Apostler. Ligesom der nu ogsaa staar i Himmelbrevet til den første Menighedsengel, at han har ladet sin første Kjærlighed fare, saaledes skjønner vi let, at den „Kristi Kjærlighed“, som er Fuldkommenheds Baand og gjør alle de troende til ét Liv, det ny Menneskeliv i Herren, den maatte være det første, som tabtes, og maa være igjen det sidste, som naas ved Livstræet i Guds Paradis. I det græske Sprogsamfund ser vi ogsaa klarlig af Apostelbrevene til Korintierne, at denne Kjærlighed, der gjør alle Menighedens Lemmer til ét Legeme, lige fra Begyndelsen var det store Savn, medens vi derimod hos Polykarp og Irenæos klarlig spore det Guds Herligheds Haab, som i det andet Korinterbrev er saa mesterlig betegnet; og hvad det latinske Sprogsamfund angaar, hvor det højeste og dybeste havde baade Tungemaal og hele Folkets Udvikling imod sig, da ser vi af Romerbrevet, at selv hos de græsk dannede Latinere har Sundhed i Troen paa Guds Naadesord og en skarp tilsvarende Tankegang været alt det kristelige, der ret kunde blive lyst og levende for dem, medens Herligheds-haabet kun skintes saa svagt og dunkelt som hele Skabningens Suk efter Guds Børns herlige Frihed,

og mer spore vi i alt Fald ikke hos Ambrosius og Avgustinus.

Betragter vi nu den ny Kristenhed, da kan det vel ikke forundre os, at den ny maa begynde, hvor den gamle slipper, men vi ser strax, det er langt fra, at Troen, Haabet og Kjærligheden stiger gennem den angelske, tyske og højnordiske Menighed til samme Højde, som de nedsank fra gennem den ebraiske, græske og latinske, saa at, forend Virkeligheden vil svare til Overblikket, maa vi opdage, at det angelske Sprogsamfund kun danner Overgangen og Tilknytningen eller Knuden, og det fra et noget lavere Stade end Avgustins, nemlig fra Gregor den stores, saa højere kommer den angelske Kristendom ikke ved Reformatjonen af sig selv, men bliver staaende med Wiklef ved den foreløbige Oplysning: at man fra den pavelige Domstol maa indskyde sig under den apostelige og stræbe ved Hjælp af den hellige Skrift paa Modersmaalet at forny den apostelige Kristendom.

Først i det tyske Sprogsamfund ser vi hos Morten Luther, med Forudsætningen om Apostlerne og om Skriften paa Modersmaalet, Troen oprinde i sin Kraft, omtrent som hos Avgustin og Ambros, og det med den Grundoplysning, at „Ordet og Troen,“ Guds-Ordet levende paa Modersmaalet og Menneskehjærtets levende Tro derpaa, er de Midler, hvormed den Helligaand baade begynder og fuldfører Saliggjørelsen i Vor-Herres Jesu Kristi Navn. Herom drejer sig da ogsaa alt, hvad der er klart hos Luther og hans virkelige Efterfølgere, i Bekjendelsen, Forkyndelsen og Lovsangen; og med Kristenlivets Haab og Kjærlighed stod det sig saa maadelig, at man vilde pine begge Dele ind i Trosbegrebet, i Steden for at følge dem fra deres Udspring i Aanden og Troen, lyslevende gennem Daaben og Nadveren, til deres Indløb i Paradiset.

Det forvirrede Slagsmaal om det kristelige Trosbegreb efter Skriften var nemlig kun Skyggen af den indvortes fortvivlede Kamp om den saliggjørende Tro, hvis Besiddelse for ethvert oprigtigt og alvorligt Menneske maatte blive tvivlsom, naar Guds Herlighedshaab og den fuldkomne Kjærlighed skulde høre til Troens Egenskaber og være dens eneste ægte Kjendemærker, saa at hvor der blev mest kristeligt Liv, var Haabets og Kjærlighedens Liv dog kun som Fosterets i Troens Modersliv, nok virkeligt, men uvitterligt og for Mennesker bælgmørkt.

Først hos os, i den højnordiske Menighed, kan Kristenlivet i Tro og Haab og Kjærlighed igjen, som Ordets og den Helligaands Gjerning, efterhaanden vinde menneskelig Skikkelse og menneskelig Væxt som det ny Menneske, fordi vi i Guds-Ordet til os har fundet baade Troens og Haabets og Kjærlighedens levende Begreb, og ser tillige den levende Sammenhæng mellem Ordet og Troen, mellem Troen og Daaben, mellem Daaben og Nadveren, saa igjen mellem Daaben og Haabet, og mellem Nadveren og Kjærligheden; thi hele det kristelige Levnedsløb, fra den første levende Rørelse af Guds-Ordet til det fulde hjærtelige Fællesskab med Vor-Herre i hans Kjærlighed, ligger oplyst for os, saa hvem der aandelig vil begynde med Kristus i Moderslivet, kan ogsaa fødes og voxe med ham en gud-menneskelig Væxt. Vi tør derfor godt haabe, at den sjette Menighed kan naa selv forbi Irenæos til Polykarp den græske Menigheds Johanneskreds, skjønt næppe saa vidt, uden ved Hjælp af det græske Sprog-samfund, naar det, som vi haaber, snart lever op paa ny i Apostelbekjendelsen ved Daaben, hvormed den Hellig-Aand følger.

Dog, her staar vi allerede paa Overgangen fra det kirkehistoriske Overblik til det kirkehistoriske

Fremsyn, da det græske Sprogsamfunds kristelige Oprejsning fra de døde, lige saa vel som den syvende Menigheds Levnedsløb og det ebraiske Sprogsamfunds forventede Gjenfødelse af Kristi Aand, hører til det uvordne, hvorom der vel kan spaas sandt, men dog hverken skrives Historie eller haves anden Sikkerhed, end Aanden af sig selv vil give. Jeg har derfor ogsaa i Sagakvadet kun lagt Vægt paa den græske Oprejsning, ligesom paa den mahomedanske Omvendelse, fordi det aabenbar er to historiske Vidundere, som, naar de sker i det sjette Menigheds Dage, vil for Kristne afhjemle hele Søndagssynet baade hos os og i Aabenbaringsbogen. Da nu ogsaa den indvortes Oplosning i Mahomedes Synagoge og den udvortes sejerrige Opstand af Nygrækerne alt er Kjendsgjæringer, følger det af sig selv, at de i mine Øjne er usvigelige Forvarsler. Jærtegnen med Ebræerne som „Israels Levning“ ligner jeg selv altid ved Opvækkelsen af Lasarus, som havde ligget fire Dage i Graven og stank allerede, og det maa da være os en dyb Hemmelighed, til det sker, saa vi kan slet ikke engang fatte, hvordan det er muligt, med mindre vi forudsætter, at „Elias den Tisbiter“ skal komme igjen lige saa virkelig og øjensynlig, som han opkjørtes paa Skyvognen med Solhestene, og skal føre baade sit ebraiske Modersmaal og sin Aandskraft med sig, at meddele Israel; og det klinger jo saa utroligt, at det er meget muligt, kun Skjalden og de smaa Born endnu kan finde det rimeligt, skjont det baade er udtrykkelig spaaet ved Malakias, og, naar man ser ret efter, stadfæstet af Herren selv, der ingenlunde har sagt, at Johannes den Døber med Elias-Aanden skulde forhindre Elias-Aabenbarelsen til sidst, men kun, at Israels Førstegrøde kunde og skulde have samme Gavn af Elias-Aanden over Johannes, som Israels Levning af Elias selv. Saaledes har jeg stræbt, saa tydelig som det med Pennen kan ske, at pege paa

Traaden, som løber gjennem hele Kvadet; og jeg véd i denne Henseende ikke andet at tilføje, end, hvad Læseren vel allerede véd: at jeg forbinder de syv Menigheder, hvortil vi har pavlinske Breve, med de syv Menigheder i Aabenbaringsbogen og i Kirkehistorien, og det saaledes, at den første (ebraiske) Menighed spejler sig i Efeserbrevet, den anden (græske) i Korinterbrevene, den tredje (latinske) i Romerbrevet, den fjerde, (angelske) i Filippenserbrevet, den femte (tyske) i Galaterbrevet, den sjette (hojnordiske) i Kolossenserbrevet, og den syvende og sidste Menighed i Tessalonikerbrevene. Vel forudser jeg, at denne Gætning kan synes en Del af mine Læsere meget løs og Delingen synes lige saa vilkaarlig; men dette lader sig ikke forebygge med et Pennestrøg, saa det maa jeg, som saa meget andet, lade passe og jævne sig selv.

Vel havde jeg tænkt baade herom og om mange mindre bekendte Enkeltheder at tilføje en Del smaa Oplysninger i Bogstavorden, ligesom ved mine „Kronnikerim“; men det vilde blevet for vidtløftigt, og vilde dog egentlig kun næret den falske Forestilling: at man, for at have Gavn og Glæde af et Skjaldekvad, maa kunne gjøre sig Rede for alle Enkeltheder, skjønt det er mere end Skjalden selv kan, og mere end han engang ønsker i Ytringens Øjeblikke, da han har den største Glæde af Synet.

Derimod skulde jeg ønske, at enten jeg selv eller en anden god Ven ved Lejlighed tog sig over, med Kvadet for Øje, at holde en Række folkelige Foredrag over Kæmpeskridtene i Kristenfolkets Levnedsløb; thi det er, hvad der nu højlig trænges til, ingeniunde blot for at fatte saadanne Kvad, men i det hele for at finde sig til rette i vort Sprogsamfunds og vort eget kristelige Forhold til Herren, til Aanden og til hele Kristenlivet fra først til sidst.

Naar jeg nu her slutter med en ny dansk Over-

sættelse af Aabenbaringens Himmelbreve, da er det ikke, fordi jeg enten ved Oversættelsen eller ved Anmærkningerne tænker at kunne bevise noget enten om Fortolkningens eller Overblikkets Rigtighed; men kun for at mine kristelige Læsere kan se, hvad det er i Brevene, jeg her rimer sammen med Overblikket af de sex kirkehistoriske Sprogsamfund og med mine Gætninger om det syvende og sidste.

Første Himmelbrev,

til

Menigheds-Englen i Efesos.

Saa siger han, som holder de syv Stjærner i sin højre Haand og som vandrer midt imellem de syv Guldlysestager¹⁾: jeg kjender dine Idrætter, din Møje og Bestandighed og din Nidkjærhed mod de onde. Du prøvede dem, der udgav sig for Apostler, men var det ikke, og du fandt, de var løgnagtige²⁾, og du har med Standhaftighed baaret (Aag) for mit Navns Skyld og lod dig ikke trætte.

Men det har jeg imod dig, at du har ladet din første Kjærlighed fare; kom derfor i Hu, hvor fra du er faldet! besind dig og gjentag dine første Idrætter! Hvis ikke, da overrasker jeg dig og flytter, naar du ikke besinder dig, din Lysestage fra sit Stade³⁾. Det har du dog, at du hader Nikolaiternes Gjerninger, som ogsaa jeg hader⁴⁾. Hvem der har Øren,

¹⁾ De syv Lysestager (Menigheder), som her igjen findes samlede, pege aabenbar paa den apostelige Moderkirke i Jerusalem.

²⁾ Det var jo kun i den apostelige Menneskealder, at nogen kunde vente nogen Vinding ved falskelig at udgive sig for Herrens Apostler.

³⁾ Dette passer alene paa den ebraiske Menighed, der saa aldeles uddøde, enten med Apostlerne eller dog strax derefter, at der siden end ikke har været to eller tre Kristne af den ebraiske Tunge, som Herren kunde staa midt imellem.

⁴⁾ Om Nikolaiterne, som atter nævnes under den tredje Menig-

de høre efter Aandens Tale til Menighederne! Den sejsersalige skjænker jeg at æde af Livstræet midt i min Guds Paradis ¹⁾).

Andet Himmelbrev,

til

Menigheds-Englen i Smyrna.

Saa siger han, som er den første og den sidste, han, som var død og kom til Live ²⁾): jeg kjender dine Idrætter og din Trængsel og din Armod, skjönt du er rig ³⁾), og Forhaanelsen af dem, der udgive dem selv for Jøder, men er det ikke, er Satans Synagoge ⁴⁾).

Ræddes ikke for Lidelsen! thi se, Djævelen kaster somme af eder i Fængsel, og I skal have en Tidags-Trængsel. Vær tro til Døden! saa giver jeg dig Livets Krone.

---

hed, vidste selv de gamle ikke noget rimeligt. Maaske er det dem, der forbyde Ægteskab og dermed fremkalde Skjorlevned.

- ¹⁾ Heri ser jeg blandt andet et Vink om, at den ebraiske Menighed i fornyet Skikkelse alt under det jordiske Levnedsløb skal aandelig opnaa den fuldkomne Glæde, som udspringer af det evige Livs Bevidsthed.
- ²⁾ Naar den saa længe aandelig døde græske Menighed igjen bliver levende, da klarer sig unægtelig Herrens Død og Opstandelse.
- ³⁾ Det ny Testamente paa Græsk og den oldgræske Litteratur er aabenbar en mageløs stor Skat, men har dog længe for den græske Menighed været en død Skat.
- ⁴⁾ Ved disse eftergjorte Jøder forstaar jeg naturligvis Mahomedanerne, som ikke blot har kaldt Abraham Fader og rost sig af Omskærelsen, men har, ved deres brændende Billedhad og ved Stenbegrebet om Guds Enkelthed, villet gjælde for englerene Israeliter. De græske Kristnes Lidelse og Forhaanelse under det tyrkiske Aag har da ogsaa været saa ubeskrivelig stor, at det aabenbar kun er Udfrielsen og Oprensningen, der staar tilbage; men ogsaa den forberedes jo for vore Øjne.

Hvem der har Øren, de høre efter Aandens Tale til Menighederne! Den sejsersalige gjør den anden Dod ingen Skade.

Tredje Himmelbrev,

til

Menigheds-Englen i Pergamos.

Saa siger han, som har det tveæggede, skarpe Sværd¹⁾: jeg kjender dine Idrætter og din Bopæl, hvor Satan har sit Højsæde²⁾, og du holder fast paa mit Navn, og du fornægtede ikke engang min Tro i Dagene af Antipas, mit trofaste Vidne, som blev af-livet hos eder, hvor Satan bor³⁾.

Nogle faa Ting har jeg dog imod dig; thi du har dem hos dig, som holder fast ved Balaams Lærdom, som lærte Balak at lægge Snarer for Israels Børn til at æde Afgudsoffer og at bedrive Skjørlevned⁴⁾; ligeledes har du dem, der holde hart ved Nikolaiternes Lærdom. Saa besind dig da! thi ellers overrasker jeg dig og bestrider dem med mit Mundsværd.

Hvem der har Øren, de høre efter Aandens Tale til Menighederne! Den sejsersalige giver jeg at æde

¹⁾ At det er ved Skarpsindighed og aandeligt saa vel som verdsligt Sværdslag, Romerne har udmærket sig, det véd man jo nok.

²⁾ At Satans Trone baade i Kejsertiden og i Pavetiden har haft sit Højsæde i Rom, vil hos os være alle Kristne klart, som kjender lidt til Latinskolen.

³⁾ At det dog er den romersk-katolske Menighed, der ene har bevaret „Troens Ord“ ved Daaben for Herrens Skyld, kan vi vel vide, Herren aldrig glemmer, og ved „Antipas“ (ligesom Antipaven) menes sikkert Luther og hans Skole.

⁴⁾ Herved maa jeg tænke paa Messeofferet, der vel maa lignedes ved et Afgudsoffer, og Ordet om Skjørlevned maa vel her, som sædvanlig hos Israels Profeter, forstaas aandelig og sigte til Helgendyrkelsen.

af det skjulte Manna, og jeg giver ham en hvid Kugle ¹⁾, med et nyt Navn paategnet, som ingen uden Modtageren kjender.

Fjerde Himmelbrev,

til

Menigheds-Englen i Tyatira.

Saa siger Gudssønnen, han, der har Øjne som Ildsluer og Fodder som af Malm ²⁾): jeg kjender dine Idrætter, baade Kjærligheden og Troen, Tjenstvilligheden og Bestandigheden, og at de sidste Idrætter er flere end de første ³⁾.

Det har jeg dog imod dig, at du taaler Kvinden Jesabel, den selvgjorte Profetinde, som med sin Lærdom forleder mine Tjenere til at bedrive Skjørlevned og at æde Afgudsoffer; jeg har givet hende Frist til Besindelse, men hun har ikke angret sit Skjørlevned, saa jeg kaster hende paa Sottesengen, og hendes Bolere med hende, til stor Trængsel, og da slaar jeg hendes Born ihjel, saa alle Menighederne skal mærke, at jeg, som ransager Nyrrer og Hjærter, jeg giver enhver af eder efter sine Idrætter ⁴⁾. Men

1) Ved det skjulte Manna forstaar jeg den hemmelighedsfulde (mystiske) Hjærtstyrkning, som i Klosteret er den eneste Følelse af Kristuslivet; og hvad man plejer tankeløst at kalde „en hvid Sten“, er aabenbar „den hvide Kugle,“ som, naar man stemmede om den anklagedes Skyld, betød „Frikjendelse.“

2) At baade Angler og Engelskmænd har vist sig mageløs klarøjede og urokkelige, véd man vel.

3) Naar man kjender Anglernes Idrætter ved den ny Kristenheds Skabelse, da maa man finde Rosen passende, og de engelske Misjoner er alt saa mange, at naar de kun med Guds Hjælp bliver anderledes levende i kristelig Forstand, vil Tallet findes stort nok. Under Kvadet har jeg ved en urimelig Forseelse indbildt mig, der stod om de sidste Idrætter, at de skulde blive større end de første, hvad jeg beder den kristelige Læser bemærke og tilgive.

4) Dette har jeg under Kvadet henført til „Kvækeriet“; men det

til jer andre i Tyatira, som ikke føre denne Lærdom og som ikke kjende Satans Dybheder, til eder siger jeg efter Ordsproget: jeg kaster ikke en fremmed Byrde paa eder; men holder I fast paa, hvad I har, indtil jeg kommer! Og den sejersalige, som holder mine Gjerninger i Hævd til Enden, ham vil jeg give Herredømme over Hedningerne, og han skal vogte dem med en Staalstav og knuse dem som Lerkar, ligesom jeg har modtaget det af min Fader, og jeg vil give ham Morgenstjernen ¹⁾).

Hvem der har Øren, de høre efter Aandens Tale til Menighederne ²⁾!

Femte Himmelbrev,
til
Menigheds-Englen i Sardes.

Saa siger han, som har de syv Gudsaaender og de syv Stjærner: jeg kjender dine Idrætter, du, som har Navn for at være baade levende og død ³⁾).

---

er dog et Spørgsmaal, om Jesabel her han betyde andet end Papisteriet, saa Forklaringen maa søges i den angelske Menigheds Forhold til Papisteriet, især førend Reformatjonen.

¹⁾ At den angelske Menighed har af Herren faaet en mageløs Morgenstjerne, er klart ikke blot af „Wiklef“, som Engelskmændene alt længe har kaldt „Reformatjonens Morgenstjerne“ (*the Morning Star of Reformation*), men især af Anglernes Stilling foran den ny Kristenhed. Det øvrige er derimod endnu dunkelt; thi vel menes der sikkert ved „Herrens Gjerninger“, der maa bevares til Enden, hans Daab og Nadver; men Herredømmet over Hedningerne, som jo maa være aandeligt, lader sig ikke tænke, uden under et Tusendaarsrige, som endnu er en stor Hemmelighed.

²⁾ At denne Formaning til at agte paa Aandens Aabenbaring for alle Menighederne med det fjerde Brev skifter Plads, betegner ventelig, at vi i den ny Kristenhed kommer sidst til levende Tro paa den Helligaand og hans virkelige Mæle.

³⁾ Ligesom den saakaldte „lutherske“ Kirke har baade Liv og Død i sit Navn, saa har den en sælsom Blanding deraf i hele

Vaagn op og bestyrk det andet, som du er i Færd med at bortkaste ¹⁾! thi jeg finder dine Idrætter ufuldendte for min Gud. Kom derfor i Hu, hvorlunde du har modtaget og hørt, og besind dig! Vaager du ikke, da kommer jeg over dig som en Tyv, og du skal ikke vide, hvilken Time jeg kommer over dig ²⁾. Nogle enkelte faa har du dog i Sardes, som ikke har besmittet deres Klædning, og de skal vandre med mig i hvidt, thi de er det værd. ³⁾

Den sejsersalige skal iføres hvide Klæder, og hans Navn vil jeg ikke udslette af Livets Bog, men hans Navn vil jeg være bekendt for min Fader og for hans Engle ⁴⁾.

Hvem der har Øren, de høre efter Aandens Tale til Menighederne!

sin Lærdom og Idræt, ligest en, som gaar i Søvn, temmelig sikkert, men yderlig forvovent, paa halsbrækkende Steder.

- 1) Her er to Læsemaader, som man vel maa vakle imellem, og sædvanlig har man valgt den anden: bestyrk det andet, som er i Færd med at dø; men begge Dele kommer sagtens ud paa ét, saa der menes den latinske Menighed, som baadeer i Færd med at dø, og som vi har været i Færd med at fordømme.
- 2) Ligesom det hartad var rent glemt hos os, at det var fra den latinske Menighed, vi havde modtaget Daab og Kristendom, saaledes havde vi næsten rent glemt, hvad vi havde hørt, over, hvad vi havde læst, og af Herrens eneste Tale til enhver af os havde vi rent glemt Begyndelsen, som er Daabspagten.
- 3) Enkelte (Personer) er et slaaende Udtryk til den Menighed, hvor det kristelige Menighedsbegreb var dødt, saa enhver troende tænkte paa det personlige Forhold til Herren. Med „Klædningen“ menes Daabspagten, som er det aandelige Kristentøj, hvorfor, efter gammel Skik, ogsaa det legemlige Kristentøj skulde være hvidt (*in albis*).
- 4) Det var, hvad Fanden altid forskrækkede de lutherske Kristne i deres Enkelthed med: at han havde set, at hans eller hendes Navn stod ikke i Livets Bog; og Fristelsen var haard, fordi de ikke kom i Hu, hvad Herren havde sagt til enhver af dem med Navns Nævnelser i og ved Daaben.

Sjette Himmelbrev,

til

Menigheds-Englen i Filadelfia.

Saa siger den hellige, den sanddru, som har Davidsnogelen, som lukker op, saa ingen lukker i, og lukker i, saa ingen lukker op ¹⁾: jeg kjender dine Idrætter; se! jeg har givet dig Syn paa en aaben Dør, den, som ingen skal kunne lukke, fordi du har en Smule Kraft og har holdt mit Ord i Hævd og har ikke fornægtet mit Navn ²⁾).

Se, af dem i Satans Synagoge, der, uden at være det, udgiver dem selv for Jøder, men lyver, gjør jeg det ved nogle, at de skal komme og falde dig til Fode og mærke, at jeg elsker dig ³⁾).

Fordi du har bevaret mit Bestandighedsord, da vil jeg ogsaa bevare dig for den Fristelsestid, som er i Færd med at komme over hele Mandhjem til at friste Jordens Indbyggere ⁴⁾. Jeg kommer snart, hold fast paa, hvad du har, at ingen skal tage din Krans ⁵⁾!

---

¹⁾ Det Kjendemerke, Herren giver sig for os, peger tydelig nok paa den kristelige Livsoplysning og Sandhedserkjendelse, som med Guds Hjælp skal blive stor hos os.

²⁾ Den aabne Dør, som Herren har vist os, det er aabenbar Daabspagten, hvoraf vi har lært at holde Ordet af Herrens egen Mund i Hævd.

³⁾ Med disse eftergjorte Jøder maa naturligvis, ligesom i det andet Brev, menes Mahomedaner, saa at, hvis jeg forstaar Spaadommen ret, maa det nu temmelig snart vise sig ved en kristelig Opvækkelse iblandt Mahomedanere.

⁴⁾ Herrens Bestandighedsord er naturligvis Ordet af hans egen Mund, som med hans Daab og Nadver gaar fra først til sidst og forgaar ej med Himmel og Jord. Hvem der ikke staar paa denne Klippe, maa nødvendigvis falde fra Troen i den store Fristelse.

⁵⁾ At Herrens Tilkommelse nærmer sig med stærke Skridt, det ser vi alt paa Tidernes Tegn, og vore kristne Børn vil se det langt klarere.

Den sejsersalige vil jeg gjøre til en Sule i min Guds Tempel, som aldrig mere kommer udenfor, og paa den vil jeg skrive min Guds Navn og Gudsstadens, det ny Jerusalems, som neddaler fra Himmelen fra min Gud, og mit det ny Navn ¹⁾).

Hvem der har Øren, de høre efter Aandens Tale til Menighederne!

Syvende Himmelbrev,

til

Menigheds-Englen i Laodikæa.

Saa siger han, som er Amen, det trofaste og saændru Vidne, Gudsskabningens Begyndelse ²⁾): jeg kjender dine Idrætter, at du er hverken kold eller varm; gid du var enten kold eller varm! thi fordi du er lunken, hverken kold eller varm, da er jeg i Færd med at spytte dig ud af min Mund ³⁾).

¹⁾ Disse store Forjættelser opfyldes netop derved, at vor Menighed stedse klarere vil svare til sit Navn Filadelfia α : Søskendkjærligheden, der er et levende Billede af Livet i Guds Rige, og oplader Hjærteøjet for hele det levende Forhold mellem Guddommelighed og Menneskelighed. Denne hjærtelige Oplysning af hele Menneskelivet i Guds Billede er det, som vil udmærke Højnordens Kristenmenighed, hvis Krans er af Evighedsblomster fra Paradis.

²⁾ Ligesom Navnet Laodikæa (Folkedom) minder os om Enden, saaledes giver Herren sig her til Kjende som den levende Begyndelse og Beslutning, det store „Amen“; thi for den syvende og sidste Menighed vil det blive soleklart, at, ligesom Ordet var i Begyndelsen, saaledes er al aandelig Begyndelse og Ende i Ordet, saa i og med Guds-Ordet udgaar Evigheden i Tiden og indgaar Tiden i Evigheden, som Herren siger: jeg udgik fra Faderen og kom til Verden, jeg forlader Verden igjen og gaar til Faderen.

³⁾ Skjønt det kun er Gætning alt, hvad vi kan sige om uvordne Idrætter, saa maa vi dog finde det rimeligt nok i vor syndige Verden, at den sidste Menighed til en Tid vil blive oplæst af sin aandelige Kundskab og Forstand, hvorved Kjærligheden

Du siger: rig er jeg, og rig er jeg blevet og trænger til intet, saa du véd ikke, at du er ussel og elendig, er fattig, blind og nogen¹⁾); men jeg vil raade dig, at du kjober Guld hos mig, udglødet i Ilden, for at du kan blive rig, og (kjober) hvide Klæder at iføre dig, saa din Nøgenheds Skam ej skal blottes, og (kjober) Lægedomssalve til at salve dine Øjne med, saa du kan faa Syn²⁾!

Hvem jeg elsker, den blotter og optugter jeg; bliv derfor nidkjær og besind dig! se, jeg staaer for Doren og banker paa! dersom nogen hører min Røst og lukker op, da gaar jeg ind til ham, og da holder vi Nadver, jeg med ham og han med mig³⁾.

Den sejersalige, ham vil jeg unde at sidde hos mig i mit Højsæde, ligesom jeg sejersalig sidder hos min Fader i hans Højsæde⁴⁾!

---

kølnes til Guds-Ordet, som dog kun levende kan beholdes, hvor det elskes.

¹⁾ Vi, som ser, hvordan Folk kryr sig af deres rige Kundskab og Forstand, skjønt de slet ingen Forstand har paa Menneskelivet og deres eget Hjærte, vi kan godt forstaa, at den sidste Menighed, visere end Salomon, vil fristes svart til Overmod, og maa have Tugt for at komme til den Forstand, at, ligesom det kun er Kjærlighed, der opbygger, saaledes er det kun i Kjærlighed, vi har levende Kundskab og Forstand.

²⁾ Ved de hvide Klæder skal vi tænke paa det aandelige Kristentøj (*in albis*) ved Daaben som Gjenfødselsens Bad, og ved Lægedomssalven paa den Salvelse, de kristne skal dele med Kristus, naar de bekræftes i deres Daabspagt, begge Dele, efter lang Erfaring, store Anstødsstene for alle høje Øjne og alle højtravende Sjæle.

³⁾ At Herren vil holde en mageløs Nadver med den sidste Menighed, hos hvem det dødelige skal opsluges af Udødelighed, derom er ingen Tvivl, naar den lukker op for ham, ligesom han ved Daaben lukker op for os. Denne mageløse Altergang, som ret skal bevise, at han, som elsker sine, elsker dem til Enden, vil sagtens staa i nøjeste Sammenhæng med Indlemmelsen af „Israels Levning“, der jo i alle Maader skal være som „Liv af Døde.“

⁴⁾ Dette, ser vi let, er Udtrykket for det fuldkomne Fællesskab,

Hvem der har Øren, de høre efter Aandens Tale til Menighederne ¹⁾!

---

og svarer til Herrens Røst: hvem der æder mit Kjød og drikker mit Blod, skal leve ved mig, ligesom jeg lever ved Faderen.

- ¹⁾ Denne Herrens gennemgribende Formaning findes i Himmelsbrevene til den gamle Kristenhed foran Forjættelsen, men i Brevene til den ny Kristenhed bag efter; og hvad end ellers kan være Grunden til denne mærkelige Forskjel, saa skal vi dog deraf lære, at Formaningen ikke, som man har tænkt, gjælder Forjættelserne, men Troen paa den Helligaands guddommelige Personlighed, som virkelig taler til alle Menighederne og skal høres af dem alle, da, trods al anden Forskjel, Herren er den samme, som baade Aanden og Menigheden tjener, og Aanden er den samme, som udretter alt hos os alle. Denne Tro paa Aandens virkelige Selvstændighed og for Hjærtet hørlige Tale med de glødende Tunger, der i den gamle Kristenhed kom først, den kommer aabenbar sidst i den ny Kristenhed og slaar Hoved paa Sømmet.
-

Ebræer-Menigheden.

1. **H**erren sig til dig henvender,
Raaber højt med Ord og Aand:
„Se! Syvstjærnen jeg omspænder
Kraftig med min højre Haand,
Vandrer, som et Lys omdrager,
Mellem gyldne Lysestage,
Ens i Menigheder syv!“
2. Flyttet er din Lysestage,
Kold din moderlige Favn,
Af din Glans er dog tilbage
Straalekransen om dit Navn;
Overalt, hvor Kristne findes,
Som vor Moder du skal mindes,
Til af Døde du staar op.
3. Som Maria Mø hin gjæve,
Herrens Moder, under Sky
Skal paa Aandevinger svæve
Du, til dig vi ser paa ny:
Til din Gudson dig forklarer,
Saa med Sions Sang du svarer
Til dit Ry og til dit Navn.
4. Intet kaldte du dit eget,
Ikke Abraham engang,
Ej Kong David, som har leget
Yndeligst til Sions Sang,
Ej din prude Seerrække,
Palmerne som Pil ved Bække,
Ej Apostel-Tylvten fin.

5. Alle Floder sammenrinde
I det store Verdenshav,
Saa du vilde dig forbinde
I Vor-Herres Fællesskab
Med det store Hav for oven,
Hvor Guds Aande kruser Voven:
Himlens Hav, Guds Kjærlighed.
6. Ja, hos dig i alle Barme
Kun Guds Faderhjærte slog,
Barnekjærlighedens Varme
I Gudsfreden dig indtog,
Og i Kjæden om Gudsbordet
Fællessjælen var Guds-Ordet,
Evighedens Lys med Liv.
7. Naar hos dig i Toneluer
Smelted Spaadomsclipper graa,
Hvælved sig som Himmelbuer
Over Livets Bolger blaa:
Hvilken himmelsk Glans og Glæde
Var da ej hos dig til Stede,
I dit Paradis gjenfødt!
8. Davidssalmerne, de søde,
Dybe, dunkle Hjærtekvad,
De hos dig stod op af Dode,
Klaredes i Straalebad,
Svang sig med Guldharpeklangen
Over Sky til Himmelvangen,
Lokked Engle ned til Jord.
9. Alt som Virakskyer stige
Under Loft fra Offerskaal,
Dine Bønner i Guds Rige
Steg fra Læbealtrets Baal,
Klang og i Gud Faders Øre,
Saa hans Lyst var at bønføre
Glat og brat i Jesu Navn.

10. Til de store Højtidsdage:
Jul og Paaske, Pinse med,
Søndag hver du mer end Mage
Havde paa hvert Mødested;
Var det Stald og var det Lade,
Engleskarer lige glade
Sang med dig Halleluja.
11. Vore bedste Tonestrømme
Er mod dine Vand mod Vin,
Vore Syner, vore Dromme,
Efterskin af Spaadom din;
Naar vi tale, naar vi sjunge,
Hvad er Ordet paa vor Tunge
Mer end Røgen af din Brand!
12. Dukkede ned og op ad Daaben
Hos dig Kvinde eller Mand,
Altid saa' du Himlen aaben,
Aandens Glans paa Badets Vand,
Altid og af Guddomsrøsten
Klarlig udbrod Himmeltrosten
Paa al Jordens Modersmaal.
13. Aldrig hos dig søgte Sæde
Gjæsterne ved Herrens Bord,
Uden de med Hjærtens Glæde
Lytte til hans Løndomsord,
Uden deres Hjærter brændte,
Og ham deres Sjæle kjendte,
Naar han Brødet til dem brød.
14. Men, tør Hedninger misunde
Herrens Arildsfolk sin Lod:
At det gode, som det onde,
Var hos dem i Overflod,
At Guds Naade og Guds Vrede
Over dem var lige hede:
Himmerigs og Helveds Glød!

15. Og kan Hedninger forlange
Her at se saa klart „Guds Ord“
Som, hvor mellem Sions Sange
Herren sagde: her jeg bor,
Her, hvor Abraham jeg gjæsted,
Her jeg mit Pavlun har fæstet,
Her jeg fandt mit Hvilested!
16. Nej, hvor Naadens Ord har hjemme,
Livets Flod sit Kildevæld,
Dèr og har Guds Røst og Stemme
Lifligst Klang med Ret og Skjel:
Fra det høje Frugten moden
Daler helst til Hjærteroden,
Gammel Gjæld betales dèr.
17. Israel! Guds førstefødte
Over Muld, men under Sol!
Dig Guds Ord sig selv paanodte
Som en Drot paa Kongestol;
Derfor og i Tjenerdragten
Han hos dig med Kongemagten
Skinne lod sin Herlighed.
18. Dèr, hvor ingen Synd blev jordet,
Den jo stod som Hævner op,
Og hvor de, som trodsed „Ordet“,
Fór til Hel med Sjæl og Krop,
Dèr i Kjødet kom Guds-Ordet,
Og stod op, skjont han blev jordet,
Fór til Himmels aabenlyst.
19. Hvor han tordne lod og lyne
Over dem, som brød hans Lov,
Dèr, som Naadens Sol til Syne,
Han forgyldte Sky og Skov,
Dèr, paa Ødemarker golde,
Selv paa Gravens Muld det kolde,
Voxe lod han Lys og Liv.

20. Alt, hvad der hos dig blev skuet,
Var hos dig og forberedt:
Hvor Ildstøtten havde luet,
Dèr blev Flammetungen set;
Hvor for Herren Dugen bredtes,
Hvor hans Nadver forberedtes,
Dèr han selv for Borde gik.
21. Kun hos Israel sin Moder
Fandt den store „Kvindesæd“,
Kun hos Israel en Broder,
Søn for hende i sit Sted,
Kun hos Israel: Guds Vædre,
Kristenfolkets Stammefædre,
Sendebud til alle Folk.
22. Guld kun voxer i Guldaarer,
Faar kun dèr sin Glans og Klang:
Kun hvad saaet var med Taarer,
Høstet blev med Frydesang;
Kun hvor Loven havde lynet,
Skjænket var og skærpet Synet
For Guds Naades Sommersol.
23. Israel, Guds førstefødte,
Hjemme blev i Faders Hus,
Mens de andre Børn forødte
Deres Arv i Sus og Dus;
Derfor, naar Guds rige Naade
Gjærne han for alt lod raade,
Alt hans Faders Gods var hans.
24. Alt sin Faders Gods han kjendte
Af hans klare Vidsomsord,
Vidste forud, hvad i Vente
Var fra Himlen til vor Jord;
Derfor han i Haabet kunde
Stirre paa og efterstunde
Al Gudshusets Herlighed.

25. Saligt prises skal dit Øje,
Sions Kristenmenighed!
For Gudsstaden fra det høje
Med al Himlens Herlighed;
Saligt Oret for Gudsrøsten,
Som dit Haab om Edens-Hosten,
Livet i Guds Aasyns Lys.
26. Ugræs vil her neden spire
Midt i Herrens Rosengård:
Ananias og Safire
Visned dog som Lig paa Baar;
Brat i dine Himmelegne
Sandhed blomstre, Løgnen blegne
Maatte for Guds Aandepust.
27. Hvad der voxte i dit Eden
Under Livets Sol og Dug,
Modnedes for Evigheden
Under Hjærtets Sang og Suk,
Det med Stefan kom for Dagen:
Før og siden saas ej Magen
Til Gudshavens Cedertræ.
28. Han, som Moses, hos den bedste
Var til Gjæst fuld mangan Dag,
Og, som Manden med sin Næste,
Taled Gud med ham i Mag;
Derfor som en Engels Aasyn
Klart blev hans i alles Paasyn,
Mens i Støv han end var klædt.
29. Han, lyksaligst under Solen,
Nærmest Guds enbaarne Søn,
I sit Bryst bar Naadestolen
Med Guds Kerubim i Løn;
Derfor med forklaret Øje
Ham alt saa' han i det høje,
Jesus ved Guds højre Haand.

30. Han, den Helt, hvis Røst var Torden,
Knald og Fald for hver en Trold,
Bøjed ydmyg sig til Jorden
Under Dødens Overvold,
Vilde ej paa egne Vegne
Nogen Sjæl en Synd tilregne,
Bad for sine Banemænd.
31. Og, som Faderen i Himlen
Hørte sin enbaarne Søn,
Da han bad for Syndervrimlen,
Hørte og han Stefans Bøn:
Vitterlig han fra det høje
For al Menighedens Øje
Viste det med Straaleglans.
32. Det var, da fra Naadestolen
Jesus Kristus, Gud og Mand,
Straalerne af Søndagssolen
Lege lod i Dødens Land:
Sanke sig om Synderpanden,
Der vel mer end nogen anden
Farved sig med Stefans Blod.
33. Ja, da Savlus Stefansbane
Rejstes op med Straalekrans,
For at bære Korsets Fane
Højt i Himmellysets Glans,
Da tilregnet blev af Sønnen
Synden ej, men Helgenbønnen,
Ham, som fnøs mod Herrens Folk.
34. Saa, til Jesu Kristi Ære,
Traadte klart i Kraft Guds Ord,
At, som han er, hans skal være
Lænkeløsere paa Jord;
Helligaanden, Tornekronen,
Himmelglansen, Naadetronen
Delte han med Stefanus.

35. Israel! ja, som Guds Kæmpe
Kjendt du blev i Naadens Tid,
I Guds Kraft du fór med Lempe,
Stred med Pris den god Strid,
Hvori selv sig overvinder
Helten, og sin Krone finder
I Vor-Herres Tornekrans.
36. Hvad du mægted af Guds Naade,
Som hos dig, til alles Gavn,
Over Maal og over Maade
Var udøst i Jesu Navn,
Derom Bud endnu os bringer
Kraftens Ord paa Englevinger
Og Guldpennens Mesterværk.
37. Ja, skjønt Korsets Fjender hæрге
Længe alt din Helgengrav,
Saa ej mer fra Juda-Bjærge
Skues Naadens store Hav,
Fugle dog fra Sions Eden
Fløj til os med Saligheden,
Jakobs Stjerne er vor Sol.
38. Petrus, Pavlus og Johannes,
Efter deres Mund og Pen
Skal Gudsmennesket uddannes,
Hvor Guds-Ordet kommer hen;
Thi hos dem hver Folketunge,
Som Halleluja kan sjunge,
Mælede sit første Ord.
39. Petrus! i den aarle Morgen
Du bekjendte Herrens Navn,
Derfor Troes-Klippeborgen
Kaldes skal din Fodestavn,
Og hos dig, som Klippeboen,
Læres bedst at kjende Troen
I dens Svaghed og dens Kraft.

40. Vel paa Havet, hvor du stiled
Kjækt med Tro til Herrens Favn,
Brat du sank, fordi du tvi'led,
Frelstes dog i Herrens Navn;
Svag vor Tro er alle Dage,
Men Gudskraften i det svage
Sejren vinder soleklar.
41. Derfor Brevene, du sendte
Til Guds Strogods trindt paa Jord,
Menighedens Øje vendte
Til det lille Troens Ord:
Uforkrænkeligheds-Frøet,
Der, mens Kjødet er som Høet,
Skyder op til Livets Træ.
42. Savlus! Pavlus! du er Manden,
Som oplyser Haabet bedst,
Hvor det staar paa Afgrundsranden,
Hvor det holder Paaskefest:
Hvor det som en Boble springer,
Og hvor det paa Englevinger
Kiger ind i Paradis.
43. Først du haabed, ham at fælde,
Som er over alle høj,
Og det Haab, ved Herrens Vælde,
Bort som Avn for Vinden fløj;
Men da han dit Haab var blevet,
Soleklart dit Navn stod skrevet
For din Sjæl i Livsens Bog.
44. Du, Johannes! som dig hviled
Op til Herrens Bryst saa trygt,
Hvor hans Kjærlighed bortsmiled
Hver din Tvivl og al din Frygt,
Du den bedste Part: Guds Eden,
Kaarede i Kjærligheden:
Troens Rod og Haabets Frugt.

45. Ingen derfor kan med Pennen
Følge Kjærlighedens Spor
Klart som du, som Hjærtensvennen
Ad det levende Guds-Ord;
Kjærlig du i Fjederhammen
Rører ved os alle sammen,
Som har Hjærte for Guds Ord.
46. Haabet dog er Troeshelten,
Kjærlighedens Mærkesmand,
Lever altid under Telten
Paa sit Tog til Livets Land,
Dæmper Frygt med Demantskjolde,
Tugter Fejghed, knuser Trolde,
Troster hver modfalden Sjæl.
47. Derfor, Pavlus! du var Manden,
Som for Daab og Kristendom
Kæmped, led og pløjed Stranden,
Fra det røde Hav til Rom;
Du og stod i Hedenskabet
Mod dit eget Folk i Gabet
For „Retfærdighed af Tro“.
48. Paa din store Heltebane,
Himmelvendt, paa Troens Grund
Fodfast under Korsets Fane,
Brynjeklædt i allen Stund,
Vor Forgænger du er blevet,
Har og Banen klart beskrevet,
Set i Aandens Middagslys.
49. Just hos dig sig løste Gaaden:
„Gud med os“ i allen Stund,
Som hans Troesord med Naaden
I vort Hjærte og vor Mund;
Herren taler, Aanden sendes,
Hvor han troes og bekjendes,
Aand og Liv er Troens Ord.

50. Just hos dig vi har udfundet:
Bogstavtro er Ordets Grav,
Saa „Guds Ord blev aldrig bundet“
Til en livløs Pennestav,
Er ej sort Armod i Grunden,
Som af Haanden kun i Munden
Var al Aandens Herlighed.
51. Just ved dig gav Sandhedsaanden
Os om „Ordet“ ret Besked:
Af Gudsmunden i Stovhaanden
Dryppe Visdomsperler ned,
Saa i Aanden vi med Glæde
Perlerne kan sammenkjæde
Til et „Urims-Smykke“ nyt.
52. Ingen Pen det har beskrevet
Saa vidunderlig som din,
Fyndigst i Efeserbrevet:
Altertavlen favr og fin,
Hvor, med Pencilstrøg som Straaler,
Herrens Tempel du udmaaler,
Knejsende med Spir i Sky.
53. Hjærtet dør med oplyst Øje
Ser det yndig malet af,
Hvordan Herren vil ophøje,
Hvem sig lille gjør og lav:
Ser for Barnetro ved Daaben
Aanden vis og Himlen aaben,
Som for Guds enbaarne Søn.
54. Hjærtet ser med Øjne klare
Dør Guds barnet voxte op,
Til det skal i Sky opfare
Fra Forklaringsbjærgets Top,
For Guldtronen at bestige,
Som Gud Fader i sit Rige
Gav sin elskelige Søn.

55. Hjærtet ser da med det samme
Tjenerskabets Kald og Id:
Alterilden at opflamme,
Som i Naadens Skudaarstid
Sammensmelte skal her neden
Herren selv med Menigheden,
Tro med Klarhed, Liv med Lys.
56. Kæmpe med de store Kræfter
Og med Sejer mangefold!
Kronen, som du længtes efter,
Maled paa dit blanke Skjold,
Det var dog ej Lavrbærkransen:
Grandt du vidste det, at Sansen
Hos Guds Aand er Liv og Fred.
57. Skriftklog var du paa Guds Rige,
Det som prentet for dig stod,
Kronen, værd at efterhige,
Kjøbt til os med Kristi Blod:
Rosenkransen i Guds Eden,
Det er den, som Evigheden
Fylder med sin friske Duft.
58. Os med dig det gennemlyner:
Tomt var Engles Tungemaal,
Tomme alle Sondagssyner,
Tant Opofrelsen paa Baal,
Hvis ej Rødder slog her neden
Tro og Haab i Kjærligheden:
Hjærtets moderlige Jord.
59. Naar hos Hedning og hos Jøde
Virker ens Vor-Herres Daab,
Himlen da med evig Grøde
Kroner dit Apostelhaab:
Da er hos os alle sammen
Jesus Kristus Ja og Amen
I Gud Faders Kjærlighed.

60. Med al Spaadom da til Ende
Er al Kundskab stykkevis,
Da vor Fader vi skal kjende,
Som han kjender Paradis,
Ja, som selv sig kjender Varmen,
Evigklar i Faderbarmen,
Kjærlighedens Ild og Lys.
61. Levning af Ebræerstammen,
Af det gamle Israel,
Som vi godt kan rime sammen
Med vor Balder, skudt til Hel!
Folkelevning uden Mage!
Gid du vende brat tilbage
Til dit Hjem i Brejdablik!
62. Det skal ske, naar i Guds Rige
Alting græder ved dit Savn,
Fra al Skabningen opstige
Dybe Suk i Jesu Navn
Om Guds Agers Eftergrøde,
Om det andet Liv af Døde,
Som Guds Aand har forudsagt.
63. Det kun sker, naar fra de døde
Du i Aandens Kraft opstaar,
Skuer Livets Morgenrøde
I den Sol, som ej nedgaar:
I den „Kristus“, du miskjendte,
Mens endnu Guds Lampe brændte
I din gamle Helligdom.
64. Det kun sker, naar du kan sjunge
Moses', din Gudstjeners, Sang
Med Salmistens Modertunge
Og til Davidsharpens Klang,
Naar din hele Seerskare
Kan hos dig sig selv forklare,
Som hos os vort Asamaal.

65. Det umuligt Verden kalder,
Underfuldt Guds Englekor,
Som Opstandelsen af Balder
Og den igjenfødte Jord;
Men paa dine Spaamænds Tunger
Sandheds Aand derom dog sjunger,
Til det af Guds Naade sker.
66. Over Vandet Duen svæver,
Aanden, som udruger Liv,
Til Guds-Ordet Røsten hæver,
Skaber alting med sit „Bliv!“
Da Elias, den Tisbiter,
Skal hos ny Israeliter
Verden give Syn for Sagn.
67. Med Jehovas Nyaarsgave
Han skal dages under Sky,
Alt da, hvad der gik af Lave,
Sætter han i Stand paa ny,
Først og sidst Ebræermunden,
Barnefødt i Mamrelunden,
Døbt i Aanden af Guds Søn.
68. Da Jerusalem ophøjet
Staar paa sine Bjærge to,
Som Storstaden, sammenføjet
Med Grundsprogets Gyngebro;
Herrens Aand og Davids Tunge
Gjør de gamle atter unge,
Som Fugl Fenix askefødt.
69. Dug og Regn, som Aandens Gave,
Falder da paa himmelsk Vis,
Velindhegnet „Kongens Have“
Blomstrer som Guds Paradis,
Og, mens Livets Træ afplukkes,
Dødens Træ til Ved omhugges
Til det store Verdensbaal.

70. Saa, vor gamle Moderkirke!
Rejser du dig af dit Grus,
Kaldes skal du „Gudevirke“
Og, som Herrens andet Hus,
Kun med Englestav at maale,
Vidt det første overstraale
I hans Glans, som kommer snart.
71. Selv du da vil bedst opdage,
Hvi saa strængt og overbrat
Flyttet blev din Lysestage,
Flux forvandlet Dag til Nat;
I den gyldne Aftenrøde
Livets Sol paa ny skal gløde
Som i Morgenrødens Glans.
72. Og, naar Ungdomskjærligheden
Brænder med forklaret Glød,
Livets Træ da i dit Eden
Bærer Lægedom for Død;
Aftensolen da skal møde
Evighedens Morgenrøde:
Dagen, som har ingen Nat.
-

II.

Græker-Menigheden.

---

1. **H**erren vor, som alting vidste,
Siger: mig betragte du
Som den første og den sidste,
Død en Gang, i Live nu!
Mellem Død og dig er Striden,
Og dit Kors er Mellemtiden,
Nyaarstiden er dit Haab.
2. Aanden kalder dig med rette
„Fattig midt i Rigdoms Skjød“,
Alt som fra din Folkevætte
Fordum det i Sagnet lød
Om den Drot, som har for Øje
Al den Del, ham kan fornoje,
Smager dog ej Grand deraf.
3. Ja, i Grækerstil at tale,
Tantalos du er til Bunds,
Fattiglem i Marmorsale,
Som med Maden staar til Munds;
For dit Øje Herreretter
Altid frister, aldrig mætter
Brændende Begjærighed.
4. Da du højest var i Rangen,
Da du sad ved „Guders Bord“,
Har, som Tantalos i Sangen,
Da du glemt det Alvorsord:
Ræk ej Livets Brød til Døden!
Giv ej Hunde Helgenføden!
Kast ej Perlerne for Svin?

5. Ej jeg véd det, vil ej dømme,
Heller trøste, om jeg kan,
Og med dig et Bæger tomme
Ved Guds Bord i Livets Land,
Naar fra Aanders Skyggerige
Du paa ny til Lys opstige
Kan og vil i Jesu Navn.
6. Af de kjødelig omskaarne:
Falske Jøders Troldeflok,
Spotterne ad den enbaarne,
Plaget blev du længe nok;
Midt i Dødens Skyggedale,
Hvor kun Blik og Sukke tale,
Vidned du for Jesu Navn.
7. Derfor i sin Trøstertone
Aanden vidner for dig jo:
Vist dig venter Livets Krone,
Naar til Døden du er tro;
Snart vel og den Vaar oprinder,
Da din Krans med Kamp du vinder
I en sand olympisk Leg.
8. Indtil da du Mod inddrikke
Af det Kraftens Ord i Løn:
Hvad du lider, frygt kun ikke!
Thi din Frelser er Guds Søn;
De, som dig i Lænker sloge,
Det var Satans Synagoge,
Fals sin Herre slaar paa Hals.
9. Dog, imellem store Skatte
For dit Hjærte og din Mund,
Først du maa din Armod fatte
I sin kunstig skjulte Grund,
Brøden angre og fortryde,
Hjærtet op i Livet skyde
Og med Sfinxen vove Krig.

10. Hvi er vel hos dig i Grunden
Troen død og magtesløs?
Med Guds-Ordets Maal i Munden,
Hvi er dog dit Liv en Døs?
Hvorfor staar de Guldhjul stille,
Som blev trinde til at trille
Under Sejerfruens Vogn?
11. Hvi staar ode Aandens Bolig,
Kranset til en Paaskefest,
Hvor Marie sad fortrolig
Hos sin himmelvante Gjæst,
Hvor fra Polykarp i Ilden
Gik, som Fæstemø til Kilden,
Hvor hun mode skal sin Ven?
12. Derpaa fra din Folkevætte
Svaret lød til Hesiod:
Om den store Gudetrætte
Og Kronidens Overmod;
Thi med „Barnet“ staar og falder
Kronosdagens Guldalder
Under hver en Himmelegn.
13. Du, i Ledtog med Titaner,
Storme vilde Himmerig,
Skjønt den Gudlighed, man raner,
Just er antikristelig,
Tvært imod, hvad han berømte,
„Ordet“, som sig selv udtømte
Til en Barnelallen spæd.
14. Du forbedre vilde „Troen“,
Skjønt den er, som Gud, saa god,
Alt for knap dig syntes Skoen
Til en Kristens Kæmpefod,
Du udvided den, des værre!
Saa den passed ej Vor-Herre
Som et Barn i Betlehem.

15. Barnetroen, ens for alle,
Er Gud Faders Øjesten,
Og med den maa sammenfalde
Kristnes Børnelærdom ren;
Thi, med Kjærlighed til Næsten,
Kristusbarnet er for Resten
Som en Fugl i Luften fri.
16. Samler lidt du eller meget
Med din Tro og til dit Haab,
Det er Herrens og dit eget,
Smaating dog mod „Tro og Daab“,
Ingenting, naar Kjærligheden
Derved saares af Ufreden,
Tvist og Splid i Herrens Hus.
17. Tidlig for den store Fare
Herren, ved sit Sendebud,
Faderlig dig lod advare
Med et Ord som Stjærneskud;
Lige fuldt du løb i Fælden,
Legede med Brændenælden,
Til dit Bryst blev fuldbetændt.
18. Han, som blev for os korsfæstet,
Løste for os Dødens Baand,
Han, hvis Tro du har lemlæstet,
Leflende med Luftens Aand,
Han er Stenen, han er Klippen;
Mandevind er kun som Vippen,
Gyngesund at bygge paa.
19. Mens hos dig i Frihed kaldtes
Folk til Daab og Martyrdom,
Vanskelig de Trætter taltes,
Som om „mit og dit“ opkom;
Meninger som Trosartikler
Sig i Tidens Løb udvikler
Ubevidst til Kjætterier.

20. Derfor i din Trætteskole
Voxte Trolden op i Løn,
Som krøb op paa Bispestole
Og fornægtede „Guds Søn“,
Vilde skabe med sin Læsen
Af Guds Søn et andet Væsen
End Gud Fader selv har født.
21. Da din Barnetro blev vejet
Og befunden alt for let,
Ej du følte, alt fordrejet
Var Bekjendelsen ordret,
Naar til Børnene udkaarne
Droges ned den Guds enbaarne,
Som gav Gud hans Fadernavn.
22. Da begyndte du forvoven
Efter Skjøn at bruge Fil
Til det „Troens Ord“ fra oven,
Som er i Vor-Herres Stil;
Saa hver Storm du vilde dæmpe,
Men forjog kun fra dit Tempe
Naadens Rost og Aandepust.
23. Tale, tænkte du, og sjunge
Kunde, med Guds Liv og Aand,
Pennen, skaaren til din Tunge,
Pennen, passet til din Haand;
Tog for Vinger Pennefjere,
Favnede en Sky for Here,
Hovedør som Ixion.
24. Den Gang du var „Kristusbrevet“,
Læseligt fra Syd til Nord,
Ej med Pen og Blæk var skrevet
Paa Kjødtaflerne Guds Ord;
Men den levende Gudsaaende,
Som Vor-Herre gik til Haande,
Var Gudsmundens Straalepen.

25. Og de andre Himmelbreve,
Som, paa Vink af Herren Aand,
Dine Grækerpenne skreve,
Førte med Apostelhaand,
Leve kun paa deres Læber,
Som sig fast til „Ordet“ klæber
I Vor-Herres egen Mund.
26. Aanden med sin Ild og Kjærte
Er os nær i Herrens Navn,
Som hans Ord i Mund og Hjærte,
Troens Ord med Aand i Favn,
Ordet, som, med Aand ved Daaben,
Herren, under Himmel aaben,
Lægger i sit „Udvalgs“ Mund.
27. Dette Troens Ord forsmaaet
Blev af dig og Konstantin,
Derfor dig har forbigaaet
Herren med sit „Brød og Vin“;
Thi som Badet, saa er Bordet:
Begges Kraft er kun i Ordet
Af Vor-Herres egen Mund.
28. Men, naar, angrende din Brode,
Herrens Ord du giver Magt,
Han paa ny dig vil gjenføde,
Efter sin ældgamle Pagt;
Hans Apostler, atter unge,
Leve op da paa din Tunge,
Føre med Guds Aand din Pen.
29. O. hvor kunde du forgjætte,
Slægt fra Slægt og hidindtil,
Hvad alt saa' din Folkevætte:
Tant det er og Gjøglespil
Med Mirakler af Bogstaver,
Alt som med „Adonis-Haver“,
Rosengaard af Hjærnespind!

30. Vist nok Skrift og Tale nærmes
Til hinanden mer og mer,
Som alt paa Apol og Hermes
Alle Aanders Øjne ser,
Synes ét i Ordbegrebet,
Er og ét, naar Gud har skrevet
Med sin Finger i vor Barm.
31. Paa Papir og Pergamenter
Bedre end paa Bark og Sten
Livet aldrig dog indprenter
Nogen Haand med Pen og Pren,
Selv Guds Finger med Stentavler
Skygger kun af Loven avler,
Som blev født med Tordenrøst.
32. Hvad er Pennen mod Guds Finger,
Selv i en Apostelhaand!
Har den Røst og har den Vinger?
Har den Liv og har den Aand?
Eller udgik nogen Sinde
Af et Hus, hvo ej var inde,
Ad en Dør, som ej var til?
33. Kan du skabe af en Skygge
Baade Legeme og Aand?
Eller kan til Gud du bygge
Hus og Bolig med din Haand?
Eller, er nu Gud ej Aanden?
Eller kan maaske Kjodhaanden
Fatte, hvad den føler ej?
34. Nej, saa lidt som Stenafguden,
Mesterværk af Fidias,
Danned hos os Sjæleruden,
Pustede vort Timeglas,
Saa umulig Bogstavskriften
Kilden er til Livsbedriften,
Moder ved den Hellig-Aand.

35. Aand og Liv Guds Ord maa være
Hist og her i allen Stund,
Naar Gudshuset det skal bære,
Klippefast som Troens Grund,
Og naar levende skal findes,
I Guds Kjærlighed forbindes
Sten med Sten i Herrens Hus.
36. Skrift vi læse, Bog vi skrive,
Bruge Mund om Ord og Aand,
Som vor Sjæl er alt i Live,
Med og uden Tungebaand,
Som med Røsten i vort Øre
Aanden os har lært at høre,
Lært at tale paa sit Maal.
37. Derfor alle Runestreger,
Endog af Vor-Herres Haand,
Kun forgjæves paa ham peger,
Mens vi fattes Liv og Aand,
Mens vor Sjæl, som gaar i Blinde
Og ej Dag, ej Dør kan finde,
Famler efter Aand og Ord.
38. Hvorfor læste du ej bedre
Boger, glatte uden Fil,
Af de ægte Lærefædre
I vor Mesters egen Stil:
Børnene paa Bispestolen,
Som fik i Johannes-Skolen
Børnelærdom af Guds Ord!
39. Se en Gang til Irenæus,
Om saa lavt du end kan se!
Thi han er, som en Sakæus,
Høj kun i det Morbærtræ,
I hvis Top han, blandt de færre,
Blev opdaget af Vor-Herre,
Ud i ét med Polykarp.

40. Se en Gang, hvad han tør skrive
Om det lille Troens Ord,
Som, af Aanden holdt i Live,
Er Livskilde trindt paa Jord,
Er Guds Ord paa Barnetunge,
Som gjør gamle Sjæle unge,
Er Guds Pant paa Aand og Liv!
41. Herrens Menighed er Karret,
Hvori Gud har lagt sit Pant,
Og af Pantet Liv faar Karret,
Det er sært, men det er sandt,
Som paa Menighedens Tunge
Troens Ord, det altid unge,
Vidner og beviser klart.
42. Derfor det man har oplevet
Mellem alle Folkefærd:
Naar den bedste Bog blev skrevet,
Da var Maalsheden nær;
Alexander-Skolepogen
Altid Rune-Billedbogen
Bruger til at sove paa.
43. Ja, saa lidt som Iliaden
Har den græske Aand udbredt
I Ægypter-Hovedstaden,
Hvor af den blev alt udledt,
Just saa lidt Apostelstaven
Sammesteds i Kirkegraven
Har forplantet Herrens Ord.
44. Marmorstumper, favre, fine,
Hartad som dit Partenon,
Graves op kan paa Ægine,
Men ej Gnist af Grækers Aand;
Endnu mindre da Gudsanden
Af den Grav, som Skriverhaanden
Grov med Pennen til Guds Ord.

45. Nej, saa lidt som Skaberaanden
Laaner Vingefjer af Gæs,
Fatted ham med Pen i Haanden
Klemens og Origenes;
Deres Aandsbegreb var Luften,
Deres Ordbegreb Fornuften,
Som den har hver Djævel arm.
46. Kundskabstræet vist nok grener
Sig paa Grækermaalet smukt;
Krysostomer, Demostener
Bære dog kun Doden Frugt;
Thi, hvor smukt om Liv man drømmer,
Livets Flod dog kun udstrømmer
Med Livs-Ordet af Guds Mund.
47. Det er Troens Ord, det lille,
Som gjør ét med Daabens Ord,
Det er Bønnens Ord det gilde,
Kjærlighedens ved Guds Bord;
Deraf med Guds Aand udspringer
Livets Flod og Sjælens Vinger,
Blomst og Frugt paa Livets Træ.
48. Og den Aand, som alt ransager,
Ogsaa Kjærlighedens Dyb,
Af Vor-Herres Forraad tager,
Deler ud til Engle syv;
Hver faar sit til Livsbedriften,
Som af Tunger, saa af Skriften,
Som af Ild, saa og af Lys.
49. Hver kun gives, hvad til Nytte
Er paa rette Tid og Sted;
Selv Guds Engle sig maa hytte
For hans Gods at rutte med:
Brovte aldrig, mens der bygges,
Vil og visere ej tykkes,
End for dem der skrevet staar.

50. Og, hvad der for dig staaer skrevet,
 Kristi græske Menighed!
 Ser du af Korinterbrevet,
 Tvillingbrevet op og ned;
 Naar du ret kan det udtyde,
 „Sent men sødt“ skal du udbryde,
 Smagende „den gode Vin“.
51. Bod du faar for al din Vaande,
 Naar det skjøne Himmelbrev,
 Som Vor-Herre med Guds Aande
 Paa Kjødtaavler dine skrev,
 Atter læses trindt om Lande,
 Hvor i Læserfolkets Pande
 Gud har trykt sit Riges Segl.
52. Vaagn da op af Død og Dvale!
 Kristus lyse for din Sjæl!
 Ja, stat op, begynd at tale,
 Trods dit Kjøds den spidse Pæl!
 Lad dig nøje med Guds Naade!
 Lösningen af Livets Gaade
 Er jo „Livets Krone“ dog.
53. Den bestandige Livsfare,
 Hvori svæver Støv med Aand,
 Det er just dit Kald at klare
 Med din Mund og med din Haand;
 Thi hos Grækerne gik Aanden
 Altid med sit Liv i Haanden,
 Som Alkmenes Helteson.
54. Derfor dit opladte Øje
 Finkle skal, naar ret du ser
 Fingerpeget fra det høje
 Paa „Juvelen i dit Ler“,
 Som med Glans og Straaler klare
 Skal Gudskraften aabenbare
 Midt i Skrøbelighed din.

55. Da hos dig skal Skrift og Tale,
Med din gamle Tvillings Navn,
Dø og leve, stige, dale,
Immer i hinandens Favn,
Dine Bisper, dine Præster
Skal, som Pavlus Runemester,
Raade ens for Mund og Pen.
56. Men, jo bedre sig forlige
Mund og Pen i Ordets Navn,
Desto mindre Himmerige
Søge de i Dødens Favn,
Desto gladere forlades,
Naar det lysner, altid Hades,
Hilses Livets Fødeland.
57. Ak, hvor det dog varer længe,
For din Sjæl ser atter Sol,
Skjønt i „dejligst Vang og Vænge“
Morgenhanen for dig gol,
Saa' i Aanden dig opstande,
Til et Tegn i alle Lande
Paa vor Drots Ordholdenhed!
58. Alt henrandt en Levealder,
Siden trindt om Land det lød:
„Hellas nu staar op som Balder,
Drikker mer ej Helhjems Mjød;
Med Odyssevs ser nu Skjalden
Svinestien og Kostalden
Føde hver sit Heltekuld.
59. „Ser du, hvor Halvmaanen daler,
Drukner i sit eget Blod,
Korset glemmer sine Kvaler,
Times for sin Vaande Bod;
Som en Dronning uden Konge
Staar og falder Mesolonge
Og staar herlig op paa ny.

60. „Snart vel ogsaa de maa hittes,
Heltene med Aand og Ord
Som Odyssevs og Nikittes,
Som Diakos dobbelt stor,
Karaskakes og de mange,
Som nygræske Folkesange
Flette en olympisk Krans.“
61. Ak, end savner Helte sine
„Smyrnas“ Engel, himmelskjon,
Ingen Havfru Buvoline
Rækker ham sin Brageløn;
End er Herrens Legem jordet,
Frelsernavnet, Troes-Ordet
Lige dødt og magtesløst.
62. Dog alt for din gamle Seer
Soleklare svæved jo
Letos haarde Fødselsveer
Med de favre, sode to:
Med Apollo og hans Soster,
Hvem paa alle græske Kyster
Nægtet var et Fødested.
63. Saa end Modertroen svømmer
Husvild paa det græske Hav,
Æventyrlig Hjærtet drømmer
Om en Vugge i sin Grav,
Og, til Trods for Pytodragen,
Om en Fødsel skjult for Dagen,
Guddomsliv foruden Lys.
64. Skjalde dog skal atter sjunge
Om den sære Delos-Ø,
Som paa den nygræske Tunge
Dukker op fra dyben Sø,
For det Tvillingpar at bære,
Som, Grundlysets Aand til Ære,
Skyder Glans og spinder Guld.

65. Suse skal da Pile skingre
Over Lund og over Hav,
Som for alt, hvad kun vil klingre,
Vorder Knald og Fald i Grav,
Saa forstenes maa den stolte,
Som for Toner Triller solgte,
Som bød Aand og Hjærte Spot.
66. Bøde skal og Krybeskytten
For hver Gang, han stod paa Lur,
For sin Spejden og sin Lytten
Ved Sangmøens Fruerbur;
Til et Dyr skal han forvandles,
Som en Hjort skal han mishandles
Af sin egen Myndeflok.
67. Gid da snart (som Aanden fatter,
Er dit underfulde Kaar)
Du staa op, som Jairs Datter,
I Oplysningsaarets Vaar!
Rejs dig op i Tolvaarsalder!
Naar dig Herrens Røst opkalder,
Dig oprejser og hans Haand.
68. Om det indre spaar det ydre:
Opduk i et Morgengry,
Som ved Spetsø og ved Hydre
Hellasflaaden splinterny,
Født af Skov paa nøgne Stene,
Født i Rustning som Athene,
Til Barbarers Skræk og Kval!
69. Alt for kølig, Skjoldmøbarmen
Vorder Tyrken vel for gram;
Alt for hidsig, Skjoldmøarmen
Spænder Buen vel for stram;
Sigtet dog er stort at nævne
Til det høje fra det jævne
I Vor-Herres Jesu Navn.

70. Som Betaniens Marie,
Vælger du den bedste Part:
Efter Herren fromt at bie,
Immer tro, han kommer snart,
Føle dybt, vi fik kun Øre
Til paa Sandheds Røst at høre,
Hvor dens Ord er Aand og Liv.

III.

Latiner-Menigheden.

---

1. **H**an, som Satans Magt har knækket,
Siger til sin Engel saa:
„Mig med Sværdet, skarpt, tveægget,
Ser du dig for Øjne staa“;
Som Sankt Peder, du er hærdet
Til at føre Kæmpesværdet,
Til at smage selv dets Æg.
2. Du har dit Apostelsæde,
Hvor Guds Fjende „har sin Stol“,
Hvor kun Blod er Dug og Væde,
Hvor kun skinner Helveds Sol;
Men dit Blodbad ligner Havet,
Hvoraf Himlens Sol, begravet,
Immer dog staar op igjen.
3. Aandens Ørk Latinerlandet
Øjensynlig er og var,
Som, paa Aandens Maal forbandet,
Tidsler kun og Torne bar;
Højt dog lød dit Hosianna,
Ned fra Skyen drypped Manna,
Hvor ej voxte Ax paa Straa.
4. Mellem Avgustin og Luther
Falder din forgjorte Tid,
Paver som Aposteltutter
Gjorde ondt hos dig med Flid;
Det da var det ene gode:
Troen, som den randt af Rode,
Fast du holdt i Jesu Navn.

5. Herrens Gjerninger og dine
Sammenvrævlede du stygt,
Saa for „Band“ og „Skærsilds Pine“
Uden Grund du bar ej Frygt;
Hvad skal vel hos Kornet Avner!
Alting skader, som ej gavner
Med Guds Ord til Salighed.
6. Hvem tør mønte Sakramenter,
Enten fire eller fem?
Kalder det maaske du Renter
Af de to, du fik i Gjem!
Tør formastelig du mene,
At sig Livets Flod skal grene
Efter dine Tankespring?
7. Trods Ægyptens Lærefædre,
Herrens „Tro“ lod du ske Ret.
Men hans „Gjerning“ at forbedre,
Syntes dig kun alt for let;
Fremfor alt du vilde bedre
Lære høj og lav at hædre
Himmelkongens Tjenerskab.
8. Du dig havde fast indprentet:
Haandspaalæggelsen med Aand
Det var Hovedsakramentet,
Aandens Segl og Fredens Baand,
Dermed Kilden paa en Maade
Til al Virkning af Guds Naade
I den hele Menighed.
9. At derved blev sat i Skygge
Baade Altergang og Daab,
At paa Kjød det var at bygge
Menighedens Tro og Haab,
Det var skjult for dine Øjne,
Ej for hans, som smeder Løgne
Og gjør Pavekroner af.

10. Herrens Aand, som aldrig praler,
Gjør sig ej af Visdom kry,
„Af sig selv ej heller taler“,
Gjør ej Naademidler ny;
Herrens Ord og Herrens Gjerning
Vinde skal med hans Guldtærning
Guddomskraft og evig Pris.
11. Derfor alt, hvad du har bygget
Splinternyt i Aandens Navn,
Kun hans Værk har overskygget,
Viser kun Lysaandens Savn,
Maa, naar Tunger atter gløde,
Flux gaa op i Luer røde,
Bragende som Rør og Straa.
12. Hvor paa Herrens Grundvold bygges,
Selv med Træ og Rør og Straa,
Skal dog Herrens Gjerning lykkes,
Skjønt de Bygninger forgaa;
Hver en Draabe af Livskilden
Reddes som en Brand af Ilden,
Koster end det Pine svar.
13. Saa ved „Troen“ og ved „Daaben“
Reddes alt hos os i Nord
Kjendelig Livskilledraaben,
Som fra dig kom hid i Fjor;
Skærsildspinslerne var mange,
Vinternætterne var lange;
Men hvad da! vor Sjæl er frelst.
14. Saa endnu skal mange Sjæle
Frelses ved Guds Naades Ord,
Hvor endnu har Mund og Mæle
„Troen“, som gik rundt paa Jord,
Og som vi til Verdens Ende
Alle skal med dig bekjende,
Ammeskjødet ej forglemt.

15. At den Tro du har bevaret
Hele femten Hundred Aar,
Har mandhaftig den forsvaret,
Kjækkest under bange Kaar,
Deraf evig godt du nyder,
Naar du angrer og fortryder
Ærlig dit Papisteri.
16. Af to Hundred Millioner
Pavelinger du dig kryr;
Mener du, at Tal udsoner
Gud med Tant og Æventyr?
Ej er det din mindste Brøde,
At med Sildestime døde
Du har fyldt Sankt Peders Skib.
17. Er ej, mer end noget andet,
Gud forhadt det Æventyr,
At du kan med Vievandet
Kristne Djævelskab og Dyr,
Kan med Sværd, som Næver smede,
Aandens Himmerig udbrede
Og udrydde Kjætteri!
18. Verdensaanden du til Lærer
Tog i Rom paa egen Haand,
Han endnu dig træsk besnærer,
Kalder sig „den Hellig-Aand“,
Skjuler under Pavekaaben
Baade Nadveren og Daaben
Og Vor-Herres Tegnebog.
19. Sin den falske Lykketærning
Kalder han „den hvide Sten“,
Kalder Bispehænders Gjerning
Aandfuldhed af Kjød og Ben,
Og „Vor-Frue“ sat paa Noder
Himlens Dronning og Guds Moder,
Havets Stjerne, Naadens Væld.

20. Du, som „Troen“ har forfægtet,
Altid med tveægget Sværd,
Du, som aldrig har fornægtet
Ham, der os er altid nær!
Hører du ej Troesordet?
Hører du ved Nadverbordet
Ikke, hvad han selv har sagt?
21. Er i Troens Ord ved Daaben
Ej et Grand Papisteri,
Og staar Himlen os dog aaben,
Naar vor Tro gror fast deri,
Hvor tør du da Himlen lukke
For de døbte, som kun mukke
Mod, hvad ej de døbtes paa?
22. Eller døbes til Sankt Peders
Mer vi end Sankt Povel's Navn?
Eller er kun Troen eders?
Tog dens Ord du saa i Favn,
At de ej, til Herrens Ære,
„Aand og Liv“ for os kan være,
Naar ej Paven følges med?
23. Skal Guds Ord til Jordan falde,
Naar ej Paven tror derpaa?
Skal, hvad Herren gav til „alle“,
I hans Navn kun rækkes faa?
Eller skal ved Naadebordet
Helst forstumme Guddomsordet:
Drikker alle I heraf?
24. Derfor, om du end med rette
Selv dig trode bedst oplyst,
Ej du maatte os bandsætte,
Os med hede Helved kyst,
For vi haabe af Guds Naade
Salighed paa samme Maade
Som den ældste Menighed.

25. Den ej kjendte dig og Paven,
Dyrked ej Maria-Mø,
Søgte aldrig med Krumstaven
At beherske Land og Sø,
Sine Bønner den ej talte,
Ingen Helgen den paakaldte,
Bøjed ej for Stotter Knæ.
26. Herrens Bog, som du med Sukke
Kalder Kjætterstrømmens Væld,
Holder under Laas og Lukke
Som i Slutteri for Gjæld,
Den af Aandens Drift er blevet
Læst saa frit som den er skrevet
I Apostelkirkens Skjød.
27. Sandt er det, at let misbruges
Kan, hvad alt er tit misbrugt,
At Vildfarelser udruges
Farligst under Paaskud smukt,
Og at efter Kejsersetten
Hel uendelig er Trætten
Om, hvad ret der skrevet staar.
28. Sandt er det, at Bogstavskriften
Læses slet paa egen Haand,
Gavner kun som Overgiften
Af Guds Søns og Troens Aand,
Og forklares med Guds Naade,
Efter Troens Maal og Maade,
Kun af Menighedens Liv.
29. Men, skal Misbrug udelukkes,
Hvor med Flid de pønses paa,
Da ej blot maa Lyset slukkes,
Da maa Livet undergaa;
Thi, hvordan vi Sagen vende,
Immer det er disse tvende,
Som misbruges først og sidst.

30. Og, til Vidnesbyrd at bære,
Give ret og klar Besked
Om Vor-Herres Liv og Lære
Og om Apostoliskhed,
Dertil alle Pavebulla
Aabenbar er lutter Nuller
Mod Apostlers Brev og Bog.
31. Skal vel Spejlet slaas i Stykker,
Som de svages Anstødssten,
Fordi mer af Aand Spejlskygger
Har ej, end af Kjød og Ben,
Og dog, efter gammel Vane,
Hexemestrene vil mane
Skygger ned og Aander op?
32. Har ej Aanden dertil pustet
Gaadespejlet af Krystal,
At, af ham med Syn udrustet,
Øjet dør opdage skal,
Hvad der svandt og hvad der kommer,
Og hvor Slangen under Blommer
Skjuler sig ved Kundskabs Træ!
33. Du ej véd, at du til Skue
Staar i Romerbrevets Spejl,
Som det kristne Folks Almue,
Med dens Fortrin og dens Fejl:
Mest endnu har du af Livet,
Men, til Daarlighed hengivet,
Spildtes det fra Slægt til Slægt.
34. Fare vist der er paa Færde
Nu for Livet overalt,
Da de læge og de lærde
Skilles ad som „Kraft“ og „Salt“;
Naar Livskraften gaar til Spilde,
Herrens Folk maa fare ilde,
Dovent Salt er ingenting.

35. Men Vor-Herre i det høje,
Som og i det lave bor,
Har i alle Kirkefløje,
Hvor end lyder „Troens Ord“,
Gjemt en Levning til det sidste,
Som slet ingen skal udvriste
Af hans Faders højre Haand.
36. Med den Haand han vil nu drage
Alle sine til sin Søn,
Samle i de næste Dage
Deres Suk i Herrens Bøn,
Samle Folk fra alle Kanter:
Katoliker, Protestanter,
Til det store Gjæstebud.
37. Hvor kun saaes Røg af Tande,
Pustes op den lille Gnist,
Herrens Lyn da trindt om Lande
Skinner i sin Glans til sidst,
Lyset herliggjør Livskilden,
Og ved Lyset tændes Ilden,
Som skal lutre Hjærtets Guld.
38. Da dig slaa det skal som Lynet,
Hvad du glemte, mens du sov:
At for Hjærtet, som for Synet,
Julebud er ingen Lov,
„Ordet“ er i Kjødet kommen
Ej med Tordenbrag til Dommen,
Men med Englesang til Fryd.
39. Kun med Kjærlighedens Vaaben
Naaden os kan nødes paa,
Saa med Troen og med Daaben
Frihed altid følges maa;
Uden Hjærte, hvad er Kaaben!
Uden Naade, hvad er Daaben!
Uden Frihed, hvad er Tro!

40. „Troens Lov“, i din Udgave,
Var en Lov om Overtro
Paa din Drøm og paa din Pave,
Paa Sankt Peders Morgensko;
„Troens Lov“ i Romerbrevet
Har Apostelen beskrevet
Som Livsaandens Frihedslov.
41. Fri er Naaden for Guds Trone,
Frit forkyndes Naadens Ord,
Fri, som Lyst til Livets Krone,
Er og Troen trindt paa Jord;
Fri hist oppe og her nedent
Blusser, straal'er Kjørligheden,
Kun i den er evigt Liv.
42. Er da Nøglen til Guds Rige
I en Fangevogters Haand?
Skal for Paver Pladsen vige
Kjørligheds og Sandheds Aand!
Eller blev nu blandt Tyranner
Han, som planted Friheds Banner,
Troens Aand, for Frihed sky?
43. Nej, den Aand, der, som Gud Fader,
Altid ser paa Hjærtet kun,
Raaber ud paa alle Gader:
Af dit Hjærte i din Mund!
Aldrig han, kun Falskeblakken,
Sætter Pris paa Eftersnakken,
Truer Folk til Hykleri.
44. Løgnens Aand, Vor-Herres Fjende,
Han er Fader til den Trøst:
Hvem der ofre vil og t'nde
Og slaa Kors for Mund og Bryst,
Dyre Sjølemesser stifte,
Holde Fastedag og skrifte,
Ham Sankt Peder lukker ind.

45. Saa, hvad Farve end der sættes
Paa Sankt Peders Stol i Rom,
Som en Morian kun tvættes
Kirketvang og Pavedom;
Altid var det Verdensaanden,
Som paakaldte Kejserhaanden,
Lyste op med Ild og Sværd.
46. Fra en bedre Aand vel stammed
Klosterlivet i sin Glans
Og det Heltemod, som flammed
I Bedrift til Søs og Lands,
Fremfor alt paa Herrefærden,
Mageløs i Kroppens Verden,
Under Kors til Herrens Grav.
47. Det var Stovværks Aand fra Norden,
Med sin stærke Morgendrøm
Om et Gudeliv paa Jorden,
Kæmpende mod Tidens Strøm,
Der, som Udgaard-Lokes Amme,
Tør selv trodse Guder gramme,
Men skal brydes dog til sidst.
48. Tordenbrag til Troldes Ave
Kom med Gote og Norman,
Blev hos dig en gotisk Pave
I den stolte Hildebrand;
Din Stærkodder var primsignet,
Age-Tor han efterligned,
Gjorde Kors til Hammerstegn.
49. I den samme Korstogs-Alder,
Under Kappe, under Slør,
Klosterfolket græd for Balder,
Som naar „den enbaarne“ dør,
Stræbte ivrig at forene
Malm og Træ og Kampestene
Med sig til Alverdens Graad.

50. Brynjen over Bispekaaben,
Troen paa Vor-Herres Grav,
Og det dragne Sværd ved Daaben,
Var dog idelt Hedenskab;
Saa var Kampen, saa var Daaden
Og din Drøm: med Verdensgraaden
Paradis at græde op.
51. Slør og Kappe nytter ikke,
Ihvor smukt de foldes om
Hedningdrømme, Hedningskikke,
Kjætterbaal og Pavedom;
Gjennem Sløret selv stærblinde
Ser den hedenske Gudinde,
Sminket op til Kristus-Brud.
52. Tvivle vel kan Muldvarpøjet
Om, hvad værst i Lag er lagt:
Hedenskab i Kristentøjet,
Kristendom i hedensk Dragt;
Det vi véd dog alle sammen:
Lettere vi skyde Hammen,
End vi skifte Sjæl og Sind.
53. Vi, som tog for Paven „Aanden“,
For Vor-Fruer „det Guds Ord“,
Krammed vel Guds Ord med Haanden,
Klemte Aand i Pennespor,
Stræbte, ret til Dødens bedste,
Ivrig at kapitelfæste
Tro og Haab og Kjærlighed.
54. Dumt det var, det véd Vor-Herre,
Men det véd nu ogsaa vi,
Aand ej lader sig indspærre,
Gjør sig brat med Ordet fri:
Troen sjunger, Haabet danser,
Kjærligheden mild dem kranser,
Død kun er kapitelfast.

55. Guddomsordet, evigmundet,
Som Gud Faders „Ja“ og „Bliv!“
Er den gyldne Sol, oprundet
Over os med Lys og Liv;
Ordet, som Guds Engle hylde,
Som blev Kjød i Tidens Fylde,
Og er Aand evindelig.
56. Uden Ord, som Aand udsiger
Levende med Tungeglød,
Øde er al Jordens Riger
End for Raad mod Synd og Død;
Altid gjaldt det om at finde
Munden, hvor Guds Aand er inde
Med et Ord til evigt Liv.
57. Herren, som til sine Lige,
Til de første Sendebud
Bragte Ordet om Guds Rige,
Som han hørte selv hos Gud;
Derpaa Herrens Aand de kjendte,
Som med Liv og Lys han sendte
Til ethvert af sine Ord.
58. For hans egne Læresvende
Herrens Aand var Herrens Tolk,
Ene dem han vilde sende
Med sit Ord til alle Folk,
Bad for os kun om det bedste,
Naar vor Tro vi vilde fæste
Til Apostelmundens Ord.
59. Derfor er Apostelordet,
Lagt i Menighedens Mund,
Først ved Badet saa ved Bordet,
Livets Rod og Troens Grund,
Julebudet udbasunet,
Herrens Lærdom, Aandspavlunet,
Menighedens Liv og Lys.

60. Kalder end man Kristus Klippen
Udenfor det Troens Ord,
Bygger man dog kun paa Vippen,
Kun paa Gætningen man tror,
Faar, i Steden for den ene,
Brat saa mange Hjørnestene
Som Kapitler i en Bog.
61. Uden Troesordet, givet
Os af Herrens egen Mund,
Søger Lyset man og Livet
Kun forgjæves allen Stund;
Hjærnespind er uden Ordet
Aandebadet, Naadebordet,
Livets Flod og Livets Træ.
62. Kun den Aand, som det bekjender,
Løfter Troens Ord i Sky,
Er den Aand, som Herren sender
Til Guds Skabning at forny:
Han, som i hver Morgenrøde
Vækker Sjæle op af Døde,
Læger Hjærtets Banesaar.
63. Kraftens Aand, som kjærlig hæver
Troesordet i sin Favn,
Naadens Aand, som kraftig svæver
Over os i Jesu Navn,
Han til os med Ordet daler,
Os med Herrens Røst tiltaler
Som Gud Faders Børneflokk.
64. Hip som Hap med Tro og Lære,
Det er Kirkevirvar slemmt,
Dog de to til ét at være
Er fra Evighed bestemt,
Kan og skal, som Mand og Kvinde,
Sig af Aandens Drift forbinde
I et kjærligt Ægteskab.

65. Alt som Kvinden er af Manden,
Saa er Tro af Lærdom skabt;
Men „Guds Lærdom“, ingen anden,
Saa Kalvins er rent fortabt;
Kristus er vor Kirkefader,
Tro i alle sine Grader
Moder til vor Kristendom.
66. Hver en Lærdom, Tro ej føder,
I Jerusalem og Rom,
Mellem Hedninger og Jøder,
Voxer op til Kjætterdom,
Og kun Troens Børn opdrager
Herrens Aand til Lysestager:
Indbegreb af Herrens Lys.
67. Men til Troens Børn at kjende
Fra hver Slegfred-Præstesøn,
Og hos dem i Lys fuldende,
Hvad til Live kom i Løn,
Dertil fik vi Overgiften
Af Guds Aand: Apostelskriften,
Gyldenaarets Kirkebog.
68. Vel er mørk Apostelskriften
Som et Spejl paa Lærdom ren,
Vidner kun om Livsbedriften
Som en mosgrot Runesten,
Kun i Kamrene bevaret,
Let fordrejet, tungt forklaret,
Tvistens Æble, Tvivlens Trøst;
69. Dog, med Aanden fra det høje,
Som sit eget kjender grandt,
Klogskab kun et skriftklogt Øje
Paa Guds Raad og Rige vandt;
Først naar, hvad os faldt paa Sinde,
Ordret vi i Skriften finde,
Lys vi ser i Herrens Lys.

70. Drømt har du, at dine Paver,
Som Sankt Peders Eftermænd,
Havde alle Aandens Gaver
Som en Skat i Haand og Pen,
Kunde uden Fejl og Lyde
Alt udtrykke og udtyde,
Som Gudsriget hører til.
71. Sandt er det, at Herren sendte
Ingen Bog og ingen Pen
Til de smaa, som ham bekjendte,
Men kun sine Embedsmænd;
Sandt er og, at de, som leve,
For de døde Mænd, som skreve,
Tale maa, som de kan bedst;
72. Men, hvad aldrig sandt har været,
Evig blive maa usandt:
Aldrig har sig selv fortæret
Kraftens Aand med Livets Pant;
Heller ej faldt efter Aanden
Nogen Arv i Pavehaanden;
Livets Aand kan aldrig dø.
73. Og, saa længe Aanden virker,
Skaber Liv og Haab og Trøst,
Troens Ord i alle Kirker
Lyder med Vor-Herres Røst;
Hvad i Løn han aabenbarer,
Det i Lys han selv forklarer,
Liv og Kraft er hans Bevis.
74. Som for Troen Troesordet
Raader ene med Guds Aand,
Saa for Badet og for Bordet
Med Guds-Ordet Herrens Haand;
Men for Læren om Guds Naade
Lærerne maa immer raade
Med Vor-Herre og hans Aand.

75. For at tro, maa alle høre,
 For at høres, maa Guds Ord
 Laane Mund saa vel som Øre,
 Mens det lyde vil paa Jord;
 Men, saa lidt som Mængdens Øre,
 Raader for, hvad vi skal høre
 Præstemund og Pavehaand.
76. Troens Børn en jordisk Fader
 Har saa lidt som Dug og Regn,
 Embedsmænd af alle Grader,
 Fra Apostel ned til Degn,
 (Det bekjende maa selv Paver)
 Tjene skal med Aandens Gaver
 Herren og hans Menighed.
77. Troens Liv og Naadens Lære
 Er Vor-Herres Øjesten,
 Holde skal vi, ham til Ære,
 Livet sundt og Læren ren,
 Til i Kjærligheds Ildbælte
 Som hos ham de sammensmelte,
 Da tilovers ere vi.
78. Høre kan vi, naar vi lytte:
 Selv han os har forud sagt,
 Vi er ham til ingen Nytte,
 Naar vort Dagværk er fuldbragt;
 Støder os Daglejer-Navnet,
 Aldrig har da ham vi gavnet,
 Som gjør evigt Arbejd selv.
79. Hvor tør da paa alle Gader
 Du os byde den Besked:
 Paven er en „hellig Fader“
 For den hele Menighed;
 Trællen fremfor alle Trælle,
 Han skal for Vor-Herre gjælde,
 Raade for vor Salighed?

80. Hvor tør du Guds Børn indbilde,
At Vor-Herres Ord og Aand,
Livets Krone, Livets Kilde,
Ligger i en Trællehaand,
Eller at med Kjødbeviser
Aandens Værk sin Mester priser,
Ej med Aandens Ild og Lys?
81. Du, som holder Helgenfester
For Sankt Peder Nat og Dag,
Hvor tør du paa gifte Præster
Som Bugtalere slaa Vrag?
Blev til Bisp, trods Gifteriet,
Simon Peder ej indviet
Med Vor-Herres egen Haand!
82. Ak! hvor blind har du da været,
Ikke blot i Vatikan,
Men saa længe du har næret
Pavelyst med Cyprian,
Drømt om Kirkefader-Hoben,
Som for Troen og for Daaben,
For Guds Rige, raadte frit!
83. Adam faldt i Edens Have
Vist nok i sin Hustrus Favn;
Men hvori faldt Præst og Pave,
Pukkende paa Hustru-Savn?
Er maaske kun Dannekvinder,
Og ej Skjøgerne, til Hinder
For Guds Aand og Kjærlighed?
84. Var du blindfødt, saa kun Nætter
Dine Dage nævnes skal?
Ja, af Aandens Drift jeg gætter,
Som en kristnet Hedningskjald,
Udkigsvagt paa Kirkesvale:
Saa dit Levneds mørke Tale
Finde skal sin Løsning brat.

85. Ingen Skyld skal du da bære
For din Ugleblindhed stor,
Men et Tegn du os skal være
Paa Almagten i Guds Ord,
Som, hvor det af Troen skattes,
Skaber Øjne, hvor de fattes,
Lukker dem, som Lyset sky.
86. Da er Pavedommets Mørke
I de stærke Drømmes Tid,
Og Vildfarelsen i Ørke
Rundt om Bjærget hid og did,
Labyrinten, hvortil Traaden
Først og sidst er i Guds-Naaden,
Selv om Natten purpurklædt.
87. Farvegluggerne, som gløde
Af det Lys, som ingen ser,
Og Natlampen for de døde,
Som den ej behøve mer,
Da, med dine dybe Sukke
Som det blege Barns i Vugge,
Bedst forklares af sig selv.
88. Naar ved Salven og ved Badet,
Begge af Vor-Herres Mund,
Underlig sig vender Bladet
I en gylden Morgenstund,
Skjønt du ser, du er langt mindre
End du drømte, — stjærnetindre
Skal dog dine Øjne ny.
89. Fra to Hundred Millioner
Synker vist du under to,
Som paa dine ældste Toner
Synge vil med os „Vi tro“,
Synker ned du fra Sankt Peder,
Alle Blindebukkes Leder,
Til en blindfødt Pilegrim.

90. Men, naar da fra Jordens Ender
Vantro Tomas kommer hid,
Hvor han Troen faar i Hænder,
Klart oplyst for Mandevind,
Da skal sødt i Hu dig rinde:
Salig den, som tror i Blinde
Sandheds Ord med Naadens Røst!
91. Op til Simon Klippemanden
Dermed løftes du paa ny,
Staar med ham, i Pilgrim-Standen,
Favnet af den klare Sky,
Hvormed Fader i det høje
Sine smaa vil helst fornøje,
Som paa „Ordet“ blindt ham tror.
92. Det er mer end du kan bære,
Taler glad dog over dig:
Mester! her er godt at være,
Gid det tækkes dig som mig,
Her en Løvsal til Messias,
To til Moses og Elias,
Flux at hvælve højt i Sky!
93. Da skal alle Skovens Fugle
Sjunge lydt med Stemme ren
Om den skjønne „hvide Kugle“,
Gud dig gav til Øjesten,
Med et Navn, som ingen kjender,
Uden den, som fik i Hænder
Tro derpaa med Syn for Sagn.
94. Kvæde skal de med den Kvinde,
Som opløftet højt sin Røst:
Salig Himmelens Veninde,
Hendes Liv og Moderbryst,
Som har baaret og opammet
Verdens Frelser, Offerlammet,
Faderens enbaarne Søn!

95. Aldrig mer du skal dog glemme
Englesangen højt i Sky,
Men med Herrens egen Stemme
Hans Orakelsvar forny:
Salig er den Folkeskare,
Som mon høre og bevare
Det lyslevende Guds-Ord!
96. Dog, skal dig den Lykke hændes,
Enden gjøre alting godt,
Du af Hjærtet maa omvendes
Til ham selv, den Livets Drot:
Vende dig til ham fra Paven,
Til hans Liv fra Helgenraven,
Til hans Lys fra Løgn og Tant.
97. „Ellers, siger han, jeg kommer
Med min Munds det skarpe Sværd,
Ej som Frelser, men som Dommer,
Og dig times en Ufærd!
Derfor kom, imens jeg kalder,
Mens det skjulte Manna falder
Ned fra Himlen til din Mund!“

IV.

Angler-Menigheden.

---

1. **H**an, hvis Øjne er som Luer,
Klare, uden Røg og Kvalm,
Og hvis Fodspor over Tuer
Glimre som den gyldne Malm,
Han endnu i Aftensvale
Har et Ord med dig at tale,
Har end Øren du, saa hør!
2. Dig gav Herren Morgenstjærnen,
Som Herold for Dagen ny,
Da den Tro, som bryder Hjærnen,
Løftes skal af den til Sky:
Dagen, som i Timer trende
Skal Oplysningen fuldende
Til Forklarelsens Behov.
3. Klarlig danner Overgangen
Du fra Øst og Syd til Nord,
Til os bar, med Englesangen,
Du Guds Julebud paa Jord,
Færdes, som en Kirkesnække,
Hid og did imellem begge:
Nyaars-Nat og Nyaars-Ny.
4. Den Gang Pavedommets Mørke
Nærmed sig med Hanefjed,
Og Guds Fjende sig med Styrke
Rusted ud hos Mahomed,
Rygtet gik i Munkeburet,
At i Staa gik Kirkeuret,
Det var en mærkværdig Drøm.

5. Benediktus Munkefader
Da sig vendte i sin Grav,
Mens Gregor paa alle Gader
Ledte om sin Hyrdestav,
Drømte vel, den laa begravet
Paa din Ø i Verdenshavet,
Udset til et Englehjem.
6. Hyrdestaven at oplede,
Englefroet at udsaa,
Kristendommen at udbrede,
Saa den Tule kunde naa,
Dertil sendtes over Bølge,
Kun med Fattigdom i Følge,
Klosterbroder Avgustin.
7. Intet Under da, at Frugten
Paa din Elvedronning-Ø
Smager mer af Klostertugten
End af Aand og Englefro;
Men et Under af de store
Dog Vor-Herre hos dig gjorde
Med sit Ord i Munkestil.
8. Ja, Guds Ord, det lillebitte:
Troens Ord og Fadervor,
Havde i Bersærkers Midte,
Som det syntes, bange Kaar;
Vaabenløst i Verdens Øje,
Barneordet Kæmper høje
Fældte dog i Jesu Navn.
9. Nu tolv Hundred Aar samfulde
Død og borte er Gregor,
Hos dig lyder over Mulde
Dog det samme Troens Ord;
Skam faa den, som tør benægte,
At det Ord er født af ægte:
Af Vor-Herre og hans Brud!

10. I Gregor den førstes Dage
(Klart er det som Middagssol)
I Sankt Povels Lysestage,
Ved Sankt Peders Bispestol
Skinned, som et Lyk paa Bordet,
Over Fonten Troesordet,
Som det lyder end hos dig.
11. Alt, hvad Tro og Haab udrettet
Har i Kristenheden ny,
Har Guds Finger sammenflettet
Til en Ærekrans i Sky
For det „Troens Ord“, som lyder,
Ens hos Vælskmænd og hos Jyder,
Ved Vor-Herres egen Daab.
12. Lad da Tosserne kun tænke,
Om de tør og om de vil,
At Guds Menigheds Guldlænke
I Vanvittighed blev til,
Saa den Slægt, man ej kan nægte.
Døde paa, dens Tro var ægte,
Den forfalsked Troens Ord!
13. Midt i Pavedommets Mørke
Troens Ord, som Jærtegn stort,
Med Guds Sandheds Lys og Styrke
Selv sin Ægthed har godtgjort,
Og, i Kreds af Fjender gramme,
Troens Ægthed med det samme,
Som Guds Naades Favnetag.
14. Derfor, skjönt, som Anglikaner,
Vist du døber kun med Vand,
Og, blandt andre slemme Vaner,
Truer os endnu med Band,
Kun fordi ej over Daaben
Hos os flagrer Bispekaaben, —
Storværk dog er Dagværk dit.

15. Som om „Døberen“ det lyder,
 Saa om dig, til Tid og Sted:
 Røst i Ørken, Banebryder,
 Stor Profet og Engel med,
 Mellem alle tuebaarne
 Gyldenspiret over Taarne,
 Mindre end Guds mindste dog.
16. Munkekappen om dig strutter,
 Dværg mod dig kun var Gregor,
 Fra din Avgustin til Luther
 Mage ej til Munk saa stor
 Var i hele Kristenheden,
 I den sidste Tid forleden
 Mage ej til Eremit.
17. Kædmund, Beda, Villibrorde,
 Vinfred, Ælkvind enkeltvis
 Under Kors i Klostergaarde
 Nævnes vidt om Land med Pris,
 Var dog kun for deres Dogne
 Hælvden Mund og Hælvden Øjne
 I dit Munke-Hoved stolt.
18. Og din sidste Kæmpeskare,
 Skrinlagt hos dig alt for kjækt:
 Wiclef uden Frygt og Fare,
 Kranmer, og den hele Slægt,
 Som i Ilden gik med Stritten,
 Var kun lidt af Eremiten,
 Som din Povelkirke stor,
19. Han, som alting véd og vidste,
 Til din Vætte sagde saa:
 „Dine Gjæringer de sidste
 Skal de første overgaa“;
 Det opfyldes maa herefter,
 Thi de første, friske Kræfter
 Prisen bære hidindtil. ¹⁾

¹⁾ [Se Indledning, S. XXIII. Anm. 3.]

20. Sandhedsordet fra det fjærne,
Som kom døende til dig,
Fandt en Livskraft i din Hjærne,
Mageløs paa Jorderig,
Den undtagen, som, fra Østen,
Lydelig i Guddomsrøsten
Skaber evigt Liv om Land.
21. Klarlig det var Asakraften,
Indfødt i det høje Nord,
Som i Levnedsløbets Aften
Gik med Hingst og Hors om Bord,
Fulgte dem, som Gjæst hin blinde,
I det fjærne Pris at vinde
For sin Vidskab og sit Kvad.
22. Lydhør end var Odinspræsten,
Tankefuld paa Gravens Rand,
Gætted snildt som Blindegjæsten
Gaaderne om Livets Land:
Paradiset, som, forsvundet,
Af Guds Søn var atter fundet,
Aabnet for hans Følgeskab.
23. Da højrøstet han bekjendte:
Valhals Trøst er dog kun Tant
Mod det Ord, Alfader sendte,
Godt afhjemlet, evig sandt,
Om Vor-Herre, Guddomsmanden,
Død paa Korset, men opstanden
Til vor Trøst og Salighed.
24. Selv nedbrød han Afgudshuset,
Med Højtiden tom og hul,
Taarned Kirken højt paa Gruset
Til en glad og ægte Jul,
Da ved Midnat Englesangen
Klinger sødt om Solopgangen,
Barnefødt i Betlehem.

25. Saa om „Kæf“ din Kirkesage
Melder os ved Bedas Haand,
Og det gjælder alle Dage
Om Højnordens Kæmpeaand,
Som i Livets Ord fra Østen
Altid hører Guddomsrøsten,
Bukker dybt for Jesu Navn.
26. Kraftens Aand i vore Egne
Ærer Norners skjulte Raad,
Og i rette Tid at segne,
Hører til hans Heltedaad;
Mandig, rolig Odin falder,
At staa herlig op med Balder
I et evigt Gyldenaar.
27. Vidnesbyrdet om Guds Rige,
Kort og godt i Jesu Navn,
Rorer ham saa dybt tillige,
At han tager det i Favn;
Skæl da falder fra hans Øje,
Saa han skimter i det høje
Korsets Tegn med Straalekrans.
28. Nødig kun det vil dog høre
Nikodemus sejersæl,
At sig selv han ej kan røre
Mer end hasebunden Træl,
Naar det gjælder om at træde
Ind, hvor der er evig Glæde,
I Guds Riges Paradis,
29. At af „Vand og Aand“ gjenfødes
Alle maa paa Barnefod,
Som i Himmerig vil mødes,
Det er tungt for Kjød og Blod,
Allerhelst for Kæmpe gammel,
Som har med sin Barneskammel
Gjærne glemte sin Barnetro.

30. Som imellem Nordens Fjælde,
Derfor og paa Anglers Ø
Asakæmpen i sin Vælde
Sejled halvt sin egen Sø,
Vilde, med Vor-Herres Naade,
Selv sig frelse paa en Maade,
Gjælde Gud hans Hjælp igjen.
31. Men, trods alle Klosterlyder,
Gamle Anguls Munkelag!
Glimrende var dine Dyder,
Stolt din Færd med Tordenbrag,
Og, som Kirkespejlet lærer,
Ligner du en Kristus-Bærer,
Som det syntes, paa et Haar.
32. Som den gamle i vort Norden,
Rørt af Sandhedsaandens Lyn,
Ingen Hedningaand paa Jorden
Havde for Guds Under Syn,
Kunde saa for Alvor svinge
Moses' Stav og Josvas Klinge,
Slaa paa Davids Harpestræng.
33. Alt som Hadding op at ride
Kom paa Odins Gynghehest,
Travede ved Nattetide
Over Hav i Regn og Blæst,
Prøved Kristus du at følge
Over den oprørte Bølge,
Paa det vilde Verdenshav.
34. Dine Munke gik paa Havet,
Som Sankt Peder, til vor Drot,
Skjönt de tvivled, skjönt de raved,
Immer dog det gik dem godt:
Korsets Høvding uden Lige!
Tænk dog paa os i dit Rige!
Raabte de, og kom i Land.

35. Dine Munke gjennem Verden
Paa Apostelheste red,
Under Kors paa Pilgrimsfærden
Nød og lyste de Guds Fred,
Som ved Rhin, paa Dovrefjældet;
Undervejs af Kildevældet
Drak de baade Mod og Kraft.
36. Som det lød paa Asamaalet,
„Mod og Magne“ hos dig svang
Hammeren, som nu er stjaalet,
Mens du sov i dit Trudvang,
Men som i de næste Dage
Du vel hente skal tilbage,
Kvindeklædt, fra Jotunheim.
37. Dine Munke, trods Latinen,
Modersmaalet dyrked dog,
Skrev derpaa, trods Skærsilds-Pinen,
Mangen livlig, munter Bog;
Lyst og Mod de til det samme
Delte med hver Frændestamme,
Kjendeligst ved Heklas Fod.
38. Saa Guds Aand de efterligned
Paa en Pinseaftens-Fest,
Deres Gjerning Gud velsigned,
Som hos os det kjendes bedst;
Thi ved Skrift paa Folkesproget
Nordens Aand gav Romeraaget,
Gud ske Lov! det første Knæk.
39. Stort nok til din Vættes Ære
Er da vist dit første Værk;
Men til Herrens Ord at bære
Er han selv kun noksom stærk;
Hans er Daaben, hans er Pagten,
Hans er Riget, hans er Magten,
Æren og skal være hans.

40. Dine Munke saare meget
Gjorde for Vor-Herres Skyld,
Men hvad godt er saa vort eget?
Det er just den ømme Byld;
Jeg er Træet, I er Grene,
Jeg er Templet, I er Stene,
Siger han, som lyver ej.
41. Det er Grunden, det er Sagen,
I hver Stund og paa hver Led,
Det var Fejlen, det var Hagen
Ved al Munkehellighed:
At de snarest ondt gjør værre,
Som vil kappes med Vor-Herre
Halvt paa deres egen Fod.
42. Men hvor, naar hans Time kommer,
Herren selv sig agter hen,
Gaar, som Vaaren foran Sommer,
Immer Herrens Forbud end,
Med Guds Lov og Spaadomsaande,
Lyn i Mørke, Trøst i Vaande,
Jakobs Stjerne, Davids Haab.
43. Og om nogen vederkvæger
For min Skyld en Tjener min,
Siger Herren, med et Bæger,
Være Vand sig eller Vin,
Ej skal Løn af mig han fattes,
Rigelig det skal erstattes
Som Velgjerning mod mig selv.
44. Derfor ogsaa Munkelivet,
For hver Skjænk i Jesu Navn,
Stor og lille, villig givet,
Herrens smaa til Hjælp og Gavn,
Rigere end alle Paver
Lønner han med Sjælegaver
Og med Trøst paa Sotteseng.

45. Dog sit Himmerig her nedentil
 Aabner Herren kun for dem,
 Som med hele Menigheden
 Søger her et himmelsk Hjem,
 Ej for dem, der selv vil raade
 For det mindste af Guds Naade,
 Som Gud Faders Aandedræt.
46. Randt da saa for dig Guldtaarving,
 Som Lysojet forudsaa:
 At din sidste Heltegjerning
 Skal den første overgaa, ¹⁾ —
 Tid og Flid du maa anvende
 Paa, hans Gjerninger at kjende,
 Som gjør af det gamle nyt.
47. Døberen med Vand alene
 Er din egen højre Haand,
 Herren med sit Ord det rene,
 Døber selv i „Vand og Aand“;
 Aandelige for Vor-Herre
 Er ej flere eller færre,
 End han selv med Aand har døbt.
48. Herrens Nadver, Mad og Drikke,
 Er hans eget Kjød og Blod,
 Du har drømt, den var det ikke;
 Hidindtil du ej forstod:
 Aand og Liv er Gudmunds-Ordet,
 Aand i Badet, Liv paa Bordet:
 Herrens Aand og Herrens Liv.
49. Disse Gjerninger Vor-Herre
 Selv har gjort med Mund og Haand,
 Gjør ej flere eller færre,
 Gjør dem i den Helligaand,
 Hos dem alle, som vil lære
 I Aands-Fællesskab at bære
 Gud med os, Immanuel.

¹⁾ [Se Indledning, S. XXIII. Anm. 3.]

50. Det er Kristenlivets Gaade:
Være maa i Herren stærk,
Hvem han bruge skal af Naade
Til sit eget Mesterværk,
Til sit Kongespir med Ære
Over Hedninger at bære,
Knuse Kamp som Potteskaar.
51. Og i Filippenserbrevet
Pennen, ført med Herrens Aand,
Klarlig har for dig beskrevet
Vejen til Guds højre Haand:
Nedad først med Guddoms-Manden,
Opad saa med ingen anden,
Ej en Gang dit eget Selv.
52. Det gik rent paa din Hojskole
Din Opmærksomhed forbi,
Maa paa Ærkebisperstole
Regnes vel for Kjætter;
Lige fuldt vor Overhyrde
Kalder det sin lette Byrde,
Lifligt Aag for sine smaa.
53. Skal da ved din Kampleg frydes
Herrens Folk og Herrens Hær,
Med dig selv du maa da brydes
I hans Navn, som os har kjær:
Gud er én, hvem er den anden?
Det hos os er Haltefanden,
Stolt af sin Selvstændighed.
54. Men, hvis du skal Prisen vinde
I den store Vædestrid,
Jesabel, den stolte Kvinde,
Du bandsætte maa med Flid,
Nidkjær med Elias-Glæde
Hendes Bals-Profeter træde
Kjækt paa Nakke under Fod.

55. Hvem hun er, du let opdager,
 Ved din Side tæt hun bor,
 Hovmands-Moderen, som vrager
 Herrens Bad og Herrens Bord,
 Kalder sig dog hans Veninde,
 Med ham selv i Hjærtet inde,
 Og hans Aand, som tier kvær. ¹⁾
56. I sig selv er hun forgabet,
 Og i Mammons klare Sag,
 Bærer til alt Fællesskabet,
 I Guds Hus et bittert Nag,
 Løber Storm mod Naadebordet,
 Som om aldrig „Kjød blev Ordet“,
 Som Guds Ord var ingen Ting.
57. Har først Jesabel du bundet
 Med det Baand, som brister ej,
 Da dig selv du overvundet
 Har paa Livets smalle Vej,
 Og til Ros den Spot sig vender:
 Videnskabelig du kjender
 Ikke „Satans dybe Ting.“
58. Da i Aandens Tyatire
 Herrens høje Kirketaarn
 Skyder sine Kongespire,
 Aldrig set paa Jord tilforn;
 I dit „Bibelselskabs Trykken“
 Kun fortegnet saa' man Skyggen
 Af din Kirkebygningskunst.
59. Ja, saa vidt som Morgendrommen
 Du udbredte om Guds Ord,
 Bære skal da Talestrømmen
 Aandens Gaver trindt paa Jord,
 Gaa som Floder gjennem Ørke,
 Og i Hedenskabets Morke
 Skinne som et Nordlyshav.

¹⁾ [Se Indledning, S. XXIII. Anm. 4.]

60. Da det komme skal for Dagen,
Hvad du tidlig drømte om:
Under Sol ej findes Magen
Til dit Mod paa Martyrdom,
Findes ej, før fra de døde
Med Guds Riges Eftergrøde
Opstaar Førstegrødens Folk.
61. Til det sker, dig Herren kalder
Stillingsmand for Israel,
Vi: Forsete, Søn af Balder,
Glimt af Glans, som fór til Hel,
Som i Glitner med Sølvtaget
Tidlig Hejmdal har opdaget,
Efterskin af Brejdablik.
62. Tør jeg sige: dine Haller,
Med og uden Alterbord
For Højnordens smaa Hejmdaller,
Svare til det Spaadomsord,
Saa kun Sølvtaget skjuler
Moderkirkens Syld og Suler,
Aandens Guld og Ædelsten?
63. Tør jeg sige, at det tegner
Hos dig til en gylden Høst,
Saa i Vest alt Marken blegner
Af Profeters Sæd i Øst?
Eller tegne vel til Spire
Spydene i Hjørner fire
Paa dit platte Kirketaarn?
64. Altid hvad sig selv ophøjer
Lignes skal ved Babels Taarn,
At fornedre det fornøjer
Nu Vor-Herre, som tilforn;
Og at din normannisk-valske
Kirkehøjhed er den falske,
Derom alt gaar Syn for Sagn.

65. Ja, selv midt i Nissevrmlen
 Ej den mindste Pusling staar,
 Som jo ser, at ej til Himlen
 Din Sanktpovels-Kuppel naar;
 Og af alle Pavevaner
 Den katolske Anglikaner
 Har de hæslieste beholdt.
66. Sig „almindelig“ at kalde,
 I Vor-Herres Jesu Navn,
 Og dog udelukke alle
 Af hans Hus og af hans Favn,
 Som ej tror, at Kristendommen
 Er med os til Verden kommen,
 Det er værst Papisteri.
67. Og Daabspagten i Ulave
 Er en kirkelig Udaad
 Af den anglikanske Pave:
 Kongen med hans Kirkeraad,
 Hvortil, alle sine Dage,
 Gud ske Lov! ej oved Mage
 Den trekronede i Rom.
68. Styrte derfor maa og falde,
 Og begraves i sit Grus,
 Hvad „Højkirke“ sig tør kalde,
 Og er kun et Klokkehus,
 Hvor, til Skam for Bispestanden,
 Klokkerne indivi' hinanden
 Uden Aand og uden Liv.
69. Hvordan det endda kan lykkes,
 I en sær Omdrejningsstund,
 At Højkirken gjenopbygges
 Paa den gamle Klippegrund, —
 Véd kun han, som alt udretter,
 Hvad han velbetænkt forjætter:
 Himmel-Tømmermandens Søn.

70. Dog, den Sten, som altid vrages
Efter Verdens Bygningskunst,
Atter skal af Gud optages,
Venter ej derpaa omsonst;
Hvad der blev med Wesley vraget,
Vorder vist af Gud optaget:
Korsets Ord og Troens Liv.
71. Bedehus med Wesley-Navnet!
Gjæstet dig jeg har en Gang,
Hjærtasukket, Aandesavnet
Dybt mig rørte i din Sang;
Da jeg tænkte: i Guds Time
Her endnu vil Klokker kime,
Engle kvæde højt i Sky.
72. I Tasmørke slet man bygger,
Ser ej godt, hvor slet man bor,
Og i Kamp med Dødens Skygger
Sukkes ud kun Livets Ord;
Lige fuldt ved Solopgangen
Moderskjød for Frydesangen
Sukket er om Lys og Liv.
73. Daarlig kun er din „Metode“
Til at blæse Liv i dødt,
Men Vor-Herres er den gode,
Har den største Spot dog mødt;
Lærer du af ham den samme,
Da, hvor før du stod til Skamme,
Staar paa Ærens Trappe du.
74. Den fra Krybberummet stiger,
Over Kors og over Sol,
Over alle Verdens Riger,
Op til Himlens Kongestol,
Hvorfra han, som vi tilbede,
Ydmyg sank til os her nede
Og til Dybets Fangetaarn.

75. Naar hans Storværk dør du skatter,
 Som endnu du vel forsmaar,
 Og i „Troens Ord“ omfatter
 Aanden, som Guds Raad forstaar,
 Da fra Helved du skal stige
 Med Guds Søn til Himmerige,
 Kvæde sødt om al din Kval.
76. Anguls Lys i Skjaldehjærne
 Blev for Stammerne i Nord
 Kristendommens Morgenstjærne,
 Og Herolden for Guds Ord;
 Gid til Gjengjæld nu maa gløde
 I Guds-Ordets Aftenrøde
 Anguls Efterslægt med os!
77. Da hos den vi skal og skue
 Morgenstjærnen ren og skær
 Som den tindre skal paa Bue,
 Naar den store Dag er nær,
 Da for levende og døde
 Evighedens Morgenrøde
 Aabenbares i sin Glans.
78. Var ej klarere end Solen
 Herrens Øje, Herrens Syn,
 Og kom ej fra Naadestolen
 Aanden altid som et Lyn, —
 Da jeg maatte selv mig sigte
 For paa Verdens Vis at digte
 Efter Vild og Venskab her;
79. Thi, hvor næppe nok man taaler
 Korsets Tegn i Ordets Favn,
 Hvor paa Pavedom man skraaler
 Ved Højaltrets blotte Navn,
 Fnøs, om Lys derpaa man tændte, —
 Vist nok synes mindst i Vente
 Korsets Høvding, Altrets Sol.

80. Ja, hvor til de dødes Rige
 Navnlig landsforvistes „Aand“¹⁾,
 Saa, for derfra at opstige,
 Aand maa bryde Dødens Baand,
 Dèr, som „Hamlets Aand“, Guds egen
 Ventelig kun er i Legen,
 Savnet kun i Skuespil.
81. „Hamlets“ Aand det er Højnordens,
 Fader til et Højsangskvad,
 Næst ved Himlens af al Jordens:
 Fonixkvad ved Birtingsbad;
 Selv i Graven blev han stævnet,
 Men hans Mord blev dog uhævnet,
 Som i Shakspears Helteleg.
82. Under Kirken Trolden bygger,
 Kalder Korset „hid og did“,
 Kyser, kogler kun med Skygger,
 Fostrer Kulde, Skrømt og Nid,
 Hader mest af alt Højsangen
 Med Livskraft i Toneklangen,
 Alle Klokker gaa for Lig.
83. Dronning født er Modersmaalet,
 Grumt voldtaget af en Troid:
 Alting skimler, som har straalet
 Herlig over Hedenold;
 Verdensklogten, Jættehaanden,
 Kjækt sig kalder Folkeaaanden,
 Tror og stoler paa sig selv,
84. Nys man saa' vel Nymands-Fagter,
 Hørte nys om Arilds Tid,
 Om de aandelige Magter
 Og den aandelige Strid,

---

1) „Ghost“ er nemlig i „Trosbekjendelsen“ det engelske Ord paa den virkelige Aand, men bruges ellers kun om Gjenfærd.

- Om Gjenfødselen i Daaben
Og Gudsbordets Himmel aaben,
Aandsnærværelsen hos Kjød;
85. Men hvad nytter det, man kagler,
Naar dog Reden lades tom?
Alterlys og Messehagler
Og Guldkors for Dagen kom;
Men i Graven, mørk som Natten,
Liggende blev Kirkeskatten:
Livets Ord og Hjærtets Tro.
86. Selv hvad Paven vandt ved Striden:
Bispestole uden Ben,
Kalde maa han Baade liden,
Som det Mos, der gror paa Sten;
Og om noget vandt Vor-Herre,
Det er skjult endnu, des værre!
Under Jordansflodens Is.
87. Dog, end bor i Løn Livskraften,
Til Idrætter mageløs,
Og før alle Dages Aften
Vaagnes skal af hver en Dos;
Saa med Anguls Æt af Dvale
Sikkert i en Aftensvale
Atter vaagner Age-Tor.
88. Savne vil han flux sin Hammer,
Søge den, hvor Trolden bor,
Med sit Øjes Lynildsflammer,
Femten Mile under Jord,
Og, som alle Troldes Dommer,
Tordne for den, saa den kommer,
Gjør med Trymer kort Proces.
89. Engelen fra Tyatire
Vaagner vel i samme Stund,
Nu som før, vil sagtens fire

Kæmpehaand for Englemund;
Da i Hast, som Strømmen skifter,
Øves straalende Bedrifter,
Større end de store hist.¹⁾

90. Da det rygtes over Jorden:
Anguls Æt med Sejershaab,
Fød og baaren i Højnorden
Og gjenfødt i Kristi Daab,
Kæmper, som i Heltesangen
Age-Tor med Midgaardsslangen,
Gaar i Døden sejersæl.

¹⁾ [Se Indledning, S. XXIII. Anm 3.]

Tysker-Menigheden.

1. **V**ide maa du, at Vor-Herre
Aander syv har i sin Aand,
Som han Stjærner ikke færre
Holder i sin højre Haand;
Vend dèr til dit skarpe Øje,
Bort fra Roms de syv Gravhøje
Og de syv Kurfyrsters Støv!
2. Kom i Hu, at Livets Kilde
Er den dybe Kjærlighed,
At, som aarle, saa og silde,
Aandens Sans er Liv og Fred,
Kamp og Krig kun som Nødværge
Mod den Magt, som alt vil hæрге,
Er for Gud den gode Strid!
3. Ord du har vel for at leve,
Men er dog i Grunden død,
Alt som friske Vennebreve,
Der fra varme Penne flød
Og, som Ligets lunkne Kinder,
Levende om Livet minder,
Skjønt med Aanden det udfór,
4. Hvor du vandrer mer end bygger,
Med dit skjøre Timeglas,
Er, imellem Dødens Skygger,
Krigens store Skueplads,
Oversvævet af Blodflaget,
Rødt endnu fra Hermansslaget
Med Rovdyret, født i Rom.

5. Stor var Nøden, stærk var Lejren,
Midt i den var Pagtens Ark,
Stor var Kampen, stolt var Sejren,
Troens Sejr paa Tvivlens Mark;
Alle Roms Aposteltutter
Sank i Knæ for Morten Luther
Til et aabent Skriftemaal.
6. Striden mellem Lys og Mørke
Mindre var, end den betød,
Striden mellem Regn og Tørke
Var en Kamp paa Liv og Død:
Frygtelig var Hungersnøden,
Sten for Brod var Sjøleføden
I Gudshaven, gjort til Ørk.
7. Trætten lang om Trældomsaaget
For Guds Søns fribaarne Tro,
Den var skjæv og den var kroget,
Førtes mellem Paver to:
Haardest Hals er Anti-Paven,
Naar for Ordet gaar Bogstaven,
Skolemesters Ris for Aand.
8. I det lange, paa det brede,
Med det høje under Sky,
Tyskland er et Vilderede,
Som i Næde, saa i Ny;
Derfor selv i Kirkefløjet
Let forvildes Skjaldeøjet
Mellem Gjenfærd Nat og Dag.
9. At Guds-Ordet, som det lyder,
Kom fra Herrens Mund til os,
Er og gjør, hvad det betyder,
Det var Luthers Tro paa Trods;
Uden Ord er Vievandet
Vaskevand og intet andet,
Det var Luthers Shibolet.

10. Uden Aande af Gudsmunden
I Vor-Herres egne Ord,
Altrets „Brød og Vin i Grunden
Mad var paa vort eget Bord,
Er dog, med og ved Guds-Ordet,
Livets Brød paa Naadebordet:
Herrens eget Kjød og Blod.
11. Det var Luthers haarde Tale,
Tysk Selvklogskab alt for drøj,
Og ej blot fra Alpedale
Niddingsord imod ham fløj,
Men en hel Discipelskare
Vendte Ryg og lod ham fare
Som en hemmelig Papist.
12. Hvem der naar os kun til Hærden,
Deres Spot dog bæres let,
Og et Taarn i Tuers Verden
Morten Luther kaldes ret:
Enemand, som Aandevennen,
Om Livsordet og Guldpenne,
Om Vor-Herres Bad og Bord.
13. Men for Herren, som, hist oppe,
Dybt sit Hoved bukke maa,
For at se til Bjærgetoppe
Og til os, som under staa,
Tuer kun er vore Bjærge,
Vore største Kæmper Dværge,
Al vor Daad kun Drengværk.
14. Derfor vi, saa lidt med Luther.
Som med Peders Eftermand,
Uden om Vor-Herre smutter
Ind i Helgenlivets Land,
Og, om Luther det end trode,
Aldrig i hans Tro af Rode
Randt det rette Livsenstræ.

15. Tysk det er, derpaa at sværge,
Tysk det er, derpaa at dø:
Tro ej blot kan flytte Bjærge,
Gjøre sød den salte Sø,
Men ved Tro kan djærve Sjæle
Flytte alle Grænsepæle,
Selv imellem Liv og Død.
16. Efter Tyskens Hoved Troen
Slaar almægtig paa en Studs
Mellem Jord og Himmel Broen,
Gjør sit eget Ord til Guds;
Det i Tyskens Kjød er Pælen,
Det fra Arilds Tid var Sjælen
I al „tysk Teologi“.
17. Kunde Troen sønderrevet
Tankens Lov og Dødens Baand,
Kunde Tro saa vidt det drevet,
At et Bogstav blev til Aand:
Sikkert Tro da havde givet
I Papisterkredsen Livet
Rigelig til Stok og Sten.
18. Ja, da maatte, hvor man stiler
End med Overtro derpaa,
Ciceroner og Virgiler
Mylre op i hver en Vraa;
Thi, hvis Tro var Livets Kilde,
Brugtes vel det eller ilde,
Altid Liv af Tro udsprang.
19. Let af Tro, vor Sjæls Veninde,
Havfru skjøn i Hjærte-Sø,
Digtes kan der en Gudinde,
Just som af Maria-Mø,
Som „Vor-Frue“ sat paa Noder,
Himlens Dronning og Guds Moder,
Havets Stjerne, Naadens Væld.

20. Fint og groft er kun for Smagen,
Ogsaa i Afguderi,
Sandt og falsk er Hovedsagen,
Som saa let man gaar forbi;
Det vi ser ej blot hos Paven,
Men hos Troen paa Bogstaven
Om „Retfærdighed af Tro“.
21. Sandhedstro, som Liljevaanden
Huld og tro, sin Vilje faar,
Men det volder Sandhedsaanden,
Som alene alt formaar;
Sandhedstro, den ægte Kvinde,
Er „sin Herres Tjenerinde“,
Selv med ham i Moderskjød.
22. Det var hun, som under Hjærte
Bar Vor-Herre, Gud i Lon,
Misted med en Moders Smerte
Paa Vor-Herres Kors sin Søn;
Det er Nøglen til Guds Naade,
Troen synger: Herren raade!
Ske mig, hvad han mig har sagt!
23. Troens Ord med Tros-Indholdet,
Med Treenhedens Gud,
Folte Luther dybt, er Skjoldet
Mod den ondes Pileskud;
Overtroen hen i Vejret
Af Heltinden blev besejret:
Troen paa Guds rene Ord.
24. Ja, fra Nebo-Bjærgets Tinde
Luther syned Herrens Land,
Saa' hans Ark og Folk dèr inde
Lejret mellem Flod og Strand,
Saa', at dèr i Ægtestanden
Aanden vied til hinanden
Smukt Guds Ord og Hjærtets Tro.

25. Han det mærked godt paa Giften
Hos den onde og hans Æt:
Ej sig selv forsvarer Skriften,
Kun Guds Aand den skaffer Ret,
Ej med Pen i Skriverstue,
Men med Ord som Lys og Lue
Midt i Herrens Menighed,
26. Det kun var den Kiv med Paven,
Som forbitrede hans Aand,
Saa han Klippen slog med Staven,
Og holdt saa for Munden Haand,
At hans Stav fik Pris for Væden,
Og han selv gik glip ad Glæden
At gaa over Jordans Flod.
27. Mærk det vel, du lille Skare
I det store Tyskerland,
Som end paa din egen Fare
Holde vil med Luther Stand!
Vogt dig ikke blot for Paven!
Vogt dig vel for Luther-Graven,
Som hos dig er aabenlys!
28. Troens Ord, det klippefaste,
Herrens Lærdom, Troens Lov,
Nær var du ved at bortkaste,
Som det gjordes ej behov,
Som om, under alle Skifter,
Bibelen og Luthers Skrifter
Var Guds Ord og Aandens Pant.
29. Læs dog ret Galaterbrevet,
Om end læst maaske for tit!
Giv, som dèr til díg staar skrevet,
Loven dens og Aanden sit!
Loven bedst i Pennen føres,
Aanden i det Ord, som høres:
Troens Ord, kun skyder Fart.

30. Gid du havde dog opdaget
Herrens Ord, til dig indført:
„Husk, hvordan du har modtaget
Mine Ord og har dem hørt!
Vender ej du om, lysvaagen,
Lukker end for Tyv du Laagen,
Porten ſtaar dog vidt paa Gavl.“
31. Det er, ſer du let, udskrevet
Af et ægte Bibelblad,
Som der ſtaar i Kongebrevet
Til den femte Rigets Stad;
Og at du til den maa ſvare,
Med dens Fejl og med dens Fare,
Vidner Aanden aabenlydt.
32. Kort og godt det er at ſige:
Aand med Ord og Tro gjør alt,
Hvad der horer til Guds Rige,
Dermed Kirken stod og faldt;
Og at Tant var alt det andet:
Rosenkransen, Vievandet,
Pavens Toffel, det er klart.
33. Men et Spørgſmaal er tilbage,
Med et dobbelt Spørgſmaalſtegn:
Hvor at finde, hvor at tage
Er nu Himlens Dug og Regn?
Hvor kan Troen, Liljevaanden,
Ordet finde, ſom Livsaanden
Følger med og aander i?
34. Ej Livsaanden var i Graven,
Hvor en Gang Vor-Herre laa,
Skjønt af den man ſaa' i Haven
Ham lyslevende opſtaa;
Er han dog maaske i Graven,
Hvor Apostel-Vandringsſtaven
Lagdes ned til Kjendetegn?

35. Skrift, udskrevet af Gudsmunden,
Med en ren Apostelpen,
Aanden, evig fri, ubunden,
Gjør til mundtligt Ord igjen,
Saa det synes, som i Grunden
Skrives ud og ind ad Munden
Kan det levende Guds-Ord.
36. Men hvem gjør Guds Aand det efter,
Brat at blæse Liv i dødt?
Eller hvor har med de Kræfter
Almagtsaanden os vel mødt?
Sidder han i Bispehænder?
Stikker han i Bogstavender?
Suser han i Vind og Vejr?
37. Skriftens Aand! hvad vil det sige,
Naar dermed ej menes ham,
Som er Tungernes tillige,
Hverken stum, ej heller stam:
Ej Papisters, Lutheraners,
Kalvinisters, Anglikaners,
Men Guds hele Menigheds?
38. Sandheds Aand! hvad kan det klare,
Hvis til Dommedag man her
Trættes maa paa egen Fare
Om, hvad Aandens Sandhed er,
Naar ej „Troens Ord“, i Grunden
Aand og Sandhed af Gudsmunden,
Var og er og bliver her?
39. Naadens Aand! hvad kan det nytte,
Naar hver hellig Dag og søgn
Mange lokke, mange lytte
Til en Naade, som er Logn,
Som af Synden bedst den hues:
Enten Pavens og Vor-Frues,
Eller Mahomeds maaske!

40. Troens Aand! hvad kan det batte,
 Naar ej vides, hvilken Tro,
 Hvilket Ord vor Tro maa fatte,
 Naar Guds Aand deri skal bo,
 Saa ved Troens Ord, som høres,
 Af Guds Aand vort Hjærte røres,
 Levende Guds-Ordet tros!
41. Herrens Aand! hvor kan han være
 Virkelig paa denne Jord,
 Hvis ej lod, til ham at bæere,
 Af Vor-Herres Mund et Ord,
 Saa, ved det sig at tilegne,
 Menigheden paa hans Vegne
 Lever af hans Aandedræt!
42. Var der ej et Ord tilbage,
 Med hans Aande, af hans Mund,
 Til at vidne alle Dage
 Og gjenføde allen Stund, —
 Da for os var han ej „Livet“,
 Os i Skriften kun var givet
 Runen paa hans Bavgasten.
43. Var han ej hos os med Ordet
 I vort Hjærte og vor Mund,
 Himmelfaren eller jordet,
 Borte var han allen Stund:
 Det forgjæves var at vente,
 At til os ham kunde hente
 Nogen Vætte, nogen Sjæl.
44. Skulde han, som os forjætter,
 Salighed for „Tro og Daab“,
 Dog paa de skriftkloges Trætter
 Have bygt vort Himmelhaab:
 Selv da havde han paa Sandet
 Bygt sit Hus, til intet andet
 End til Fald i første Blæst.

45. Havde han, som Troen priser,
Fremfor alt, naar den er blind,
Os ej sendt en Troes-Viser,
Som ej drejer nogen Vind,
Da ej „Sandhed“ eller „Vejen“
Var han, men paa Tysk „Surdejen“
Til den store Kjætterbægt.
46. Børnevennen, som udraaber:
Tak, min Fader over Sky,
At for Rollinger og Taaber
Du kundgjør din Visdom ny,
Som du for de lærdes Møje
Og de kloges Falkeøje
Skjulte i dit eget Dyb! —
47. Vilde han dog selv omgærde
Saa sit Liv og Lys paa Jord,
At kun vise Folk og lærde
Var tilgængeligt hans Ord:
Kunde da for Eftersnakken
Vel de smaa istemme Takken
Til hans Fader over Sky?
48. Alle, som har Øren, høre!
Sagde mangen Gang vor Drot;
Vilde ej han Ordet føre
Ens for alle kort og godt,
Bedst for dem, som ej kan stave:
Var da Himmerig Guds Gave,
Først og fremmest til de smaa?
49. Herrens Ord til alle Sjæle,
Lagt i Menighedens Mund,
Det gjør Skjel for Grænsepæle,
Som Gudshusets Klippegrund;
I sit Ord, som ej kan glippe,
Har Vor-Herre, som vor Klippe,
Lagt sig selv til Hjørnesten.

50. Trosbekjendelsen ved Daaben,
Tagen af Vor-Herres Mund,
Med hans Røst fra Himmel aaben,
Med hans Aand i allen Stund,
Aabenlydt den lærer Poge,
Hvad Gud skjulte for de kloge:
Aandens Sans og Livets Vej.
51. Kun hvor denne Herrens Lampe
Lyser i Guds Helligdom,
Alle Taagerne bortdampe,
Gaa til Helhjem og til Rom;
Klart da ses det alle Dage:
„Herren har sit Lys i Stage
Og ej under Skjæppe sat.“
52. Kun hvor først vi Herren finde,
Som os samler til sin Daab,
Tindrer for enhver dør inde
Fra Guds Lampe Livets Haab;
Kun hvor Ordet Troen møder,
Herrens Aand dermed gjænføder
Os i Herren til Guds Born.
53. Kun hvor Herrens Lys det lille
Aabenbarer for de smaa
Faderfavnen, Naadens Kilde,
Moderbrystet, Livets Aa,
Dør kun Sandhedsaanden tænder
Alterlysene, som brænder
Paa Vor-Herres Nadverbord.
54. Ja, af Troens Ord det lille,
Troens Lov for læg og lærd,
Springer ud, som af sin Kilde,
Talestrømmen fjærn og nær,
Af Guds Aande altid kruset,
Gjennembølger Bedehuset,
Baaren af Guds Kjærlighed.

55. Troens Ord er Moderstammen
Til de kristnes Tungemaal,
Troens Ord er Fjederhammen,
Sammensyet uden Naal,
Hvori Troesaanden svinger
Sig paa Aandedrættets Vinger
Lydelig fra Slægt til Slægt.
56. Som Livskraften i Mundsordet,
Som Vor-Herres Guddomsrøst,
Først i Badet, sidst ved Bordet,
Kjendes Aanden til vor Trøst,
Derimellem paa hver Tale,
Som lyslevende afmale
Kan Vor-Herres Liv og Død.
57. Her er Aanden, som bekjender
Den i Kjødets komne Gud,
Her er Himlens Ild, som brænder
I Gud Faders Julebud,
Og hos alle Folkeskarer,
Naar vi Skrifterne forklarer
Med Vor-Herres Aand og Ord.
58. Sandheds Aand det er, som volder,
At Guds Hus og Folk bestaar,
Kristi eneste Statholder
Gjennem alle Rigets Aar;
Og, saa lidt som Kjød i Paven,
Sort paa hvidt han blev i Staven,
Eller Vind i vor Fornuft.
59. Aandens Liv og Aandens Rige,
Aandens Værk og Kjendetegn,
Aandens Sværd og Aandens Krige,
Aandens Salve, Dug og Regn,
Er i Bogstav-Troens Ørke,
Som i Pavedommets Mørke:
„Mene, Tekel, Ufarsin.“

60. Aandedrættet, Aandsbedriften,
Dem kan intet Kjød forstaa,
Aandesproget, Aandeskriften,
Dermed gaar det ligesaa;
Som i Hades, hos de dode,
Aandens Rige tomt og øde
Var hos Zwingel og Calvin.
61. Morten Luther, Skjaldepræsten
I det tyske Kirkesogn,
Som vor Skjald paa Odinshesten,
Han sad op paa Aandens Vogn;
Men naar han dens Flammeheste
Stræbte at kapitelfæste,
Stod i Stampe han som før.
62. Thi af Kjød vel er vor Tunge,
Dog et Kunstværk af Guds Haand,
Hvormed tale kan og sjunge
Mesterlig selv Aanders Aand;
Mens hver Pen, som vi kan skære,
Nyder stum den største Ære,
Naar den peger paa Guds Mund.
63. Mellem levende og dode
Farer let vor Tunge vild,
Men paa Tungen kan dog gløde
Himmerigs og Helveds Ild;
I vor Mund kan Aanden leve,
Mens selv i Apostelbreve
Døde er hans Lynildsspor.
64. Sardes-Menighed! din Vætte,
Som han dages under Sol,
Førte om „Guds Rige“ Trætte
Med en Nar paa „Satans Stol“,
Med den gamle Kloster-Mare,
Med Skrald-Aanderne i Skare
Og Boghyldens Nissetrold.

65. Tung var Byrden, Vejen tornet,
Livet som en Fugl i Haand;
Daarlig dog kun med Blækhornet
Drives bort den fule Aand;
Daarlig Haandens Fæstningsværker
Hegne Aandens Enemærker,
Var det og Sankt Povels Haand.
66. Derfor han, som os udsendte,
Siger til din Engel frit:
Ej dit Dagværk du fuldendte
Ordentlig som „mit og dit“,
Gjorde mellem Aand og Sjæle
Gaasefjer til Grænsepæle,
Tankestreg til Mellemlid.
67. Paveaaget, naar det brækkes,
Med det samme brændes maa,
Ej, som sket, igjen paalægges,
Brudt i mange Stumper smaa,
Delt imellem Sognepræster,
Kirkeværger, Skolemester,
Som om de var „Skriftens Aand“.
68. Riget, som, Vor-Herre siger,
Er af denne Verden ej,
Gjennem alle Verdensriger
Baner dog sin Kongevej,
Vil for ingen Pris indrømme,
At et luftigt Herredømme
Aand paa Jord maa nøjes med.
69. Virkeligt maa alting være,
Som i Sandhed har sin Rod,
Sandheds Aand, til Sandheds Ære,
Virke frit med Magt og Mod,
Aandens Værk sin Mester prise,
Virkningen med Klem bevise,
At dens Aarsag er Guds Kraft.

70. Vel usynligt er Guds Rige
For vort Blik i Støvets Baand,
Men dog sanseligt tillige,
Som Guds Ord med Liv og Aand,
Naar det lyder, naar det bruser,
Naar i Hjærtet, som det huser,
Føles Aandens Liv og Lyst.
71. Ordet, som er Aandens Hammer,
Ordet, som er Aandens Sværd,
Aandens Lys og Aandens Flammer,
Aandens Alt i Herrefærd;
Ordet, som i alle Dele,
Er da ogsaa i det hele
Aands Lyd-Legem underfuldt.
72. Uden Øjne, som kan blindes,
Aanden skuer alt i Mag,
Uden Hænder, som kan bindes,
Han gjør Størværk Nat og Dag,
Uden Fodder, som kan trættes,
Som med Dampkraft overvættes,
Verden gennemfarer han.
73. Frihed for hvert Ord, som farer
Aabenlydt i Aanders Navn,
Ej med denne Verdens Varer,
Kun med Tanker i sin Favn,
Tanker rette eller skjæve,
Den maa Sandhedsaanden kræve,
Først og sidst for Sandheds Skyld.
74. Pennens Frihed, halvvejs Haandens,
Kaldte du en Hovedsag,
Mundens Frihed, netop Aandens,
Frit du stryge lod til Kag;
Tankens Frihed uden disse,
Som er Tant paa Jord til visse,
Kaldte du dit Mesterværk.

75. Du var under Korsets Fane
„Evangelisk Friheds“ Tolk,
Herrens Vej du skulde bane
Med hans Ord til alle Folk;
Men du kun med Nød og næppe
Maalte ud med samme Skjæppe
Frihed, som du maalte ind.
76. Sandhed dog i Aandens Rige
Kjender kun sin Fordel slet,
Naar den Løgner vil undvige,
Og ej selv sig skaffe Ret,
Kjender ej sin egen Styrke:
Størst i Lys og mindst i Mørke,
Kjender ej sin egen Aand.
77. Folkeretten, Folketrangen,
Til at høre paa hvert Sted
Herrens Ord og Takkesangen
I det Maal, de fødtes med,
Kjækt du hævded imod Paven,
Fyldestgjorde med Bogstaven
Dog i Aand og Sandhed ej.
78. Meget mere med Latinen,
Med en død Skarpretters Sprog,
Munkehavren, Præstepinen,
Kjær kun for en Stilebog,
Du aflivede i Skolen
Herrens Ord paa Prækestolen,
Folkets Røst i Skjaldens Sang.
79. Spøgeri er kun Livsfrugten
Paa Dødsaandens Drivhustrær;
Gik Naturen over Tugten,
Som hos Luther, hist og her,
Det var kun et stort Guds-Under,
Fremfor alt for Dødens Kunder,
Skolegravens Vættelys.

80. Vagt du stod ved Naadestolen
For „Retfærdighed af Tro“;
Men paa Trods i Trætteskolen
Aldrig vil Guds Naade bo;
Det er kun ved Barnedaaben,
At for Troens Skyld den Kaaben
Over Syndefaldet slaar.
81. Heller ikke var retfærdig
Naadens Gud i sine Ord,
Gjorde Tro ej Sjælen værdig
Til Guds Riges Naadebord,
Blev ej dør alt, hvad vi skyldte,
Godt betalt med „Lovens Fylde“:
Guds og Næstens Kjærlighed.
82. Kun naar ham vi Ryggen vende,
Som til Synd os har forført,
Og vi tro, hvad vi bekjende,
Har det af Vor-Herre hørt:
Troens Aand med Fred og Glæde
Og Retfærdighed til Stede
Er hos os i Jesu Navn.
83. Naar til ham vor Lid vi fæster,
Som os kjøbte med sit Blod,
Sætte, som Vor-Herres Gjæster,
Under Bordet hans vor Fod,
Hjærtet da faar Herreretter:
Med sig selv os Herren mætter
Og med sin Retfærdighed.
84. Men at det er ingen Grille,
Ingen Drøm i Sus og Dus,
Derfor gyldig Borgen stille
Livet skal i Herrens Hus:
Yndigt hos de smaa at spore,
Kraftigt, kjærligt hos de store,
Kristeligt i Lys og Lon.

85. Ful er Farisæerkaaben,
Flov al Klosterhellighed,
Men „Gjenfødselen“ i Daaben
Gjøre maa dog god Besked,
Som en Fødsel ny os givet,
Ej til Døden, men til Livet:
Herrens Liv i Aandens Kraft.
86. Paa vor Sorg, som paa vor Glæde,
Gjøre maa det Forskjel god,
At Vor-Herres Kjød vi æde,
At med ham vi blande Blod;
Stod i Daab vi op af Døde,
Voxe maa vi af hans Føde.
Som han voxte selv paa Jord.
87. Det du nægted heller ikke,
Sagde selv det saa omtrent,
Men med dine Kirkeskikke
Var det dog kun lidt bevendt:
Ej til Livet, kun til Døden,
Med Gjenfødselen og Føden
Man hos dig beredte Folk.
88. Herrens Død for vore Synder
Sanddru løfted du i Sky,
I hans Grav vort Liv begynder,
Springer ud af hans det ny;
Vi dog skal med Lyst og Glæde
I hans gamle Fodspor træde,
Fra hans Krybbe til hans Kors.
89. Dertil Troen os i Daaben
Føder med den Helligaand,
Dertil, under Himmel aaben,
Drager os hans Ledebaand,
Dertil voxer og forfremmes
Vi ved hvert Guds Ord, som nemmes
I Vor-Herres Jesu Navn.

90. „Salig Død“ det var Omkvædet
Paa din Sang til Herrens Pris,
Som om Hovedpandestedet
For os var et Paradis,
Som os ej med Herren Livet
Blev i Daab og Nadver givet
Til en salig Evighed.
91. Døden er den sidste Fjende,
Som vor Tro, Fru Sejersæl,
Med Guds Hjælp skal overvinde
I en Paaske-Lordagskvæld,
Og selv vore gamle Klæder,
Som Dødbideren opæder,
Os betales skal med ny.
92. Livets Aand, og ingen anden
Over eller under Sky,
For vor Sjæl er Færgemanden
Fra det gamle til det ny;
Døden er til alle Tider
Kun en skummel Grinebider,
Gud og Mennesker forhadet.
93. Derfor lignes ved Valhalle
Maa selv Luthers Paradis,
Hvor hver Morgen Skygger alle
Ruste sig paa Heltevis,
Ej til Kamp for, hvad de savne,
Ej til Kamp, som kan dem gavne,
Kun til Kamp for Tidsfordriv.
94. Ene Luther, ingen anden,
Førte Krig paa Liv og Død,
Mindst med Paven, mest med Fanden,
Om, hvad „Ord og Tro“ betød;
Han, som Odin i Valhalle,
Derfor ene blandt dem alle
Vinen drak af Guldpokal.

95. Du, som, hvad han godt begyndte,
Skulde i hans Aand fuldendt,
Med Skrinlæggelsen dig skyndte
Af hans Lærdom velbekjendt;
Heller end at saa' og høste,
Vilde du dermed dig trøste:
Han kom salig i sin Grav.
96. Skriften, skrinlagt eller vraget,
Som en Helgenlevning kun,
Skulde du med Aand optaget,
Som et Spejl for Herrens Mund,
Skulde flittig Spejlet klaret,
Til det havde aabenbaret
Alle Herrens Aasynstræk.
97. Velbegyndt du ej fuldendt,
Men blev snart saa bibelfast,
At du Herrens Mund miskjendte,
Bød for Lov den Skam og Last,
Oversaa i alle Spejle,
At det Ord, som ej kan fejle,
Findes kun i Sandheds Mund.
98. Vil du Ordet dig tilegne,
Af Guds Mund til os udsendt,
Som altid og alle Vegne
Menigheden har bekjendt,
Da du staar paa Klippegrunden,
Har i Hjærtet og i Munden
Ordet, som er Gud med os.
99. Da hos dig i Kraft skal træde
Alt, hvad Luther spaade om:
Herrens Dyd med Fred og Glæde,
Himmelbrevets Kristendom;
Højt oplyst du skal med Hæder
Vandre i de „hvide Klæder“,
Tvættede i „Lammets Blod“.

100. Ej af „Livets Bog“ udslette
 Herren vil dit Dobnavn,
 Heller aldrig det forgjætte
 I sin Faders Skjød og Favn,
 Men for ham og Englehæren
 Nævne dig som sin med Æren,
 For du æret har hans Navn.
101. Og, saa længe under Solen
 I Udlændighed vi bo,
 Prises skal ved Naadestolen
 Herrens Ord og Luthers Tro,
 Som Gjenfødelsens Grundkræfter,
 Og Fornyetelsens derefter,
 Og Forklarelsens deraf.
102. Ord og Tro i Ægtestanden
 Altid bærer Livet Frugt,
 Kun adskilte fra hinanden
 Døden let med dem faar Bugt;
 Men Omkvædet: „de, som yndes,
 Vidt adskilte, atter findes“,
 Nu sig klart stadfæster dog.
103. Thi oplyst er Hjerterøjet,
 Ser, at Herren ved sit Bad
 Ord og Tro har sammenføjet
 Til ej mer at skilles ad,
 Og velsignet tusend Gange
 Til ved Aanden at undfange
 Herlighedens Barnehaab.
104. Snart nu ses ved Naadebordet,
 Hvad selv Engle studse ved,
 Ses i Troens Favn Guds-Ordet:
 Herren med sin Menighed,
 Som ej nogen Trolld forstener,
 Som Gud Fader selv forener
 Med Fuldkommenhedens Baand.

105. Ja, det Baand, som os til Vinger
Voxer ud i Jesu Navn,
Som kun Frihed os paatvinger,
Fængsler kun i Naadens Favn,
Brænder kun som Glæden flammer
I Gudshusets Brudekammer, —
Er Gud Faders Kjærlighed.
-

Den nordiske Menighed.

1. **H**elgenspejlet, Løgnens Hader,
Lad dig klart for Øjne staa!
Han, den store Døroplader
Og Tillukker ligesaa,
Se, for dig, som bedst dig huger,
Davidsnøgelen han bruger
Til den skjulte Gladhjems-Dør!
2. Lad nu høres Sang for Sukke!
Thi den lille Gladhjems-Dør
Ingen mægter at tillukke,
Ingen skjule kan, som før;
Brug din Kraft, skjønt den er lille!
Dagen skrider, det er silde,
Liv og Lys slaar lige til.
3. Jeg din Gjerning mig vedkjender,
Fast du holdt paa Ordet mit,
Som kan naa til begge Ender,
Du mit Navn bekjendte frit;
Derfor jeg i Fristertiden
Husker paa, din Kraft er liden,
Holder fast paa dig igjen.
4. Ja, naar som et Syndflodsvande
Fristelsen gaar over Jord,
Bølgetaarnene skal strande
Paa det klippefaste Ord;
Syn for Sagn det skal bevise:
Aldrig man for højt kan prise
Ordet i Vor-Herres Mund.

5. Blandt de kjødelig omskaarne,
Falskeblakkens faste Stok,
Spotterne ad den enbaarne,
Jeg dog har en lille Flok:
Den til Fode dig skal falde,
Den skal dig lyksalig kalde,
For den ser, jeg dig har kjær,
6. Tiden skrider, se, jeg kommer
Snart som Lyn fra Øst til Vest,
Levendes og dødes Dommer,
Helten paa den hvide Hest!
Hold paa, hvad du har i Hænde!
Ingen dig din Krans fravende!
Hold den fast og vogt den vel!
7. Hør en Gang: vær glad, du lille!
Den, som vinder Sejer klar,
Gjør jeg til en muret Pille
I Guds Tempel aabenbar,
Den i Gyldenskrift skal favne
Guds og mit og Stadens Navne,
Som fra Himlen daler ned.
8. Det jeg læste i Lønbrevet
Til den sjette Menighed;
Og til hvem det Brev er skrevet,
Han med „Nøgelen“ kun véd;
Men naar i hans Aand vi gætte,
Sikkert ramme vi det rette,
Røbe mer, end selv vi véd.
9. Saa i Snese Aar jeg gætted
Alt om „Filadelfia“,
Norden jeg dens Lod forjætted,
Men ej Nordamerika,
Allermindst den By der ovre,
Der, som Hollands Diger Dovre,
Ligner kun sit store Navn.

10. Vort Højnorden dristig voved
 Jeg med Pen at pege paa,
 Det med Herrens Aand troloved,
 Mens paa Sotteseng det laa,
 Drømte kun om Fred i Graven
 For den store Frister: Paven,
 Og de tyske Lygtemænd.
11. Med Ansgar jeg gik og strøde
 Sæden under Suk og Graad,
 Saa' endda til Væxt og Grøde
 Intet Tegn og intet Raad,
 Følte gjennem alle Aarer
 Dog, som han, at Sæd med Taarer
 Spaar om Høst med Frydesang.
12. Og alt nu, før Øjet brister,
 Skjelner mer ej Nat fra Dag,
 Og før Mod og Magt end mister
 Skjaldemundens Tungeslag,
 Dag jeg ser og Daad jeg melder,
 Lægger Grund, mens Hytten hælder,
 Til en Hal i Kæmpestil.¹⁾
13. Se, den skjulte Dør i Daaben
 Til Guds Hus og Paradis,
 Staar ej den for os vidaaben,
 Til Vor-Herres Jesu Pris
 Og hans Sanddruhed til Ære,
 Som har lovet, dør at være,
 Hvor der holdes paa hans Ord!
14. Døren mellem Verdner tvende:
 Haandens Kreds og Aandens Hjem,
 Let i „Ordet“ er at kjende,
 Men at aabne ej saa nem;
 Det og vidner Hjærtetukket:
 Tidlig den i Laas er lukket,
 Nøglen findes ej hos Kjød.

¹⁾ [Se „Efterskrift til den nordiske Menighed“, her S. 146.]

15. Aanden sit har paa det tørre,
Siger man i Verden vel,
Den gaar gjennem lukte Dørre,
Let til Himlen som til Hel;
Men i Vejr og Vind at tale,
Aldrig kan vor Sjæl husvale,
Vind og Vejr er Verdens Aand.
16. Sandhedsaanden, som bevæger
Sjælens Dyb og Hjærtets Grund,
Livets Aand, som vederkvæger
Sindet, selv i Dødens Stund,
Paa det vaade paa det tørre,
Gaar kun gjennem aabne Dørre:
Aabne Øren, med Guds Ord.
17. Derfor, gamle Dannekvinde,
Under Kaabe himmelblaa!
Døren vel du kunde finde,
Banked dog forgjæves paa:
Døren mellem grønne Grave
Ind til Livets Rosenhave,
Hvor for Bane times Bod.
18. Ej forgjæves Hjærtet sukkes
Lyder dog fra Jordens Skjød
Over, at i Laas er lukket
Udvejsdøren sær fra Død;
Thi det ømme Faderhjærte
Røres dybt ved Barnets Smerte,
Skjønt vor Død er Syndens Sold.
19. Han, som danned os i Skjulet,
Han, som elsked os i Løn,
Han, som styred Lykkehjulet
Faderlig for Adams Kjon,
Sagde: vov, saa du kan vinde!
Sagde: led, saa du kan finde!
Sagde: bed, saa du kan faa!

20. Gud og Mand er ét i Grunden,
 Som for Hjærtet Ord og Tro,
 Og, af Højheden oprunden,
 Aand vil i det lave bo;
 Det kun gjælder om at finde
 Barnet hos sin Moder inde,
 Som til Fader har kun Gud.
21. Han, som selv er Guddomsordet,
 Blev i Tidens Fylde Kjød,
 Han, som, pint, korsfæstet, jordet,
 Klar stod op i Morgen rød,
 Han er „Døren“, som han siger,
 Midt i alle Verdens Riger,
 Til Guds skjulte Paradis.
22. Men hvor er den Dør at finde,
 Hvoraf trindt om Land gik Ry?
 Før den ej fra Bjærgets Tinde
 Op med „Ordet“ over Sky,
 Kommer kun med ham tilbage,
 Naar han lukker Tidens Dage,
 Aabner Evighedens Aar?
23. Det er Knuden, det er Laasen
 For den Dør, det gjælder om,
 Det alt mærked paa Bjærgeaasen
 Øje bedst for Kristendom;
 Derfor i det Taaren dirred,
 Derfor det saa længe stirred
 Paa den Sky, som tog ham bort.
24. Menigheden maa det lære:
 Godt det var, at han gik bort,
 Bedst for hans Discipler kjære;
 Det at tro dog holder haardt,
 Til vi føle, til vi smage:
 Han er hos os alle Dage
 Nu, som vi er ved os selv.

25. Først naar Engle os tilbage
Vise til Jerusalem,
Hvor, en af de næste Dage,
Sol bag Sky skal bryde frem,
Haab vi faar om Helligaanden,
Som med himmelsk Bod for Vaanden
Kommer i Vor-Herres Navn.
26. Soleklart det er: Gudsmunden
Kun har Nøglen til Guds Ord;
Har Vor-Herre da i Grunden
Efterladt sin Mund paa Jord,
Saa, til Bod for al vor Vaande,
Virkelig her drages Aande
Med et himmelsk Hjærtetuk?
27. Brat det Spørgsmaal blev besvaret
Ved det store Pinsebaal,
Hvor Guds Mening blev forklaret
Paa al Jordens Modersmaal:
Da Vor-Herres Mund og Mæle
Fundet blev hos arme Sjæle
Med Gud Faders Aandedræt.
28. Han, som af sig selv ej taler,
Siger kun, hvad han har hørt,
Os med Herrens Ord husvaler,
Som hans Mund det selv har ført:
Aanden, drages hid af Munden,
Som Vor-Herres er i Grunden,
Skrinlagt i hans Menighed.
29. Den er Pantet, han har givet
Paa, han os er altid nær,
Som med Aanden, saa med Livet,
Hos os, alle og enhver,
Som altid og alle Vegne
Os i Tro hans Mund tilegne
Med, hvad den har sagt til os.

30. Det er Kjærlighedens Kjende,
Til sin Brudgom Bruden frit
Siger: ét er nu vi tvende,
Mit er dit, og dit er mit:
Dit er Hjærte mit med Haanden,
Min er Munden din med Aanden,
Glæden vores, begge to.
31. Her er Døren og Dørrinet
Til Guds Hus og Helligdom,
Her er Skatten i Guldskrinet,
Som Guds Engle kvæder om,
Med al Menigheden synger:
Evig ung, den Skat forynger
Skrinet, som den hviler i.
32. Munden er i Menigheden,
Og i Munden Herrens Ord:
Fødselsordet med Gudsfreden,
Bryllupsordet ved Guds Bord,
Barneordet til Gud Fader,
Som hans Favn for os oplader
I hans førstefødtes Navn.
33. Med det Ord Gudsmunden fager,
Ved hver Daab og Altergang,
Aande sin, Gudsaaanden, drager
Altid under Englesang;
For de mindre, for de større,
Aabne staar Gudshusets Dorre,
Dækket staar dets Brudebord,
34. At Guds Ret, Guds Fred og Glæde,
Al Gudsrigets Herlighed,
Kun i Aanden er til Stede,
Det hvert Barn at sige véd;
Men at virkeligt, trods Haanden,
Alting er i Sandhedsaaanden,
Selv de ældste tro kun sent.

35. Spaadomskvadet om Guds Rige,
Om hans Jord og Himmel ny,
Freden efter alle Krige,
Herligheden uden Sky,
Traadt i Kraft er paa en Maade
Med Guds-Ordet af Guds Naade,
Som for os er Aand og Liv.
36. Under Helligdommens Bue
Toner det fra Himlen ned:
Kan du tro, da skal du skue
Al Guds-Ordets Herlighed;
Som den elskes, saa den fryder,
Som du nemmer, saa du nyder
Herrens Aand og Kjød og Blod.
37. Her i Helligdommens Gange,
Vor „Ledsager“ lod mig se,
Her er Rum endnu til mange,
Brev paa fler end to og tre;
Lakker end det hart ad Aften,
Lige stor er dog Gudskraften,
Lige sød Guds Kjærlighed.
38. Kommer da fra alle Kanter,
I, som har til Livet Lyst!
Katoliker! Protestanter!
Hører den enbaarnes Røst!
Hans er Kilden, hans er Floden,
Hans er Toppen, hans er Roden,
Livets Flod og Livets Træ.
39. Kommer, Søkende og Frænder!
Tøver ikke, til I se
Spejderne fra Jordens Ender
Lede op de to og tre,
Der, med Josef og Marie,
Gladelig ser Barnet die,
Som er født til Engles Drot.

40. Savnes nu ej mer i Norden
Gudhjems, Gladhjems aabne Dør,
Savnet ingensteds paa Jorden,
Som hos os den var dog før?
Bragesang, med Suk om Savnet,
Peged, under Valgrinds-Navnet,
Paa den sære Baglaas-Dør.
41. Hadding famlede i Mørke
Efter Døren som paa Klem,
Gjennemrejste Gravlands Ørke
For at finde Livets Hjem,
Mærked alt, til Hjærtetøsten,
Livets Ord med Aand i Røsten,
Som en Dør gaar op og i.
42. Naar de dages fra det fjærne,
Abrahams uægte Børn,
Som har set den Morgenstjerne,
Der staar over Gladhjems-Dør'n,
Da først Verdens Fyrste vender
Øjnene til Jordens Ender,
Som en Gang til Betlehem;
43. Og, først naar den Dør vidaaben
Til Guds Hus og Paradis,
Med Guldhængslerne, i Daaben,
Gribes an paa Slangevis,
Da først Fristeren med Sukke
Ser, at den kan ingen lukke,
Uden han, som er den selv.
44. Vi, som Sans har for Gudsfreden,
Som har Hjærte for Guds Ord,
Længsel efter det Guds Eden,
Som er Himmerig paa Jord,
Vi kan Dørens Dyd erfare
Af Guds Engle, som bevare
Os, naar vi gaar ind og ud.

45. Vi kan føle, vi skal lære,
Dag fra Dag, den Visdom sund,
At vi lever til Guds Ære
Højt af Ordet i Guds Mund,
Mens paa Moders Skjød vi krybe,
Naar til Faders Favn vi flyve,
I Vor-Herres Jesu Navn;
46. Men at Livet hos vor Fader
Er, som i vor Moders Hjem:
Sine smaa, som hun, han bader,
Og, som hun, han svøber dem,
Giver dem, som hun, at die,
Elsker op dem, som Marie
Elsked op hans egen Søn.
47. Med sin Aand, saa det kan nemmes,
Han indgyder dem sit Ord,
Saa de „voxe og forfremmes,“
Som de andre smaa paa Jord,
Voxe, ej til Verdenstaarne,
Men i Mag, som den enbaarne,
Til Guds billeder i Ler.
48. Sine smaa han saa opdrager,
Viser dem sin Velbehag,
Længe før han dem optager
Fra al Brusen, Storm og Brag,
Prøver, lutrer dem her nede,
Som en Sjæl i Skærsildshede,
Mer end Guld i Smelteovn.
49. Kjønnen ej er ham til Hinder:
Bedre end de store Mænd
Huer ham de søde Kvinder,
Som vil have ham til Ven;
Begge Kjønn vil han forbinde,
Saa vi, som en Ægtekvinde,
Kan forenes med hans Søn.

50. Det er Kjærlighedens Gaade
I dens Levnedsløb paa Jord,
Som kun Sandheds Aand kan raade
Og forklare ved Guds Bord:
Først var Kvinden skjult hos Manden,
Sidst de enes med hinanden
Om, at Kvinden skjuler bedst.
51. Eva sprang med Brudekjærte
Ud fra Adams Hjerterod,
Men Marie under Hjærte
Bar Guds Riges Fredegod;
Manden avled Synderinden,
Frelseren blev født af Kvinden,
Gud som Mand er Kvindens Sæd.
52. Hjærtet er af Kjød i Grunden,
Kjertler mange hænge ved,
Kjød er Tungen og i Munden,
Gjør i Verden stor Fortræd;
Dog, som Tungerne Guds Præster,
Saa er Hjærterne Guds Næster,
Kun med dem han taler selv.
53. Det Guds-Ord, som Engle hylde,
Himlens Lys, sin Faders Lyst,
Kjød han blev i Tidens Fylde,
Og drak Mælk af Moderbryst;
Dermed bragt det blev for Dagen:
Synd for Kjød, som Aand, er Plagen,
Kjød er ej til Synden Rod.
54. Kvæder kun derom, I Skjalde:
Hebe skjænker Vinen klar!
Glæder eder, Kvinder alle,
Ved den Talsmand, Hjærtet har!
Æder, drikker ved Gudsbordet,
Saa til fælles med Guds-Ordet
I faar Kjød og Blod paa ny!

55. Aanden os har aabenbaret,
At, hvor hart det holder end,
Skal Kjød Hjærtet dog, forklaret,
Vorde rent og skært igjen,
Kaldes saa, opvakt af Døde,
Kjærlighed med Kinder røde,
Kjærlighed med Rosenduft.
56. Han, som alle Kræfter styrer,
Ser paa Hjærtet kun med Lyst,
Smager ej paa fede Nyrrer,
Har kun Hjærtets Øjne kyst,
Hvisker til de ægte Kvinder:
Dyrebart er mig, Veninder!
Hjært mennesket i Løn.
57. Det til Gavns paa Hjærte lægge
Skal den sjette Menighed,
Ej af Skin sig lade gjække,
Som om Kvinden Gud var led,
Som om hun kun skulde høre,
Aldrig fatte, aldrig føre
Herrens Ord i Herrens Aand.
58. Spejlet for den kristne Kvinde,
Det er Herrens Moder sød,
Med saa mangan kjær Veninde,
Herren tro i Liv og Død,
Og, da han stod op af Døde,
Han, som Paaske-Morgenrøde,
Først for Kvinderne oprandt.
59. Han Marie Magdalene
Sendte ud med Livets Ord;
Hvem tør Kvinderne formene
Vandringen i hendes Spor!
Kristne Møer, kristne Enker,
Hvem tør lægge dem i Lænker!
Hvem tør binde deres Mund!

60. Først naar atter fromme Kvinder,
Som i Ordets Heltetid,
Herren tjene som „Bispinder“,
Bruge Tungerne med Flid,
Saa faar Hjærtet Mund og Mæle,
At sig glæde Barnesjæle
I Guds Himmerig paa Jord.
61. Gjennem Døren til Gladhjemmet,
Med Guldnøglen vidt opladt,
„Livets Lys“, os længe fremmed,
Skinner baade Dag og Nat,
Straaler gaa til Sider begge,
Broderlig hinanden vække
Livets Kræfter her og hist.
62. Ja, paa Tungerne skal mødes
Livet af vor Moders Liv
Med det Liv, hvortil vi fødes,
Af Guds Aand ved Ordets Bliv,
Saa og mødes paa det jævne
Hver en Livets Lyst og Evne:
Tro og Haab og Kjærlighed.
63. Moderslivet forudsættes
Ved hvert Ord om Livet nyt,
Som ved Daaben os forjættes,
Med Guds „Vand og Aand“ indflydt,
Saa, hvor Arildslivet fattes,
Ej kan føles eller skattes
Herrens Liv til os paa ny.
64. Det med Aanden er, som Vandet:
Kjender ej vi ham forud,
Som han hjemme har i Landet,
Ord paa os kun spilder Gud;
Er os Ord i Folkemunde
Ej langt mer end Bjæf af Hunde,
Aldrig fatter vi Guds Ord.

65. Er vi uden Gud i Verden,
Tror vi ej paa ham i Løn,
Heller aldrig, trods Gebærden,
Tror vi paa Gud Faders Søn;
Véd ej vi, hvad Tro betyder
Mellem Sælandsfar og Jyder,
Al vor Tro paa Gud er Tant.
66. Er et evigt Liv med Glæde
Ej vor Længsel og vor Lyst,
Kun forgjæves Engle kvæde
Derom os til Haab og Trøst;
Har ej forud vi, som Sjæle,
Sans for Liv og Eftermæle,
Evigt Liv er os en Løgn.
67. Har ej Sandhed, mer og mindre,
Om vor Mening, Tro og Agt,
Sandhed om vort eget Indre,
Over Løgn og Falskhed Magt, —
Aldrig da til Sandheds Fader,
Som al Falskhed evig hader,
Som vor Gud, vi slaar vor Lid.
68. Elsker det vi kun i Grunden,
Hvoraf vi har Øjenslyst,
Elsker ej engang i Munden
Vi vor Moders Navn og Røst, —
Aldrig huse eller hæle
Vi Guds Kjærlighed til Sjæle,
Hjærtenskjærlighed til Gud.
69. Er os tomme Ord og Lyde
Eget Folk og Fædres Land,
Véd vi ej, hvad de betyde
Mer end Mængde, Muld og Strand, —
Tant er og hvert Ord, vi tale
Om Guds Riges Bjærg og Dale,
Om Guds Folk og Menighed.

70. Føler ej vi i vort Hjærte,
 Vi oprandt af Gudeæt,
 Ej vi føle kan med Smerte,
 At vi arted os fuld slet,
 Kun med Spot det Ord vi møde:
 At gjenløse og gjenføde
 Gud os vil som sine Børn.
71. Ingen har Guldtaarer fældet,
 Som ej Glimt af Guldets saa';
 Saa Guds billedet, forældet,
 Maa i Glans dog for os staa,
 Om hos os det skal fornyes;
 Thi fornyes kan, som flyes,
 Kun, hvad gammelt end er til.
72. Ordets Klang i Folkemunden
 Om, hvad Verden aldrig saa',
 Ordets Klang i Hjærtegrunden,
 Som kun Hjærterne forstaa,
 Den, med Aandens kjække Buer,
 Og med Hjærtets søde Luer,
 Er Guds-Ordets Efterklang.
73. Derfor end os dybt kan røre
 Det Guds-Ord, som os har skabt,
 Naar vi af Guds Mund det høre,
 At det bedste vi har tabt:
 Barne-Lighed med vor Fader,
 Sandheds Gud og Løgnens Hader,
 Kjærlighedens Kildespring.
74. Derfor end vi kan fornemme:
 Synkes ned til Markens Dyr,
 Unaturlig vi beskæmme
 Da vor høje Adelsbyrd;
 Saa vort Modersmaal med rette
 Brændemærker det grundslette
 Med Umælenhedens Præg.

75. Du, som bor ved Jordens Ender,
Op til Jætternes Ishav!
Hold da fast med begge Hænder
Paa, hvad dig Alfader gav:
Gav, som Skaber og Gjenløser,
Giver end, som Aands-Udøser,
I Vor-Herres Jesu Navn!
76. Da skal ingen Ørn din Løve
Banesaare indenlands,
Da skal ingen dig berøve
Den Udødelighedskrans,
Hvorom alt med Jætter gramme
Som en hedensk Heltestamme
Kæmpede din Tunges Folk.
77. Sluk ej Gnisten, som end ulmer
Under Issen askegraa!
Vrag ej Visen, som end dulmer
Sorg og Pine hos de smaa!
Sælg ej Tungen, som Gudsaanden
Elsker op til efterhaanden
At udøse Hjærtets Dyb!
78. Folketungen, Modersmaalet,
Aandens Spejl og Hjærtets Sprog,
Hverken laant, ej heller stjaalet,
Elsk det! favn det! kys det dog!
Kun i det, som Moderslivet,
Ordet er af Gud os givet,
Bliver Kjød for os og Aand.
79. Mærker det, I Børn og Kvinder!
Mærke det, hvert Hjærte varmt!
Magtesløst Guds Ord I finder,
Koldt og dødt og mørkt og armt,
Naar ej med den Røst det klinger,
Som fik Liv og Kraft og Vinger
Hos os ved Guds Aandepust.

80. Aanden selv os har paamindet
Om Udskiftningen paa Jord:
Ej til Hjærte, ej til Sindet,
Gaar en fremmed Tunges Ord,
Ej engang hos dem, han rorer,
Saa med Ild Guds Ord de fører
Frit paa alle Tungemaal.
81. Savlus, Pavlus, det jo skriver,
At ufrugtbart for vort Sind,
Skjønt Guds Aande Værket driver,
Fremmed Maal gaar ud og ind;
Til hans stive Sind at bøje,
Derfor Herren i det høje
Tordned paa hans Modersmaal.
82. Han, som fattig blev paa Jorden,
At berige Fattigfolk,
Han i Syden og i Norden
Laaner Tunger, bruger Tolk;
Skjønt hans Aand, som Koret sjunger,
I sin Magt har alle Tunger,
Raader for hvert Aandedræt.
83. Hold i Hævd, hold højt i Ære,
Da vort gamle Modersmaal,
Skabt til alt, hvad vi kan bære,
Døbt i Graad ved Balders Baal,
Tidlig snublet paa Glatisen,
Men oprejst i Kæmpevisen
Og gjenfødt i Julesang!
84. Følg kun dristig det tilbage,
Under Sang og Harpespil,
Til dets Blomst hos Asa-Brage,
Til dets Rod i Ygdrasil!
Lær af Guder, som kan graane,
Som kan græde, som kan daane,
Vor Højkirkes Billedsprog!

85. Blikket i det Sjøleoje,
Som i Nord fra Arilds Tid
Skimted Lyset i det høje,
Med Skinfaxe drog i Strid,
Glimrede med Asastyrke
Som en Nordlysstrøm i Mørke,
Det er sundt, forsmaa det ej!
86. Overblikket af Tidsløbet,
Af Idrætten fremfor alt,
Fra Hlorride laa i Svøbet,
Til paa Ærens Seng han faldt,
Barnefødt i Nordlysojet,
I Guds Hus med Glans ophøjet,
Følger frit Guds Forsyns Vej.
87. Kaldet, under Korsets Fane,
Er den sjette Menighed
Til at følge „Ordets“ Bane
I sin Kamp for Liv og Fred,
Klare Herrens Vej paa Jorden,
Fra hans Krybberum til Norden
Og det ny Jerusalem.
88. Ja, vort Kald er at opdage
Og tinglyse Herrens Daad,
Alt Guds Stovværk uden Mage,
Efter hans forborgne Raad,
Herrens Røst paa Folketunger,
Fra Ebræer til Skjoldunger,
Og hans Gjerning, gjort som sagt.
89. Sees skal, hvor Lys af Tanden
Herrens Mund har pustet op,
Hvordan Liv og Lys hinanden
Dække kan fra Taa til Top,
Favnes skal des mer, jo længer
Flokken følger sin Forgænger,
Som er Liv og Lys i ét.

90. Nætter gjøres skal til Dage
 Af de Stjærner syv i Tal,
 Der, som Himmellys i Stage,
 Fra Vor-Herres aabne Hal
 Kaste Lys og Glans tillige
 Paa det hele Kongerige,
 Som til Drot har Aanders Sol.
91. Alle Knæ for Verdens Ende
 Bøjes skal i Jesu Navn,
 Alle Tunger ham bekjende
 Som Guds Son i Faderfavn;
 Derom i de lyse Nætter
 Alle Hovedfolks Sturvætter
 Sang paa deres Modersmaal.
92. Himlen sig i Havet spejler
 Vel forgjæves kun for Dyr,
 Dog afhjemler og besegler
 Sandheds Aand vort Vidnesbyrd:
 At, paa Festen over Fester,
 Han, som alle Aanders Mester,
 Magted alle Tungemaal.
93. Ja, afhjemles skal paa Havet
 Vidnesbyrdet allerbedst,
 Hvor fra Arilds Tid har travet
 Odin paa sin høje Hest,
 Hvor endnu med Aser høje
 Alfes Skib kan Bølgen ploje,
 Saa den blomstrer liljehvid.
94. Vidnekransen, til Guds Ære,
 Skal den sjette Menighed
 Paa sin Isse ydmyg bære,
 Over Bjærge, op og ned:
 Hæderskransen af Kjærminder,
 Som i Enge dem man finder
 Trindt omkring Guds Paradis.

95. Det er Kransen, der kun vindes
Under Kamp for Liv og Fred,
Det er Kransen, der kun bindes
Kan med Søskenkjærlighed,
Det er den, hvorom det lyder:
Sælg den ej for, hvad man byder!
Paa Bedrag er Bytte gjort.
96. Slip, for alt, hvad dig er helligt,
Slip, for alt, hvad dig er kjært,
Ordet ej, som sandt gjør skjelligt,
Ordet ej, som alt er værdt:
Troens Ord som Herrens Tale,
Hvor han jævner Bjærg og Dale,
Baner Vej for sine smaa!
97. Pagtens, Troens Ord ved Daaben,
Som, fra Rigets Morgenstund,
Huset bar med Døren aaben,
Hold det fast i Herrens Mund!
Ordet af hans Mund udrive
Aanders Haand, som Ord kan gribe,
Aldrig mægter; hold kun fast!
98. Fristeren, den gamle Slange,
Prøve vil al Kunst og List,
Lokke, true, gjøre bange,
Gjogle, kogle, her og hist,
Love, Ordet at forgude,
Naar det bare først er ude
Af Vor-Herres egen Mund.
99. Vend ham Ryg med alt hans Væsen,
Som er lutter Løgn og Tant!
Blæs med Fynd ad al hans Læsen!
Raab: den gjør ej Løgn til sandt!
Har os Herren ej bedaaret,
Andet ej hans Hus har baaret
End det levende Guds-Ord.

100. Naar Haarkloveren omskifter
 Ord med Skrift og Skrift med Ord,
 Løfter Pennenes Bedrifter
 Over Mundens trindt paa Jord,
 Sky da al unødig Trætte!
 Gaa paa Livet Løgnens Vætte!
 Fang ham i hans Spindelvæv!
101. Spørg ham, om, med al den Skiften,
 Han tør tale Ordet ud:
 „I Begyndelsen var Skriften,
 Var hos Gud og var selv Gud,
 Skriften tog sig Kjød til Klæde,
 Rejste hos os sit Højsæde,
 Viste os Guds Herlighed!“
102. Holder fast paa Klippeordet
 Du, som Guds og Sandheds Ven,
 Holder, med al Magt omgjordet,
 Herren fast paa dig igjen,
 Naar den store Frister dages
 Og af Verden skal modtages
 Som en selvgjort Helligdag.
103. Det er Anti-Kristens Dage,
 Falskeblakkens Kristendom,
 Som din Mester uden Mage
 Peger paa og taler om;
 Alt, hvad da ej staar paa Klippen,
 Gynger op og ned paa Vippen
 Over Afgrundsdybets Brønd.
104. Vel er Aabenbaringsbogen
 Vildsom, lig en Vinternat,
 Da kun Stjærner gjennem Taagen
 Glimte og forsvinde brat;
 Naar Bogenglen aabenbares,
 Dog som Julenatten klares
 Skal Vor-Herres Billedbog.

105. Kjendes skal han, før han kommer,
Den storpralende Titan,
Som vil trodse Verdens Dommer
Med sin splinterny Koran,
Som med alle Kunster sorte
Løber Storm mod Himlens Porte
Og mod Sandheds Klippeborg.
106. Alle gamle Kjætterier,
Alle Tankelege ny,
Han som sine Profetier
Løfter kjækt og frækt i Sky;
Forsynsstyrelsen han kalder
Skæbnen i en Kronosalder,
Som hans Sværd gav Banesaar.
107. Han med hele Helveds Styrke
Vender op og ned paa alt:
Hvidt og sort og Lys og Mørke,
Godt og ondt og sødt og salt,
Kalder frækt i alle Lande
Sandhed Løgn og Løgn det sande,
Livet Død og Døden Liv.
108. Som en „Frelser“, just den rette,
Det berømte Jesus-Navn
Han Vor-Herre vil aftrætte,
Gjøre Skjel til Verdens Gavn,
Lover alt, hvad den forlanger,
Priser alt, hvad verdslig pranger,
Gjør, hvad Verden kalder størst.
109. Som med Munden, saa med Haanden,
Han gjør Tegn, som Havets Sand,
Med ham følger Verdensaanden,
Verdens Gud i alle Land;
Hos ham altid er til Stede
Verdens Fred og Verdens Glæde,
Verdens Kløgt og Verdens Glans.

110. Alle Folkefærd paa Jorden
Skjænker Frihed han og Fred,
Som i Syden, saa i Norden,
Hykler han Sagtmodighed,
Laster os kun, som „de slemme“
Der slet ingensteds har hjemme
Og sig kalder dog et Folk.
111. Os, som ej vor Tro vil skjule
Paa Guds Søn, trods Korsets Skam,
Kalder frækt han Galgefugle,
Treguds-Pak og Stodderkram;
Vi, som Verdens Aand fordømme,
Vi skal hele Verden rømme,
Den til os har intet Rum.
112. Da det kniber, da det gjælder
Om vor Tros Bestandighed,
Anstødsstene, Snarer, Fælder
Mode ved hvert Fodefjed;
Da kun fast staar Barnefoden,
Holder Stand kun Klipperoden
I Gudsmundens Aandepust.
113. Men med Ordet, som det lyder,
Med Gudsmundens Aandepust,
Vidner højt vor Banebryder,
Dermed er det ogsaa just,
Trods de mange stolte Sejre,
Han Uvættten vil henvejre,
Dræbe Løgn med Sandheds Sværd.
114. End er ej de sidste Dage,
Og hver Dag paa denne Jord
Nok har i sin egen Plage,
Som i Syd, saa og i Nord;
Og hvem Herren vil bevare,
Smile kan ad Frygt og Fare,
Gaa paa Gloder som i Dans.

115. Øxen ligger alt ved Roden
Ad vort Stamtræ, det er vist,
Frugten dog ej end er moden,
Godt og ondt har fælles Frist;
Selv om Klinten i sin Hvede
Hostens Herre klart vil frede,
Lad det ej forarge dig!
116. Den Gang, tusend Aar tilbage,
Aandens Torkild Adelfar
Først kom hid i mørke Dage,
Som en Pilgrim aabenbar,
Bad kun om en Munkecelle
Og om Lov til at fortælle,
Hvad han havde hort og set; —
117. Da os stillet blev for Øje:
Det er som en fremmed Gjæst,
Engleherren fra det høje
I det lave kjendes bedst,
Vil paa Bjærget og paa Sletten
Aldrig krænke Gjæsteretten,
Lønne Værten med Utak.
118. Aldrig Herren, kun en anden,
Ham ulig, som Nat er Dag,
Morkets Fyrste, selve Fanden,
Stiler som en Ræv sin Sag:
Lokker først og siden tvinger,
Beder ydmygst om en Finger,
Tager saa den hele Haand.
119. Ogsaa det maa alle vide:
At for Aandens Mark og Eng
Aandens Kæmper aldrig stride
Vil med Haand og Mund i Flæng;
„Aandens Sværd“ de har til „Kunde“,
Véd, at Magen ej i Munde
Har selv Helveds Goliat.

120. Er nu ej af denne Verden
Herrens Rige og dets Fred,
Verdslig er da Herrefærden
Aldrig ved hans Borgeled;
Thi ved alle Verdenskrige
Vinder Sandhedsaandens Rige
Ej et Straasbred, ej et Grand.
121. Verdensaanden, Løgnens Broder,
Lefleren med Kjødets Sans,
Som har Falskhed til sin Moder
Og har Sminke til sin Glans, —
Kun for ham kan Sjæle vindes,
Naar med Hænder Munde bindes;
Thi alt Hykleri er Løgn.
122. Alting komme skal for Dagen:
Ondt og godt og Løgn og sandt;
Derfor Lyset i Guldstagen
Morgenrødt hos os oprandt:
Hver Indhegning, som sin Styrke
Laane maa af Død og Mørke,
Er til Helvede fordømt.
123. Fik ej Løgneren Lov at prale
Med sit Lys og med sin Aand,
Hvordan skulde Sandheds Tale
Vise, den fik Overhaand?
Stopped Dommeren sit Øre
For den anden Part at høre,
Hvor var hans Retfærdighed!
124. Derfor bort med alle Bomme
Paa Guds-Ordets Kongevej!
Løgnens uretvide Domme
Sandheds Aand forfærde ej;
Og hver Mund, hvis Fjende lænkes,
Altid skal for Løgn mistænkes,
Troes paa det halve knap.

125. Tvang til Tro er Snak i Taaget,
Hjærtet værger sig med Fynd;
Tvang til Skrømt, som Paveaaget,
Det er Tvang til Løgn og Synd;
Saa kun Tosser kan befale,
Hvordan man om Tro skal tale,
Og dog kalde Troen fri.
126. Altid sagtens Verdens vise
Gjøre vil, som hidindtil:
Højt den Troesfrihed prise,
Som i Dølgmaal føde vil,
Men med Fnysen dem forfølge,
Som tør tro, man ej maa dolge,
Hvad man tror, er evig sandt.
127. Aldrig mer man dog skal møde
Hos et Kristi Sendebud
Ønsket om et Barn at nøde
Til at lyve for sin Gud,
Raadet til med Flid at skjule
I sit Hjertes Røverkule
Tro og Vantro, sandt og Løgn.
128. Hvad der troes, skal bekjendes,
Det er Herrens Alvorsord;
Som du trender, skal dig hændes,
Det er gammel Skjæmt i Nord;
Saa, vil andres Mund vi binde,
Bast vi til vor egen tvinde,
Gjør til Uret selv vor Ret.
129. Himmellysene til Skue
Findes hellig Dag og sogn,
Mens der øves under Bue
Mest af ondt i hver en Dogn;
Lyset dog er Lastens Fjende,
Mørket kun er dens Veninde,
Hæler med hver Tyv og Skjælm.

130. Himmellyset for vort Øre,
For vort Hjærte og vor Aand,
Det er Ordet, som vi høre,
Mørknet ved hvert Tungebaand;
Fredløs kun skal Munden være,
Som mod Næsten tør frembære
Frækt det falske Vidnesbyrd.
131. Det er Sandheds Lov om Ordet:
Sjælens Lys og Tankens Liv,
Og paa Jord, trods Sjælemordet,
Gjenlyd af vor Skabers „Bliv“,
Billede, gjort uden Hænder,
Af den Sol, som evig tænder
Lyset i Gud Faders Hus.
132. Verdensherrerne hver Straale
Af Guds Lys er vel forhadet,
Mørket ej kan Lyset taale,
Ej forliges Dag med Nat;
Men Vor-Herre, selv Guds-Ordet,
Siger: tusend Gange jordet,
Sandheds Ord staar op igjen.
133. Sandhed vel en Gang sig opper
I sin Guddomskraft paa Jord
Og hver Lognens Mund tilstopper,
Men dog kun med Sandhedsord,
Og ej, for i Galgefristen
Frit udtomt har Antikristen
Kogger sit til sidste Pil.
134. Da først kommer Sandheds Rige,
Hvor al Løgn maa tie kvær,
Hvor alt skjont er sandt tillige,
Hvor Plovjærn man gjor af Sværd,
Hvor ej Skinnet mer bedrager,
Hvor alt Gjogleværk man vrager
Og al Skuespillerkunst.

135. Kæmpefødt, dog uden Vaaben,
Sandhed selv er kommen hid,
Taalder Spot i Purpurkaaben,
Dør hver Dag i Naadens Tid;
Sandheds Aand med Naadens Tale
Falder ned som Dug i Dale,
Slaar ej ned som Lyn paa Fjæld.
136. Ja, den favre Julegaade,
Som udraabes trindt om Land:
At Guds Sandhed og Guds Naade
Blev til ét, som Gud og Mand,
Gættes skal den her med Gammen,
Hvor sig slog mod Jætter sammen
Tor og Freja, As og Van.
137. Her, hvor, under Stavkarlshætten,
Under Navn af „Goderaad“,
Odin stod til Munds med Jætten
Gudsbespottelig og kaad,
Her man ej for Kampen bluner,
Hvori kun med „Taleruner“
Sig forsvarer Sandheds Aand.
138. Her, hvor, som en Enkekvinde,
Hjærtensvennen tro og huld,
Freja, Taarerne lod rinde
Som en Strøm af røden Guld,
Her, imens Brudgommen tover,
I Taalmodighed sig over
Bruden med et yndigt Smil.
139. Her, hvor, selv naar Asgaard falder,
Asken raver under Sky,
Aser trøste sig ved Balder,
Liv af Dode, Grønjord ny,
Her, med Haab om Bod for Vaanden,
Hjærtet let opgiver Aanden
I Vor-Herres Jesu Navn.

140. I det dunkle Gladhjems-Minde,
Asamaalets Moderskjød,
Kun en „lille Kraft“ er inde,
Lille Fugl med Vinge rød;
Vittig han dog og forvoven,
Over hver en Fugl i Skoven,
Svang og svinger sig i Sky.
141. Hvordan her i Glaserlunden
Gærdesmutton bar sig ad,
Det os rober Folkemunden,
Ved den lilles Indfald glad:
Han sad op paa Ørneryggen,
Kom saa let til Kongelykken,
Til Højsædets Overblik.

VII.

Den sidste Menighed.

---

1. Som et „Amen“ til Guds Tale,
Seglet paa hans Vidnesbyrd,
I den store Aftensvale,
Da ad Dommedag det gryr,
Til sin Menighed den sidste
Herren lod en Rune riste,
Ram og dyb og underfuld.
2. Midt imellem begge, lunken,
Den er ej i Herrens Smag,
Men opblæst som Tiggermunken
Af en tosset Selvbehag;
Hvor den halter, hvor den hinker,
Immer den af Selvros stinker,
Vederstyggelig for Gud.
3. „Af min Mund jeg dig udspytter,
Som det vamle, lunkne Vand,
Al din Selvros dig ej nytter,
Grandt jeg ser din Stodderstand“;
Det er Herrens haarde Tale,
Dommedagens Haner gale,
Vaagne maa den trygge Søvn.
4. Herren siger: „se! du drømmer
Midt i Krig om evig Fred,
I den sorte Armod svømmer
Du med Overflødighed,
Priser, klædt i Gyldenstykke,
Højt din Visdom og din Lykke,
Er dog nøgen, blind og arm.

5. „Hvem jeg elsker, hart jeg tugter;
Vend dog om, mens det er Tid,
Saa paa dig min Ave frugter!
Husk, du har en Herre blid!
Kjob hos mig de hvide Klæder,
Perlekranse og Guldkjæder!“
Alt uægte er jo falsk.
6. „Salv dig med min Ojensalve,“
Saa Forskjellen ret du ser
Paa en hel og saa to halve,
Paa alt nok og endnu mer,
Paa et Bæger og en Øse,
Evighed og Endeløse,
Himmerig og Helvede!
7. „Jeg for Døren staar og banker,
Ingen kjender mine Spor,
Ingen gætter mine Tanker,
Som ej lytter til mit Ord;
Hør min Røst! luk op! saa tager
Jeg, med alle Lys i Stager,
Dig til Alters aabenlyst.
8. „Den, som vinder Hæderskransen
I det sidste Hovedslag,
Skal med mig og dele Glansen
Under Herlighedens Tag,
Skal og dele mit Højsæde,
Som min Faders jeg med Glæde
Deler i al Evighed.“
9. Hvor paa Jorden skal det skues,
Som saa klart der spaacs om?
Hvem skal trøstes saa og trues,
Mellem Herlighed og Dom?
Hvem skal aabenlyst Livskilden
Redde som en Brand af Ilden,
Der fortærer Sten som Straa?

10. Han, som kjender det uvordne,
For i ham det vorder alt,
Som kan det uskete ordne,
For i ham sig ordner alt,
Han, den evige Sandsiger,
Som ej fejler og ej sviger,
Han alene véd det grandt.
11. Dog, naar ret vi laane Øre
Til hans Aand, som alting véd,
Et Oplysningsord vi høre
Om den sidste Menighed:
Mindre om, hvor den skal bygge,
End, hvordan i Lys og Skygge
Sandhed den for Øje staar.
12. Nu, ved Troens Ord i Daaben,
For hver Barnesjæl med Tro
Himmeriges Port staar aaben,
Paradisets Roser gro;
Snart i Udgangs-Dimmelugen
Renses Karret, bredes Dugen
Paa Vor-Herres Alterbord.
13. Nu det lyder Jorden over:
Det er paa den høje Tid,
Vaagn dog op, hver Sjæl som sover!
Haand paa Værket! Øjne gnid!
Stat i Daaben op af Døde!
Kristus, Himlens Morgenrode,
Randt nu op for sidste Gang.
14. Det er Anden-Paaskedagen,
I den førstes Straalespor:
Svededug og Jordelagen
Atter faldt fra „det Guds Ord“,
Graven er, med Jordetojet,
Rede tom, og Fuglen fløjet,
Frit med Vinger „Ordet“ slaar.

15. Ja, paa Aandedrættets Vinger
Ordet flyver, Ordet slaar,
Liv og Lys det med sig bringer
End i Dag, som alt i Gaar;
Rosten hores, Hjærtet brænder,
Ingen Sjæl dog Vejen kjender,
Hvorad Aanden kom og svandt.
16. Det er Ordets Lobedage,
Væddeløb til Himmelfart,
Til de „fyrretyve“ Mage,
Ej i Tal, men dog i Art:
Alle, som med Lyst det hore,
Ordet skal til Daaben føre,
At gjenfødes til Guds Born.
17. Det er Præstemundens Time
Med den sanddru Spaadoms-Aand,
Alle Kirkens Klokker kime
Af sig selv foruden Haand,
Alle Bud hinanden møde
Nu med: „Krist stod op af Døde“,
Ære være Livets Gud!
18. Livets Ophav, Væxt og Midte
Males af i Farvespil,
Saa Guds Engle smaa mon titte
Gjennem Sky med Lyst dertil;
Herrens Liv, som vi skal arve,
Laaner mildt sin Rosenfarve
Hos de smaa med Kjød og Blod.
19. Men, naar Fuldblods-Menigheden
Er i Herrens Aand gjenfødt,
Folket skabt, som skal her neden
Vise, at al Brøst er bødt,
Da udvikler sig af Svobet
Med Guds barnet Levnedsløbet
I Vor-Herres Bornesko.

20. Da de spæde i Forstanden
 Paa Guds Riges Ret og Tarv
 Trænge højt til „Oldermanden“,
 Med Velsignelsen i Arv;
 Da, som aarle, aldrig siden,
 Rød oprinder Bispetiden,
 Aftenrød med Lueglans.
21. Bisper uden Pavemine,
 Tjenere, som Herren mild
 Daglig kalder „Venner“ sine,
 For de véd, hvad Herren vil:
 Hjorden vogte de i Dalen,
 Mærkesmænd de er paa Valen,
 Bære Kors, som Bruden Krans.
22. Da det lyder over Lande:
 Kommer! nu er alt beredt,
 Stole sat, som evig stande,
 Druen presset, Dugen bredt;
 Sandelig, nu er Guds-Ordet
 Brød og Vin paa Naadebordet,
 Næring god til evigt Liv.
23. Vel af deres Marker mange
 Vente sig en bedre Host,
 Andre, som med Øxen prange,
 Overhøre Herrens Røst;
 Somme vil en Flitteruge
 Mere lokke, bedre hugge
 End en salig Evighed.
24. Dog, saa længe Rum der findes
 I Gudshuset vennehuldt,
 Gjæster og for Gildet vindes,
 Indtil Huset vorder fuldt;
 Til dem alle, som indtræder,
 Rækkes, skjænkes Bryllupsklæder
 I den store Konges Navn.

25. Da sit Oje Herren fæster
Paa den voxne Menighed,
Leder om de rette Gjæster,
Som den sande Forskjel véd
Mellem Jaer og Ja-Nejer,
Arvefæster og Selvejer,
Ord som Tegn og Aandsudtryk.
26. De, som deres egne Klæder
Har beholdt med Hovmod stor,
Og som deres egne Glæder
Mode vil ved Herrens Bord,
De tilovers er i Salen,
Modne kun til Helvedkvalen,
Hvor den kommer af sig selv.
27. Moderen til Livets Gaader,
Kilden til dets Mod og Magt:
Kjærlighed, i alle Maader
Er den rette Bryllupsdragt;
Kun med Kjærlighed er givet
Overgang fra Dod til Livet,
Indgang i Guds Brudehus.
28. Moderen til Dodens Gaader:
Livets Kaar i Dodens Vold,
Synden er i alle Maader,
Al vor Dod er Syndens Sold;
Al vor Magt i Syndens Lænker
Redskab er for Dodens Rænker,
Al vor Daad en Dødningdans.
29. Vil vor Sjæl paa egen Regning,
Vor Fornuft paa egen Haand,
Bygge efter Aandens Tegning
Uden Liv i Herrens Aand, —
Hvad for Herren vi da bygger,
Er et Tempel kun af Skygger,
Væmmeligt for Livets Drot.

30. I Guds Billed vi er skabte,
I hans Ords vort ligesaa;
Hørende til det fortabte,
Dog vort Ord for Guds vil gaa,
Pukker paa, at Skaberhaanden
Gjorde dem til ét i Aanden,
Som de var i Herrens Mund.
31. Spor der er i Billedsproget
Af det store Fællesskab,
Skin deraf i Billedsproget,
Som af Solen Skin i Hav;
Skin dog kun er Skygger blanke,
Skin er af Vor-Herres Tanke
Mandevids de klare Ord.
32. Alle Livets Ord er Navne:
Gjerningsmands og Gjernings Navn,
Navnet er ej værd en Avne
Uden Kraften i sin Favn;
Og dog i sin Kraft udsige
Ingen Mund kan „Himmerige“,
Uden Herrens egen Mund.
33. Han alene med Støvtunge
Tolke kan i allen Stund,
Hvad han hørte Engle sjunge,
Hørte af sin Faders Mund,
Saa det sker, alt som det lyder,
Og er alt, hvad det betyder:
Guddomsordet i sin Kraft.
34. Derfor netop staar der skrevet,
Runemestrene til Gavn:
Ingen af Gudsanden drevet
Billedværk gav Herrens Navn;
Ingen Munde er saa rige,
De kan „Herre Jesus“ sige,
Uden i den Hellig-Aand.

35. Til Guds Paradis henrykket,
Hvor han fatted Himlens Sprog,
Selv Apostelen Udtrykket
Overvættes kalder dog,
Saa det ej paa Jordens Vegne
Nogen Mund sig kan tilegne,
Gjøre Fyldest med sin Røst.
36. Det skal i den sidste Skole
Ses og gjøres soleklart,
Skinne dør fra Vintersole,
Himmelske i deres Art,
Skjønt oprigtig de bekjende,
At slet ingen Hjærter brænde
Ved de matte Straalekast.
37. Skylden paa Jordklimpen skydes,
Falder dog derfra paa ham,
Som af Varmen, der os bydes,
Havde paa al Jorden Skam,
Hvis, med Vintren overvundet,
Ej for os var Sol oprundet
Sommervarm i Lovens Tegn.
38. Da det gjælder om at høre,
Da det gjælder om at tro,
Herrens Røst er for vort Øre,
Saa Guds Ord kan hos os bo,
Saa det sker, alt som det lyder,
Saa det skjænker, som det byder,
Troen Haab og Kjærlighed.
39. Da det gjælder om at skatte
Livets Evangelium,
Kjærlighedens Ord at fatte
Om det store Hjærterum,
Hvor vor Drot med alle sine,
Før den sidste Strid og Pine,
Samles vil til sidst Farvel.

40. Æder, drikker, hvad jeg byder:
Sande Legem, sande Blod!
Tror, at Brødet, som jeg bryder,
Er for evig Spise god!
Tror, at Vinen, som jeg skjænker,
Er, trods alle Fjendens Rænker,
Paradisets Druesaft!
41. Det er Tale haard for mange,
Netop i den sidste Tid,
Da den onde Folk gjør bange
Med sit Troldegrin og Vid,
Samler hele Jordens Smitte,
For deri en Klik at hitte,
Som kan klæbe ved Guds Ord.
42. Da det gjælder om, at Præster
Lytte ret til Aandens Ord:
For de rette, rene Gjæster
Alt er rent paa Herrens Bord,
Renses, helliges af Sonnen,
Ved Tiltalen og Forbønnen,
Til et himmelsk Fællesskab.
43. Klart det staar i Bispebrevet,
Men, alt efter Paveskik,
Hvad der er til Bisper skrevet,
Værdiges kun sent et Blik;
Salved ej igjen et Øje
Ærkebisen i det høje,
Aldrig saas hans Herlighed.
44. Nu sig drejer al vor Tale
Om, hvad sket er og skal ske,
Op ad Bjærge, ned i Dale,
Ordets Dug som Regn og Sne,
Dets Solbane og Bedrifter
Gjennem alle Tidens Skifter
I den store Folkekreds.

45. Næste Gang, naar Bladet vendes,
 Sidste Blad i Livets Bog,
 Da fuldkommes og fuldendes
 Skal Guds-Ordets Heltetog:
 Alle Ting paa alle Stader,
 Som de er, og som de lader,
 Synes skal med Falkeblik.
46. Da om Ordets Byrd og Vugge,
 Om dets Rost og Toneklang,
 Aandens hjærtelige Sukke,
 Hjærtets aandelige Sang,
 Skal langt mer end nu der vides,
 Skal der som Guldæbler strides,
 Skal de vise Mænd slaa Kreds.
47. Da om Troens Maal og Maade,
 Om dens Vægt i allen Stund,
 Og om Kjærlighedens Gaade,
 Livets Frugt og Hjærtets Grund,
 Om, at Hjærtet er for Munden,
 Hvad for Sæden er Jordbunden,
 Fores skal det store Ord.
48. Det er, pluddervælsk at sige,
 Som endnu man fatter bedst:
 I „Naturens“ Skyggerige
 Lyset da vil holde Fest,
 Ej, som Dværgene hist inde,
 Uden Gud og Aand i Blinde,
 Men som Halvgud hel oplyst.
49. Nu „Historien“ optages,
 Som det store Vidnesbyrd,
 I „Naturen“ snart opdages
 Skal det store Æventyr,
 Da i Rummet og i Tiden
 Bryster sig den stolte „Viden“
 Paa en skyhøj Dronningstol.

50. Mellem Hjærte da og Hjørne
Verden slutter løst Forlig:
Den gjør Troen til en Terne
Hos Fru „Vidskab“ hovedrig,
Lader hartad ubemærket
Livets Lyst, som driver Værket:
Kjærligheden sommervarm.
51. Med vort Hjærte som Livskilde,
Kildespring til Mund og Haand,
Det sig staar kun meget ilde,
Som med Livet uden Aand,
Selv naar Hjærtet, som skjøn Freje,
Mindes Guldet i sit Eje,
Græder ud sit gyldne Savn.
52. Lige fuldt dog Gud i Grunden
Er den skjulte Kjærlighed,
Kjærlighedens Ord i Munden
Kilden til vor Salighed,
Saa vi levende kun fatte
Kan Guds Rige og dets Skatte
Med vor Tro og Kjærlighed.
53. Det er Knuden, det er Sagen,
Salighedens Hjærtesag,
Som den kommer først for Dagen
Soleklar paa Dommedag:
Kun den Kjærlighed, som vugges
Her af Troen, skal indlukkes
I det klare Brudehus.
54. Som Kong Salomon den ældste,
Løber i sin Visdom vild
Byggemestren blandt de frelste,
Tankefuld og lærd og snild:
Han paa Borge sig forbygger,
Han forgriber sig paa Skygger,
Han forser sig paa Solskin.

55. Af den Kundskab, som opblæser,
Til Selvros opblæses han,
For sin Skjødelyst han kræser:
Bruden fra Ægypti Land;
Kjærlighed opblæser ikke,
Derfor ej han vil inddrikke
Kjærlighed i Herrens Kalk:
56. Kostelig han kan udlægge
Lignelser af Visdoms Aand,
Fra Husløgene paa Vægge
Til hvert Træ paa Libanon;
Grandt han véd, hvad alt betegner,
I sit Hoved alt udregner
Han, paa Kjærligheden nær.
57. Den foruden, dog al Viden
Aandelig er Vejr og Vind,
Tomt er Rummet, ode Tiden,
For vort Hjærte og vort Sind,
Tomt er Livet, bitter Døden,
Kold som Nat er Morgenrøden,
Alt paa Jord forfængeligt.
58. Kjærlighed, den immervarme,
Den er Herrens røde Guld,
Derfor regnes til de „arme“
Rettelig Kong „Tankefuld“,
Der slet intet har i Volde,
Som han evig kan beholde,
Uden sit det tomme „Selv“.
59. Kjærlighed har Lykkehaanden,
Hvori falder ned fra Sky,
Som Guldregnen med Livsaanden,
Paradiset født paa ny,
Den sig føde kan og klæde
Med dets Ret og Fred og Glæde,
Med Guds egen Salighed.

60. Kjærlighed er Øjensalven:
Den foruden, ser sig blind
Hvert et Øje paa Guldkalven,
Paa al Verdens Klarhedsskin;
Den kun skaber det Lysoje,
Som i Dybet ser det høje,
Ser i Hjærtet Livets Væld.
61. Kjærlighed er selv sin Næste,
Elsker Sandhed som sin Sjæl,
Gjør i Sandhed da sit bedste
Ved at elske kun sig selv;
Kun forgjæves efterhige
Alle andre da Guds Rige,
Kun for Kjærligheden skabt.
62. Derfor alle Visdoms Skatte,
Alle Engles Tungemaal,
Alle Dyder sammensatte
Til Opofrelsen paa Baal,
Sandhed, paa sin Faders Vegne,
Evig maa for intet regne,
Som for alt Guds Kjærlighed.
63. Det skal kjendes, det skal klares
I den sidste Menighed,
Før Vor-Herre aabenbares
I sin Faders Herlighed:
Kommer med vor Faders Rige,
Hvor vi skal med ham tillige
Bære Solens Straaledragt.
64. „Lunken“, som af Varme skyldig
Er sin Drot ti Tusend Pund,
„Lunken“, dog ej ligegyldig
Ved Slagsværdet i Guds Mund, —
Naar han lover at betale,
Da i Højeloftets Sale
Moder han Langmodighed.

65. Da, mens Verdens Dommer tøver
Og gjør lang den Frist, han gav,
Skjønt hans Avindsmænd som Løver
Brøler: hvor blev nu han af!
Da, som Verdens Frelser, banker
Lydt han paa, hvor syge Ranker
Sukke: vi har ingen Vin.
66. Og, naar Døren inderst inde
Lukkes op for ham i Kvæld,
Ej han siger: hvad har, Kvinde,
Jeg med dig at gjøre vel?
Thi nu er hans Time kommet,
Nu han siger uforblømt:
Elsk mig! for jeg elsker dig.
67. Da ved Pinse-Nadverbordet
Skjænker han „den gode Vin“,
Deri aabenlyst Ja-Ordet
Drikker han med Kjærest sin,
Siger, før han svinder fage:
Efter ej ret mange Dage
Herlig skal vort Bryllup staa.
68. Dertil Bruden sig bereder
Først og sidst med Kjærlighed,
Hun om den hver Morgen beder,
Sover sødt i den med Fred,
Dannes og ved den og prydes,
Lever højt af den og frydes,
Ser i den Guds Salighed.
69. Saa hun vinder Brudekransen,
Saa opfyldes Herrens Ord,
At med ham hun deler Glansen
I Højsædet ved Guds Bord;
Thi naar Hjærter sammensmelte,
Løses op hvert andet Bælte
I Fuldkommenhedens Baand.

70. Hvor skal Engle det beskue,
Under hvilken Himmelegn?
Dertil end paa Himlens Bue
Stjærner sætte Spørgsmaalstegn,
Minder om dog med det samme:
Af hvert Tungemaal og Stamme
Herren samler sig sit Folk.
71. Klarere det ses herefter
End som nogen Sinde før:
Nu skal alle Himlens Kræfter
Kæmpe for den aabne Dør;
Skinne skal til Jordens Ender
Som hvert Lys, vor Skaber tænder,
Herrens Lys i Troens Ord.
72. Aldrig da man skal afnøde
Nogens Mund det ækle Pjat,
At han ser en Morgenrøde,
Hvor for ham dog alt er Nat,
At i Mørke og i Blinde
Han ser dybt i Himlen inde
Jesus ved Guds højre Haand.
73. Naar i Frihed Aanden kalder
Sammen til sin Pinsefest,
Naar som Duggen Ordet falder,
Nydes, som det nemmes bedst,
Naar med alle Folketunger
Herren taler, Aanden sjunger,
Om Gud Faders Kjærlighed: —
74. Da den Sandhed sig paanoder,
At et omstrøt Folkefærd
Kristne er, saa vel som Jøder,
Gud og Pagten lige nær,
Hvor, imellem Lys og Skygge,
Liv og Død, de bo og bygge,
Laane Hus og Modersmaal.

75. I Adspredelse er Joden,
I Udbredelse er vi,
Han i Trældom gaar til Doden,
Vi til Livet fødes fri;
Faa vi er dog alle Vegne
Imod Vrimmelen at regne,
Er paa Verdens Sprog „en Sekt“.
76. Intet Folk paa Jordens Flade,
Som blev født ved Babels Taarn,
Gud sit Navn vil overlade,
Efter „Fylden“ som tilforn;
Tunger syv han kun udmærker,
Som for Ords og Aands Stovværker
Bære Blus og tænde Lys.
77. Af de sex vi det kan lære,
At Gud Fader med sit Bliv,
Hvad han danner til sin Ære,
Skaber alt i Modersliv,
Fører, selv paa Veje vilde,
Gjennem Ørken til den Kilde,
Han af Klippen har fremkaldt.
78. Paa den syvende vel gætte
Kan vi alle Dage frit,
Ramme aldrig dog det rette,
Uden Gud beholder sit;
Sine Tanker, sine Skikke
Sandheds Gud forandrer ikke,
Altid ligner han sig selv.
79. Vis os da en Folketunge,
Klarlig skabt til store Ord,
Til at tale højt og sjunge
Om, hvad i det dybe bor,
Men som nu er lænkebundet!
Da har du den Tunge fundet,
Som Guds „Amen“ lukker op.

80. Ti mod én jeg derfor vædder,
At den Tunges Fædreland
Altid var ved Ganges' Bredder,
I det gamle Hindostan,
Hvor den Visdom er begravet,
Paa hvis Bavgasten er stavet
Avet om fra Arilds Tid.
81. Større Ry for nys har vundet
Landet ved den gule Flod,
Hvor man først har Silke spundet,
Hvor alt Tevand har sin Rod,
Hvor, med Tant af alle Grader,
Hver Examen har sin Fader,
Politi sit Moderskjød.
82. Dog i Mandariners Hjørner
Alt for regelret er „Lyv“,
Saa imellem Kinas Stjærner
Staar vist ingen af de syv;
Snarere Afgrundens Drage
Dèr faar sine gyldne Dage
Og sit bedste Skalkeskjul.
83. Mellem Stjerne ved Ganges
Klarlig baade før og nu
Mange var den gamle Slanges,
Som til Træskhed kun er dru;
Dog i Perlefiskeriet
Ingensteds saa vel indviet
Var man, som i Hindostan.
84. Ingensteds paa Rigdom sattes
I saa vid Udstrækning Pris,
Thi som Guld og Perler skattes
Tankerne fra Paradis;
Dèr, i Floden eller Havet
Eller Bjærget, vist begravet
Ligger Visdoms Provesten.

85. Lunkenheden for Guds Rige
Alt for let og alt for godt
Lader sig dermed forlige,
Som det vidnet har vor Drot:
Til Guds Rige er Dørflojet
Snævrere end Naaleøjet
For de hovedrige Folk.
86. Hvem der har saa dybe Tanker,
Og saa megen Lærdom fin,
Og af Dyder hele Banker,
Som en indisk Storbramin,
Hvordan skulde han begribe,
At man som et Barn maa blive,
Fodes kan dertil paa ny!
87. Nikodemus dog omsider
I det sure Æble bed,
Og det gjør til alle Tider
Hver og en, som tror og véd,
Ej blandt alle Bramas Præster
Mage har vor Læremester:
„Ordet“, Guds enbaarne Son.
88. Ses det først, hvor Perlen fanges,
Visdomsperlen soleklar,
At i Jordan, ej i Ganges,
Moderskjødet sit den har,
Da vel og man dør sig bader,
Hvor os skjænkes af Gud Fader
Barneaand og Barnekjød.
89. Naar da i Guds-Sønners Midte
Hindubispen raaber ud:
Renser eder fra al Smitte!
I sin Glans da ser I Gud, —
Hvor mon findes da et Øre,
Skabt til det med Flid at høre,
Bedre end i Bramas Land!

90. Naar det lyder ved Livskilden
Med Gudkjærlighedens Røst:
For din Brudgom gak i Ilden!
I hans Kys er evig Trøst! —
Lifligst falder det paa Sinde,
Hvor saa mangan Enkekvinde
Brændte for den døde Mand.
91. Hidindtil var Helligheden,
Som Braminen præled af,
Altid kun Skinhelligheden,
Kun en hvidtet, kalket Grav;
Thi al Renhed egenhændig
Er hos Mennesket udvendig,
Rene Hjærter skaber Gud.
92. Dog, hvor Renselsen fuldendes
Skal til syvende og sidst,
Saa paa Støv det klarlig kjendes,
Gud os gav sin Aand for vist, —
For hver Sjæl det himmelrene
Skinne maa som Ædelstene,
Ja, som Perlen soleklar.
93. Dèr, hvor Troen ret skal prøves,
Bedre end det bedste Guld,
Vist nok mer end Baal behøves
Til Skærsilden gaadefuld;
Dog, om ej Guds Ord har fejlet:
Som for Troen Guld er Spejlet,
Saa for Proven glohed Ovn.
94. Renses, prøves, lutres, klares,
Skal „Guds-Mennesket“ paa Jord,
Til Vor-Herre aabenbares,
Alt som han til Himmels fór,
Og som alle vi skal fare
Op til ham med Øjne klare,
Ham at skue, som han er.

95. Derpaa i de sidste Tider
 Hviler Menighedens Blik,
 Som Apostelens omsider,
 Da han skrev til Salonik
 Om Vor-Herres strænge Domme,
 Om vor Trængsel og hans Komme
 Med vor Faders Herlighed.
96. Det er Anti-Kristens Dage,
 Som udæsker Dommedag,
 Det er Menighedens Plage,
 Som bebuder Tordenslag;
 Men det er Guds Hvede moden,
 Muldets Frugt af Himmelroden,
 Som gjør Hosten frydefuld.
97. Mennesket, Guds Mesterstykke,
 Gjort af Leret i hans Haand,
 Lod og Del faar i hans Lykke
 Sent med „Legem, Sjæl og Aand“;
 Altid ligner dog her neden
 Vi med dem Tre-Enigheden,
 Thi de tre skal vorde ét.
98. Ét de blev i „Morgenroden“,
 Da med Førstefødsels-Ret,
 Sejersalig over Doden,
 Sonnen af vor Modets Æt
 Kom i Aanden fra Gudshaven,
 Tog sit Legem op af Graven,
 Himlede med Kjød og Ben.
99. Ét de blive hos de sidste,
 Som paa den opstandne tror,
 Skjønt ej de skal Doden friste,
 Da opfyldes Herrens Ord:
 Først og fremmest rens det indre!
 Rent da vorder ej des mindre,
 Men des mer, det ydre brat.

100. Sjælen, i sin Vogterhytte
Ved det store Vangeled,
Drømmer kun til Løgnens Nytte
Sødt om sin Selvstændighed,
Vinder af sig selv kun Vaanden,
Hvis den ej i Sandhedsaanden
Giver op sit kjære Selv.
101. Sjælen af Samvittigheden
Lære skal, hvad den er værd:
Kun som Næstens Sjæl her neden
Den sig selv, maa have kjær,
Elske ham af al sin Styrke,
Som er Lys foruden Mørke:
Aanders Sol og Lysets Væld.
102. Se, det er den store Knude,
Dødens Baand, som brister sidst:
Sjælen vil sig selv forgude,
Om ej her, dog sikkert hist,
Ser det sent, men dog omsider,
At vanvittig den bestrider
Dermed Guds enbaarne Søn.
103. Ældre selv end Morgenstjærnen,
Han, det levende Guds-Ord,
Himmellyset i Gudshjærnen,
Er i Sandhed fri og stor,
Er Gud Faders Ja og Amen,
Som med ham har alting sammen
Og har Livet i sig selv.
104. Hver en Sjæl, som ej sig bøjer
Dybt for Guds enbaarne Søn,
Opblæst sig mod ham ophøjer,
Som er Gud i Lys og Løn, —
Den har diet Løgnens Amme,
Ymter altid om det samme,
Som er Anti-Kristens Pral.

105. Sandheds Liv og Lys er ægte,
Han er altings Ejermand,
Sandhed ej sig selv fornægte
Enten vil, ej heller kan,
Han er Sjælen i Gudslivet,
Bruger frit, hvad frit er givet
I og af Guds Kjærlighed.
106. Løgnens Fader, Smaalys-Sjælen,
Morgenstjærnen tidlig født,
Som mod Sandhed løfter Hælen,
Har dermed sit Lys forødt,
Har dermed i Dødens Skygge
Selv forspildt sit Liv og Lykke,
For en Frihed, som er Løgn.
107. I hans Snare, i hans Strikke,
Er hver Sjæl, som kalder sig,
Hvad i Sandhed den er ikke:
Fri og frank, udødelig,
Spiller med ham under Dække,
Som sig selv og Gud vil gjække,
Gjøre alt til Løgn og Tant.
108. Sjæle uden Lys og Varme
Og Livskraft i deres Ord,
De er jo kun Djævle arme,
Som i Helved, saa paa Jord,
Saa i Afmagt, Mulm og Kulde
Sjælen er saa død til fulde,
Som i Graven noget Lig.
109. Stolthed er forloren Styrke,
Tordnes brat som Trolddom ned,
Glimmer kun er sminket Mørke,
Vellyst Isbjærge-Kjærlighed;
Syndersjælens Liv og Lykke
Er, som Løgnens, kun en Skygge,
Evig mørk og evig tom.

110. Derfor er den Visdom ægte:
Hvad Guds Sjæl umulig kan,
Skal vor Sjæl: sig selv fornægte,
Bukke for sin Overmand,
Nøjes med, hvad den kan være
I Guds Sandhed, til hans Ære:
Øje for hans Lysbegreb.
111. Det er Korset, vi maa bære,
Tungt for vor Selvraadighed:
Vor Selvklogskab og vor Ære,
Al vor Egenkjerlighed,
Som ej plantet af Gud Fader,
Men af hans og Lysets Hader,
Skal med Rode rykkes op.
112. Sjælen, som vil evig synde,
Vil ej bukke, som den bør,
Har i sig en evig Brynde,
Er den Orm, som ikke dor;
Det vel Satan og hans Skjalde
Tør Udødelighed kalde,
Skjælv dog med Gru derved.
113. Men naar, som den gamle Døber,
Sjælen være vil paa Jord
Grund-Forgængerens Forløber,
Vidnebærer om Guds Ord,
Om Grundlyset og Gudssønnen,
Da for den er Naadelønnen
Herrens Venskab fast og godt.
114. Som sin Ven vil Herren tugte
Sjælen for dens Lunkenhed,
Og hans Tugt skal herlig frugte
Hos den sidste Menighed,
Saa Vor-Herre den kan gjæste,
Som en Mand sin Ven og Næste,
Sidde glad med ham til Bords.

115. Da, naar rensed er det indre,
Han, som Lynet, kommer snart,
Og, hvad ingen kan forhindre,
Da gjør han det ydre klart:
Klart som hans paa Kongestolen,
Hvidt som Lyset, klart som Solen,
Aandens Redskab, Hus og Spejl.
116. Vi er da vel alle døde,
Og vort Støv for Vinden spredt,
Hist igjennem Luer røde,
Her i Jord og Hav uset;
Ej dog skal de sidste fromme
Os i Klarhed forekomme,
Det i Døden er vor Trøst.
117. Alle, som i Herren døde,
Skal i Herren først opstaa,
Af den gyldne Morgenrøde
Morgendragt som Brudens faa,
Og paa Kjærlighedens Vinge
Yndig sig som Bruden svinge
Til sin Brudgoms aabne Favn.
118. Det er Maalet det er Havnen,
Med fuldkommen Fryd og Fred:
Kun med ham i Faderfavnen
Findes kan Guds Salighed;
Ingen Sjæle skabtes, forend
Til Guds Hjærte han var Døren,
Er det i al Evighed.
119. Han er „Abba“, han er Amen,
Han er baade først og sidst,
Hans er Æren, vores Skammen,
Skammen her og Æren hist;
Er vi hans, da er han vores,
Som hver Dag og Nat det spores,
Vorder sent dog soleklart.

120. Blev vi her hans Legems Lemmer,
Blev af ham vi blot et Haar,
Vi med mer end Englestemmer
Prise skal hans Gyldenaar,
Med hans Røst, som over Vandet
Hørt vi har, i Fædrelandet
Synge vi Halleluja.
121. I hans Glans, som Sol og Maane
Rødme maa og blegne ved,
Medens Stjærner alle daane,
Kastede i Støvet ned, —
Støvet, vugget i hans Arme,
Kysset med hans Læber varme,
Straaler i al Evighed.
-

Efterskrift

til

„Den nordiske Menighed“

i Kristenhedens Syvstjerne ¹⁾).

1. Tidlig for mit Skjaldeøje
Asgaard taarned sig i Sky,
Med de stolte Kæmpesløje,
Porte og til Liv paa ny,
Syntes mig et „Gudevirke“
Vaabenhus til Kristi Kirke,
Nordlystrøst i Vinternat.
2. Island, som ved Bølger kolde
Bælter sig om Heklas Baal,
Værgede med Jokulvolde
Nordens Tro og Tungemaal,
Varsler end med Kvad og Sage,
Født i Mimers Vinterdage,
Om Tidslys og Lysningstid.
3. Nu jeg ser, den Mimers-Tanke
Lever op sit Gyldenaar:
Dælling rider paa Lysmanke,
Middagsstedet vist han naar,
Overskinner vort Højnorden,
Saa det rygtes trindt paa Jorden:
Nordlys størst er Nordens Aand.

---

¹⁾ [Trykt i „Kirkelig Samler, Tidsskrift til kristelig Oplysning, samlet og udgivet af Chr. M. Kragballe. 6te Bind, Kbhvn. 1860“, S. 1—16, med denne Forfatterens Anmærkning:] Denne „Efterskrift“, som kom for sent til at finde sin Plads i Kvadet, tør dog maaske finde den efter 12te Vers eller Rimlag: „Og alt nu, før Øjet brister“, og i alt Fald har den Lov til at følge med. [Digtet er ogsaa aftrykt i Salmeværket V, Nr. 52.]

4. Kristi Kirke, alt for længe
Kaldt „usynlig“ selv for Aand,
Nu i „dejligst Vang og Vænge“
Bygger op Guds højre Haand;
Og Storstaden paa det høje,
Den selv med det halve Øje
Aanden ser fra Hav til Hav.
5. Folket, som sig kjækt bekjender
Til den samme Tro og Daab,
Raaber ud til Jordens Ender
Samme Herlighedens Haab,
Og lovsynger af Guds Aande
Samme Herre midt i Vaande,
Klarlig de er Lysets Børn.
6. Spørges skal det over Stranden:
Stik i Nord fra Østersø
Folkene forstaa hinanden
Og sig selv paa Fjæld og Ø,
Og, hvor længst er Vinternatten,
Blev opdaget Kronoskatten,
Solens Vogn og Tidens Spejl.
7. Dèr alene paa Jordkuglen,
Med Fristedet i Nordvest,
Mennesket er frit som Fuglen,
Uden Skrømt og uden Blæst;
Rovdyr kun i Folkehamme
Dèr Tvangstrojerne gjør tamme,
Trolde kun rammer Tordenslag.
8. Dèr, fra Vardøhus til Skaane
Og fra Mælaren til Thy,
Skinner klart som Sol og Maane
Livets Lys, gjenfødt paa ny;
Rundet op er Lys af Livet,
Til Livsværn er Loven givet,
„Aandens Sans er Liv og Fred!“

9. Og til Kristendommens Ære
Det er Kristendommens Værk,
For at alle Folk skal lære,
At med den Livsaanden stærk
I Vor-Herres Navn er kommen
Kun til Frelsen, ej til Dommen,
Fører med sig „Frihedslov“.
10. Hvad der drømtes under Døsen,
Kommer ikke Dagen ved,
Her er Kristendommen Løsen:
Liv og Frihed, Lys og Fred;
Giver hæse Natteravne
Derfor Kristne Kjætternavne,
Det Lysfolket ler kun ad.
11. Kristus selv er Kirkens Klippe,
I hans Mund er Livets Væld,
Og, kan ej Guds-Ordet glippe,
Kristennavn kun bær med Skjel
De, som med ham selv begynde,
Ham bekjende og forkynde,
Ham lovsyngende lydt og sødt.
12. Ja, hos os er Døren fundet
Mellem Aandens Nat og Dag,
Er det store Lys oprundet,
Efter Hjærtelivets Smag,
Som det haabes, som det mindes,
Som det savnes, som det findes
I Vor-Herres Fællesskab.
13. Mennesket, Muldjordens Gaade,
Perle fin i Mulde gjemt,
Underværket af Guds Naade,
Af sig selv hartad forglemt,
Mennesket, med Guld i Munden,
Vaagner, som i Morgenstunden
Morgenrøden midt i Glans.

14. Mennesket i Mørkestuen,
Mærk det, Himmel! føl det, Jord!
Glemte over Myretuen
Hjærtets Dyb og Mundens Ord,
Nægted Hjærte ham og Øre,
Som os Magt gav til at høre,
Hjærtelag til Kjærlighed.
15. Mennesket, sin Skabers Næste,
Dukket op af Livets Væld,
Det umælende til bedste,
Drømte sig opskudt af Hel,
Hvor sig Død tillyver Livet,
Hvor kun Sult til Mad er givet,
Skin som Sildeblink til Lys.
16. Mennesket, med Mund og Mæle
Om sig selv og om sin Gud,
Om Livsaand i Folkesjæle
Gjennem Tidsløb ind og ud,
Dog forguded paa det sidste
Alle Kræfter ubevidste
Og Helfruen „Maalløshed“.
17. Saa Fornuften fra Forstanden
Gik med et vanvittigt Smil,
Og sig selv udgav for Fanden,
Gud i Daarekistestil,
Hævet paa et tomt Hojsæde
Over Liv og Lys og Glæde,
Helvedrig paa lutter Løgn.
18. Af den Drøm i Dødens Dvale
Mennesket er vaagnet nu,
Har sig rejst, begyndt at tale,
Kommer „Ja og Nej“ i Hu,
Finder i sit eget Indre,
Lydefuldt kun mer og mindre,
Et Livsbilled af sin Gud.

19. Med Aandsordet paa sin Tunge,
Tvivle kan vel Mand paa Jord,
Om hans Skaber har en Lunge,
Ej, om han har Aand og Ord;
Thi, i Følge Tankeloven,
Med sin Grundaarsag for oven
Staar og falder Liv og Lys.
20. At af Gudsord Kjød er blevet,
Da til Gudsord Kjød fik Røst,
At Guds Aand har Værket drevet,
Og slet ingen Vind fra Øst,
Det saa vist maa forudsættes,
Som Livsnæring for at mættes,
Aandedræt for Aandepust.
21. At vort Ord i Mund og Hjærte,
Livudtrykket underfuldt
Af vor Lyst og af vor Smerte,
Af vor Sjæl, for Øjne dulgt,
Ej kan Kjød med Aand forlige,
Ej Guds Raad med Fynd udsige,
Det er sandt, men det er sært.
22. At Guds-Ord i Tidens Fylde
Kom i Kjødet med Guds Haand,
Og at vi, naar det vi hylde,
Igjenfødes af Guds Aand,
Kan Guds Ord saa eftersige,
At de Kjød og Aand forlige,
Det er sært, men det er sandt.
23. At Guds-Ord kom til „sit eget“
Med vor Frelser, Gud og Mand,
Det opreder alt hvad spejet
Var i aandelig Forstand;
Thi, som det forslidte flyes,
Mennesket skal kun fornyes,
Ej som Skifting byttes om.

24. Fanden har, saa vidt han kunde,
Ødelagt Guds Mesterværk,
Mægted det dog ingenlunde,
Sandhed mindst er Løgn for stærk;
Hjærtets Tro og Aandens Naade
Lønlig løser Livets Gaade
Hos Jordklimpen straalekyst.
25. Hjærtets Liv med Mund og Mæle,
Sorg og Glæde, Frygt og Haab,
Vor Bevidsthed, vore Sjæle,
Ej fortages i vor Daab;
Men, naar Løgn og Tant afskyes,
Alt det sande aandsfornyes
Ved Guds Ord og Hjærtets Tro.
26. Nyaarsliv, som Verden hader,
Velbehager Gud og os,
Os som Børn og ham som Fader,
Og al Død det byder Trods,
Thi det er hans Liv, som døde,
Men i Paaske-Morgenrøde
Sejersalig klart opstod.
27. Nærmest om os Verden nægter
Dog sit Had til Herrens Liv,
Kun mod Præsteskab den fægter
Og mod Kloster-Tidsfordriv,
Slaar kun Knips ad Tro i Luften,
Spotter kun med Ufornuften,
Ymter kun om Hykleri.
28. Nærmest ved os Dannekvinden,
Med de mange Børnekuld,
Føler, bøjet, bleg om Kinden,
Frændskab sit med Støv og Muld;
Dog i Paaske-Morgenrode
Altid hendes Kinder gløde
For et evigt, saligt Liv.

29. Ja, i disse Landemærker
Gammel Moderkjærlighed
Sukker efter Underværker,
Bugnende af „Liv og Fred“;
Hjærtets Frihed, Livets Glæde,
Fred og Ro i Ny og Næde,
Det er Dannekvindens Lyst.
30. Derfor har i Danevangen
Julen altid Englelyd,
Aabent Øre Englesangen
Om den store Fred og Fryd,
Lønlig os fra Himlen givet
Med et Barn i Moderslivet,
Med Guds barnet kvindefødt.
31. Kristendommen her til Lykke
Mestendels et Fredland har,
Smaat, men frit, den her kan bygge
Paa Gudshuset som Ansgar,
Nu, da den i Lys oplærtes
Til saa fredelig at færdes
Som en fattig, fremmed Gjæst.
32. Alt det mørke, alt det sure,
Alt det beske, folkesky,
Som er født i Munkebure,
Opfødt i Domkirke-Ly,
Hvor Daglyset mildt oprinder,
Som en Taage brat forsvinder
Med al Roms Papisteri.
33. Langefaste, Malurtdrikke,
Plageaander, manet frem,
Alle Pavekirkens Skikke
Skikked vi til Paven hjem,
Og med alle kristne Slægter
Vi beholdt kun to Vedtægter,
De uskyldigste paa Jord.

34. Ved vor Daab vor Tro bekjendes,
Som den er fra Arilds Tid,
Ved vor Altergang fuldendes
Til Vor-Herre vor Tillid;
Dertil Søndags-Kirkegangen
Slutter tæt sig med Lovsangen,
Det er al vor Liturgi.
35. Kristus er hos os Fornuften,
Evig Sandheds Grundbegreb,
Fra hans Aande, ej fra Luften,
Skriver sig vort Himmelbrev;
Og i Syden som i Norden,
Og i Himlen som paa Jorden,
Selvmodsigelse er Løgn.
36. Hykleriet Gud, Vor-Herre,
Er af alting mest forhadet,
Ingen Bom for det kan spærre,
Men i Band vi det har sat;
Thi ved Daaben til Modvæрге
Kristne maa al Løgn afsvæрге,
Og alt Hykleri er Løgn.
37. Har derfor end Paver mange
Allerkristeligst det kaldt
Folk at gjøre helvedbange,
Saa de svared „Ja“ til alt,
Løj om, hvad de vidste klarest, —
Det var Falskhed aabenbarest,
Falskeblakkens Kristendom.
38. Ej vi hykler eller lyver,
Som udtaler, hvad vi tror,
Og, skjønt vi til Korset kryber,
Dog tør do paa Livets Ord;
Vi kun favner, hvad os fryder,
Kalder det kun kristne Dyder,
Som bevise kan sig selv

39. Vist vi tror, at alle Dyder:
Kjærligheds og Sandheds Daad,
Som den gyldne Sol udbryder
Efter Guds forborgne Raad
Af den Tro, som vi bekjender,
Ved den Aand, som alt fuldender,
I det Samfund, som ej dør;
40. Men vi véd, at Kristendommen,
I sit Liv og med sin Aand,
Ytrer sig end ufuldkommen
I vor Mund og i vor Haand,
Tør og ej af Dyder prale,
Som ej selv det kan udtale:
Det er Kristus, de kom fra.
41. Kun det Liv, med Kraft og Sødme,
Som er i vort Vidnesbyrd,
Og vor Sang med Rosenrødme,
Selv naar Talefrist er dyr,
Ikkun det vi frit tør nævne
Kristendyd af Troens Evne,
Klart Bevis paa Aandens Kraft.
42. I Livsglæder og Dødssorger
Og i allehaande Kaar,
Som for Menneske og Borger
Skifte om i Stovets Aar,
Kun vor Ros er for vor Næste
At vi regnes med de bedste,
Af den fælles Folkeart.
43. Mellem Folk, som randt af Rode
Under Birk og under Bøg,
Lov fik bedst de fredegode
Blandt fribaarne, lav og høj;
Derfor mellem Bøg og Birke
Taarne sig skal Kristi Kirke
Fredegod, men kjækt og frit.

44. Og i den skal Modersmaalet,
Som det lod fra Hejmdals Lur,
Smeltede ved Baldersbaalet
Og i Frejas Fruerbur,
I sin Dybde, med sin Ynde,
I al Jævnhed klart forkynde
Sejersfolkets Liv og Lyst.
45. Sandhedslys kan ej forklare
Livets Vej paa Afgrundsrand,
Uden klart at aabenbare
Mørkets Gru i Dødens Land;
Prises kan ej Herrens Glæde,
Uden Vink om Sorgens Sæde,
Løgnens Dom og Syndens Sold;
46. Men, trods alle Munkedrømme
Og al Snak om Sjælegavn,
Ingen dømme og fordømme
Kan i Jesu Kristi Navn;
Kun til Frelsen, ej til Dommen,
Er, som han, til Verden kommen
Fredens Evangelium.
47. Trods Uskik i alle Lande,
Trods Beraabelsen paa Gud:
Kun velsigne, ej forbande
Maa vor Frelzers Sendebud;
Lov og Dom i Aandens Rige
Styrke Synd og Dod tillige,
Naadens Born er „Liv og Fred“.
48. Ønskes skal af os til Lykke
Hele Adams faldne Kjøn
Med, at midt i Dødens Skygge
Livets Sol oprandt i Løn,
Nat og Dag hinanden sige,
At i Guds, vor Faders, Rige
Evig Naade gaar for Ret.

49. Fred med Jorden! Muldets Frænde,
Mennesket, er løst af Band,
Røsten gaar til Verdens Ende:
Evig ét er Gud og Mand;
Kristi Aand skal det forklare,
Hver, som tror, skal det erfare,
I Vor-Herres Jesu Navn.
50. Menneske! hvor dybt du sukker,
Fryd dig ved Guds Velbehag!
Kjærlighedens Billedhugger
I dit Ler har fundet Smag,
Har sit Liv i dit afbildet,
Drager det, i Død forvildet,
Atter kjærlig til sin Favn.
51. Menneske! hvor hart du sover,
Vaagne maa du ved hans Røst,
Som en Soleglans dig lover,
Der fordunkler Sol i Øst;
Menneske! om end du døde,
Staa dog op! Guds Morgenrøde
Skaber Liv og Lys paa ny.
52. Menneske! kom med dit Hjærte!
Menneske! kom med din Mund,
Med dit Ord til Fryd og Smerte,
Med dit Suk af Hjærtens Grund!
Kom med alt, hvad Skabermænd
Dig har skjænket og, trods Fanden,
End har kjært og kalder sit!
53. Alt Gud holde vil i Live,
Som din Tanke, saa dit Ler,
Paa Kjødtafven vil han skrive
Med sin Dues Vingefjær,
Med sin Aande dig forgyalde,
Med sin Kjærlighed dig fylde,
Dele med dig Hvilen sød.

54. Forst og fremmest Hjærtekamret
 Bygge op vil Gud paa ny,
 Hvor hans Kjærlighed har hamret
 Fra Aandslivets Morgengry;
 Og fra Hjærtet, gudhengivet,
 Gjennemstrømmer Kristuslivet
 Aare hver med Guddomskraft.
55. Dag fra Dag, som „Kvindesæden“
 Af Guds Aand, foruden Mand,
 Voxte op med Hjærtensglæden,
 Yndelig i Aandsforstand,
 Saa opvoxe skal herefter,
 Igjenfødt med friske Kræfter,
 Mennesket fra Paradis.
56. Menigheden vidt omvanker
 Med Guds Aand i Naadens Tid,
 Himmeldybe er hans Tanker,
 Rummes ej af Mandevind;
 Mennesket af ham dog hører,
 Hvad i Mennesket sig rører,
 Sandheds Aand ransager alt.
57. Alle Hjærterne han kjender,
 Alle Tungemaal han kan,
 Gjæster Jorderiges Ender
 Med al Visdom og Forstand,
 I Guds Ord hvert Folk skal finde,
 Hvad i Mennesket er inde,
 Renset med hans Kasteskovl.
58. Folkeligt paa Jord kun findes
 Mennesket fra Paradis,
 Folkelig maa derfor vindes
 Al vor Vidskab stykkevis;
 Og hos os Guds Aand vil raade
 Folkeligheds dybe Gaade,
 Adamskjønnets Arvetal.

59. Derfor ogsaa der staar skrevet:
Kommer did en fremmed Gjæst,
Af sit Hjertes Længsel drevet,
Hvor Guds Aand er Herrens Præst,
Skal ransaget han sig finde,
Stamme ud: Gud er her inde,
Han, som alt det skjulte véd!
60. Dages skal det blandt Skjoldunger:
Det er ingen Overtro,
At af alle Folketunger
Bygget er den Gyngebro,
Som imellem Verdner tvende
Aabner Vej til Verdens Ende,
Luerød i Billedsprog.
61. Mer end det i Norreleden
Klarer sig til fælles Gavn:
Vejen mellem os og Eden
Lyses op i Jesu Navn,
Med den Kunst: at bo og bygge
Altid i Livstræets Skygge,
Altid paa Livsaaens Bred.
62. Sig en folkelig Hojskole
Taarner i det høje Nord,
Hvor, fra alle Lærestole,
Mødes som et Mimers-Ord:
„Sollystanken, Sejersdaaden,
Som kan løse Kamplivsgaaden,
Findes kun hos hviden Krist!“
63. Tidens Ophav, Midte, Ende,
Spørgsmaal storst var i vort Nord;
De med Nemhed er at kjende
I det levende Guds-Ord:
Ham, som Morgenstjærner hylde,
Som blev Kjød i Tidens Fylde,
Lukker Tiden med sin Dag.

Tillæg

til 3dje Udgave, ved Svend Grundtvig.

I. Første Udgave.

I „Dansk Kirketidende“ 1854, „Alle-Helgens Fest den 5te November“ begyndte „Kristenhedens Syvstjerne, efter Aabenbaringsbogens I—III Kapitel“, med I. Ebræer-Menigheden. De to følgende Afsnit: II. Græker-Menigheden og III. Latiner-Menigheden, fulgte i samme Aargang. De fire sidste Afsnit meddeltes i „Dansk Kirketidende“ f. 1855, i Februar, April, Maj og Juli, sluttede i Nummeret for 15de Juli.

Tilkomne i anden Udgave 1860 ere Versene 31—33 i I, 57—70 i II og 78—90 i III. De andre Afsnit fra anden Udgave ere disse:

I. 12⁺ Aandens Spejl i Badets Vand. — 14² Herrens gamle Folk. — 17⁵⁻⁶ Derfor og med Kongemagten Han hos dig i Tjenerdragten. — 25⁷ Ansigts (f. Aasyns). — 34² hans (f. Guds). — 34⁴ Finde Herberg, hvor han bor. — 34⁵⁻⁶ Sandhedsaanden, Naadetrone, Himmelglansen, Tornekronen. — 49⁵ kommer (f. taler). — 50⁷ Er (f. Var). — 60¹⁻² Da al Spaadom er til Ende, Og al Visdom stykkevis. — 66⁶ Skal og hos Israeliter. — 68³ Guds-Staden (f. Storstaden). — 68⁴ Med Guds-Ordets Hængebro. — 69⁷ For

(f. Til). — 71⁵⁻⁷ Som i gylden Morgenrode Livets Sol kan ikke gløde, Før i Aftenrodens Stund.

II. 7⁶ i (f. med). — 10⁷ Sejers-Disens (f. Sejerfruens). — 17⁷ Til du blev trindt om betændt. — 21³⁻⁴ Saa' ej selv sit Ord fordrejet, Sin Bekjendelse gjort slet. — 21⁶ Regnedes den Guds enbaarne. — 40⁴ Livskilden (f. Livskilde). — 42⁷ træde (f. sove).

III. 1⁷ prøve (f. smage). — 10⁶ Vinder kun (f. Vinde skal). — 25⁷ Skygger (f. Stotter). — 34⁷ Saltet bli'r til ingenting. — 37³ Lys (f. Lyn — mon ikke dette er en Trykfejl?). — 42⁷ Kraftens (f. Troens). — 50¹ under (f. over — tilkommet som Rettelse bag i 2. Udg.). — 50⁶ Saa (f. Og). — 51⁷ Kristi Brud (f. Kristus-Brud). — 53⁶ Kraftig (f. Ivrig). — 57⁴ af (f. hos). — 60⁴ Gætninger (f. Gætningen — mon Trykfejl?) — 68⁵ Er (f. Kun). — 75⁵⁻⁷ Munde skabes ej med Hænder, Men af Aanden, som udsender, Hvem han vil, i Jesu Navn.

IV. 17⁵ i (f. for). — 25⁷ Bojer Knæ i Jesu Navn. — 27⁷ Herren ved Guds højre Haand. — 31⁶ Ligned (f. Ligner). — 39³ Bud (f. Ord). — 42⁶ Lys (f. Lyn — mon Trykfejl?). — 43⁴ det (f. sig). — 45⁴ dør (f. her — mon Trykfejl?). — 49⁴ Resten gjør den Helligaand. — 51² af (f. med — Rettelse bag i 2. Udg.). — 51⁷ vort (f. dit). — 53² Himlens Hær (f. Herrens Hær). — 58⁷ den (f. din). — 71⁷ kan (f. vil).

V. 12⁷ Herrens Bad og Herrens Bord. — 19³ Skaber (f. Digter). — 20⁷ Og (f. Om). — 22⁷ alt hvad han (f. hvad han mig — Rettelse bag i 2. Udg.). — 36² Saa (f. Brat). — 36⁷ Skabes han af Vind og Vejr. — 38⁵⁻⁷ Mens selv de, som Aand fornægte, Kan for Sandhedsvener ægte Skride midt i Herrens Hus. — 39³ kalde (f. lokke). — 48⁶⁻⁷ Ej var Himmerig Guds Gave, Som han sagde, til de smaa. — 51² Skinner (f. Lyser). — 51⁴ Helved (f. Helhjem). — 57¹ Det (f. Her). — 57³ Det (f. Her). — 57⁷ Med Vor-Herres egne Ord. — 66⁷ Pennestrøg (f. Tanke-

streg — Rettelse bag i 2. Udg.). — 67⁶ Kirkeværge (f. Kirkeværger). — 73² Aandens (f. Aanders). — 79⁵ er (f. var). — 81⁵ Og naar dèr er (f. Blev ej dèr alt). — 81⁶ Godt (f. Blev). — 83⁵ Troen (f. Hjærtet). — 86⁶ den (f. hans). — 89⁴ Danner (f. Drager). — 101⁷ Forklaringens (f. Forklarelsens). — 104⁵⁻⁶ Som Gud Fader selv forener, Som Gud Fader selv forlener.

VI. 2⁷ Livet slaar med Lyset til. — 15⁵ om (f. i). — 15⁷ Og kun Vind (f. Vind og Vejr). — 44¹ Men hver Sjæl i Nørreleden. — 51⁵ fødte (f. avled). — 61² Guldnogel (f. Guldnoglen). — 74² Sank vi (f. Synkes). — 81⁷ Brugte kun (f. Tordned paa). — 84⁷ Højnordboens Billedsprog. — 85⁷ godt (f. sundt). — 86⁷ Følge skal (f. Følger frit). — 95³⁻⁴ kan . . . Kun (f. kun . . . Kan). — 97⁶ Selv den Haand (f. Aanders Haand). — 100¹ han koglende (f. Haarkløveren). — 104⁵ din Engel (f. Bogenglen). — 105⁴ digtede (f. splinterny). — 111¹⁻⁵ Os han kalder Kristus-Slaver, I en fjantet Fordoms Baand, Som ej nojes vil med Paver, Praler af Guds egen Aand, Og dog Verdens Aand fordømme. — 113⁵ Efter (f. Trods de). — 118¹ men (f. kun). — 119⁵ de bedre kjende (f. de har til Kunde). — 119⁶ i Hænde (f. i Munde). — 122⁵ Indvending (f. Indhegning). — 130² Guds (f. vor). — 132¹ Verdens Herrer hver en Straale. — 133⁵⁻⁷ Og ej før paa Dommedagen Mundene har klaret Sagen, Talt fra begge Sider frit. — 135¹⁻⁴ Herre født, dog kun som Tjener Sandhed kom fra Himlen hid, Kæmper, lider, beder, skjænder, Trøster her i Naadens Tid. — 135⁶ kun (f. ned).

VII. 11⁶ med (f. i). — 15² gaar (f. slaar). — 15⁴ alt som (f. som alt). — 34¹ der staar (f. staar der). — 37⁵⁻⁶ Var . . . Ej for os en (f. Hvis . . . Ej for os var). — 44⁴ Værk (f. Dag). — 50³ Og (f. Den). 79⁷ leder (f. lokker). — 90² Guds-Kjærlighedens. — 100⁵ Vorder ene kun om Vaanden. — 109² Trolde (f. Trolddom).

II. Forfatterens Haandskrift.

I Forf.'s Haandskrift, formodentlig fra 1853—54, er bevaret Udkast til det meste af Digtet. Disse Udkast have Krav paa Opmærksomhed og delvis Bevarelse. Om det end vilde være hensigtsløst her at meddele alle de mangfoldige Afvigelser: Læsemaader, som ere faldne Forf. i Pennen, men som han siden med beraad Hu har forkastet eller ombyttet med andre, saa turde det dog have sin Interesse, dels at kjende de knappere Omrids, som Digtet fra først af har haft, og dels ogsaa at bevare saadanne større og mindre Dele, som enten aldeles ikke eller kun i meget ændret Form kom med i det trykte. Ikke sjældnen vil Udkastet kunne yde en nyttig Vejledning til fuld Forstaaelse af Forf.'s Tanke. Udg. forbeholder sig her sit Skjøn og anfører kun saadanne Varianter, som han tror at maatte tillægge nogen Betydning. Storst Interesse har naturligvis saadanne større Stykker som 1) Det første Udkast til Begyndelsen af Afsnit VI (den nordiske Menighed), 31 Vers, af hvilke ikke Halvdelen fik Plads i den trykte; 2) Slutningen (15 Vers) af et senere Udkast til samme Afsnit, bestemte til Trykken, men dog ikke medtagne i Udgaverne; 3) den gjenfundne sidste og største Del (46 Vers) af det af Forf. savnede Forspil til det hele Digt, hvilket her meddeles efter Tillæggene til VII.

I „Ebræer-Menigheden“ har i Udkastet kun 49 Vers (i første Udg. 69, i anden 72), nemlig: 2—14. 20. Saa dette (jfr. 15—19):

Herrens Vej kun naar til Maalet,
 Og for lang er aldrig den;
 Kun hvor Solen havde straalet
 Mildt til Abraham, Guds Ven,
 Ikkun dèr, blandt de omskaarne,
 Straalekranset den enbaarne
 Dages lod sin Herlighed.

21—30. 36—39. 42. 45—48. 50—52. 56¹⁻⁴ + 57⁵⁻⁷.
58—59. 61—64. 65¹⁻⁴ + 66⁵⁻⁷. 67¹⁻⁴ + 68⁵⁻⁷. 70—72.

II. „Græker-Menigheden“ har kun 40 Vers (mod 56 i første, 70 i anden Udg.), nemlig: 2—7. 9—11. 14—17. 19—23. 25—34. 36. 42—43. 45—53. At mærke er her Læsemaaden „Damascener“ for „Demostener“ i 46³, samt Formen af 42:

Hidindtil man har oplevet
Mellem alle Folkefærd:
Naar den bedste Bog blev skrevet,
Da var Undergangen nær;
Hidindtil var Mesterskriften
Slutningen paa Livsbedriften,
Som bar Præg af Folkets Aand.

III. „Den latinske Menighed“ har 72 Vers (første Udg. 77, anden 90), nemlig disse: 2—5. 12—25. 28. 30. 33—40. 41¹⁻⁴ + 43⁵⁻⁷. 44—49. De tre sidste Linjer af 49 lyde her:

Tænkte, at kun Hexen Tykke
Dem berøvede den Lykke,
Paradis at græde op.

I Steden for 50—54 haves dette ene Vers:

Men, naar du deri har fundet
Kæmpeskridt paa Livets Vej,
Hvorved Satanas blev bundet,
Og udfejlet hans Surdej,
Lige fuldt hos dig var Sindet
Sært af Verdens Aand forblindet,
Blindt for Kristnes Liv og Lys.

55—78. 84—95.

IV. „Den engelske Menighed“ har 62 Vers (begge Udgaver 90), nemlig: 1—12. Derefter dette i Trykken ej medtagne:

Thi, hvis af Apostelmunden
Ej udsprang det Troens Ord,

Ens paa alle Sprog i Grunden,
 Som dig sendte Sankt Gregor,
 Det forvansket maatte være
 Af den Slægt, som Liv og Ære
 Ofred for den kristne Tro.

13—27. Saa disse to utrykte Vers (det første at sammenligne med 29, det andet med 31):

Vist det er, som Herren melder:
 Ser end Stov hans Straalekrans,
 Riget hans, hvorom det gjælder,
 Ses dog kun med Aandens Sans;
 Og selv Engle, om de mødes,
 Maa af Vand og Aand gjenfodes,
 For med ham at holde Skridt.

Guds enbaarne Søn at bære
 I sin Favn og i sit Ord,
 Dertil mellem Himlens Hære
 Ingen Aand er noksom stor;
 Dog, som os dit Stovværk lærer,
 Ingen Aand en Kristus-Bærer
 Var saa lignende som din.

32 (hvor L. 5—7 lyde:

Kunde saa med Lyst omfatte
 Jakobs Stav og Davids Skatte
 Og Sankt Peders Fiskergarn.)

Derpaa følger (i 33's Sted) dette Vers:

Det vi ser, og det vi hører
 Paa din Færd og paa din Rost,
 Naar din Kædmund Harpen rorer,
 Naar din Beda oser Trøst,
 Naar din Vinfred uforfærdet
 Hugger los med Aandesværdet,
 Til han synker i sit Blod.

35. 37 (L. 5—7 her tydeligere:

Lyst og Mod de til det samme
 Dermed gav hver Frændestamme,
 Klarligst den ved Heklas Fod.)

3⁸—40. 43—51. 54—56. 58—59. 63—72. 76.

V. „Den tyske Menighed“ har 67 Vers (begge Udgaver 105), nemlig: 1. 3. 9—19. 23—24. 26—28. 30—32. 34—40. 42—45. 48—51. 52¹⁻⁴ + 53⁵⁻⁷. 54—59. 64—79. 96. 102—5, samt fire Vers, som ikke gjenfindes i det trykte. Af Varianterne kan hid sættes følgende:

3⁵⁻⁷. Ja, som Strømmen af Gudsmunden,
 Isnet, frossen ned til Bunden
 I en hellig Bogstavskrift.

9⁷. Det var hans forvovne Ord.

12⁵⁻⁷. Heltemodet, Frihedsdrømmen,
 Skriftklogskaben, Talestrømmen,
 Det var alt i Kæmpestil.

23⁵⁻⁷. Saa' det grandt: det er i Grunden
 Ej i Skriften, men i Munden,
 „Ordet er med Liv hos Gud“.
 (el. At Guds Ord er Aand og Liv.)

28². Aandens Legem, Herrens Lov.

32⁵⁻⁷ (jfr. 33). Hvor Livsaand i Ordet inde
 Er for Troen her at finde,
 Det er dog et Spørgsmaal stort.

43⁵⁻⁷. Og forgjæves kun vort Øje
 I det dybe, i det høje
 Ledte om vort Lys og Liv.

50. Trosbekjendelsen ved Daaben,
 Ordet af Vor-Herres Mund,
 Som en Røst fra Himmel aaben
 Om vor Tros den faste Grund,
 Den alene lærer Pøge,
 Hvad Gud skjulte for de kloge,
 Den er Herrens milde Aag.

- 52⁵⁻⁷ (jfr. 53). Ved den Lampe Aanden tænder
 Selv de store Lys, som brænder
 Paa Vor-Herres Naadebord.
55. Troens Ord er Moderstammen
 Til det kristne Folkesprog,
 Dér kun findes Fjederhammen
 (Ej i nogen Kirkebog),
 Hvori Folkeaanden svinger
 Sig paa Aandedrættets Vinger
 Kjendelig fra Slægt til Slægt.
- 57³. Ham det er, som Ilden tænder.
- 58⁵⁻⁷. Han forlenede med Staven
 Luther til at trodse Paven,
 Pegende paa „det Guds Lam“.
- 65¹⁻². Haard var Kampen, Vejen tornet,
 Skjøret Aandens Ledebaand.
- 66⁴⁻⁷. Skjelned halvt kun mit fra dit,
 Satte døde Grænsepæle,
 Som ej mer jeg Mund og Mæle
 Havde til at hævde mit.
- 70⁵⁻⁷. Skjønt, naar Verden gjør sit bedste,
 Det sit Øje dog kun fæste
 Kan paa Skyggen af Guds Ord.
- 72². Aanden skuer alt paa Jord.
- 72⁴. Han gjør Stovværk med sit Ord.
- 73⁵⁻⁷. Det var, under Korsets Fane,
 „Herrens Vej“, du skulde bane,
 Men kun halvvejs kæmped for.
105. Ja, det Baand, som Frihed føder
 Og er Fyldens Moderskjød,
 Er hos Hedninger og Jøder
 Lægedom for Synd og Dod,
 Det, som, gennem Mund og Hænder,

Alt begynder og fuldender,
Er Gud Faders Kjærlighed.

De fire Vers, som ikke gjenfindes i det trykte, ere disse:

a (findes i to Former, den første efter 31, den anden efter 49):

Du, som fødte Morten Luther
Og endnu ham følge vil
Kun med, hvad sig til ham slutter,
Dig det er, jeg taler til,
Ej til dem, som ham modstode,
Ej til dem, som ham forlode, —
De er alle udenfor.

(Du, som fødte Morten Luther
Og endnu ham følge vil,
Blæser ad Apostel-Tutter¹⁾
Og hvad dem kun hører til!
Læs dog ret, hvad der staar skrevet
Just til dig i Sardes-Brevet
Som den femte Rigets Stad!)

b og *c* (findes i Hdskr. efter V. 28) saaledes:

b. Vend da om, mens Herren vinker!
Vogt din Tro for Tyvehaand!
Kom i Hu, at Selvros stinker,
At Selvklogskab er Uaand!
At, hvad kristeligt Gud kalder,
Ej med Luther staar og falder,
Men med Kristus og hans Ord!

c (jfr. 49). Daabens Pagt er om Guds Rige
Vor Aftale med vor Drot;
Rokkes den, vi Herren svige,
Og hans Daab er kun til Spot;

¹⁾ [„Tut“ i dette, ogsaa to andre Steder i Digtet (III, 4. V, 5) forekommende, Ord er en folkelig Forkortelse af Substitut.]

Troens Ord, som ej kan glippe,
 Det er Kristentroens Klippe,
 Moderskjød for Livets Flod.

d (i Hdskr. mellem 101 og 102).

Da Beskrivelsen, os givet,
 Livlos selv, til Vidnesbyrd,
 Kaster Lys paa Kristenlivet,
 Hvor Gudsanden staar for Styr;
 Da det aldrig mer skal glemmes:
 Ej det største Haab beskæmmes,
 Naar det sættes til Guds Ord.

VI. Til dette Afsnit er bevaret Dele af to forskjellige Udkast. Et første Udkast, med Overskrift „Den højnordiske Menighed“ og sammenhørende med de forud omtalte Udkast til I—V, hvilket fremgaar af Forf.'s Signatur (hine Udkast udgjøre en Række Læg, signerede 1—18; dette 1ste Udkast til VI er mærket 19—21), er ikke blevet ført til Ende. (Det slutter paa Forsiden af et Enkeltblad, hvis Bagside staar blank.) Det afviger i saa høj Grad fra den trykte Form, at det her skal aftrykkes i sin Helhed.

Af et senere skrevet, med den trykte Form nærbeslægtet Udkast, som først har haft Overskriften „Højnordens Menighed“, hvilket er ændret til „Den nordiske Menighed“, forefindes sex Læg, af Forf. betegnede med Tallene 34, 35, 37, 38 og 42. Læg 34 og 35 gaa fra Begyndelsen til Vers 31, dog saaledes at nogle Vers i den trykte Text senere ere tilkomne; vi finde her kun V. 1—9, 13—18, 21—31. Læg 37 og 38 have Versene 52, 55—57, 61—71, 76—81, 83—93. Derefter fattes atter tre Læg („39—41“), der have rummet omtrent 45 Vers, hvilke, lagte til Versetallet 93, vilde bringe os til Versetallet 138 og altsaa omtrent svare til Resten af den trykte Text, der ender med V. 141; vi tor jo nemlig an-

tage, at ogsaa her adskillige Vers ere tilføjede i det trykte, som ikke have haft Plads i Udkastet. Til dette samme Afsnit i den her skriftlig foreliggende Bearbejdelse hører endnu Læg „42“, hvorpaa et Antal af 15 Vers, der vistnok danne Slutningen af denne Recensjon af Afsnit VI, men af hvilke intet er medtaget i den trykte Text. Denne utrykte Slutning kan formentlig have knyttet sig umiddelbart til den trykte, hvorfor disse 15 Vers her skulle meddeles med Versetallene 142—156. At disse Vers have dannet Slutningen paa den sjette Menighed, maa slutes af, at det ene Læg, som er alt hvad der i Haandskrift er bevaret af det syvende Afsnit, bærer Signaturen „44“ og begynder saa langt inde i dette Afsnit, at det manglende Læg „43“ maa antages at have helt tilhørt samme Afsnit.

Vi skulle nu først her anmærke nogle Varianter til Vers 1—93 i dette 2det, det trykte nærmeststaaende Udkast, hvori vi gjenfinde 58 af de 93 Vers. Derefter skal meddeles den hidtil utrykte Slutning (her betegnet Vers 142—156); og endelig det ovenfor omtalte „første Udkast“.

- 9⁺⁷. Da det syntes længst derfra;
 Hvis ej alle Mærker svigte,
 Om et Øjeblik i Sigte
 Er nu her den Hjærttestad.
- 63⁵⁻⁷. Hvis det gamle Liv os fattes,
 Ej da føles eller skattes
 Kan det ny af Himmelart.
- 68². Hvortil Kroppen finder Lyst.
- 85⁺⁶. Som et Mjølners-Lyn i Nord,
 Blikket paa den Asastyrke,
 Hvormed Lys fordriver Morke.
-

- (142.) Saa med Flid jeg sammenstiller,
Hvad ej sammenblandes maa;
Lys alene klart adskiller,
Hvad der ses jævnsides staa;
Derfor længe sig med Styrke
Ytred Hedenskab i Morke
Under Navn af Kristendom.
- (143.) Alt, hvad ej Guds Aand med Ordet
Os i Frelsernavnet gav,
Først i Badet, saa ved Bordet,
Det er gammelt Hedenskab:
Er, i Skov, paa Fjæld og Hede,
Sandt og Logn i Vilderede,
Ondt og godt i Flæng og Spræng.
- (144.) Men det sande og det gode,
Skrobeligt, men evig smukt,
Som med os det randt af Rode,
Er ej Kristendommens Frugt:
Kan og skal kun dertil gavne,
At vi føle, hvad vi savne,
At vi skatter, hvad vi faar.
- (145.) Kraften, som de værste Trolde
Knuser uden Tordenslag,
Kraften, som gjør Hjærter kolde
Glodende for Sandheds Sag:
Kjærligheden, inderst inde,
Som kan Doden overvinde,
Det er Kristendommens Liv.
- (146.) Men fuldvoxen og fuldkommen
Er ej Herrens Menighed,
Før den moden er til Dommen
Og til Faderrigets Fred,
Ej i Kampens Aar og Dage,
Som endnu vi har tilbage
Til den store Sejersfest.

- (147.) Derfor skal det ses i Norden
Paa vort „Filadelfia“:
Hvem der bliver helst ved Jorden,
Kommer ogsaa bedst derfra;
Hvem der stiler, som han evner,
Naar det Maal, hvortil han stævner,
Mens Forsprængt har sit forspildt.
- (148.) Det skal ses paa alle Kloder:
Hvor man værger, selv med Staal,
Som sin Fader og sin Moder,
Fædres Land og Moders Maal,
Dèr man lærer bedst tillige
Skjel og Skjøn paa Aandens Rige
Og det levende Guds-Ord.
- (149.) Hvor man fejed Skridt paa Isen
Barneglad med Lokker graa,
Asamaal og Kæmpevisen
Havde kjær som Bølgen blaa,
Dèr, i Helligdommens Gange,
Man de lifligste Lovsange
Hørte til Vor-Herres Pris.
- (150.) Hvor man Kristen-Levnedsløbet
Syned i sit eget Spejl,
Skjønt vort Liv har alt i Svøbet
Mange Lyder, mange Fejl,
Dèr man kjendte bedst Gudsbarnet,
Dèr man voxte bedst fra Skarnet,
I Vor-Herres Børnesko.
- (151.) Hvor selv Præsten det bekjendte,
Han var halvvejs Hedning end,
Dèr, hartad, dog Hjærtet brændte
Højt som hos Vor-Herres Ven,
Ønsked i Guds Haand at dannes
Til en Søster ad Johannes,
Hvilende i Herrens Favn.

- (152.) Hvor al Menigheden sjunger:
Herre! vi er alt for smaa,
Kan ej tale end med Tunger,
Ej din Bordskik ret forstaa,
Dèr skal Hjærtet bedst gjenfodes,
Dèr skal Tungen bedst oplødes,
Smage sødest Herrens Kalk.
- (153.) Hvor skriftkloge frit bekjende:
Os Ebraisk er Aandens Sprog,
Vi umulig kan fuldende
Læsningen af Herrens Bog,
Her i Vaaren af Guds Naade
Skal den rette Læsemaade
Blomstre som en Liljeflor.
- (154.) Ej blot, hvad især er skrevet
Til den sjette Menighed,
Ej blot Kolossenser-Brevet
Klares til at frydes ved;
Men selv Lignelsen af Templet,
Med Guds egen Finger stemplet,
Lysner her i Maaneskin.
- (155.) Hvor Kjodlegemet ej haanes,
Skjønt af Pletter det er fuldt,
Og hvor Hedenskabet skaanes,
Skjønt dets Frugt er Torst og Sult,
Her oprinder Lovspringstiden,
Som Lovfaldets har ved Siden,
Indtil alt er blevet nyt.
- (156.) Her vi i de gamle Klæder
Gaar, til selv de falder af;
Her de døde vi begræder,
Til hver Taare fandt sin Grav;
Ej hos os Nat-Hammen skydes,
For med Glans den gjenembrydes
Af Dagskjærets Fjederham.
-

[Første Udkast til]

Den højnordiske Menighed.

- 1 (75). Du, som bor ved Jordens Ender,
 Op til Jætternes Ishav!
 Hold du fast med begge Hænder
 Paa, hvad dig Alfader gav:
 Gav som Skaber og Gjenløser,
 Gav som Aands og Ilds Udøser,
 Gav til Arv i Jesu Navn!
- 2 (76). Da skal ingen Ørn din Love
 Banesaare indenlands,
 Da skal ingen dig berøve
 Den Udødelighedskrans,
 Hvorom alt med Jætter gramme
 Som en hedensk Herrestamme
 Kæmped djærvt din Tunges Folk.
- 3 (jfr. 8). Saa, med Øje paa Lønbrevet
 Til den sjette Menighed,
 Med Johannes-Pennen skrevet,
 Af hans Mund, som alting véd,
 Ønsker alle jeg til Lykke,
 Som i Norden bo og bygge,
 Med Vor-Herres Tro og Daab.
- 4 (77). Sluk ej Ilden, som end ulmer
 Under Issen askegraa!
 Glem ej Visen, som end dulmer
 Sorg og Pine hos de smaa!
 Sælg ej Tungen, som Gudsaanden
 Elsker op til efterhaanden
 At udøse Hjærtets Dyb!
- 5 (96). Slip, for alt, hvad dig er helligt,
 Slip, for alt, hvad dig er kjært,
 Ordet ej, som sandt gjør skjelligt,
 Ordet ej, som alt er værdt:

Pagtens Ord og Herrens Tale,
 Hvor han jævner Bjærg og Dale
 For de smaa paa Livets Vej!

- 6 (jfr. 13). Pas paa Døren, som i Daaben
 Aabner sig til Paradis!
 Herren selv den holder aaben,
 Naar den vogtes, ham til Pris:
 Sandhed selv, som Logn fordommer,
 Lyset selv, som aldrig drømmer
 Om at gjøre sort til hvidt.
- 7 (89). Se ved Lyset, som af Tanden
 Herrens Mund har pustet op,
 Hvordan Liv og Lys hinanden
 Favne kan fra Taa til Top:
 Favnedes i vor Forgænger,
 Favnes skal des mer, jo længer
 Vi gaar frem i Herrens Spor!
8. Se ved alle Lys, som brænder
 Af Guds Naade, til hans Pris,
 Som med Sol og Maane tænder
 Stjærner alle paa sin Vis,
 Saa med Ordet alle Skrifter
 Kaste Lys paa hans Bedrifter,
 Som med Ord har alting skabt!
9. Fæst dit Øje alle Dage
 Paa de Stjærner syv, der skal
 Skinne klart, som Lys i Stage,
 I den store Kongehal,
 Saa det hele Kongerige
 Lyses op ved dem tillige
 Af det sande Verdens Lys!
- 10 (85). Synet i det Sjæleøje,
 Som i Nord fra Hedenold
 Skimted Lyset fra det høje
 I sit Spejl paa Jordens Bold,

Synet af den Gudestyrke,
 Hvormed Lys fordriver Mørke,
 Det er godt; forsmaa det ej!

11. Dette Syn vil Aanden klare,
 Som er alle Aanders Sol,
 Til sig selv at aabenbare
 Over Troens Naadestol,
 Og sin Vej til Jordens Ender,
 Med det Ord, som Herren sender,
 Og sit Værk i Tidens Løb.
- 12 (87). Thi dit Kald, du lille Stamme
 Af det store Folkefærd!
 Er at følge Ordets Flamme
 Gjennem Tiden fjærn og nær,
 Følge Herrens Vej paa Jorden
 Fra hans Krybberum til Norden
 Og det ny Jerusalem.
- 13 (88). Ja, dit Kald er at opdage
 Og tinglyse Herrens Daad,
 Alt hans Storværk uden Mage,
 Efter Guds forborgne Raad,
 Herrens Røst paa Folketunger,
 Fra Ebræer til Skjoldunger,
 Og hans Gjerning, gjort som sagt.
14. Just dertil er skabt det Øje,
 Som i Oldtids Efterhøst
 Her paa Nordens Kæmpehøje
 Spejded Solens Løb fra Øst;
 Skabt og skikket er vor Tunge
 Til at tale og at sjunge
 Højt om Helten „Sejersæl“.
15. Derfor dristig Haand paa Værket!
 Mund dog mer end Pen i Gang!
 Hidtil Kristne knap har mærket,
 At i Norden laa Trudvang,

Hvorfra kristnet Kæmperøsten
 Gaar paa Tog, som Tor i Østen,
 Dæmper Jætters Overmod.

- 16 (jfr. 116). Den Gang, tusend Aar tilbage,
 Kristendommen med Ansgar
 Først kom hid i mørke Dage
 Som en Torkild Adelfar,
 Sad en Trolld paa Lejretronen,
 Som ved Kirkeklokketonen
 Brat af Harme fnøs og sprak.
17. Vrangen skjelnedes fra Retten
 Vanskelig i Hedenold,
 Deraf kom det Sagn paa Sletten:
 Nordens Aand var selv en Trolld;
 Asgaard da i Folkemunden
 Ét med Udgaard blev i Grunden,
 Fandens Borge begge to.
18. Anderledes faldt i Norge
 Og paa Island Talen dog
 Om de gamle Gudeborge,
 Glimrende i Billedsprog,
 Og om Odin, ret at kalde
 Fader god til Nordens Skjalde,
 Skjønt ej han var Himlens Gud.
19. Dèr da og af Kæmpeaanden
 I den gamle Nornegjæst
 Vi et Billed har ved Haanden,
 Som det rette rammer bedst;
 Thi med matte Oldingshænder
 Sin Ligfakkel selv han tænder,
 Syngende sin Svanesang.¹⁾
20. Og, som Nornegjæst hendøde
 Med den kristelige Daab,

¹⁾ [Jfr. det her efter trykte „Forspil“, Vers 34.]

Sig i Nordens Aand gjenføde
 Vil det kristelige Haab,
 Og med hele Nordens Styrke
 Drive bort det tykke Mørke,
 Sorte Kunstners Mesterværk.

21. Herrens Lys og Sagas Lampe
 Mødes i vor Himmelegn,
 Klare gjennem Livets Kampe
 Tidens Løb og Tidens Tegn,
 Lærer os, at Hjærtedefreden
 Har sin Rod i Kjærligheden,
 Ej i Dorskhed, Søvn og Død.
22. Sandhed, Liv og Lys med Styrke,
 De var længe skilte ad,
 Derfor Løgn og Død og Mørke
 Hersked i hver Hovedstad;
 Men, naar samles ret de hvide,
 Sejren er paa deres Side,
 Fejge maa de sorte fly.
23. Sejre mange her skal vindes
 Ved den „lille Kraft“ i Nord,
 Som opvækkes og forbindes
 Med det levende Guds-Ord;
 Alle Tungebaand skal briste
 For Livskræfterne de sidste,
 Samlede i Jesu Navn.
- 24 (125). Tvang til Tro er Snak i Taaget,
 Hjærtet værger sig med Fynd;
 Tvang til Skrømt, som Paveaaget,
 Det er Tvang til Løgn og Synd;
 Saa kun Tosser kan befale,
 Hvordan man om Tro skal tale,
 Og dog kalde Troen fri.
- 25 (126). Altid sagtens Verdens vise
 Gjøre vil, som hidindtil:

Højt den Troesfrihed prise,
 Som i Dølgemaal føde vil,
 Men med Fnyssen dem forfølge,
 Som tør tro, man ej maa dolge,
 Hvad man tror, er evig sandt.

- 26 (127). Aldrig mer man dog skal møde
 Hos et Kristi Sendebud
 Tanken om et Barn at nøde
 Til at lyve for sin Gud,
 Tanken om med Flid at skjule
 Dybt i Hjærtets Roverkule
 Tro og Vantro, sandt og Løgn.
27. Hvad man vrævler end i Skolen
 Ud og ind om Ordet „fri“,
 Klart det er som Middagssolen:
 Sandhed skyer Hykleri;
 Og hvor Kristus Røsten hæver,
 Frihed for sit Ord han kræver,
 Skjont han kaldes Belsebub.
28. Som til andre vi udmaale,
 Os tilmaales skal igjen,
 Saa, vil Modstand vi ej taale,
 Vi retfærdiggjøre den,
 Og, ved selv os at modsige,
 Vidne vi: i Sandheds Rige
 Vi har ingen Indfødsret.
- 29 (124). Derfor bort med alle Bomme
 Paa Guds-Ordets Kongevej!
 Onde Ord og haarde Domme
 Sandheds Aand forfærde ej;
 Men hvert Ord, hvis Fjende lænkes,
 Altid vil for Løgn mistænkes,
 Troes paa det halve knap.
30. Afgjort vel hos „Protestanter“
 Det fra første Færd ansaas,

At Guds-Ordets Prædikanter
Tale skal, saa de forstaas,
Altsaa til Almuesmanden,
Som er fattig paa Forstanden,
I hans eget Modersmaal.

31. Men kun daarlig de forstodes,
I hvis Pander skrevet stod:
Her Latinen skal indpodes,
Som al Præstelærdoms Rod,
Aand og Smag til den er viet,
Udenfor er Barbariet
Med Almuens Tungemaal.

*

*

*

VII. Som her foran bemærket, er af Udkast til „Den sidste Menighed“ kun bevaret ét Læg, indeholdende femten Vers, nemlig V. 39—42, 44—49, 50¹⁻⁴ + 52⁵⁻⁷, 53—55, 56¹⁻³. Af Afvigelser kan anføres:

44. Nu sig drejer al vor Tale
Om, hvad sket er og skal ske,
Aandens Dug i Hjærtets Dale,
Som vort Øje kan ej se,
Ordets Guddom og Bedrifter
Under alle Tidens Skifter,
Ordet af Guds egen Mund.
47. Da om Troens Maal og Maade,
Livets Frugt og Haabets Grund,
Og om Kjærlighedens Gaade,
Gjælder det i allen Stund;
Hvad for Sæden er Jordbunden,
Og hvad Hjærtet er for Munden,
Det sig viser, klares da.

Som ovenfor antydet, vidste man fra Forfatteren selv, at han havde skrevet et rimet Forspil til Kristenhedens Syvstjerne, som han vilde have ladet trykke i den særskilte Udgave af Digtet 1860, men som han da ikke kunde finde. Af dette Forspil foreligger nu i Forf.'s Haandskrift, vistnok fra 1854, tre fuldt udskrevne Læg, hvert paa to Kwartblade, af ham selv mærkede *c*, *d* og *e*. To forudgaaende Læg (*a* og *b*) med tilsammen omtrent 30 Vers fattes altsaa, hvorimod Forspillet tor antages for sluttet med, hvad der forefindes. Der er des værre kun lidet Haab om, at den nu manglende Begyndelse vil blive funden, og vi maa derfor nøjes med at meddele den Del af Forspillet, som er bevaret.

[Forspil

til

Kristenhedens Syvstjerne.]

*

*

*

- (1.) Hovding-Tungemaal forlorne,
 Selv naar de kun føde Svin,
 Kjendes paa, at de kan tordne,
 Hvert med Røst og Rummel sin:
 At de tordne kan og lyne,
 Saa for Øje og til Syne
 Springe „Himlens Kræfter“ frem.
- (2.) Deres Arv de vel paa Skjøger
 Og paa Tant fødte brat,
 Dog af gamle Hedningbøger
 Ses, det var en gylden Skat,
 Som blev suset bort og duset,
 Følgelig, at Faderhuset
 Det var overvættets rigt.

- (3.) Faderhuset var her neden
For hver Hovdings-Tunge fin
Adams-Munden i Guds Eden,
Rig paa Ord som Brød og Vin,
Aandens Telt i Palmelunden,
Billedværket af Gudsmunden,
Kildespring til Livets Flod.
- (4.) Himlens Kræfter, Liljevaander,
Mødre til hvert Modersmaal,
Dem vi kalde Folkeaander,
Som i Magt har hver sit Maal,
Alle Brøker af den ene,
Diamant blandt Ædelstene:
Adams-Aanden i sin Glans.
- (5.) Har vort Modersmaal ej Lyde
For det evige Guds-Ord,
Ingen Vej det sig kan bryde
Til vort Hjærte paa vor Jord;
Saa for alle Dyresjæle,
Som ej Aand gav Mund og Mæle,
Er Guds-Ordet en Barbar.
- (6.) Det er Sagen, det er Knuden:
Klarest Sol ser ingen blind;
I det Hus, hvor mørk er Ruden,
Aldrig skinner Lyset ind;
Ord er spildt paa de døvstumme,
Og ej mer, end det kan rumme,
Gydes kan i noget Kar.
- (7.) Mindre vel end nogen Sinde
Nu om Stunder man det tror:
Ingensteds Guds Aand er inde
Udenfor Vor-Herres Ord,
Som det lever, som det lyder,
Er og gjør, hvad det betyder,
Hos de hørende, som tror.

- (8.) Lige klart det staar dog skrevet
Med den aandeforte Pen,
Og netop i Romerbrevet,
Mønsterskrift for lærde Mænd;
Saa de læser kun som Paver,
Der ej læser, hvad de staver,
Men hvad ej der skrevet staar.
- (9.) Lige fast er Klippegrunden:
Legem sit hver Folkeaad
Har af Ord i Folkemunden,
Røres ej af nogen Haand,
Gribes ikke af Fornuften
Ubegribelig i Luften,
Laaner ej hos Døden Liv.
- (10.) Klippefast er Tankeloven:
Evig Sandheds Prøvesten;
Saa hver Dyr-Sjæl forvoven
Og hver „Synder engleren“,
Som vil Sandheds Skjel nedrive,
Maa med Skam sig selv gjendrive,
Sande selv, hans Ord er Logn.
- (11.) Lige fuldt Erfaring lærer,
At, hvor trindt i Hedningland
Aanden ej med Ord man ærer,
Savner aandelig Forstand,
Dér forgjæves Ordet lyder
Om Guds Aand og om hans Dyder,
Aandens Frugt og Aandens Sæd.
- (12.) Var, trods alle Brøst og Klikke,
Mennesket ej af Guds Æt,
Ligned Mennesket slet ikke
Gud i Ord og Tankesæt, —
Os, saa lidt som Spurv og Svale,
Kunde da Guds Aand tiltale,
Vi saa lidt hans Ord forstaa.

- (13.) Og for hvert et Folk i Aanden
Grænse Gud har sat og Skjel,
Som ej flyttes kan af Haanden,
Havde end den Romer-Held;
Skjellet er i Hjærtegrunden,
Maalet er i Folkemunden,
Kraften er i Folkets Aand.
- (14.) Og, som Kraften, saa er Tiden
Afmaalt til hvert Folkefærd:
Somme før og andre siden
Mærke, Herren dem er nær;
Med hans Aand da vidner deres,
At hos dem Guds Børn formeres,
Saa hans Lys er Lys i dem.
- (15.) Han er Lyset, de Guldstagen,
Gjort med Lysets egen Haand;
Som til Solen passer Dagen,
Saa vor Mund til Herrens Aand;
Af hans Visdom, til Guds Ære,
Vi faar alt, hvad vi kan bære,
Men saa ej det mindste mer.
- (16.) Det er Knuden, det er Hagen
Ved Guds Riges Skifteret;
Klares godt end Arvesagen,
Naar blev Barneøjjet mæt!
Hvem vil tro, at af det bedste
Ej saa meget som hans Næste
Han har Haand og Husrum til!
- (17.) Naar vil mellem store Skatte
Nøjes godt med lidt de smaa!
Naar vil de vel Trøsten fatte,
Som de store knap forstaa:
Faar du meget, alt fortæres,
Faar du lidt, dermed du næres,
Mer end nok slet ingen faar!

- (18.) Stammer syv er hovedrige,
Stammer syv er Søndagsbørn,
Deres Aand og Skjaldskab stige
Højere end nogen Ørn;
I de høje Træers Skygge
Hos dem Himlens Fugle bygge
Og udruge Kuld paa Kuld.
- (19.) Alle, som Husholdre slette,
De forødte Herrens Gods;
Vil med dem han gaa i Rette,
De faa Last og Skam, ej Ros;
Og, da til dem kom Guds Rige,
Knap de havde, saa at sige,
Salt tilbage til et Æg.
- (20.) Armod hos dem alle sammen
Sad til Højboards, silkeklædt,
Ej selv hos Ebræerstammen
Oldtids Guld var bedre stedt:
Ført til Bogs var rigtig Skatten,
Sort paa hvidt var hele Klatten,
„Aand og Syner“ paa Papir.
- (21.) Sagn om gamle Himmelstiger
Med Vor-Herre oventil,
Riget over alle Riger,
Røsten over alle Spil,
Guders Gang paa Himmelbuer,
Aanders Flugt som hvide Duer,
Det var hartad tomme Ord.
- (22.) Tomme Kar igjen dog fyldes
Kan af Fyldens Ejermand,
Kerubim paa ny forgyldes,
Stigen gjøres brat i Stand,
Paa hans Vink, som alting mægter
Og igjennem tusend Slægter
Ej sin Naade har udtomt.

- (23.) Intet han har skabt forgjæves,
Trænger ej til splinternyt;
Naar Bandsættelsen ophæves,
Han velsigner aabenlydt;
Da slaar Klokken med Guldhamre,
Gamle Kar og Forraadskamre
Fyldes brat til Overflod.
- (24.) Det blev kjendt i „Tidens Fylde“,
Det blev set paa „Kvindens Sæd“,
Alle Himlens Engle hylde
Barnet, som i Krybben græd;
Alle Himlens Aander lytte
Til vor Sang om „Davids Hytte“,
Hjemstavn ny for Gud og Mand.
- (25.) Mage ej til Jakobs-Stjærnen
Tindrede paa Himlens Blaa,
Mage ej til Moses-Hjærnen
Brødes under Lokker graa;
Sions-Bjærget, højt ophøjet,
Davids-Harpen, Seer-Øjet
Er paa Jorden mageløst.
- (26.) Dog, i Norden som i Syden
Og i Vesten som i Øst,
Hvor der Liv var i Gudslyden,
Aandelyn i Skjaldens Røst,
Hjærtegreb i Harpestrænge,
Blomsterduft i Mindets Enge, —
Finder Talerør Guds Aand.
- (27.) Dèr er til Guds Syner Høje,
Dèr er til Guds Tempel Sten,
Dèr er for Livslyset Øje,
Guld til Lysekrone-Gren,
Dèr er Hjærne til Gudstanker,
Hjærtegrunde til Guds Anker,
Til hans Fugle Fjederham.

- (28.) Derfor nu, paa Trods mod Tyrken
 Og mod Paven i hver Dragt,
 Lyder højt en „Rost i Ørken“
 Norden fra om Daabens Pagt,
 Om Gudssønnen og Gudsaanden;
 Hammeren i Dober-Haanden
 Omvendt peger paa „Guds Lam“.
- (29.) Modersmaalet, Skjaldesproget
 Lever klarlig op paa ny,
 Ryster af sig Romeraaget,
 Stikker fjederlet i Sky,
 Soler paa de grønne Agre
 Alle sine Guldkar fagre,
 Ofrer dem til hellig Brug.
- (30.) Kæmpeaanden for Højnorden
 Længe sad i Vætteværn,
 Kun hans Rygte lod paa Jorden
 Æventyrlig, nær og fjærn;
 Nu, opvaagnet og frigivet,
 Han oplyser Kæmpelivet,
 Skabt med ham i Hedenold.
- (31.) Hvad i de nordlyse Nætter
 Drømtes om den Strøm saa strid,
 Mellem Asamænd og Jætter,
 Som ej standser nogen Tid,
 Og om Norner, strænge, milde,
 Mimers Brønd og Urdas Kilde, —
 Dages nu til Sandheds Pris.
- (32.) Alt hos Ejvind Skaldespilder
 Og hos Hakon Adelsten
 Springe saa' man Nordens Kilder
 Med en Straale hartad ren
 Til Vandbadet i Guds-Ordet,
 Hvoraf Balder skal, trods Mordet,
 Stige, gjenfødt, op fra Hel.

- (33.) Ja, i Kæmperne fribaarne
 Klippevægge sig løsrev,
 For at blive Kirketaarne,
 Som vor Drot sit Navn paa skrev,
 Følte dybt, trods Paveaaget,
 Tvang til Tro er Snak i Taaget,
 Tvang til Skrømt er Tvang til Løgn.¹⁾
- (34.) Derfor og af Kæmpeaanden
 I den gamle Nornegjæst
 Vi et Billed har ved Haanden,
 Som vort Øje tjener bedst;
 Thi med matte Oldingshænder
 Sin Ligfakkel selv han tænder,
 Syngende sin Svanesang.²⁾
- (35.) Aldrig dog det gamle dodes
 I den kristelige Daab,
 Uden at det ny gjenfødes
 Med Gudsherlighedens Haab;
 Derfor nu i Forsyns-Præsten
 Atter dages Nornegjæsten,
 Igjenfødt af Vand og Aand.
- (36.) Han fra Daaben vandrer stille
 I Vor-Herres Børnesko;
 Men naar Jætterne ham drille
 Med hans Barnealdre to,
 Da sin „lille Kraft“ han bruger,
 Smækker Jætterne som Fluer,
 Knuser Troidene som Kryb.

1) [Jfr. VI, 125: Tvang til Tro er Snak i Taaget, hvilket Vers allerede forekommer som Indgang til en Salme i Sangværket (I, Nr. 4), altsaa fra Aar 1839.]

2) [Dette Vers ogsaa som Vers 19 i „Første Udkast“ til VI, her foran S. 176.]

- (37.) Forst naar Bifrost-Broen brister
Under Mudspels Hestefod,
Naar sin Gift den store Frister
Spyr paa Billedsprogets Rod,
Naar ej Fenris mer er bundet,
Asers Timeglas udrundet, —
Daaner Brages Harpeslæt.
- (38.) Da er Tiden, da er Stunden,
Som Vor-Herre spaade om,
Da ej Lignelser Gudsmunden
Bruger i sin Kristendom:
Da den nøgne Sandhed bader
Sig i Solen hos sin Fader,
Som er Sandheds-Kjærlighed.
- (39.) Da er nær Gud Faders Rige,
Hvor ej spørges mer om Tal,
Da de syv skal være lige,
Fordi ét er „vil“ og „skal“,
Fordi „Kjærlighed“ alene
Saften er i alle Grene
Paa det store Livets Træ.
- (40.) Alt, hvad dunkelt var her neden,
Gaadespejl i Jærtegnshal,
Dannet om for Evigheden,
Er som Spejle af Krystal,
Alt som Byen, Lyset bygger,
Uden Nat og uden Skygger,
Solhvervstid og Maaneskin.
- (41.) Uden Ny og uden Næde,
Uden dagligt „Op“ og „Ned“,
Straaler Glans og tindrer Glæde,
Blomstrer Ret og hersker Fred,
Bugne modne Frugter rene
Immer ny paa alle Grene
Af det skjonne Livets Træ.

- (42.) Da er Dejlighed den sande
 Kjærlighedens Brudedragt,
 Straaler over alle Lande
 Og misundes ej sin Magt;
 Baade Jord og Himmel bære
 Blus til deres Dronnings Ære,
 Skjønhed da er Sandheds Brud.
- (43.) Alle Maal da Skjønhed tjene,
 Alle Tal gaa op i ét;
 Thi er Salem og, det væne,
 Lige højt og langt og bredt
 Gjennem Salems Adelgade;
 I Firkanten Kredsens Flade,
 Skjønt udlagt, er let opmaalt.¹⁾
- (44.) I Guds Stad den evig rene
 Som Gudsbruden med sin Krans
 Perler, Guld og Ædelstene
 Favne Herlighedens Glans,
 Overstraaler alle Tider,
 Straaler ud til alle Sider
 Glansen i al Evighed.
- (45.) Da er alle Søndagssyner
 Med alt gammelt rent aflagt,
 Ej det tordner mer og lyner,
 Ej staar Engle mer paa Vagt;
 Gud er Lyset, og saa rolig
 Som han selv er og hans Bolig,
 Kjærlighedens Hvilested.

---

¹⁾ [Hentydning til Matematikkens uløselige Gaade: Cirkelns Kvadratur.]

Af Forfatterens Haandskrifter, henhørende til „Kristenhedens Syvstjerne“, er endnu tilbage et Kvartblad, hvorpaa følgende:

De syv Menigheder.

Den ebraiske.	Apostelighedens.	Kristeligheden. ¹⁾
Den græske.	Bispelighedens.	Billedligheden. ²⁾
Den latinske.	Pavelighedens.	Kirkeligheden.
Den angelske.	Munkelighedens.	Klosterligheden.
Den saxiske.	Aandelighedens.	Skriftligheden.
Den danske.	Hjærtelighedens.	Mundtligheden. ³⁾
Den —	Viselighedens.	{ Tankeligheden. } Skyggeligheden.

1) Med Apostlerne du sank i Grav,
De med dig igjen staar op deraf.

2) Hvi fór du levende til Hel
Og sukker end i Mørkets Lænker?
Fordi du panted ud for Gjæld,
Om saa det var hos Børn og Enker.

[Dette Epigram er ikke paa ydre Maade af Forf. henført til nogen bestemt Menighed. Det maa gjælde en af de fire: 2den, 3dje, 4de eller 5te. Men hvilken? Det tør Udg. ikke afgjøre.]

3) Den aabne Dør, som lukkes kun af Gud,
Hvorad hans Aand hos os gaar ind og ud,
Det er vor Mund, vidaaben for Guds Ord,
Ved Livets Flod og Salighedens Bord.

Rettelser

til Kristenhedens Syvstjerne.

- IV. 10⁵ Lyk læs Lys
— 12⁵ nægte. læs nægte,
— 61⁶ opdaget, læs opdaget
— 69³ Højkirken læs „Højkirken“
V. 10³ Vin læs Vin“
VI. 28⁵ Aanden læs Aanden
— 41⁶ Røsten, læs Røsten
-
-

